

De beoefening der liefde tot Jesus Christus : handleiding, getrokken uit de woorden van den H. Paulus: Caritas patiens est, etc. ...

<https://hdl.handle.net/1874/237161>

400

Wet.
Vak 51

nm 14057.

DE BEOEFENING DER LIEFDE TOT JESUS CHRISTUS.

HANDLEIDING, GETROKKEN UIT DE WOORDEN VAN
DEN H. PAULUS: *Charitas patiens est. etc.*

De liefde is geduldig, enz. Epist. I. Cor. XIII. 4.

*Door allen, die hunne zaligheid wenschen
te verzekeren en den weg der vol-
maaktheid willen bewandelen.*

DOOR

DEN H. ALPHONSUS, MARIA DE LIGUORI,

Bisschop, Kerkleeraar en Stichter van de Congregatie des Allerh. Verlossers.

UIT HET ITALIAANSCH VERTAALD

DOOR

Th. F. B E N S D O R P.

Priester zijner Congregatie.

 Bibliotheek
MINDERBROEDERS

AMSTERDAM.
G. B O R G WEERT.
1890.

Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum,
sit anathema. I. Cor. XVI. 22.

Indien iemand onzen Heer Jesus Christus niet be-
mint, hij zij gevloekt.

INLEIDING.

Het werkje , wat wij hier den godvruchtigen lezer aanbieden , werd door den H. Alphonsus, M. in het licht gegeven in 1768. Volgens het algemeen gevoelen behoort het tot zijne schoonste werken ; Kardinaal De-champs aarzelt niet, het op ééne lijn te plaatsen met de *Navolging van Christus* : „*La pratique de l'amour envers Jesus-Christ* (zie- daar zijne woorden), *pour ne citer qu'un des chefs-d'oeuvre du Saint, n'est-elle pas digne d'être placée à côté de l'Imitation?*” De indeeling van het boekje is hoogst eenvoudig ; de eerste vier hoofdstukken zijn als een inleiding ; de H. Alphonsus, M. spreekt daarin over de liefde tot Jesus in het algemeen, zij zijn meer eene opwekking tot

liefde ; in de dertien volgende spreekt de heilige over de verschillende deugden , die als de eigenschappen , de kenmerken der liefde zijn , en welke men dus noodzakelijk beoefenen moet , om Jesus waarlijk te beminnen ; de volgorde der deugden is ontleend aan den tekst van den H. Paulus : *Charitas patiens est, benigna est, etc.*; op die wijze geeft de heilige een beknopte verhandeling van de geheele christelijke volmaaktheidsleer.

Een ieder , die dit werkje leest , zal er den H. Alphonsus in leeren hoogschatten en beminnen ; men zal er hem in leeren kennen als den ervaren , door God verlichtten leeraar , die het geestelijk leven met zijne gevaren en beproevingen door en door kent , het zelf heeft doorleefd , het in zijne verscheiden openbaringen in ontelbaren heeft aanschouwd ; als den geleerden en belezen schrijver , die volkomen op de hoogte is van zijn onderwerp ; maar bij al zijne geleerdheid steeds die eenvoudige taal spreekt , waardoor zijne werken , gelijk Kardinaal Dechamps zegt , tevens de bewondering der wijzen en de troost der eenvoudigen zijn ; als den man der ware , degelijke godsvrucht , den vertrouwbaren gids , die u niet langs omwegen leidt ; maar steeds recht atgaat op zijn doel ; die u de

—

volle waarheid zegt, u de moeielijkheden niet verheelt, maar u ook de juiste middelen aanwijst, om ze te boven te komen; vooral zal men hem leeren kennen als den beminnelijken heilige, den vurigen beminnaar van God, den ijveraar voor Gods glorie, wiens eenige zucht is, God vuriger te beminnen en te doen beminnen. Ziedaar vooral wat zijne werken zoo aantrekkelijk maakt: men proeft overal den heilige; de godsvrucht, die er uit spreekt, is zoo echt.

Toen in 1768 dit werkje verschenen was, schreef de heilige aan een kloosterzuster het volgende: „*Ik zend u mijn werkje: „de beoefening der liefde tot Jesus.” Reeds langen tijd vertangde ik het in het licht te geven: Goddank is het nu eindelijk voltooid Dit werkje is nuttig voor allen; maar vooral voor kloosterlingen. Te Napels begint het grooten bijval te vinden; om die toejuichingen echter geef ik weinig; mijn eenig verlangen is, dat Jesus bemind worde.*” Moge het werkje ook thans den zelfden bijval vinden als bij zijn eerste verschijnen; moge het vooral er toe bijdragen, om het verlangen van den H. Alphonsus te verwezelijken.

DE VERTALER. Amsterdam. 12 Dec. 89.

*Laudetur Jesus et Maria semper virgo:
Nunc et semper.*

—

Door onzen Hoogw. P. Generaal, N. Mauron gemachtigd, staan wij toe, dat de Hollandsche vertaling van „*Pratica di amar G. C.*” gedrukt worde.

J. MEEUWISSEN C. S. S. R.

Sup. prov.

Amsterdam 25 October 1890.

IMPRIMATUR

F. T. H. VAN OGTROP,

libr. Cens.

Amstellodami, die 28 Octobris, 1890.

HOOFDSTUK I.

HOEZEER JESUS CHRISTUS VERDIENST DOOR
ONS BEMIND TE WORDEN OM DE LIEFDE,
WELKE HIJ ONS BETOOND HEEFT IN ZIJN
LIJDEN.

1) Geheel de heiligheid en volmaakt-
heid van eene ziel bestaat in de liefde tot
Jesus Christus, onzen God, ons opperste
goed en onzen Zaligmaker. Wie mij be-
mint, zoo heeft Jesus zelf gezegd, zal
bemind worden door mijnen eeuwigen Va-
der: *Ipse enim Pater amat vos, quia vos
me amastis.* 1) Velen, zegt de H. Fran-
ciscus van Sales, 2) stellen de volmaaktheid
in de gestrengheid van leven, anderen in het
gebed, anderen in het veelvuldig gebruik der

1) Jo. 16. 27.

2) Esprit de S. François de Sales, p. 1. ch. 25.

Sacramenten, anderen in het geven van aalmoezen; maar zij bedriegen zich; de volmaaktheid bestaat, in God uit geheel zijn hart te beminnen. *Super omnia... caritatem habete*, zegt de Apostel, *quod est vinculum perfectionis*. 1) De liefde is de deugd welke alle andere deugden waardoor de mensch volmaakt wordt, vereenigt en bewaart; vandaar zegt de H. Augustinus: *Ama, et fac quod vis*. 2) Bemin God, en doe verder wat gij wilt; want als eene ziel liefde voor God heeft, dan zal de liefde zelve haar leeren, om nooit iets te doen wat Hem mishaaft, en daarentegen alles te doen wat Hem behagelijk is.

2) En verdient God wellicht onze liefde niet? Hij heeft ons bemind van alle eeuwigheid: *In caritate perpetua dilexi te* 3) Mensch, zoo spreekt de Heer, bedenk, dat ik u het eerst heb bemind; gij waart nog niet op de wereld, ja de wereld zelfs was er nog niet, en reeds beminde ik U; zoolang ik God ben, zoolang ook bemin ik U; zoolang ik mij zelven bemin, zoolang heb ik ook U bemind. De H. Agnes had dus wel gelijk te antwoorden, toen de

1) Coloss. 3.14.

2) In Ep. Joan. tr. 7. c. 4. 8.

3) Jer. 31. 3.

aardsche minnaren, hare liefde kwamen vragen: *Ab alio amatore praeventa sum: een ander minnaar is U voor geweest.* Verwijdert U, minnaren dezer wereld, houdt op te dingen naar mijne liefde, mijn God heeft mij het eerste bemind, Hij beminde mij van alle eeuwigheid, en daarom is het billijk, dat ik ook al mijn liefde schenke aan Hem en buiten Hem, niets beminne.

3) Daar God zag, dat de menschen zich laten trekken door weldaden, zocht Hij ons voor zijne liefde te winnen door middel zijner gaven. Hij zeide daarom: *In funiculis Adam traham eos, in vinculis caritatis.* 1) Ik zal de menschen tot mijne liefde trekken met ketenen, waarmede de mensch zich vangen laat, met ketenen van liefde. Ketenen van liefde ja waren al die gaven, welke God aan den mensch heeft geschonken. Niet tevreden, hem verrijkt te hebben met eene ziel, geschapen naar zijn beeld, met geheugen verstand en wil, met een lichaam en deszelfs zintuigen, schiep Hij daarenboven de aarde, den hemel en zooveel andere zaken, alles uit liefde tot den mensch; voor hem schiep Hij de sferen, de sterren, de planeten, de

1) Osee II. 4.

zeeën, de rivieren, de bronnen, de bergen, de vlakten, de metalen, de vruchten, zoo-vele soorten van dieren, al die schepselen; opdat zij den mensch zouden dienen, en de mensch Hem uit dankbaarheid voor zooveel gaven zou beminnen. *Coelum et terra* (riep de H. Augustinus uit) *et omnia mihi dicunt ut amem te.* 1) Heer, alles, wat ik zie, zoowel op de aarde als daarboven, het verheft al zijn stem en wekt mij op, om U te beminnen; want alle schepselen zeggen mij dat Gij hen hebt geschapen uit liefde tot mij. Wanneer de abt de Rancé, stichter van La Trappe, uit zijne cel, zijne oogen sloeg op de heuvelen, de bronnen, de vogelen, de planten, de hemelen, dan was elk dezer schepselen hem een aansporing, om God te beminnen want hij bedacht dan, hoe God uit liefde tot hem dit alles had geschapen.

4. Evenzoo gevoelde de H. Magdalena de Pazzi, wanneer Zij een schoone bloem in hare hand hield, zich daardoor in liefde tot God ontbranden; zoo heeft dan, zeide zij, mijn God er van alle eeuwigheid aan gedacht, deze bloem te scheppen uit liefde tot mij; en op die wijze werd die bloem

1) Confes. l. 10. c. 6.

voor haar een pijl van liefde, die haar eene zoete wonde toebracht, en haar inniger met God vereenigde. Werd op hare beurt de H. Theresia getroffen door de schoonheid van een boom, een bron, een meer of een schoone streek; dan placht zij te zeggen, dat al deze schoone schepselen haar herinnerden aan hare ondankbaarheid, aan hare geringe liefde voor den Schepper, die toch juist om door haar bemind te worden, dit alles had geschapen. Ook verhaalt men van een godvreezend kluizenaar* dat het hem toescheen, wanneer hij door het veld ging, alsof alle planten en bloemen, die hij ontmoette, hem zijne ondankbaarheid verweten jegens God; hij sloeg ze daarom zachtkens met zijn stok, en zeide hun; Zwijgt, zwijgt: gij noemt mij een ondankbare, gij zegt mij dat God u heeft geschapen uit liefde tot mij, en dat ik hem toch niet bemin; maar ik heb u verstaan, zwijgt zwijgt, houdt op met uwe verwijtingen.

5) Maar het was God niet voldoende, ons al deze schoone schepselen te geven. Om zich meester te maken van *geheel* onze liefde, heeft Hij ons *geheel zich zelven* willen geven. De eeuwige Vader heeft ons

* De H. Simon Salo. Hetzelfde lezen wij van den H. Paulus a Cruce, zie *Strambi*.

Zijn eigen, Zijn eenigen Zoon willen geven. *Sic enim Deus dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret.* 1) De eeuwige Vader zag, dat wij allen dood waren, berooft van zijne genade, ter oorzaak van de zonde, en wat deed hij nu? Gedreven door de onmetelijke, ja, (gelijk de apostel zegt) door de al te groote liefde, die Hij ons toedroeg, zond Hij zijn beminden Zoon, om voor ons te voldoen, en ons aldus het leven terug te schenken, wat de zonde ons had ontnomen: *Propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos, et cum essemus mortui peccatis convivificavit nos in Christo.* 2) En toen Hij ons dien Zoon gaf, (aan wien Hij geen vergiffenis wilde schenken, om vergiffenis te kunnen schenken aan ons), gaf Hij ons tegelijk met dien Zoon alle goed: zijne genade, zijne liefde, het paradijs: want zonder twijfel, al deze goederen zijn veel minder dan Zijn Zoon: *Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?* 3)

6) Eveneens heeft ook de Zoon, uit

1) Jo. 3. 16.

2) Eph. 2, 4 en 5.

3) Rom 8, 32.

liefde tot ons, GEHEEL ZICHZELVEN gegeven:
Dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis. 1)

Immers, om ons te bevrijden van den eeuwigen dood en ons de goddelijke genade en het paradijs, dat wij hadden verloren, te doen herwinnen, werd Hij mensch, bekleedde Hij zich met menschelijk vleesch gelijk wij. *Et verbum caro factum est.* 2) Ziedaar dan een God vernietigd! *Exinanivit semetipsum formam servi accipiens et habitu inventus ut homo.* 3) Ziedaar den Heer der wereld zich zóó diep vernederen, dat Hij de gedaante aanneemt van een slaaf en zich onderwerpt aan al de ellenden, die ook de andere menschen moeten lijden.

7) Maar wat ons het meest met verbazing vervult is, dat Hij ons zeer goed had kunnen verlossen zonder te sterven en zonder te lijden; doch neen, Hij verkoos een bedrukt en veracht leven, een bitteren en smadelijken dood, Hij wilde sterven op een Kruis, een schandhout, bestemd voor booswichten. Maar als Hij ons zonder lijden kon verlossen, waarom heeft Hij

1) Gal. 2, 29.

2) Jo. 1, 14.

3) Phil. 2, 7.

dan den dood, en wel den dood des Kruises verkozen? Omdat hij wilde toonen, welk eene liefde Hij voor ons had. *Dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis*. Hij beminde ons, en omdat Hij ons beminde, dáárom gaf Hij zich over aan de smarten, aan de versmadingen, aan een dood, zòò bitter, als nooit eenig mensch op aarde heeft geleden.

8) Vandaar dat woord van dien grooten beminnaar van Jesus Christus, den H. Paulus: *Caritas Christi urget nos*. 1 De liefde tot Christus dringt ons; de apostel wil zeggen, dat, niet zoozeer hetgeen Jesus Christus heeft geleden, als wel de liefde, ons in zijn lijden betoond, ons verplicht, ja ons als noodzaakkt Hem te beminnen. Hooren wij, wat de H. Franciscus van Sales zegt bij deze woorden: Te weten, zoo zegt deze heilige, dat Jesus, die waarachtig God is, ons zóózeer bemind heeft, dat Hij voor ons den dood, ja den dood des kruises wilde lijden, is het niet, als bevond zich ons hart onder een pers, als werd het met alle kracht geprangd, en als voelden wij er de liefde uitdrukken met een geweld, te sterker naarmate het beminnelijker is?

1) 2 Cor. 5, 14.

Ach, zoo gaat hij voort, waarom dan werpen wij ons niet op den gekruisten Jesus, om te sterven op het Kruis met Hem, die er aan heeft willen sterven uit liefde tot ons? Ik zal Hem vasthouden, zoo moeten wij zeggen, en Hem nimmer verlaten; ik zal sterven met Hem en verteeren in de vlammen zijner liefde. Een zelfde vuur verteere dien goddelijken Schep- per en zijn ellendig schepsel. Mijn Jesus geeft zich geheel aan mij, en ik geef mij geheel aan Hem. Ik zal leven en sterven op zijn borst; noch de dood, noch het leven zal mij ooit van Hem scheiden. O eeuwige liefde, mijne ziel zoekt U, mijne ziel heeft U uitverkoren voor alle eeuwigheid. Welaan H. Geest, daal neer, ontsteek onze harten met uwe liefde. Of beminnen of sterven. Sterven aan elke andere liefde, om te leven voor de liefde van Jesus. O Zaligmaker onzer zielen, doe ons in eeuwigheid zingen: Leve Jesus, ik bemin Jesus: Leve Jesus, dien ik bemin, ik bemin Jesus, die leeft in de eeuwen der eeuwen. 1)

9) De liefde, die Jesus Christus den menschen toedroeg, was zoo groot, dat

1) *Traité de l'amour de Dieu* 1. 7. c. 8. en 1. 12 c. 13.

zij Hem deed verlangen naar het uur van zijn dood, om hun toch maar te kunnen toonen, welk een liefde Hij voor hen had; vandaar herhaalde Hij tijdens zijn leven dikwijls bij zichzelf: *Baptismo habeo baptizari et quomodo coarctor usquedum perficiatur.* 1) Ik moet gedoopt worden in mijn bloed, en o hoe gevoel ik mij geprangd van verlangen, dat toch spoedig het uur van mijn lijden kome, opdat de mensch toch spoedig wete welk eene liefde ik voor hem heb.

Het is daarom ook, dat de H. Joannes, als hij spreekt van den nacht, waarin Jesus een begin maakte met zijn lijden, zich volgender wijze uitdrukt: *Sciens Jesus, quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* 2) Daar Jesus wist, dat zijne ure gekomen was om uit deze wereld over te gaan tot den Vader, zoo heeft Hij, na de zijnen, die in deze wereld waren bemind te hebben, hen ten uiterste bemind. De goddelijke Verlosser noemt dit uur *zijn uur*, (*hora ejus*); omdat het oogenblik van zijn dood voor Hem het verlangde oogenblik was, daar Hij alsdan den menschen

1) Luc. 12, 50.

2) Jo. 13, 1.

het laatste bewijs zou geven van zijne liefde, door voor hen, verteerd van smarten te sterven op een Kruis.

10) Maar wie heeft dan toch een God kunnen bewegen, om te sterven als een misdadiger, aan een schandpaal, te midden van twee booswichten, met zooveel oneer voor zijne goddelijke majesteit? *Wie dit gedaan heeft?* vraagt de H. Bernardus *Quis fecit hoc?* en hij antwoordt: *Fecit amor dignitatis nescius.* 1) Dit deed de liefde, die geen besef heeft van waardigheid. O ja, als het er op aan komt om zich te doen kennen, dan vraagt de liefde niet, wat betaamt aan de waardigheid van hem, die bemint; zij vraagt alleen, hoe zij zich het best aan het beminde voorwerp kan openbaren.

Wel met reden dan riep een H. Franciscus de Paula, bij het aanschouwen van den gekruiste, in vervoering uit: O liefde, o liefde, o liefde! Ook wij, wij moesten allen bij het zien van Jesus aan het kruis, eveneens brandend van liefde uitroepen: O liefde, o liefde, o liefde!

11) Ach, indien Gods woord het ons niet verzekerde, wie zou het ooit kunnen gelooven, dat een almachtige God, die aller-

1) In Cant. S. 64.

gelukkigst is in zich zelve, de Heer van het heelal, den mensch zoozeer heeft willen beminnen, dat Hij werkelijk buiten zich zelve schijnt te zijn van liefde tot den mensch? Wij hebben, zegt de H. Laurentius Justinianus, de Wijsheid zelve, het eeuwig Woord, dwaas zien worden door zijn 'al te groote liefde tot den mensch: *vidimus sapientem prae nimietate amoris infatuum*! 1) Hetzelfde zeide ook de H. Magdalena de Pazzi; op zekeren dag nam de heilige in eene geestvervoering een houten kruisbeeld in hare handen en riep toen uit: „Ja mijn Jesus, Gij zijt dwaas van liefde. Ik zeg het, en ik zal het immer zeggen: dwaas zijt gij van liefde, o mijn Jesus.” Maar neen, zegt de H. Dionysius, de Areopagiet, het is geene dwaasheid, maar het is 't gewone uitwerksel der goddelijke liefde, den beminnende buiten zich zelve te doen treden, om zich geheel te geven aan het beminde voorwerp. *Extasin facit divinus amor.* 2)

O indien de menschen, bij het aanschouwen van den gekruisten Jesus, toch eens een weinig acht gaven op de liefde, welke

1) Serm. d. Nativ. D.

2) De div. nom. c. 4.

die Verlosser aan een ieder van hen heeft toegedragen! door welk eene liefde, (zegt de H. Franciscus van Sales) zouden zij niet ontvlamd worden, bij het gezicht der vlammen, die er blaken in den boezem des Verlossers! en ach welk een geluk, te kunnen verteeren van hetzelfde vuur, dat ook onzen God verteert! Welk een geneugte verbonden te zijn met God door de ketenen der liefde! De H. Bonaventura noemt de wonden van Jesus Christus wonden, die de ongevoeligste harten treffen en de koudste zielen ontvlammen: *Vulnera dura corda vulnerantia et mentes congelatas inflamman-* 1) O wat al schichten van liefde komen er uit die wonden en treffen de versteendste harten! O wat al vlammen komen er uit dat brandend Hart van Jesus Christus, en zetten de koudste harten in vlam! O wat al ketenen komen er uit die doorwonde zijde, die de ontembaarste harten beteu- gelen!

13) De eerbiedw. Joannes van Avila, die zoo vol liefde was voor Jesus Christus, dat hij in geen zijner preken ooit naliet te spreken over de liefde, welke die allerbeminnelijkste Verlosser ons toedraagt, heeft in een zijner verhandelingen over Jesus liefde,

1) Stim div. amor, p. 1 c. 1.

de volgende brandende gevoelens neergeschreven, die ik, omdat ze zoo uitnemend schoon zijn, hier heb willen invoegen. Zij luiden als volgt:

O mijn Verlosser, Gij bemint den mensch zoo vurig, dat hij, die deze liefde beschouwt, zich genoodzaakt ziet U ook te beminnen, want, gelijk de apostel het zegt, uwe liefde doet onze harten geweld aan: CARITAS CHRISTI URGET NOS. De oorsprong dezer liefde van Jesus voor de menschen is zijne liefde tot God. Daarom sprak Hij op den donderdag van het laatste avondmaal, UT COGNOSCAT MUNDUS QUIA DILIGO PATREM, SURGITE EAMUS. OPDAT DE WERELD WETE, DAT IK DEN VADER LIEFHEB: STAAT OP, LAAT ONS GAAN. En waarom? Om te sterven voor de menschen op het kruis.

15) *Geen verstand zal ooit kunnen begripen hoe hevig de brand is van dit vuur in het hart van Jesus Christus. Ware het Hem bevolen, gelijk Hij nu éenen dood gestorven is, er duizend te sterven, Hij zou liefde genoeg hebben gehad om het te doen. Ware Hem opgelegd, om, hetgeen Hij nu voor alle menschen heeft geleden, voor de zaligheid van een enkel te lijden, met evenveel liefde zou Hij gedaan hebben voor een ieder, wat Hij nu gedaan heeft voor allen; Ja indien het noodzakelijk ware geweest om, gelijk Hij nu*

drie uren aan het kruis heeft gehangen, daaraan te blijven tot den jongsten dag, Hij zou liefde genoeg hebben gehad, om het te doen. Jesus Christus alzoo heeft meer bemind dan geleden. O goddelijke liefde, hoeveel grooter waart gij, dan al hetgeen Gij van uwe grootheid uiterlijk hebt getoond. Ja, al die wonden en kwetsuren spreken ons van eene groote liefde; maar al hare grootheid melden zij ons niet; inwendig was er veel meer dan zich uitwendig vertoonde; dit laatste was slechts een vonk van die eindelooze vuurzee van liefde. Het grootste teeken van liefde is, voor zijne vrienden zijn leven te geven. Maar om de liefde van Jesus Christus uit te drukken, was er geen teeken groot genoeg.

16) Deze liefde is het, welke de brave zielen buiten zich zelve voert, hen verplet van verbazing, wanneer zij zich aan hen doet kennen. Vandaar de gloed, die brandt in hun binnenste, dat verlangen naar den marteldood, die blijdschap in het lijden; ziedaar wat hen doet jubelen op de gloeiende roosters, hen de gloeiende kolen doet betreden als ware het rozen, hen doet haken naar de folteringen, hen doet verlangen, hetgeen de wereld vreest, omhelzen, hetgeen de wereld veraschuwet. De H. Ambrosius zegt, dat de ziel, die verloofd is. aan Jesus op het Kruis,

niets glorievoller acht, dan in zich de teekenen te dragen van den Gekruiste.

17) Hoe dan, O mijn beminde, U die liefde betalen? Het is billijk, dat bloed beloond worde met bloed. O mocht ik mij dan geleverd zien met dat bloed, vastgenageld zien aan dat Kruis. O Heilig Kruis, neem ook mij op. Verwijd u, o Kroon, om ook mijn hoofd te ontvangen; o nagelen! verlaat die onschuldige handen van mijnen Heer en doorboort mijn hart met medelijden en liefde. Gij stierft, o mijn Jesus, zegt de H. Paulus, om te heerschen over levenden en dooden, niet echter met kastijdingen, maar met liefde: IN HOC CHRISTUS MORTUUS EST ET RESURREXIT, UT MORTUORUM ET VIVORUM DOMINETUR. 1)

18) O Roover der harten, de kracht uwer liefde heeft ook onze zoo versteende harten vermurwd; geheel de wereld hebt Gij doen branden van uwe liefde. O allerbeminnelijkste Heer, maak onze harten dronken van dien wijn, verteer ze door dat vuur, tref ze met dien schicht uwer liefde. Uw Kruis, ziedaar de boog, die de harten wondt. Laat geheel de wereld weten, dat mij het hart gewond is. O mijne aller-

1) Rom. 14, 9.

zoetste liefde, wat hebt Gij gedaan? Gij zijt gekomen, om mij te genezen, en Gij hebt mij gewond. Gij zijt gekomen om mij te leeren wel te leven, en Gij hebt mij als dwaas gemaakt! O allerwijste dwaasheid! dat ik nooit leve zonder U, Heer, alles wat ik aanschouw op het kruis, noodigt mij uit tot liefde: het hout, de houding, de wonden van uw lichaam, alles noodigt mij uit U te beminnen en U nimmer te vergeten."

19) Maar om te komen tot de volmaakte liefde van Jesus Christus moet men de middelen aanwenden. Ziehier welke middelen ons worden aangegeven door den H. Thomas van Aquine 1):

1°. Voortdurend denken aan Gods weldaden, zoowel algemeene als bijzondere.

2°. Gods oneindige goedheid overwegen, die nog voortdurend bezig is met ons wel te doen, die ons immer bemint en voortdurend vraagt om onze liefde.

3°. Met zorg elke, ook de kleinste zaak vermijden, die Hem mishaaft.

4°. Vaarwel zeggen aan alle zinnelijke goederen dezer aarde, aan rijkdommen, eer en aan de genoegens der zinnen. Nog een

1) Op. de dilect. Dei §. 1 et de duobis praeceptis c. 4.

ander groot middel, zegt Pater Thaulerus, 1) om te komen tot de volmaakte liefde van Jesus Christus, is de overweging van zijn H. Lijden.

20) Wie kan ontkennen, dat de devotie tot Jesus' lijden van alle devoties de nuttigste is, de teederste, de meest aangename aan God, zij, die het meest troost geeft aan de zondaren, het meest de liefde doet ontgloeien der godvruchtige zielen? Waaraan danken wij al het goed, dat wij ontvingen, zoo niet aan het lijden van Jesus Christus? Waaraan danken wij de hoop op vergiffenis, de kracht tegen de bekoringen, het vertrouwen om zalig te worden? Waaraan al die verlichtingen omtrent de waarheid, al die liefdevolle uitnoodigingen, die opwekkingen om van leven te veranderen? Waaraan anders, tenzij aan het lijden van Jesus Christus? Wel met reden dan ook spreekt de apostel den vloek uit over een ieder, die voor Jesus geene liefde heeft: *Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema.* 2)

21) De H. Bonaventura zegt, dat geene devotie meer in staat is eene ziel te heil-

1) Thaulerus ep. 20.

2) 1 Cor. 16, 22.

ligen dan de overweging van Jesus H. Lijden; zoo wij vorderingen willen maken in de goddelijke liefde, zegt hij, moeten wij het lijden dagelijks overwegen. *Si vis proficere quotidie mediteris Domini passionem; nihil enim in anima ita operatur universalem Sanctimoniam, sicut meditatio passionis Christi*; en, gelijk wij lezen bij Bernardus de Bustis, zegt de H. Augustinus, dat men meer verdient, wanneer men een enkelen traan stort bij de herinnering aan Jesus' lijden, dan wanneer men een jaar lang elke week op water en brood zou vasten. *Magis meretur vel unam lacrymam emittens ob memoriam passionis Christi, quam si qualibet anni hebdomada in pane et aqua jejunaret.* 1) De Heiligen dan ook hebben zich ten allen tijde bijzonder toegelegd op de overweging van Jesus smarten; de H. Franciscus van Assisie werd door dit middel die seraphijn van liefde. Op zekeren dag, zoo lezen wij, vond een edelman den heilige in groote droefheid en luide weenende, en als hij naar de reden vroeg van zijne smart, antwoordde de heilige: „Ik ween om de smarten en versmadingen van mijnen Heer, en wat

1) Rosar. p. 2. S. 15.

mij het meest doet weenen, is, dat de menschen, voor wie Hij geleden heeft, daaraan zoo weinig denken; dit zeggende verdubbelde hij zijne tranen, zoodat ook de edelman begon te weenen. Wanneer de heilige een lam hoorde blaten of iets anders zag, wat hem herinnerde aan Jesus lijden, brak hij aanstonds los in tranen. Toen hij eens ziek was, en iemand hem den raad gaf, zich iets te doen voorlezen uit een geestelijk boek, antwoordde hij: *De gekruiste Jesus is mijn boek*. Hij hield dan ook niet op zijne broeders te vermanen, om toch immer te denken aan Jesus lijden, Die geen liefde tot God gevoelt, zegt Tiepoli, bij het aanschouwen van Jesus aan het Kruis, hij zal God nooit beminnen.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O Eeuwig Woord; Gij besteeddet drie-en-dertig jaren van arbeid en zwoegen, Gij geeft uw bloed en uw leven voor de zaligheid der menschen, in één woord, niets hebt Gij gespaard, om U door hen te doen beminnen; hoe kunnen er dan menschen worden gevonden, die dit weten en U niet beminnen! Ach mijn God, helaas, ook ik ben een van die ondankbaren. Mijn Jesus, ik erken welk ongelijk ik u heb aange-

daan; heb medelijden met mij. Ik breng U thans het offer van mijn ondankbaar hart, ondankbaar ja, maar vol berouw. Ja, mijn dierbare Verlosser, boven alles is het mij leed, dat ik U heb veracht. Thans bemin ik U uit geheel mijn hart. Mijne ziel, bemin toch een God, voor U gebonden als een booswicht, een God, voor u verguisd als een spotkoning, een God eindelijk, voor u gestorven als een misdadiger aan het kruis. Ja, mijn Zaligmaker, mijn God, ik bemin U, ik bemin U. Ach doe mij immer denken aan al hetgeen Gij voor mij hebt geleden, opdat ik toch nooit meer vergete U te beminnen. Koorden van Jesus, bindt mij aan Jesus; nagelen van Jesus, hecht mij vast aan het Kruis van Jesus, opdat ik leve en sterve in vereeniging met Jesus. O Bloed van Jesus, maak mij dronken van heilige liefde. O dood van Jesus, doe mij sterven aan alle gehechtheid der wereld. Doorwonde voeten van mijnen Heer, aan u hecht ik mij vast, bevrijdt mij van de hel, door mij verdiend. Mijn Jesus, in de hel zou ik U niet meer kunnen beminnen; maar ik wil U *immer* beminnen. Mijn beminde Zaligmaker, red mij, hecht mij aan U, en laat niet toe, dat ik U nog ooit verlieze. O Maria, toevlucht der zondaren, Moeder

van mijnen Verlosser, help een zondaar,
die zijn God beminnen wil, en zich daar-
om aan U aanbeveelt; help mij om de
liefde, die Gij toedraagt aan Jesus.

HOOFDSTUK II.

HOE ZEER JESUS CHRISTUS VERDIENT, DAT
WIJ HEM BEMINNEN, OM DE LIEFDE, ONS
BETOOND IN DE INSTELLING VAN HET AL-
LERHEILIGST SACRAMENT DES ALTAARS.

1). *Sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexisset suos, in finem dilexit eos* 1)
Daar onze allerbeminnelijkste Zaligmaker wist, dat het uur, waarop Hij deze wereld moest verlaten, was aangebroken, wilde Hij, alvorens voor ons te gaan sterven, ons het grootst mogelijke bewijs geven zijner liefde, en daarom gaf Hij ons het Allerheiligste Sacrament des altaars. De H. Bernardinus van Siena zegt, dat de liefdeblijken, die gegeven worden bij den dood,

1) Jo. 13 1.

het langst in het geheugen blijven en het hoogste worden geschat. *Quae in fine in signum amicitiae celebrantur firmitus memoriae imprimuntur et cariora tenentur* 1). Vandaar plegen vrienden, wanneer zij sterven, aan personen, die zij tijdens hun leven hebben bemind, een geschenk te geven, bijv. een kleed, een ring, ter herinnering aan hunne genegenheid. Maar Gij, mijn Jesus, wat hebt gij ons, toen Gij weggingt van deze wereld, nagelaten ter gedachtenis? Gij liet ons geen kleed, geen ring; maar Gij gaaft ons uw lichaam, uw bloed, uw ziel, uwe Godheid, geheel Uzelven, zonder iets terug te houden; *Totum tibi dedit*, zegt de H. Joannes Chrysostomus, *nihil sibi reliquit*: Hij heeft zich geheel aan U gegeven, Hij heeft niets voor zich gehouden.

2). Het concilie van Trente zegt, dat Jesus in de gave der H. Eucharistie, al de schatten zijner liefde voor de menschen als het ware heeft uitgestort. *Divitias sui erga homines amoris velut effudit*. 2) En de apostel merkt aan, dat Jesus den menschen deze gave schonk in denzelfden nacht, waarin zij van hunnen kant het plan beraamden van zijnen dood. *In qua nocte tradebatur*

1) t. 2. S. 54. a. 1. c. 1.

2) Sess. XXIII, c. 2.

accepit panem, et grátias agens, fregit et dixit: Accipite et manducate, hoc est corpus meum. 1) Jesus Christus, zegt de H. Bernardinus van Siëna, door liefde tot ons verteerd en er niet mede tevreden zijn leven voor ons te geven, werd door de overmaat zijner liefde genoopt, nog iets grooters te doen, Hij gaf ons zijn eigen lichaam tot spijs: *In illo fervoris excessu quando paratus erat pro nobis mori, ab excessu amoris majus opus agere coactus est, quam unquam operatus fuerat, dare nobis corpus in cibum.* 2)

3). Met reden dan ook noemt de H. Thomas dit sacrament: *Sacramentum charitatis, sacrament van liefde, pignus charitatis, onderpand van liefde.* SACRAMENT VAN LIEFDE; want alleen de liefde bewoog Jesus Christus, ons in dit sacrament geheel zichzelf te geven; ONDERPAND VAN LIEFDE; want, zoo wij ooit aan Jesus, liefde mochten twifelen, dan bezitten wij in dit sacrament, van die liefde het ontegensprekelijk bewijs. Het is, als heeft onze Verlosser, toen Hij het H Sacrament instelde, tot ons gezegd: O zielen, twijfelt Gij wellicht nog aan mijne liefde? ziedaar dan, ik geef U

1) I Cor. II, 23.

2) Loc. cit.

geheel mijzelven in dit Sacrament; met dit onderpand in uwe handen, kunt gij er toch niet langer aan twijfelen, dat ik U bemin en U vurig bemin.

Doch de H. Bernardus noemt daarenboven dit sacrament: *amor amorum liefde der liefde*: omdat in deze gave alle andere gaven, die de Heer ons heeft geschonken, vervat zijn, zoowel de schepping en de verlossing als de voorbeschikking tot de glorie; want de H. Eucharistie is niet alleen een onderpand van Jesus liefde; maar (zegt de Kerk) het is tevens een onderpand van het paradijs dat Hij ons geven wil. *In quo futurae gloriae nobis pignus datur*. Vandaar wist de H. Philippus Nerus aan Jesus in het Allerheiligste Sacrament geen anderen naam te geven, dan *liefde*. Dit ook was zijn uitroep, toen hem de H. Teerspijze gebracht werd: *Ziedaar mijne liefde*, sprak hij, *geef mij mijne liefde*.

4) De profeet Isaias 1) verlangde, dat men aan allen zou bekend maken, de liefdevonden, welke God heeft uitgedacht, om zich door de menschen te doen beminnen. Wie toch had ooit op de gedachte kunnen komen, indien de Heer het niet in werkelijkheid had gedaan, dat het vleeschge-

1) Is. 12. 4.

worden Woord zich tegenwoordig zou stellen onder de gedaante van brood, om onze spijs te worden? Schijnt het geen dwaasheid, zegt de H. Augustinus, te zeggen: Eet mijn vleesch, drinkt mijn bloed? *Nonne insania videtur dicere: manducate meam carnem, bibite meam sanguinem?* 2) Toen Jesus Christus aan zijne discipelen zijn voornemen, om hun dit sacrament na te laten, bekend maakte, konden dezen het niet van zich verkrijgen, daaraan geloof te slaan; zij verwijderden zich van Hem, en zeiden: *Quomodo potest hic carnem suam dare ad manducandum? Durus est hic sermo et quis potest eum audire.* 1) *Hoe kan deze ons zijn vleesch te eten geven? Dit woord is hard, en wie kan het aanhooren?* Maar wat den menschen niet in de gedachte was kunnen komen, wat zij niet konden gelooven; de liefde van Jesus Christus heeft het uitgedacht, heeft het gedaan. *Accipite et manducate*, zoo sprak Hij tot zijne discipelen en in hen tot ons allen, alvorens te gaan sterven, *Neemt en eet*; maar o Verlosser der wereld, wat spijs dan zal het zijn, die Gij ons voor uw sterven zult geven? *Accipite et manducate, hoc est corpus meum.*

1) In ps. XXIII. en I.

2) Jo. 6. 53—61.

Die spijze is geen spijze dezer aarde; Ik zelf, ik ben het; ik geef mij geheel aan U.

5) En o, met welk een verlangen haakt Jesus Christus er naar, om zich met onze zielen te komen vereenigen in de H. Communie! *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum* 1) *Met groot verlangen heb ik verlangd dit Pascha met u te eten.* Zoo sprak Hij in den nacht, waarin Hij dit Sacrament van liefde instelde. *Desiderio desideravi.* De onmetelijke liefde welke Hij ons toedraagt, zegt de H. Laurentius Justinianus, deed Hem aldus spreken: *Flagrantissimae caritatis est vox haec.* 2) En opdat Hij gemakkelijk zou kunnen ontvangen worden door iedereen, heeft Hij zich willen geven onder de gedaante van brood. Indien Hij zich gegeven had onder de gedaante van eene zeldzame of kostbare spijs, zouden de armen er van verstoken zijn gebleven; maar neen, Jesus heeft zich tegenwoordig willen stellen onder de gedaante van brood, dat weinig kost, dat overal gevonden wordt; opdat een ieder Hem overal mocht kunnen vinden en ontvangen.

6) En om ook bij ons het verlangen

1) Luc. 22. 15.

2) De tr. Ch. Ag. c. 2.

levendig te maken, om Hem in de H. Communie te ontvangen, wekt Hij ons niet alleen daartoe op door zijne herhaalde uitnoodigingen; niet alleen zegt hij: *Venite, comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis.* 3) *Komt, eet van mijn brood, drinkt van den wijn, dien ik u gemengd heb. Comedite amici et bibite.* 4) *Welaan vrienden eet en drinkt;* (Het is van dit hemelsch brood dezen hemelschen wijn, dat Hij spreekt) maar Hij legt het ons daarenboven op als een gebod: *Accipite et manducate, hoc est corpus meum. Neemt en eet, dit is mijn lichaam.* Nog meer: opdat wij hem toch maar zouden ontvangen, lokt Hij ons aan door de belofte van het paradijs. *Qui manducat meam carnem habet vitam aeternam* 1) *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum* 2) *Die mijn vleesch eet, heeft het eeuwige leven. Die dit brood eet zal leven in eeuwigheid.* Ja, Hij bedreigt ons met de hel, Hij dreigt ons te zullen uitsluiten van den hemel, indien wij weigeren Hem te ontvangen. *Nismanducaveritis carnem filii hominis, non hai*

1) Prov. 9. 5.

2) Cant. 5. 4.

3) Jo. 6. 55.

4) Ibid. 54.

habebitis vitam in vobis. 1) Indien gij het vleesch van den Zoon des menschen niet eet, zult gij het leven in u niet hebben. Die uitnoodigingen, die beloften, die bedreigingen zij komen allen voort uit het groot verlangen, dat Hij heeft, om door ons ontvangen te worden in dit H. Sacrament.

7) Maar waarom dan toch verlangt Jesus zoozeer, door ons te worden ontvangen in de H. Communie? Ziehier de reden: De liefde, zegt de H. Dionysius, streeft immer naar vereeniging; en, gelijk de H. Thomas zegt: *Amantes desiderant ex am-bobus fieri unum* 2). Vrienden, die elkander van harte beminnen, zouden zoo innig vereenigd wenschen te zijn, dat zij beiden maar één mensch uitmaakten. Welnu Gods onmetelijke liefde tot de menschen heeft dit gedaan; niet alleen geeft Hij zich geheel aan hen in het rijk der zaligen, maar reeds op deze aarde stelt hij zich geheel in 's menschen bezit, door de nauwste vereeniging, die er bestaan kan, door nl zich geheel aan hen te geven, onder de gedáante van brood in dit Sacrament. Dáár, daar staat Hij als achter een muur, en daar bespiedt Hij ons gelijk door dichte tralien.

1) Ibid. 59.

2) I. 2. 9. 28. a. I. ad. 2.

En ipse stat post parietem nostrum, respiciens per fenestras prospiciens per cancellos. 1) 't Is waar, wij zien Hem niet, maar Hij vandaar uit, Hij ziet ons, Hij is daar werkelijk tegenwoordig; Hij is daar tegenwoordig, opdat wij Hem zouden bezitten, maar Hij verbergt zich opdat wij naar Hem zouden verlangen, en zoolang wij nog niet zullen zijn aangekomen in het vaderland, zal Jesus zich daar geheel aan ons geven en daar geheel met ons vereenigd zijn.

8) Jesus' liefde was er niet mede te vreden, zich reeds geheel aan het menschelijk geslacht te geven in zijn menschwording en zijn lijden, Hij was er niet mede te vreden, voor alle menschen te sterven; Hij heeft ook het middel willen uitdenken, om zich geheel te geven aan een ieder van ons in het bijzonder; daarom dan stelde Hij het H. Sacrament in; Hij wilde zich geheel vereenigen met een ieder van ons. *qui manducat meam carnem*, zeide Hij, *in me manét et ego in eo.* 2) *Wie mijn vleesch eet, blijft in Mij en Ik in hem.* In de H. Communie wordt Jesus vereenigd met de ziel, en de ziel met Jesus, en

1) Cant. 2. 9.

2) Jo. 6.

deze vereeniging is niet louter een vereeniging van genegenheid, maar zij is wezenlijk en waarachtig. Vandaar zeide de H. Franciscus van Sales. 1) „*In geene handeling komt de teederheid en de liefde van onzen goddelijken Zaligmaker zoo zeer uit als in deze, omdat Hij zich daarin als het ware vernietigt, zichzelven tot spijs maakt, om onze zielen te kunnen doordringen en zich met de harten zijner geloovigen te kunnen vereenigen.*”

De H. Joannes Chrysostomus zegt, dat Jesus Christus, gedrongen door de brandende liefde, die Hij ons toedraagt, zich zoo innig met ons wil vereenigen, dat wij geheel met Hem vereenzelvigd worden: *Semetipsum nobis immiscuit ut unum quid simis; ardentem enim amantium hoc est.* 2)

9) Gij hebt, in een woord, o goddelijke Minnaar onzer zielen, (zoo voegt de H. Laurentius Justinianus hierbij) door dit Sacrament willen maken, dat uw hart en het onze maar één hart zou worden, onafscheidelijk met elkander verbonden: *O mirabilis dilectio tua, Domine Jesu, qui tuo corpori taliter nos incorporari voluisti, ut tecum unum cor et animam unam habe-*

1) Introduct. p. 2, c. 21.

2) Ad pop. Ant. hom. 61,

remus inseparabiliter colligatam! 1) De H. Bernardinus van Siena eindelijk zegt, dat deze daad van Jesus, nl. zichzelven aan ons ten spijs te geven, de hoogste graad was der liefde, want Jesus gaf zich aan ons om zich geheel met ons te vereenigen, gelijk de spijs zich vereenigt met hen, die ze eet. *Ultimus gradus amoris est, cum se dedit nobis in cibum, quia dedit se nobis ad omnimodam unionem, sicut cibus et cibans invicem uniuntur.* 2) O welk een genoegen is het voor Jesus Christus, alzoo vereenigd te zijn met onze zielen! Hij zeide eens na de H. Communie tot zijne beminde dienstmaagd, Margaretha van Yperen: *Zie eens, mijne dochter, welk eene schoone vereeniging er thans bestaat tusschen U en mij; welaan, bemin mij dan, laten wij immer vereenigd zijn in de liefde, en nooit meer van elkander scheiden.*

10) Zijn wij er daarom van overtuigd, dat eene ziel niets kan doen, niets kan uitdenken, wat aan Jesus Christus meer behaagt dan eene heilige communie, zoo deze althans geschiedt met de behoorlijke gesteltenis, de verheven gast in aanmerking genomen, welken men in zijn binnenste

1) De incendiis div. am. c. 5.

2) T. II. S. 54. a. 4 c. 1.

gaat ontvangen; want door eene H. Communie vereenigt zich de ziel met Jesus Christus, en ziedaar wat die liefdevolle Meester verlangt. Ik zeg *met de behoorlijke gesteltenis*, en niet *met de waardige gesteltenis*; want als de *waardige* gesteltenis vereischt werd, wie zou dan nog kunnen communiceeren? Alleen een God zou waardig zijn een God te ontvangen. Ik noem *behoorlijke* gesteltenis eene zoodanige, welke past aan een ellendig schepsel, bekleed met het rampzalige vleesch van Adam. In het algemeen gesproken is het voldoende, dat men communiceere in staat van genade, met een levend verlangen om in liefde tot Jesus Christus vooruit te gaan. *Alleen uit liefde moet men Jesus Christus in de H. Communie ontvangen* (zegt de H. Franciscus van Sales) *daar Hij alleen uit liefde zich aan ons geeft*. Wat nu de vraag aangaat, hoe dikwijls men moet communiceeren, daarin regele zich een ieder naar het oordeel van zijnen biechtvader; doch hij wete wel, dat geen staat of bediening, ook niet de gehuwde staat of de koopmansstaat, een beletsel is voor de veelvuldige communie, indien de biechtvader zulks dienstig oordeelt; Paus Innocentius IX in zijn decreet van 1679, heeft dit uitdrukkelijk verklaard. *Frequens accessus* (ad Eucharistiam) *confessariorum iudicio*

est relinquendus qui . . . , laicis negotiatoribus et conjugatis quod prospiciunt eorum saluti profuturum id illis praescribere debebunt.

11) Wij moeten verder bedenken, dat er niets is, waaruit wij zooveel voordeel kunnen trekken als uit de H. Communie. De eeuwige Vader heeft Jesus Christus tot meester gemaakt van al zijne goddelijke rijkdommen: *Omnia dedit ei Pater in manus.* 1) Wanneer daarom Jesus in eene ziel komt door de H. Communie, brengt Hij onnoemelijke schatten van genade met zich mede, zoodat iemand, die gecommuniceerd heeft, met vollerecht kan zeggen: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa* 2) *Alle goed heb ik verworven tegelijk met Hem.* De H. Dionysius zegt, dat het H. Sacrament des altaars een buitengewone kracht heeft, om de zielen te heiligen, meer dan eenig ander geestelijk middel: *Eucharistia maximam vim habet perficiendae sanctitatis.* En de H. Vincentius Ferrerius schrijft, dat de ziel meer voordeel doet met ééne H. Communie, dan met een geheele week vasten op water en brood.

12) Op de eerste plaats is de H. Com-

1) Jo. 13. 3.

2) Sap.

munie, gelijk het concilie van Trente leert, het groote geneesmiddel, dat ons bevrijdt van de dagelijksche zonden en ons vrijwaart tegen de doodzonden, *Antidotum quo a culpis quotidianis liberemur*. 1) Het concilie zegt: *quo liberemur a culpis quotidianis, waardoor wij bevrijd worden van de dagelijksche zonden*: want volgens den H. Thomas 2) wordt de mensch door middel van dit sacrament opgewekt tot acten van liefde, en door die acten worden de dagelijksche zonden uitgewischt. Het concilie zegt ook *a mortalibus praeservemur, waardoor wij gevrijwaard worden voor de doodzonden*; want de H. Communie geeft ons eene vermeerdering van genade, die ons voor zware vergrijpen behoedt. Vandaar zeide Innocentius III, dat Jesus Christus ons door zijn lijden, bevrijd heeft van de macht der zonde, maar door het H. Sacrament des altaars ons bevrijdt van de macht om te zondigen. *Per crucis mysterium liberavit nos a potestate peccati; per eucharistiae sacramentum liberat nos a potestate peccandi*. 3)

13) Vervolgens, en ziedaar het voor-
naamste uitwerksel van dit sacrament,

1) Sess. 13. cap. 2.

2) 3 p. q. 79. d. 4.

3) De alt. myst. l. 4. c. 44.

het doet bovenal de zielen ontbranden in goddelijke liefde. God is liefde: *Deus charitas est.* 1) Hij is een vuur, dat alle aard-sche genegenheden in onze harten verteert. *Ignis consumens est* 2). Welnu, dit vuur van liefde juist kwam de Zoon van God op aarde ontsteken: *Ignem veni mittere in terram, Ik ben een vuur op de aarde komen onsteken*, zoo zegt Hij, en Hij voegt er bij, dat Hij niet anders wenscht, dan dit heilig vuur in onze zielen onstoken te zien: *Et quid volo, nisi ut accendatur.* 3) O wat vlammen van goddelijke liefde onsteekt Jesus Christus in een ieder, die Hem met godsvrucht ontvangt in dit sacrament! De H. Catharina van Siena aanschouwde op zekeren dag Jesus in de hand eens priesters als een bol van vuur, en de heilige stond verbaasd, dat de harten der menschen er niet allen door ontvlamden en verteerden. Bij de H. Rosa van Lima schoot het ge-laat na de H. Communie zulke stralen uit, dat de oogen er door werden verblind, en er kwam zulk een gloed uit haren mond, dat wie er de hand bij hield, zich brandde. Wanneer een H. Wenceslaus alleen maar

1) 1. Jo. 4. 8.

2) Deut. 4. 24.

3) Luc. 12. 49.

de kerken ging bezoeken, waar het allerheiligst Sacrament bewaard werd, dan brandde hij zoozeer van liefde, dat de dienaar die hem volgde door de sneeuw, slechts zijn schreden had te zetten in die zijns meesters, om niets meer te gevoelen van de koude. De H. Joannes Chrysostomus zegt daarom, dat dit allerheiligst Sacrament een vuur is, hetwelk ons ontvlamt, zoodat, wanneer wij terugkeeren van het altaar, wij zoozeer vlammen ademen van liefde, dat wij verschrikkelijk zijn voor de hel: *Carbo est eucharistia, quae nos inflamat, ut tamquam leones ignem spirantes ab illa mensa recedamus facti diabolo terribiles.* 1)

14) *Introduxit me rex in cellam vinariam, ordinavit in me caritatem.* 2) De Koning heeft mij binnengeleid in zijnen wijnkelder, zeide de bruid der gezangen. Volgens den H. Gregorius van Nyssa is die wijnkelder niets anders dan de H. Communie, waar de ziel zóózeer bedwelmd wordt door de goddelijke liefde, dat zij alle geschapen dingen vergeet en uit het oog verliest. Ziedaar dat kwijnen van liefde waarvan de gewijde bruid verder spreekt, als zij zegt: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia*

1) Hom. 61 ad Pop.

2) Cant. 2. 4.

amore langueo 1) *Stut mij met bloemen, omgeef mij met vruchten, want ik kwijn van liefde.* Maar, zal iemand zeggen, ik nader niet dikwijlder tot de H. Communie, omdat ik mij koud gevoel in de goddelijke liefde. Aan dezulken geeft Gerson ten antwoord: 2) Derhalve, daar gij u koud gevoelt, verwijdert gij u van het vuur? Juist omdat gij u koud gevoelt, moet gij des te eerder dikwijls tot dit Sacrament naderen, indien gij althans een waar verlangen hebt om Jesus Christus te beminnen. Al gevoelt Gij u koud, zegt de H. Bonaventura, nader evenwel vol vertrouwen op Gods barmhertigheid; wanneer men zich ziek gevoelt, heeft men des te meer behoefte aan den geneesheer, *Licet tepide, tamen confidens de misericordia Dei accedas; tanto magis eget medico quanto quis senserit se aegrotum* 3) In denzelfden zin spreekt de H. Franciscus van Sales 4): „*Twee soorten van personen*” zeide hij, *moeten dikwijls communiceeren: de volmaakten, om in de volmaaktheid te volharden; en de onvolmaakten, om tot de volmaaktheid te komen.*” Maar om dikwijls te

1) Ibid. 5.

2) De praep ad Miss. consid 4.

3) De prof. relig. c. 2 c. 77.

4) Intr. p. 2. c. 21.

communiceeren, is het noodzakelijk, dat men minstens een groot verlangen hebbe om heilig te worden en in liefde tot Jesus Christus aan te groeien. De Heer zeide eens tot de Heilige Mechtildes: *Wanneer gij te communie gaat, moet gij verlangen eene zoo groote liefde te bezitten, als ooit eenig hart voor mij bezeten heeft; dan zal ik van mijnen kant uwe liefde aannemen, als ware zij werkelijk zoo groot, als gij haar verlangdet.*

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O God van liefde, o Gij die oneindig bemint en een oneindige liefde verdient, zeg mij, hadt Gij iets meer kunnen uitdenken, om U door de menschen te doen beminnen? Het was U niet genoeg mensch te worden, U te onderwerpen aan al onze ellenden; het was U niet genoeg al uw bloed te storten onder de grootste folteringen en verteerd van smarten te sterven aan een schandhout, alleen bestemd voor de grootste booswichten; Gij zijt zoo ver gegaan, dat Gij U zelfs tegenwoordig hebt willen stellen onder de gedaante van brood, U hebt willen maken tot onze spijs, om U alzoo met een ieder van ons te vereenigen. Zeg mij, ik herhaal het, hadt Gij nog meer

kunnen uitdenken, om U te doen beminnen? O wij ellendigen dan, indien wij u in dit leven niet beminnen! O in de eeuwigheid, welk een wroeging zal het ons dan veroorzaken, U niet te hebben bemind! Mijn Jesus, ik wil niet sterven, zonder U te beminnen en zonder u veel te beminnen. Grootelijks spijt het mij en grieft het mij, dat ik U zooveel misnoegen heb veroorzaakt. Ik heb er berouw over, en zou er om willen sterven van smart. Thans bemin ik U bovenal, bemin ik U meer dan mijzelf, en wijd ik U al mijne genegenheid. O Gij, die mij dit verlangen geeft, geef mij ook de kracht, om het ten uitvoer te brengen. Nu Gij mij getrokken hebt tot Uwe liefde, verlaat ik alles, verzaak ik aan alles, en hecht ik mij alleen aan U, Gij alleen zijt mij genoeg. O Maria, Moeder van God, bid Jesus voor mij, maak mij heilig. Voeg bij uwe talrijke wonderen ook nog dit wonder van nl. zondaren te veranderen in heiligen.

HOOFDSTUK III.

HOE GROOT ONS VERTROUWEN MOET ZIJN OM DE LIEFDE, DIE JESUS CHRISTUS ONS BETOOND HEEFT, EN OM ALLES WAT HIJ VOOR ONS HEEFT GEDAAN.

1) David stelde al de hoop zijner zaligheid op zijnen toekomstigen Verlosser: *In manus tuas*, zoo sprak hij, *commendo spiritum meum; redemisti me, Domine, Deus veritatis* 1) *In uwe handen beveel ik mijnen geest; Gij hebt mij verlost, Heer, God der waarheid*. Hoeveel te meer moeten wij dan ons vertrouwen niet stellen op Jesus Christus, nu Hij reeds gekomen is, en het werk onzer verlossing reeds heeft volbracht? Met grooter vertrouwen daarom dan David moet een ieder van ons uitroepen en het immer herhalen: *In manus tuas, Domine*

1) Ps. 30. 6.

commendo spiritum meum, redemisti me Domine, Deus veritatis. Heer in uwe handen beveel ik mijnen geest, Gij hebt mij vrijgekocht, Heer God van waarheid.

2) Hebben wij wel is waar zware redenen, om den eeuwigen dood te vreezen, ter oorzaak der beleedigingen, die wij God hebben aangedaan; veel krachtiger beweegredenen hebben wij, om het eeuwige leven te verhoplen; want de verdiensten van Jesus Christus zijn eindeloos meer in staat ons zalig te maken, dan onze zonden in staat zijn ons te verdoemen. Wij ja, wij hebben gezondigd en de hel verdiend; maar onze Verlosser is gekomen, om zich met al onze schulden te beladen, en ze uit te delgen met zijne smarten. *Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit.* 1)

3) Op hetzelfde rampzalige oogenblik, dat wij zondigden, werd door God tegen ons het vonnis geteekend van den eeuwigen dood; maar onze liefdevolle Verlosser, wat deed Hij? *Delens quod adversus nos erat chirographum decreti . . . et ipsum tulit de medio, affigens illud cruci.* 2) Hij heeft met zijn bloed het vonnis onzer eeuwige verdoemenis uitgewischt en het ver-

1) Is. 53. 4.

2) Coloss. 2. 14.

volgens vastgehecht aan het kruis, opdat, zoodikwijls wij het vonnis onzer eeuwige verdoemenis zouden aanschouwen, wij tevens het kruis zouden zien, waar Jesus het heeft uitgewischt door zijn dood, en aldus bij ons de hoop zou herleven op vergiffenis en de eeuwige zaligheid.

4) O het bloed van Jesus Christus, hoeveel beter spreekt het voor ons ten beste, hoeveel krachtiger roept het over ons Gods barmhartigheid af, dan het bloed van Abel om wraak riep tegen Cain! *Accessistis ad mediatorem Jesum, et sanguinis aspersionem melius loquentem quam Abel.* 1) Zondaren, zoo zegt de apostel, gelukkig gij, dat gij na uwe zonde uw toevlucht hebt genomen tot den gekruisigden Jesus; Hij toch, Hij heeft al zijn bloed gestort, om aldus de middelaar te worden van vrede tusschen de zondaren en God, en hun de genade te verwerven van vergeving. Uwe zonden, wel is waar, roepen tegen U om wraak, maar ten uwen gunste pleit het bloed des Verlossers; en bij de stem van dit bloed is het niet mogelijk, dat Gods Rechtvaardigheid niet wordt verzoend.

5) Het is waar, eenmaal zullen wij van al onze zonden een strenge rekenschap

1) Hebr. 12. 24.

hebben te geven aan onzen eeuwigen rechter. Maar wie zal die rechter zijn? *Pater omne iudicium dedit Filio.* 1) Troosten wij ons, de Vader heeft het oordeel over ons toevertrouwd aan Hem, die onze verlosser is. *Quis est qui condemnet? Christus Jesus qui mortuus est qui etiam interpellat pro nobis?* 2) Wie is de rechter, welke ons moet veroordeelen? Het is diezelfde Verlosser, die, om ons niet te veroordeelen, zich zelven wilde veroordeelen om te sterven, die daarenboven thans in den hemel nog voortgaat bij zijnen Vader voor onze zaligheid ten beste te spreken. O zondaar, roept hier de H. Thomas van Villanova uit, hoe kunt gij dan nog bevreesd zijn, zoo gij althans uwe zondeverfoeit? Hoe zal Hij U veroordeelen, Hij die sterft, om U niet te veroordeelen? Hoe zal Hij U verstooten, als gij terugkeert aan zijne voeten, Hij, die van den hemel U kwam zoeken, toen Gij Hem ontvluchtet? *Quid times, peccator? Quomodo damnabit poenitentem, qui moritur ne aamneris?* 3) *Quomodo abjiciet redeuntem, qui de coelo venit quaerens te?*

1) Jo. 5.22.

2) Rom. 8.34.

3) Tract. de Adv. Domini.

6.) En doet onze zwakheid ons vreezen, dat wij misschien later onder de aanvallen onzer vijanden zullen bezwijken, ziehier dan wat wij te doen hebben volgens de vermaning des apostels: *Curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta.* 1) Gaan wij met grooten moed ten strijde, het oog gericht op den gekruisigden Jesus, die ons van het kruis zijne hulp, de zegepaal en de kroon der overwinning biedt.

In het verledene zijn wij gevallen, omdat wij verzuimd hebben onze blikken te vestigen op de smarten en de versmadingen van onzen Verlosser. Maar indien wij in de toekomst voor oogen houden, hoeveel Hij ter onze liefde heeft geleden, en hoe bereidvaardig Hij is om ons te helpen, zoo wij tot Hem vluchten, neen, het is ontwijfelbaar, dan zullen wij nooit door onze vijanden verwonnen worden. De H. Theresia met hare gewone grootheid van ziel placht te zeggen: *Ik begrijp die angsten niet en dat roepen van „duivel”, „duivel”, terwijl wij slechts den naam van God behoeven te noemen,*

1) Heb. 12.1.

om hem te doen sidderen. 1) Maar dezelfde heilige zegt ook, dat indien wij niet al ons vertrouwen op God stellen, onze eigene waakzaamheid, hoe groot die ook zij, ons weinig of niets zal baten. Al onze inspanning (ziedaar hare woorden) zal weinig baten, indien wij het zelfbetrouwen niet volkomen afleggen en niet geheel ons vertrouwen stellen op God. 2)

7) O wat twee groote geheimen van vertrouwen en liefde, Jesus' lijden en het sacrament des altaars! geheimen, die niemand zou kunnen gelooven, indien het geloof ze ons niet als zeker waarborgde! Een almachtige God mensch worden! al zijn bloed storten! sterven van smart op een kruis! en waarom? om te betalen voor onze zonden en zalig te maken ons, weerspannige wormen! en dan zijn eigen lichaam, voor ons op het kruis geslachtofferd, ten spijs geven, om zich alzoo geheel met ons te vereenigen! O mijn God, die twee geheimen, zij moesten al de harten der menschen doen verteeren van liefde. Welke zondaar, hoe ellendig hij ook zij, mits hij slechts berouw heeft over zijne misdaden, zal nog aan vergiffenis kunnen wanhopen,

1) Leven. h. 25.

2) Leven. h. 8.

wanneer Hij een God, zóó vol liefde ziet voor de menschen en zóó zeer geneigd om hun wel te doen? Vandaar dan ook dat een H. Bonaventura, overvloeiende van vertrouwen uitriep: *Fiducialiter agam immobiliter sperans, nihil ad salutem necessarium ab eo negandum, qui tanta pro mea salute fecit et pertulit.* Hoe zou Jesus mij de genaden kunnen weigeren, die mij ter zaligheid noodzakelijk zijn, Hij, die zóóveel voor mijne zaligheid heeft gedaan en geleden?

8) *Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio opportuno.* 1) Gaan wij derhalve (zoo vermaant ons de apostel) vol vertrouwen tot den troon der genade. Die troon der genade is het kruis, waarop Jesus zetelt als op zijn troon, om aan een ieder, die tot hem komt, genaden uit te deelen en barmhartigheid. Maar gaan wij haastig, thans, nu wij de noodige hulp om zalig te worden, nog kunnen bekomen, want later zal er misschien een tijd komen, dat wij haar niet meer kunnen verkrijgen. Gaan wij dan spoedig, omarmen wij dat kruis van Jesus Christus, maar doen wij het met groot vertrouwen. Laten

1) Hebr. 4. 16.

wij ons niet ontmoedigen door onze ellenden: in den gekruisigden Jesus vinden wij allen rijkdom en alle genade: *In omnibus divites facti estis in illo . . . ita ut nihil vobis desit in ulla gratia.* 1) De verdiensten van Jesus Christus hebben ons verrijkt met alle goddelijke schatten en ons in staat gesteld om zooveel genade te verwerven als wij verlangen.

9) Het goed, zegt de H. Leo, wat Jesus ons heeft aangebracht door zijnen dood, is grooter dan het nadeel, hetwelk de duivel ons berokkend heeft door de zonde. *Ampliora adepti sumus per Christi gratiam, quam per diaboli amiseramus invidiam.* 2) Aldus wordt verklaard hetgeen de H. Paulus zegt, *de gave heeft de misdaad overtroffen. Non sicut delictum, ita et donum; ubi abundavit delictum, superabundavit gratia.* 3) Daarom dan ook moedigt onze goddelijke zaligmaker ons aan, om door zijne verdiensten alle goed en alle genade te verhoplen. En ziehier welk middel Hij ons aangeeft, om al wat wij willen van zijnen hemelschen Vader te verkrijgen: *Amen, amen dico vobis, si quid petie-*

1) 1 Cor. 1, 5 et 7.

2) Serm. 4 de Ascens.

3) Rom. 5, 15 et 20.

ritis Patrem in nomine meo dabit vobis. 1) Wat gij ook verlangt, zoo zegt Hij, vraagt het mijnen Vader in mijnen naam, en ik beloof U, dat gij zult verhoord worden. En hoe zou de Vader ons ook iets kunnen weigeren, Hij die ons zijn eenigen Zoon heeft gegeven, dien Hij bemint gelijk zich zelven? *Pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?* 2) Voor ons allen heeft Hij Hem overgeleverd; hoe heeft Hij ons niet ook alles met Hem geschonken? de apostel zegt „omnia,” „alles,” dus geen enkele genade is uitgezonderd, noch de genade van vergiffenis, noch de volharding, noch de H. liefde, noch de volmaaktheid, noch het paradijs, *omnia, omnia nobis donavit.* Maar wij moeten God er om bidden: God is geheel vrijgevigheid voor wien Hem bidt *Dives in omnes qui invocant illum.* 3)

10) Ik wil hier nog eenige schoone gevoelens aan toe voegen uit de brieven van den eerbiedw. Joannes van Avila „over het vertrouwen, wat wij moeten hebben in de verdiensten van Jesus Christus.”

„Vergeet niet, dat tusschen den Vader en

1) Jo. 16, 23.

2) Rom. 8, 32.

3) Rom, X, 12,

ons Jesus Christus staat als middelaar, Hij, die ons zóó vurig bemint en met wien wij door zóó hechte banden van liefde zijn verbonden, dat niets ter wereld ze kan verbreken, zoo de mensch zelf ze niet vaneenrijt door eene doodzonde. Het bloed van Jesus roept luide voor ons om erbarming, en het roept zoo sterk, dat het gedruisch onzer zonden niet wordt gehoord. De dood van Jesus Christus is de dood geweest voor onze zonden. O mors, er mors tua. Zij die verloren gaan, gaan niet verloren uit gebrek aan voldoening; maar omdat zij door de sacramenten te verwaarloozen, de voldoening, ons door Jesus gegeven, niet wilden gebruiken.

12) *Jesus heeft de zaak onzer bevrijding op zich genomen, als betrof zij Hem zelven. Daarom heeft Hij onze zonden, ofschoon Hij ze niet had bedreven, de zijnen genoemd en er vergiffenis voor gevraagd; met een allernigste liefde heeft Hij gebeden, als bad Hij voor zichzelf, dat allen die Hem zouden volgen, mochten bemind worden; en wat Hij gevraagd heeft, heeft Hij verkregen; want God heeft beschikt, dat Jesus en wij zóó innig vereend zouden zijn, dat wij ofwel tezamen bemind zouden worden, ofwel tezamen gehaat; daar nu Jesus niet gehaat is, en dit onmogelijk kan zijn, zoo worden ook wij,*

indien wij met Hem vereenigd zijn door de liefde, tegelijk met Hem bemind. Omdat God Jesus Christus bemint, daarom bemint Hij ook ons, want Jesus Christus is vermogender, om ons te doen beminnen, dan onze zonden, om ons te doen haten; de eeuwige Vader toch bemint meer zijnen Zoon dan Hij de zondaren haat.

13) »Jesus bad tot zijnen Vader:» »Ik wil o Vader, dat waar ik ben, ook zij zijn, die Gij mij hebt gegeven: PATER, QUOS DEDISTI MIHI VOLO UT UBI SUM EGO ET ILLI SINT MECUM. 1) De grootheid der liefde heeft het gewonnen van den haat; en aldus hebben wij vergiffenis bekomen, worden wij door God bemind! verzekerd, dat wij nooit zullen verlaten worden, nu er een zóo sterke band bestaat van liefde. KAN EEN MOEDER HAAR KIND VERGETEN? zoo sprak God door den mond van Isaias. 2) MAAR MOCHT OOK ZIJ HET VERGETEN, IK, IK ZAL U NOOIT VERGETEN, WANT IK DRAAG U GESCHREVEN IN MIJNE HANDEN. Ja Hij heeft ons geschreven in zijne handen, met zijn eigen bloed. Daarom moeten wij ons door niets laten verontrusten, want alles wordt beschikt door die handen, welke aan

1) Jo. 17. 24.

2) 49. 15.

het kruis zijn genageld ten bewijze hoezeer Hij ons bemint."

14) »Niets ter wereld is in staat ons zoozeer te verschrikken, als Jesus Christus in staat is ons te bemoedigen. Dat vrij mijne bedreven zonden mij omringen, de vrees voor de toekomst mij benauwe, de duivelen mij strikken spannen, als ik barmhartigheid vraag aan Jesus Christus, aan Hem die geheel goedheid is, die bemind heeft tot den dood, dan kan ik niet kleinmoedig worden. Ik zie mij zoo hoog geschat, dat een God zich voor mij heeft gegeven. O mijn Jesus, veilige haven voor allen, die in den storm tot u hunne toevlucht nemen, o waakzame herder, men dwaalt, wanneer men op u niet vertrouwt, zoo men zich ten minste wil beteren. Daarom zeidet Gij: »Ik ben het, wil niet vreezen; ik ben het die beproef en vertroost. Somwijlen laat ik mijne dienaren in eenen staat van troosteloosheid, die hun eene hel schijnt; maar daarna bevrijd ik hen weder en schenk hun lavenis. Ik ben uw voorspreker, die uwe zaak tot de mijne heb gemaakt. Ik ben uw borg, die voor uwe schulden ben komen voldoen. Ik ben uw Heer, die U heb vrijgekocht met mijn bloed, niet om U te verlaten, maar om U te verrijken, want ik heb U vrijgekocht tot een hoogen prijs. Hoe zal ik wegluchten van hem, die mij zoekt,

terwijl ik hun, die mij kwamen beleedigen, ben te gemoet gegaan? Ik heb het aangezicht niet afgewend van die mij sloeg, en zal ik het dan afwenden van die mij wil aanbidden? Hoe kunnen mijne kinderen twijfelen of ik hen bemin, terwijl zij mij ter hunner liefde in de handen zien mijner vijanden? Heb ik dan ooit iemand versmaad, die mij beminde? Heb ik ooit iemand verlaten, die mij om hulp vroeg? Ik zoek zelfs dengene, die mij niet zoekt.” 1)

15) „Als gij gelooft, dat de Vader U zijnen zoon heeft gegeven, geloof dan ook, dat Hij U het overige zal geven, daar het alles veel minder is dan de Zoon. Denk niet, dat Jesus Christus U heeft vergeten, want Hij heeft U tot gedachtenis zijner liefde het grootste onderpand gelaten wat Hij had, zichzelven in het H. Sacrament des altaars.”

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O Jesus, mijne liefde, wat geeft uw heilig lijden mij toch een schoone hoop. Hoe kan ik vreezen, of ik de vergiffenis mijner zonden, den hemel, de noodige genade wel zal ontvangen van een almachtigen God, die voor mij al Zijn bloed heeft gegeven? O

1) 2e. Part. Ep. 48.

mijn Jesus, mijne hoop, mijne liefde, om *mij* niet prijs te geven, wildet Gij Uw *leven* prijs geven. Ik bemin U boven alle goed, o mijn Verlosser en mijn God. Gij hebt U geheel gegeven aan mij, daarom geef ook ik U geheel mijnen wil; nog eens: ik bemin U, ik bemin U; ik wil het immer herhalen: ik bemin U, ik bemin U. Aldus wil ik spreken gedurende geheel mijn leven, en aldus wil ik sterven; den laatsten adem wil ik uitblazen met dit zoete woord op mijne lippen: »mijn God, ik bemin U'', om dan op hetzelfde oogenblik te ontbranden in een liefde, die altijd duurt, die nooit zal ophouden gedurende de gansche eeuwigheid. Ik bemin U dan, en omdat ik U bemin, spijt het mij meer dan elk ander kwaad, dat ik U zoozeer heb beleedigd. Rampzalige die ik ben, om niet beroofd te worden van een korte voldoening, heb ik zoo dikwijls willen beroofd worden van U, oneindig goed! Die gedachte foltert mij meer dan iedere straf, maar ik vind troost in de gedachte, dat ik te doen heb met een oneindige goedheid, die een hart dat bemint niet kan versmaden. O kon ik voor u sterven, voor U die gestorven zijt voor mij! Mijn dierbare Verlosser, vastelijk verhoop ik van U de eeuwige zaligheid in het ander leven, en

in dit leven verhoop ik van U de heilige volharding in Uwe liefde; ik neem mij daarom voor U die immer te vragen; Gij om wille der verdiensten van uw lijden, geef Gij mij de volharding in dit gebed. Ziedaar wat ik ook van U vraag en verhoop, o mijne Koningin Maria.

HOOFDSTUK IV.

HOE ZEER WIJ VERPLICHT ZIJN JESUS
CHRISTUS TE BEMINNEN.

1) Daar Jesus Christus God is, verdient Hij reeds van zelf al onze liefde, maar door de liefde die Hij ons betoonde, heeft Hij ons als het ware in de noodzakelijkheid willen stellen om Hem te beminnen, Hem te beminnen, ten minste uit dankbaarheid voor alles, wat Hij voor ons heeft gedaan en geleden. Jesus heeft ons veel bemind, om ook veel bemind te worden door ons. »*Waarom bemint God, zegt de H. Bernardus, tenzij om bemind te worden? Ad quid amat Deus, nisi ut redametur?* 1) En reeds Mozes had gezegd: *Et nunc, Israel quid Dominus Deus petit a te, nisi ut*

1) In cant. S. 83.

timeas Dominum Deum tuum et diligas eum. 1) *En nu, Israel wat vraagt God de Heer van u, tenzij dat Gij den Heer uwen God vreest, en Hem bemint? Daarom ook was het eerste gebod, dat God ons gaf: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* 2) *Gij zult den Heer, uw God uit geheel uw hart beminnen.*

De H. Paulus zegt, dat de liefde de volheid is der wet, *Plenitudo legis est dilectio.* 3) *Plenitudo*, de Grieksche tekst heeft: *completio legis*: de vervulling der wet is de liefde.

2) Maar wie ter wereld zou bij het gezicht van een God, die sterft aan een kruis uit liefde tot ons, hardvochtig genoeg kunnen zijn om dien God niet te beminnen? Al te luid roepen die doornen, die nagelen, dat kruis, die wonden en dat bloed, al te luid vragen zij onze liefde voor dien God, die ons zóózeer heeft bemind. Een enkel hart is te weinig om dien God te beminnen, zoo vol liefde voor ons. Om de liefde van Jesus Christus te betalen ware het noodig, dat een andere God

1) Deut 10. 12.

2) Deut. 6. 5.

3) Rom. 3. 10.

uit liefde tot Hem stierf. *Ach* (zoo roept de H. Franciscus van Sales uit) *waarom dan werpen wij ons niet op Jesus Christus, om te sterven op het kruis in vereeniging met Hem, die daar gestorven is uit liefde tot ons?* 1) De Apostel zegt het ons uitdrukkelijk, dat Jesus Christus dáárom voor ons heeft willen sterven, opdat wij allen niet meer voor onszelfen zouden leven, maar alleen voor dien God, die voor ons gestorven is: *Pro nobis mortuus est Christus, ut qui vivunt jam non sibi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est.* 2)

3) Hier geldt het woord van den Ecclesiasticus: *Gratiam fidejussoris ne obliviscaris, dedit enim pro te animam suam.* 3) Vergeet de goedheid van uwen borg niet, die om te voldoen voor uwe zonden, met zijnen dood de straf heeft willen uitboeten die U toekwam. O hoe gaarne heeft Jesus Christus dat wij dikwijls denken aan zijn lijden, en hoe verdriet het Hem, dat wij verzuimen er aan te denken! Indien iemand voor zijn vriend beledigingen, geeselslagen en kerker had verduurd, hoe hard zou het hem dan niet vallen, als hij wist, dat zijn vriend er later in het geheel

1) *Amour de Dieu* l. I. c. 8.

2) II Cor. 5. 15.

3) Eccli 29. 20.

niet meer aan dacht, ja er zelfs niet van wilde hooren spreken; daarentegen hoe aangenaam zal het hem zijn, wanneer hij weet, dat zijn vriend er nog immer met ontroering van spreekt en hem er aanhoudend voor blijft bedanken! Zoo is het ook aan Jesus Christus hoogst aangenaam, dat wij met liefdevolle erkentelijkheid denken aan de smarten en aan den dood, die Hij voor ons heeft geleden. Jesus Christus is het verlangen geweest van al de oudvaderen, Hij was het verlangen van alle volkeren, toen Hij nog niet op aarde gekomen was; met hoeveel te meer reden dan, moet Hij thans ons eenig verlangen, onze eenige liefde zijn, nu wij Hem hebben zien komen, nu wij Hem aan het kruis hebben zien sterven ter onzer liefde.

4) Tot dit doeleinde stelde Jesus, op den dag voor zijn lijden, het H. Sacrament des altaars in, Hij drukte ons op het hart, om zoo dikwijls wij zijn lichaam zouden nuttigen, te denken aan zijnen dood: *Accipite et manducate, hoc est corpus meum ... Hoc facite in meum commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc mortem Domini annuntiabitis.* 1) *Neemt en eet, dit is mijn lichaam. Doet dit ter*

1) I Cor. II. 24. ad 26.

*mijner gedachtenis. Want zoo dikwijls gij dit brood zult eten, zult gij den dood des Heeren verkondigen. Daarom ook bidt de Kerk: Deus qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti etc. God, die ons in dit wonderbaar sacrament de gedachtenis hebt nagelaten van uw lijden enz. En zingt zij: O Sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus etc. O Heilig gastmaal, waarin Christus genuttigd wordt, de gedachtenis van zijn lijden wordt gevierd enz. Besluiten wij daaruit, hoe welgeval-
 lig men aan Jesus Christus is, wanneer men dikwijls denkt aan zijn lijden; want juist dáártoe wilde Hij in dit sacrament op onze altaren wonen; opdat, hetgeen Hij voor ons heeft geleden, bij ons in blijvende en dankbare herinnering zou wezen, en aldus onze liefde tot Hem immer zou aangroeien. De H. Franciscus van Sales noemde den berg van Calvarie *den berg der bemin-
 nenden*. Het is niet mogelijk te denken aan dien berg, en Jesus Christus, die daar ter onzer liefde heeft willen sterven, niet te beminnen.*

5) O mijn God, en waarom dan hebben de menschen geen liefde voor dien God, die zóóveel gedaan heeft, om door hen bemind te worden? Vóór de menschwording

van het Woord kon de mensch nog twijfelen of God hem met waarachtige liefde beminde; maar nu de Zoon Gods gekomen is, nu wij Hem uit liefde tot de menschen hebben zien sterven, hoe zouden wij daaraan nu nog kunnen twijfelen? O mensch, zegt de H. Thomas van Villanova, beschouw dat kruis, die smarten, dien bitteren dood, welke Jesus Christus voor U heeft geleden; na zoovele en zoo groote bewijzen zijner liefde, is er geen twijfel meer aan, dat Hij U bemint en U vurig bemint. *Testis crux, testes dolores, testis amara mors quam pro te sustinuit*; 1) Ja, zegt de H. Bernardus het Kruis, iedere wonde des Verlossers, alles spreekt hier en verkondigt ons luide welk eene liefde Jesus ons toedraagt.

6) Wat in het verheven geheim van 's menschen verlossing bijzonder onze aandacht verdient, is de vindingrijkheid, de zorg, waarmede Jesus Christus allerlei verschillende wijzen heeft uitgedacht, om zich door ons te doen beminnen. Indien Jesus Christus voor onze zaligheid wilde sterven, was het voldoende, dat Hij stierf tegelijk met de kinderen, welke gedood werden door Herodes; maar neen, alvorens te sterven, wilde Hij eerst gedurende drie

1) Domin. 17. p. Pentec. conc. 3.

en dertig jaar een leven vol ellende en kwellingen leiden; en, om beter onze harten te winnen, heeft Hij zich gedurende dit leven aan ons willen vertoonen onder al die verschillende gedaanten; Hij vertoonde zich aan ons eerst als een arm kind in een stal, vervolgens als een knaap in een winkel, en eindelijk als een schuldige, hangende aan een kruis. Maar alvorens te sterven aan dat kruis, nam Hij nog weder verscheiden verteederende gedaanten aan, alles om zich maar te doen beminnen: Hij gaf zich te aanschouwen in den hof, zieltogende, geheel druipend van zweet en bloed; vervolgens in het voorhof van Pilatus, geheel verscheurd door de geesselslagen, mishandeld als een spotkoning, met een riet in de handen, een lap van purper over de schouderen geslagen, een doornenkroon op het hoofd; dan op den openbaren weg, ter strafplaats gesleept, het kruis op de schouderen; en eindelijk op Calvarie, hangende aan drie ijzeren nagelen. Verdient Hij door ons bemind te worden of niet, een God, die zóóveel heeft willen lijden, zooveel middelen heeft aangewend, om toch maar meester te worden van onze liefde? Pater Rigoleu zeide: Ik zou niet anders willen doen dan weenen van liefde voor een God, die door zijne liefde ver-

voerd werd, om te sterven voor de zaligheid der menschen.

5) *Magna res est amor*, 1) zegt de H. Bernardus, Groote, kostbare zaak is de liefde. Salomon, sprekende van de goddelijke wijsheid, die niets anders is dan de goddelijke liefde, noemt haar een schat van oneindige waarde; want wie de goddelijke liefde bezit, is deelgenoot van de vriendschap Gods: *Infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt participes facti sunt amicitiae Dei*. 2) De H. Thomas, de engelachtige Leeraar, zegt, 3) dat de liefde niet alleen de koningin aller deugden is, maar dat zij ze bovendien, overal, waar zij heerscht, als haren hofstoet medebrengt en ze allen doet medehelpen, om ons inniger met God te vereenigen; doch, gelijk de H. Bernardus zegt, is alleen de liefde eigenlijk de deugd, die ons met God vereenigt: *Caritas est virtus conjungens nos Deo*; op meerdere plaatsen in de H. schrift wordt het gezegd, dat God bemint, die Hem beminnen: *Ego diligentes me diligo*. 4) *Si quis diligit me . . . Pater*

1) Ser. 8 in Cant.

2) Sap. 7. 14.

3) Tr. de virt. a. 3.

4) Prov. 8. 17.

meus diligit eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. 1) *Qui manet in caritate in Deo manet et Deus in eo.* 2) Ziedaar de schoone vereeniging, welke de liefde bewerkt, zij vereenigt de ziel met God. Daarenboven geeft de liefde ons de kracht, om voor God groote dingen te doen en te lijden. *Fortis ut mors dilectio.* 3) De H. Augustinus zegt: *Nihil tam durum, quod non amoris igne vincatur.* 4) Niets is zoo moeielijk, dat de gloed der liefde het niet te boven komt; want, zegt de heilige, wanneer men bemint, wordt of de moeite niet gevoeld of de moeite zelve beminde. *In eo quod amatur aut non laboratur, aut labor amatur.*

8) Luisteren wij eens, hoe de H. Joannes Chrysostomus de werking beschrijft der goddelijke liefde in de zielen, waarin zij heerscht. „Wanneer,” zoo zegt hij, „de liefde Gods zich van eene ziel heeft meester gemaakt, brengt zij daar een onverzadelijk verlangen voort om voor den Welbeminde te werken; zoodat hoe vele en hoe groote dingen die ziel ook verricht, het haar immer nog niets schijnt, zij het

1) Jo. 14. 23.

2) Jo. 4. 16.

3) Cant. 8. 6.

4) Lib. de Mor. eccl. c. 22.

immer betreurt, zoo weinig voor haren God te doen. Ware het haar vergund voor God te sterven, zich voor Hem te vernietigen, zij zou zich gelukkig achten. Vandaar komt het, dat zij bij al wat zij doet, zich steeds als onnut beschouwt; want daar de liefde haar leert, wat God verdient, ziet zij bij den glans van dat licht maar al te duidelijk de gebreken van hare handelingen, en zoo vindt zij in alles beschaming en droefheid, zij beseft, dat al haar werken uiterst gering is voor een zoo grooten God."

9) O hoe bedriegt men zich, zegt de H. Franciscus van Sales, wanneer men de volmaaktheid in iets anders stelt dan in God te beminnen! Velen (zegt de heilige) stellen de volmaaktheid in de gestrengheid, anderen in het geven van aalmoezen, anderen in het gebed, anderen in het veelvuldig gebruik der sacramenten; ik voor mij, ik ken geen andere volmaaktheid dan God beminnen uit geheel ons hart; want zonder de liefde zijn de andere deugden niets anders dan een menigte steenen. Doch zoo wij die goddelijke liefde nog niet volmaakt bezitten, dan is de schuld aan ons, daar wij er niet toe overgaan om ons geheel aan God te geven.

10) De Heer zeide eens tot de H. Theresia: *Alles wat niet strekt om aan mij*

welgevallig te zijn, is ijdelheid. 1) O dat allen die groote waarheid begrepen! *Porro unum est necessarium!* Maar een ding is noodig. Het is niet noodzakelijk rijk te zijn op deze wereld, zich door anderen te doen achten, een gemakkelijk leven te leiden, waardigheden te bezitten, den naam te verwerven van geleerd; alleen is noodzakelijk God te beminnen, zijnen heiligen wil te doen; daartoe alleen heeft God ons geschapen, daartoe bewaart Hij ons in het leven en daardoor alleen zullen wij in den hemel komen. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum.* 2) Aldus spreekt de Heer tot iedere ziel, die zijne bruid is: plaats mij als een zegel op uw hart en op uwen arm, zoodat gij al uwe begeerten en al uwe handelingen terug brengt tot mij; stel mij op uw hart, opdat er geen andere liefde binnentrede dan de mijne; op uwen arm, opdat gij bij al hetgeen gij doet, geen ander doel moogt beoogen dan mij. O hoe spoedig bereikt men de volmaaktheid, wanneer men bij al zijne handelingen niets anders beoogt dan Jesus gekruisigd, niets anders zoekt dan aan Jesus genoegen te geven!

1) Leven. 40.

2) Cant 8. 6.

11) Dit moet derhalve onze eenige zorg zijn: trachten eene ware liefde te verkrijgen tot Jesus Christus, De meesters van het geestelijk leven geven de kenteekenen aan der ware liefde. De liefde, zeggen zij, is *vreesachtig*, en hare vrees is geen andere dan te mishagen aan God. Zij is *edelmoe-dig*; in haar vertrouwen op God durft zij alles ondernemen voor zijne glorie. Zij is *sterk*, want zij overwint alle kwade neigingen, ook te midden van de hevigste bekoringen en van de verschrikkelijkste duisternissen. Zij is *gehoorzaam*, want *aanstonds* tracht zij de goddelijke roepstem te volgen. Zij is *zuiver*, want zij bemint God alleen, en alleen, omdat Hij verdient bemind te worden. Zij is *vurig*, zij zou allen willen doen branden, allen verteerd wenschen te zien van de goddelijke liefde, Zij is *bedwelmend*, zij doet de ziel leven, als ware zij aan zichzelf onttoegen, als zag zij, als hoorde zij niet meer wat dezer wereld is, als had zij daarvoor ten eenemale het gevoel verloren, geheel verslonden in de liefde Gods. Zij is *vereenigend*; zij vereenigt ten nauwste den wil van het schepsel met den wil des scheppers. Zij is *smachtend*; zij maakt de ziel vol verlangen, deze wereld te verlaten, om zich volmaakt met God te vereenigen in het

hemelsch vaderland en Hem daar uit al hare krachten te beminnen.

12) Maar de karaktertrekken en de beoefening der ware liefde leert ons niemand beter dan de groote prediker der liefde, de H. Paulus. In zijn eersten brief aan de Corinthiërs, Hoofdstuk XIII zegt de apostel op de eerste plaats, dat zonder de liefde de mensch niets is en hem niets baat. *Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest.* Indien iemand een geloof bezat, dat hij bergen kon verzetten gelijk een Gregorius Thaumaturgus, maar de liefde niet had, hij zou niets beteekenen; en zou hij ook al zijne goederen aan de armen geven, ja zelfs bereidwillig den marteldood lijden, doch zonder de liefde, met een ander doel nl. dan om aan God te behagen, het zou hem niets baten.

Vervolgens geeft de H. Paulus ons de kenteekenen der ware liefde aan en leert ons tevens de beoefening dier deugden, welke de dochters der liefde zijn; hij gaat aldus voort: *Caritas patiens est, benigna est, caritas non aemulatur, non agit per-*

peram, non inflatur, non est ambitiosa, non quacrit, quae sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. De liefde is geduldig, is goeder-tieren; de liefde is niet naijverig, zij praalt niet, zij is niet opgeblazen, zij is niet eer-zuchtig; zij zoekt het hare niet, zij verbit-tert zich niet, zij rekent het kwade niet toe; zij verblijdt zich niet over de ongerechtigheid, maar verblijdt zich mét de waarheid, zij verdraagt alles, gelooft alles, hoopt alles, verduurt alles. Wij gaan in dit boekje de beoefening dèzer deugden beschouwen, zoo-wel om te zien, of in ons de ware liefde tot Jesus heerscht, als ook, om wel te lee-ren begrijpen, op welke deugden wij ons vooral moeten toelèggen, om de goddelijke liefde in ons te bewaren en te vermeerderen.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O allerbeminneijkst en allerliefderijkst Hart van Jesus, rampzalig het hart, dat voor U geen liefde heeft. O God, Gij stierft aan het kruis uit liefde tot de men-schen, Gij stierft daar zonder eenigen

troost, hoe kunnen de menschen u dan zoo vergeten? O liefde van God! o ondankbaarheid der menschen! O Menschen, menschen! ach aanschouwt dat onschuldige, dat goddelijk Lam, hetwelk daar zieltoogt op het kruis, daar sterft om aan de goddelijke rechtvaardigheid voldoening te geven voor *uwe* zonden en u aldus te winnen voor zijne liefde. Ziet, hoe Hij op hetzelfde oogenblik den eeuwigen Vader voor u om vergeving bidt. Aanschouwt Hem en bemint Hem. Ach mijn Jesus, hoe weinigen zijn het, die U beminnen. Rampzalige, die ik ben! ook ik heb zoo-vele jaren geleefd, zonder aan U te denken, ziedaar dan ook, waarom ik U zoozeer beledigd heb. Mijn dierbare Verlosser, wat mij doet weenen, is niet zoozeer de straf, die ik heb verdiend, als wel de liefde, die Gij mij hebt toegedragen. O smarten van Jesus, o smaad van Jesus, o wonden van Jesus, o dood van Jesus, o liefde van Jesus, prent U in mijn hart; blijve daar immer uwe zoete herinnering, om mij zonder ophouden te wonden en te ontvlammen van liefde. Ik bemin U, mijn Jesus, ik bemin U, mijn opperste goed, ik bemin U, mijne liefde, mijn al; ik bemin U, en ik wil U immer beminnen. Ach, gedoog niet, dat ik U verlate en U nog verlieze. Maak

mij geheel den uwe; doe het om de verdiensten van uwen dood. Ik stel daarop een vast vertrouwen; een groot vertrouwen heb ik ook op uwe voorspraak, o Maria. Mijne Koningin, maak, dat ik Jesus Christus beminne, laat mij ook U beminnen, mijne moeder, mijne hoop.

.

HOOFDSTUK V.

Caritas patiens est.

DE ZIEL, DIE JESUS CHRISTUS BEMINT,
BEMINT OOK HET LIJDEN.

1) Deze aarde is een plaats van verdiensten en derhalve een plaats van lijden. Ons vaderland, waar God ons de rust heeft bereid in een eeuwig geluk, is het paradijs. Slechts korten tijd behoeven wij op deze wereld te blijven; maar de kwellingen, die wij in dien korten tijd zullen te lijden hebben, zijn veelvuldig. *Homo natus de de muliere brevi vivens tempore, repletur multis miseriis.* 1) Wij moeten lijden, en allen moeten lijden, rechtvaardigen en zondaars, een ieder moet zijn kruis dragen.

1) Job. 14. 1.

Die het draagt met geduld, wordt zalig, die het met ongeduld draagt, gaat verloren, Dezelfde ellenden, zegt de H. Augustinus, brengen eenigen in den hemel, anderen in de hel: *Una cademque tunsio bonos perducit ad gloriam, malos reducit in favillam* Door de beproeving des lijdens, zegt dezelfde heilige, wordt in Gods kerk het kaf onderscheiden van het koren; wie zich in de beproevingen vernedert 1) zich overgeeft aan Gods wil, is koren voor den hemel; wie hoovaardig wordt, zich vertoornt en daarom God verlaat, is kaf voor de hel.

2) Willen wij op den dag, waarop de zaak onzer eeuwige zaligheid zal beslist worden, het gelukkig vonnis ontvangen der uitverkorenen, dan moet ons leven gelijkvormig worden bevonden aan het leven van Jesus Christus. *Nam quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imagini Filii sui.* 2) Daartoe daalde het eeuwig woord neder op deze aarde, om ons door zijn voorbeeld te leeren, de kruisen, die God ons overzendt, met geduld te verdragen. *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia*

1) Serm. 52 App. E. B.

2) Rom. 8. 29.

ejus. 1) Jesus Christus alzoo wilde lijden, om ons tot lijden aan te moedigen. O God, hoedanig was het leven van Jesus Christus? Een leven was het van versmading en lijden. De profeet noemde onzen Verlosser *Despectum, novissimum virorum, virum dolorum*. 2) den mensch, veracht en mishandeld als den laatste, den geringste aller menschen; den man van smarten; en met reden, want het leven van Jesus Christus was vol wederwaardigheden en lijden.

3) Welnu, gelijk God zijnen beminden Zoon heeft behandeld, zoo ook behandelt Hij een ieder, dien Hij bemint en als zijn Zoon aanneemt. *Quem enim diligit Dominus castigat; flagellat autem omnem filium quem recipit*. 3) Vandaar zeide de Heer eens tot de H. Theresia: *Weet, dat aan mijnen Vader het dierbaarste die zielen zijn, welke beproefd worden door de grootste kwellingen*. 4) Daarom ook placht de heilige, wanneer zij in lijden was, te zeggen; dat zij hare kwellingen tegen al de schatten der wereld niet zou willen ruilen. Zij verscheen eens na haren dood

1) 1. Petr. 2. 21.

2) Is. 53. 3.

3) Hebr. 12. 6.

4) Vit. addit.

aan eene ziel en openbaarde haar, dat zij in den hemel eene groote belooning genoot, niet zoozeer echter om hare goede werken, alswel om de kwellingen, die zij in dit leven ter liefde Gods bereidvaardig had geleden, en, voegde zij er bij, als zij nog om eenige reden verlangen zou naar de wereld terug te keeren, zou dit geen andere zijn dan om voor God iets te kunnen lijden.

4) Wie God bemint in lijden, maakt dubbele winst voor den hemel. Niet lijden in dit leven, zeide de H. Vincentius a Paulo 1) moet men als een groot ongeluk beschouwen. Ook zeide dezelfde heilige, dat eene congregatie of een persoon, die niets te lijden heeft en die door de geheele wereld wordt toegejuicht, den ondergang nabij is. Vandaar dat de H. Franciscus van Assisie, als er een dag voorbij ging, waarop Hij niets voor God had geleden, zich als het ware door God vergeten waande. Wanneer de Heer, zoo zegt de H. Joannes Chrysostomus, 2) aan iemand de genade schenkt van te mogen lijden, bewijst Hij hem grooter gunst, dan indien Hij hem de macht schonk om dooden op te wekken; want, wanneer de mensch mirakelen doet,

1) 1. 3. ch. 43. Abellij.

2) In Phil. hom. 4.

is hij schuldenaar van God; maar wanneer hij lijdt, wordt God schuldenaar van hem; en, voegde hij er bij, al had hij, die iets voor God lijdt, ook geen ander voorrecht dan iets voor zijnen beminden God te mogen verduren, dit zou voor hem reeds een groote belooning zijn, De heilige stelde het daarom in den H. Paulus meer op prijs, voor Jesus Christus de boeien te hebben gedragen, dan opgenomen te zijn in den derden hemel.

5) *Patientia opus perfectum habet.* 1) *Het geduld, zegt de H. Jacobus, geeft een volmaakt werk.* Hij wil zeggen, dat niets aan God meer behaagt dan het schouwspel eener ziel, die al de kruisen, welke Hij haar overzendt, met geduld en vrede draagt. Ziedaar het werk der liefde, zij maakt die beminnen, gelijk aan het voorwerp hunner liefde. *Al de wonden des Verlossers, zegt de H. Franciscus van Sales, zijn even zoveel monden, die ons leeren hoe wij voor Hem moeten lijden. Ziedaar de wetenschap der heiligen: standvastig voor Jesus lijden; dit is het middel om in korten tijd heilig te worden.* Wie Jesus Christus bemint, verlangt ook behandeld te worden als Jesus, verlangt zijne armoede, zijn lijden, zijne verachting

1) Jac. I. 4.

De H. Joannes aanschouwde de heiligen allen gekleed in het wit en met palmtakken in hunne handen: *Amicti stolis albis et palmae in manibus eorum.* 1) De palm is het onderscheidingsteeken der martelaren; maar niet alle heiligen ondergingen den marteldood, hoe dan dragen zij allen palmen in hunne handen? De H. Gregorius geeft hierop het antwoord: Alle heiligen, zegt hij, zijn martelaren geweest, was het niet door het staal, dan was het door het geduld, en hij voegt er bij: *Nos sine ferro martyres esse possumus, si patientiam custodiamus* 2) Wij kunnen zonder het zwaard martelaren zijn, zoo wij slechts het geduld bewaren.

6) Geheel de verdienste van eene ziel, die Jesus Christus bemint, bestaat in beminnen en lijden. De Heer zeide eens tot de H. Theresia: „*Meent gij, mijne dochter, dat de verdienste bestaat in te genieten? neen, zij bestaat in te lijden en te beminnen. Beschouw mijn leven, het was geheel vol kwellingen. Geloof mij, mijne dochter, hij, die het meest door mijnen Vader bemind wordt, ontvangt van Hem de meeste kruisen; aan hun aantal beantwoordt de maat zijner liefde*

1) Ap. 7 9

2) In Ev. hom. 35.

Beschouw deze wonden, nooit zullen uwe smarten zulk eene hoogte bereiken. Te denken, dat mijn Vader lieden in zijn vriendschap opneemt zonder lijden, is een dwaling." 1) En tot onzen troost voegt de H. Theresia hierbij, *dat God ons nooit eene kwelling overzendt zonder die aanstonds te betalen met een of andere gunst.* Jesus Christus verscheen eens aan de gelukzalige Baptista Verani 2) en zeide haar, dat de voornaamste genaden, die Hij aan zijne uitverkoren zielen bewijst, drie in getal zijn. De eerste is de genade van niet te zondigen, de tweede, en deze is grooter, de genade van goede werken te doen, de derde. en dit is de grootste, de genade om ter zijner liefde te lijden. Daarom zeide de H. Theresia 3) dat, wanneer iemand voor God eenig goed werk verricht, God het hem vergeldt met lijden.

Ziedaar ook waarom de heiligen, wanneer zij bezocht werden met rampspoeden, den Heer er voor dankten. De H. Koning Lodewijk van zijn gevangenschap bij de Turken sprekende, zeide: *Ik gevoel grooter vreugde en dankbaarheid bij de herinnering aan het geduld, wat God mij schonk tijdens mijne*

1) Ibid. ch. 30.

2) Bolland. 31. maj. oct. c. 7.

3) Fondat. ih. 31.

gevangenschap, dan ik gevoelen zou, indien ik geheel de wereld had veroverd. En wat lezen wij van de H. Elizabeth, vorstin van Thuringen? Na den dood van haren echtgenoot, met haren zoon uit hare staten verdreven, haveloos en van allen verlaten, ging zij naar een klooster van Fransicaners en deed het Te Deum aanheffen, om God te bedanken, dat Hij haar aldus begunstigde en haar aldus ter zijner liefde liet lijden.

7) *Waar het geldt den hemel te winnen*, zegt de H. Joseph Calasanza, *is ieder lijden gering*; en reeds de apostel zeide het: *Non sunt condignae passionibus hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis.* 1) *Het lijden dezer wereld is van geene beteekenis tegenover de toekomstige glorie, die in ons zal worden geopenbaard.* Het zou reeds een groot voorrecht zijn, indien wij gedurende geheel ons leven de pijnen aller martelaren mochten lijden, om slechts één oogenblik de vreugde te genieten van het paradijs; met hoeveel bereidvaardigheid moeten wij dan niet onze kruisen omhelzen, nu wij weten, dat het korte lijden van dit leven ons een geluk verwerft, hetwelk eeuwig duurt. *Momentaneum et leve tribulationis nostrae aeternum*

1 Rom. 8. 18.

gloriae pondus operatur in nobis. 1) De H. Agapytus, een knaap nog in den aanvang zijns levens, door den tyran bedreigd, dat men hem het hoofd zou verbranden met een gloeienden helm, gaf ten antwoord: „Kan mij wel grooter geluk te beurt vallen dan mijn hoofd te verliezen, om het daarna gekroond te zien in den hemel?” In denzelfden zin zeide de H. Franciscus: „Het geluk wat ik verwacht, is zóó groot, dat elk lijden mij een genot is.” Maar wie de kroon des hemels verlangt, hij moet strijden en lijden. *Si sustinebimus et conregnabimus* 2) Men kan geen kroon verwerven zonder verdienste, en geen verdienste zonder geduld. *Non coronabitur nisi qui legitime certaverit* 3); en hij wiens geduld het grootste is, verwerft ook de grootste kroon. Vreemd verschijnsel! wanneer het gaat om tijdelijke goederen, dan zijn de wereldlingen er op uit, zooveel te krijgen als zij maar kunnen; maar is er sprake van eeuwige goederen, dan zeggen zij: Het is genoeg, dat wij een klein hoekje in den hemel hebben. Geheel anders doen de heiligen; wanneer het dit kortstondig

1) Cor. 4. 17.

2) Tim. 2. 12.

3) Ibid. 5.

leven geldt, dan zijn zij met alles tevreden, ja, zij ontdoen zich zelfs van de goederen dezer wereld; maar is er spraak van eeuwige goederen, dan zoeken zij zooveel te winnen als zij kunnen. Ik vraag het: Wie van beiden handelt hier het wijste en het voorzichtigst?

8) Maar ook al spreken wij van het tegenwoordig leven, dan nog is het zeker, dat niemand gelukkiger is dan hij, die geduldig zijn lijden draagt. Er is, zegt de H. Philippus Neri¹⁾, op deze wereld geen vagevuur; er is slechts een hemel en een hel; wie de beproeving met geduld lijdt smaakt een hemel; wie dit niet doet, verduurt een hel. Ja, want het is waar, wat de H. Theresia zegt: wanneer men de kruisen, die God ons overzendt, omhelst, worden ze niet gevoeld.

Toen de H. Franciscus van Sales eens bezocht werd door vele wederwaardigheden, schreef hij in een zijner brieven het volgende: „Sedert eenigen tijd schenken allerlei tegenspoeden en geheime tegenkantingen mij een vrede, zoo zoet, dat er niets bij te vergelijken is, en voorspellen mij de nabijzijnde vereeniging van mijne ziel met haren God, hetgeen in alle waarheid de

1) Bacci. l. 2. c. 20.

eenige zucht, het eenig verlangen mijns harten is." 1) O neen het geluk laat zich niet vinden door hen, die een onordelijk leven lijden, maar alleen door hem, die met God en Gods H. wil vereenigd leeft. Een zeker kloosterling, die zich als missionaris in Indië bevond, was eens tegenwoordig bij de terechtstelling van een veroordeelde; toen deze laatste reeds op het schavot stond, om ter dood gebracht te worden, riep hij den kloosterling en zeide hem: „Weet Pater, dat ik eenmaal van uwe orde was: zoolang ik den regel onderhield leefde ik immer te vreden, maar toen ik begon te verslappen, begon alles mij zwaar te vallen, zoodat ik de orde verliet, en mij overgaf aan allerlei misdaden, die mij ten laatste tot den ongelukkigen staat gebracht hebben, waarin gij mij thans aanschouwt. Ik zeg u dit", zoo besloot hij, „opdat mijn voorbeeld van nut kunne zijn aan anderen." De eerwaardige Ludovicus Dupont zegt, dat men het zoete in dit leven moet nemen voor bitter, en het bittere voor zoet; op die wijze zal men immer tevreden zijn. Inderdaad, want het zoete, al behaagt het ook aan de zinnen, laat niettemin immer bitterheid achter, een

1) Esprit p. 10. ch. 19.

zekere wroeging nl. van het geweten ten gevolge van het ongeregeld genoeg, dat wij er meestal in nemen; maar het bittere, met geduld uit Gods hand aangenomen, wordt voor de zielen, die Hem beminnen, zoet en dierbaar.

9) Zijn wij er wel van overtuigd; in dit dal van tranen kan alleen hij den waren vrede des harten vinden, die de kwellingen des levens geduldig verdraagt en ze ter wille van God met liefde omhelst; aldus brengt het mede de staat van bederf, waarin wij door de zonde allen gebracht zijn. Het leven der heiligen op deze wereld is lijden en beminnen; het leven der heiligen in den hemel is genieten en beminnen. Pater Paulus Segneri, de jongere, gaf aan een zijner biechtelingen, om haar te bemoedigen in het lijden, den raad, aan den voet van haar kruisbeeld de volgende woorden te schrijven: *Aldus bemint men*. Het voorname teeken echter, waaraan men zien kan of een ziel Jesus Christus bemint, is niet het lijden; maar ter liefde van Jesus het lijden te *verlangen*. *Is er wel grooter geluk denkbaar, zegt de H. Theresia, dan een onderpand te hebben, dat men genoeg geeft aan God?* 1) Helaas het grootste deel der men-

1) Vie. c. 10.

schen schrikt reeds terug bij den naam alleen van kruis, vernedering en lijden; evenwel ontbreekt het ook niet aan minnende zielen, welke in het lijden al hun geluk vinden en als het ware ontroostbaar zouden zijn, indien zij hier moesten leven zonder lijden. „*Het gezicht van Jesus aan het kruis* (zeide eens een heilige ziel) *maakt mij de kruisen zoo beminnelijk, dat het mij toeschijnt, als kon ik zonder lijden niet gelukkig zijn; de liefde van Jesus weegt mij tegen alles op.*” De raad welken Jesus geeft aan die Hem volgen wil, is geen andere dan deze: Hij neme zijn kruis op en volge mij:” *Tollat crucem suam et sequatur me.* 1) Maar wij moeten dat kruis opnemen en dragen, niet gedwongen en met tegenzin, maar met nederigheid geduld en liefde.

10) O, welk genoegen geeft men aan God, wanneer men de kruisen, die Hij ons overzendt, met nederigheid, en geduld omhelst! Er is geen hout, zegt de H. Ignatius de Loyola, beter in staat de liefde Gods voort te brengen en te onderhouden dan het hout van het H. Kruis, m. a. w. dan God te beminnen te midden van kwellingen. De H. Gertrudis vroeg eens aan den Heer, wat wel het welgevalligste offer

1) Luc. 9. 23.

was, dat zij Hem kon aanbieden; en de Heer antwoordde haar: mijne dochter, gij kunt mij geen grooter genoegen geven, dan alle wederwaardigheden, die zich voordoen, met geduld lijden. Vandaar zeide de groote dienaressen Gods, zuster Victoria Angelini, dat één dag doorgebracht aan het kruis meer waarde heeft, dan honderd jaren doorgebracht in alle mogelijke andere geestelijke oefeningen; en de eerbiedwaardige Pater Joannes Avila placht te zeggen, dat *één „God zij geloofd” in tegenspoed meer waard is dan duizend dankbetuigingen in voorspoed*. Maar helaas, de waarde der kwellingen die men voor God lijdt, wordt door de menschen niet gekend! Indien wij, zegt de H. Angela van Foligno, de waarde kenden van het lijden, *dan zou het een voorwerp worden van roof*. d. w. z. een ieder zou er op uit zijn, anderen de gelegenheden tot lijden te ontnemen. De H. Maria Magdalena de Pazzi, die de waarde van het lijden kende, wenschte daarom veel eer haar leven verlengd te zien dan te sterven en naar den hemel te gaan; want, zeide zij, *in de hemel kan men niet lijden*.

11) Het eenig streven van eene ziel, die God bemint, is zich geheel met God te vereenigen; maar om tot die volmaakte vereeniging te geraken, moeten wij wel ter

harte nemen wat de H. Catharina van Genua zegt: „Om tot de vereeniging met God te komen, zoo spreekt deze heilige, hebben wij behoefte aan wederwaardigheden; want ziedaar het middel, waarmede God ons zoekt te ontdoen van onze ongeregelgheden, zoo- wel in- als uitwendigen; en daarom zijn kwellingen van allerei aard, beleedigingen, bespottingen, ziekten, koelheid van den kant onzer bloedverwanten en vrienden, beschamingen, bekoringen en andere wederwaardigheden ons allen hoogst noodzakelijk; zóó toch blijven wij strijden, en kan het ons door herhaalde overwinningen gelukken, onze kwade neigingen zóó geheel uit te roeien, dat wij ze ten laatste zelfs niet meer gevoelen; zoolang niet alle wederwaardigheden, aldus vervolgt zij, ons niet alleen niet bitter meer, maar ter liefde Gods zelfs aangenaam zijn, zullen wij nooit volkomen met God vereenigd worden.”

12) Uit dit alles volgt, dat eene ziel, die geheel aan God wil toebehooren, het besluit moet maken om, gelijk de H. Joannes van het kruis zegt, 1) in dit leven niet het genot, maar in alles het lijden te zoeken; zij omhelze daarom met gretigheid alle vrijwillige verstervingen, en met nog

1) Montèè du Carmel. 1. 2. c. 7.

grooter gretigheid en liefde de onvrijwilligen; want deze laatsten zijn aan God het dierbaarst. *Melior est patiens viro forti.* 1), zegt Salomon, *een geduldig man is meer dan een krijgsheld.* Men is God welgevallig, wanneer men zich versterft door vasten, boetekleederen, lijfkastijdingen, om den moed, die men door die verstervingen toont; maar men maakt zich aan Hem veel welgevalliger, wanneer men met geduld en blijdschap de kruisen weet te dragen, die Hij ons overzendt. „De verstervingen, zegt de H. Franciscus van Sales, welke van God komen, of door zijne toelating van de menschen, zijn immer veel kostbaarder dan die, welke kinderen zijn van onzen eigen wil; want het is een algemeene regel, dat naarmate in iets minder onze eigen keuze is, het des te aangenamer is aan God en des te voordeeliger voor onze zielen.” 2) Dezelfde opmerking maakt ook de H. Theresia: Men verdient meer, zegt zij, in een enkelen dag, door de kwellingen, die ons toekomen van God of van den naaste, dan in tien jaar door het lijden, dat wij zelve ons aandoen. 3) Vandaar het grootmoedig woord van de H. Maria

1) Prov. 16. 32.

2) Espit. p. 18. c. 4.

3) Chemin. de la perf. ch. 37.

Magdalena de Pazzi, dat er geen kwelling was op de wereld, zóó bitter, die zij niet volgaarne zou lijden bij de gedachte, dat deze van God kwam; en inderdaad, te midden dier vreeselijke kwellingen, welke de heilige doorstond gedurende hare vijfjarige beproeving, was het genoeg haar te herinneren, dat zij door den wil van God aldus leed, om haar aanstonds weder vrede te doen vinden. Voor het bezit van God, dien eindeloozen schat, is elke prijs gering. *Al kost God nog zooveel*, zeide Pater Hypolitus Durazzo, *Hij is nooit duur*.

13) O bidden wij den Heer, dat Hij ons zijne heilige liefde schenke; want indien wij Hem volmaakt beminnen, zullen al de goederen dezer wereld voor ons als rook zijn en slijk, en wij zullen een geneugte vinden in de versmading en het lijden. Hoorren wij, hoe de H. Chrijsostomus den staat beschrijft eener ziel, die zich geheel aan God heeft gegeven. Wanneer iemand, zoo zegt hij, gekomen is tot de volmaakte liefde Gods, dan wordt het hem, als bevond hij zich geheel alleen op deze wereld; hij bekommert zich noch om eer, noch om versmading, hij veracht de bekoringen en het lijden, hij verliest smaak en lust voor alles; en daar hij in niets ter wereld steun of rust vindt, streeft zijne ziel zonder verpo-

zen en zonder ooit moede te worden opwaarts tot zijn Welbeminde; vandaar dat, hetzij hij werkt of eet, hetzij hij waakt of slaapt, bij al zijne handelingen en gesprekken, zijn eenige gedachte, zijn eenig streven is, het voorwerp te vinden zijner liefde: want alleen dáár is zijn hart, waar zijn schat is.

In dit hoofdstuk hebben wij gesproken over het geduld in het algemeen; in het XVe hoofdstuk zullen wij meer bijzondere omstandigheden bespreken, waarin wij het geduld vooral beoefenen moeten.

GEVOELEN EN SMEEKINGEN.

Dierbare Jesus, mijn liefde en mijn schat, de beledigingen, die ik U heb aangedaan, maken mij onwaardig U nog te beminnen; maar ik bid U om uwe verdiensten, maak mij de gave uwer zuivere liefde waardig. Ik bemin U boven alles, en uit geheel mijn hart is het mij leed, dat ik U eenmaal heb verlaten en U heb verdreven uit mijne ziel, want thans bemin ik U meer dan mijzelf; ik bemin U uit geheel mijn hart, O eindeloos goed, ik bemin U, ik bemin U; niets anders verlang ik dan U volmaakt te beminnen, en ik heb geen andere

vrees dan beroofd te worden van uwe liefde. O mijn dierbare Verlosser, doe mij inzien welk groot goed Gij zijt, doe mij de liefde kennen, die Gij mij hebt toegedragen, opdat ik genoopt worde U te beminnen. Ach mijn God, laat niet toe, dat ik langer on-dankbaar blijve voor zooveel goedheid. Genoeg heb ik U beleedigd, ik wil U niet meer verlaten; de jaren, die mij nog overblijven, ik wil ze geheel besteden, om U te beminnen en genoegen te geven. Mijn Jesus, mijn liefde, help mij, help een zondaar, die U wil beminnen, die geheel de uwe wil zijn. O Maria, mijne hoop, uw zoon luistert naar U, o bid Hem voor mij en verwerf mij de genade Hem volmaakt te beminnen.

HOOFDSTUK VI.

Caritas benigna est.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, BEMINT
DE GOEDERTIERENHEID.

1) De geest Gods is een geest van goedertierenheid. *Spiritus enim meus super me dulcis.* 1) Eene ziel daarom, die haren God bemint, bemint ook allen, die door God bemind worden, bemint haren evenmensch; vandaar dat het hare zoetste, hare aanhoudende zorg is, zooveel zij slechts vermag, allen te helpen, allen te troosten, allen te vreden te stellen. De H. Franciscus van Sales, de leermeester en tevens het toonbeeld der heilige goedertierenheid, zegt, als hij van deze deugd spreekt: „*De*

1) Eccl. 24. 27.

nederige goedertierenheid is de deugd aller deugden, de deugd welke ons door God bijzonder wordt aanbevolen, en daarom moeten wij haar overal en ten allen tijde beoefenen". 1) De heilige geeft ons vervolgens dezen regel: „*Als gij ziet, dat gij iets doen kunt met liefde, doe het aan; maar wat gij niet doen kunt zonder twist, laat het.*” 2) Dit geldt echter alleen van hetgeen men laten kan zonder zonde; want wanneer iemand gehouden is eene belediging van God te verhinderen, moet hij dit altijd doen en wel zoo spoedig als hij kan.

2) De goedertierenheid moet men bijzonder in beoefening brengen tegenover de armen, want gewoonlijk worden zij om hunne armoede door de menschen bejegend met bitterheid; in het bijzonder ook tegenover zieken, die gebukt gaan onder hun lijden en bij anderen meestal weinig leniging vinden. Meer bijzonder ook moeten wij die goedertierenheid in beoefening brengen tegenover onze vijanden. *Vince in bono malo.* 3) Wij moeten den haat verwinnen door liefde, de vervolging door goedertierenheid; zoo deden de heiligen, en

1) Lettre 853.

2) Lettre 786.

3) Rom. 12. 21.

daardoor wonnen zij de genegenheid zelfs hunner hardnekkigste vijanden.

3) Er is niets, zegt de H. Franciscus van Sales, wat onzen evenmensch zóózeer sticht, als die liefdevolle goedertierenheid in den omgang. 1) De heilige vertoonde zich dan ook gewoonlijk met den glimlach op de lippen. Zijn gelaat ademde slechts goedheid, gelijk ook al zijne woorden en manieren. De H. Vincentius a Paulo getuigde 2) nooit goedertierener mensch te hebben gekend, en placht te zeggen, dat hij in Monseigneur van Sales de levende afbeelding meende te aanschouwen der goedertierenheid van Jesus Christus. Zelfs dan, wanneer de heilige zich door zijn geweten verplicht zag iets te weigeren, deed hij dit met zoo groote goedertierenheid, dat men ook zonder te hebben verkregen, wat men van hem verlangde, evenwel geheel met hem ingenomen en volkomen voldaan van hem wegging. De heilige was goedertieren jegens iedereen, zoowel jegens zijn oversten, als jegens zijne gelijken en onderhoorigen, in huis zoowel als buitenshuis, geheel verschillend van diegenen, welke gelijk de heilige zelf zegt, *buitenshuis engelen schijnen maar binnenshuis duivelen*; 3) Ook

1) Lettre 605.

2) Abelly. l. 3 ch. 27.

3) Intr. p. 3 c. 8.

tegenover zijne dienstboden was hij vol goedheid; nooit beklagde hij zich over hunne nalatigheden, nauwelijks gaf hij hun nu en dan een kleinen wenk; maar altijd met woorden vol goedheid, iets wat in alle oversten zeer prijzenswaardig is; de overste toch moet tegenover zijne onderdanen de grootst mogelijke goedertierenheid toonen; wanneer hij hun eenig werk oplegt, moet hij eerder verzoeken dan bevelen. *Om gehoorzaamd te worden*, zegt de H. Vincentius van Paulo, *is er voor de oversten geen beter middel dan zachtheid*. Eveneens spreekt de H. Joanna de Chantal. *Ik heb*, zegt zij, *in mijn bestier verschillende wijzen beproefd, maar ik heb niets beter bevonden dan te bestieren met zachtheid en geduld.*"

4) Zelfs in de berisping moet de overste goedertieren zijn. Het is iets anders te berispen met klem, iets anders te berispen met hardheid; somwijlen moet men berispen met klem, wanneer namelijk de fout belangrijk is, en vooral wanneer zij na de vermaning zich heeft herhaald; maar wachten wij er ons voor ooit te berispen met hardheid en toorn; want wie met gramschap berispt, doet meer nadeel dan nut. Ziedaar die bittere ijver, welken de H. Jacobus zoozeer afkeurt. Men vindt er, die er zich op beroemen hun huisgezin in orde

te houden door hunne gestrengheid ; zij zeggen, dat dit de ware manier is van bestieren ; maar de H. Jacobus zegt dit niet, *quod si zelum amarum habetis . . . nolite gloriari.* 1) Wanneer gij een bitteren ijver hebt, zegt hij, *wilt u daarop niet beroemen.* Mocht het in een of ander zeldzaam geval noodig zijn een hard woord te gebruiken, om n.l. den schuldige de zwaarte van zijn fout te doen inzien, wij moeten dan toch immer met zachtheid eindigen en den schuldige steeds met een hartelijk woord van ons laten heengaan ; men moet, gelijk de Samaritaan van het evangelie, de wonden genezen met wijn en olie ; maar gelijk de olie (aldus de H. Franciscus van Sales) in alle vochten steeds bovendrijft, zoo moet ook in al onze handelingen de goedertierenheid steeds de bovenhand hebben. Gebeurt het, dat de persoon, dien wij moeten berispen, vertoornd is, dan moeten wij de berisping, uitstellen en wachten, tot zijne toorn over is ; want anders zullen wij [Zijne gramschap nog vergrooten. Wanneer het huis brandt, zeide de H. Joannes, kanunnik regulier, moet men in het vuur geen hout werpen.

5) *Nescitis cujus spiritus estis.* 2) *Gij*

1) Jac. 3. 14.

2) Luc. 9. 55.

weet niet van wat geest gij zijt: Aldus luidde Jesus antwoord aan zijne discipelen, Jacobus en Joannes, toen dezen Hem vroegen de Samaritanen te kastijden, omdat zij Hem uit hun land hadden verdreven. Maar, zoo sprak de goddelijke Zaligmaker, wat geest is dit? voorwaar niet de mijne; mijn geest is een geest van zachtheid en goedertierenheid; immers ik ben gekomen, niet om de zielen te verderven; maar om ze zalig te maken; *Filius hominis non venit animas perdere sed salvare* 1) en gij, gij wilt mij bewegen ze in het verderf te storten? zwijgt, doet mij zulke vragen nooit meer, want dit is niet mijn geest. En inderdaad met welk een zachtheid behandelde Jesus niet de overspelige vrouw! Hij vergenoegt er zich mede haar te vermanen, om toch niet meer te zondigen, en laat haar vervolgens in vrede weggaan. *Mulier, nemo te condemnavit? ... nec ego te condemnabo ... Vade, et jam amplius noli peccare.* 2) Met hoeveel goedertierenheid insgelijks zocht Hij de Samaritaansche vrouw te bekeeren! Eerst vraagt Hij haar te drinken; vervolgens zegt Hij: *O indien gij wist wie het is die u te drinken vraagt!* Daarna openbaart Hij haar, dat Hij de verwachte Messias

1) Ibid. 56.

2) Jo. 8 10. en 11.

is. Met hoeveel zachtheid ook trachtte Hij den goddeloozen Judas tot inkeer te brengen! Hij laat hem met zich mede eten van denzelfden schotel. Hij wast hem de voeten; op het oogenblik zelf van het verraad vermaant Hij hem nog: *Judas*, zegt Hij, *verraadt gij mij dan met een kus!* *Juda, osculo Filium hominis tradis?* 1) En hoe bekeerde Jesus Petrus, nadat deze Hem verloochend had? *Conversus Dominus respexit Petrum.* 2) Zonder hem zijn zonde te verwijten, zag Jesus bij het uitgaan van het huis des hoogenpriesters, hem met een blik vol teederheid aan, en aldus bekeerde Hij hem; maar bekeerde hem zoodanig, dat Petrus, zoolang hij leefde, nooit ophield de beleediging zijnen Meester aangedaan te beweenen.

6) O hoeveel meer wint men met zachtheid dan met bitterheid! Er is niets, zegt de H. Franciscus van Sales, zoo bitter als de groene schil van een noot, maar wanneer men haar konfijt, wordt zij zoet en aangenaam; evenzoo is het met de berispingen: uit hare natuur zijn zij niet aangenaam, maar wanneer zij met liefde en zachtheid geschieden, worden zij gaarne

1) Luc. 22. 48.

2) Ibid. 61.

aangenomen en doen dan ook veel meer nut. De H. Vincentius a Paulo verhaalt van zichzelf, dat hij gedurende den tijd van zijn bestier in de congregatie nooit iemand met hardheid heeft berispt, tenzij alleen drie maal, toen hij meende daarvoor reden te hebben, maar immer, zeide hij, had het hem later berouwd, daar het steeds verkeerd was uitgevallen, terwijl de berispingen, die hij met zachtheid had gegeven, altijd goed waren geslaagd. 1)

7) De H. Franciscus van Sales kon door zijne goedertierenheid van anderen gedaan krijgen, wat hij wilde; en op die wijze slaagde hij er in zelfs de meest verharde zondaren tot God te brengen. Dit was ook de geest van den H. Vincentius a Paulo; *de innemendheid*, zoo zeide hij steeds tot zijne volgelingen, *de liefde en de nederigheid hebben een bewonderenswaardige kracht om de harten der menschen te winnen, en daardoor laten zij zich overhalen tot hetgeen het meest strijdig is met de natuur*. De heilige vertrouwde eens aan een zijner paters de bekeering van een groot zondaar toe; maar, wat al moeite de pater zich gaf, hij kon niets winnen; hij verzocht nu den heilige een woordje

1) Abelly L. 3. c. 27.

tot dien zondaar te zeggen; de heilige deed het en had hem aanstonds bekeerd; de zondaar nu verklaarde later, dat de buitengewone zachtheid van Pater Vincentius zijn hart had gewonnen. De heilige kon het dan ook niet verdragen, dat zijne missionarissen hunne biechtelingen behandelden met gestrengheid; de helsche geest, zeide hij, gebruikt de gestrengheid van sommigen, om de zielen dieper in het ongeluk te storten.

8) Wij moeten de goedertierenheid beoefenen jegens allen, in elke gelegenheid en ten allen tijde. Sommigen, zegt de H. Bernardus, zijn zachtmoedig, zoolang alles naar hun zin gaat, maar zij hebben nauwelijks eenigen tegenspoed, zij ontmoeten nauwelijks eenige tegenspraak, of zij vatten aanstonds vuur en beginnen te rooken als een Vesuvius; 1) dezulken zijn als gloeiende kolen, maar verborgen onder de asch. Wie heilig wil worden, moet in dit leven zijn als een lelie tusschen de doornen; hoezeer hij ook wordt gestoken, hij moet immer lelie blijven d. i. immer even zacht zijn en goedertieren. De godminnende ziel bewaart immer den vrede des harten en toont dien ook op haar ge-

1) In adv. D. S. 4.

laat, zij blijft in alle omstandigheden des levens: zoowel in voor- als in tegenspoedeeds zichzelf gelijk. Kardinaal Petrucci zingt van zulke zielen:

Zij ziet hoe 't alles om haar heen
Van vorm verandert en vergaat,
Maar zij, steeds met haar God vereend,
Blijft immer in denzelfden staat.*

9) In den tegenspoed openbaart zich 's menschen geest. De H. Franciscus van Sales beminde met groote teederheid de orde der Visitatie, welke stichting hem de grootste inspanning had gekost; meermalen nu zag hij die congregatie ten gevolge der groote vervolgingen, waaraan zij blootstond, op het punt van ten gronde te gaan; maar de heilige verloor nooit de kalmte der ziel, hij was immer bereid zijne congregatie zelfs geheel vernietigd te zien, indien dit aldus mocht behagen aan God. Bij die gelegenheid was het, dat hij zeide: *Sedert eenigen tijd schenken allerlei moeilijkheden en tegenkantingen mij een vrede, zoo zoet, dat er niets bij te vergelijken is, en voorspellen mij dat mijne ziel weldra*

* *Vede cangiarsi in diverse forme
Intorno di se le creature;
Ma egli, nel più cupo centro
Del suo cuore, vive uniforme.*

geheel met God zal vereenigd worden, wat in waarheid mijn eenig verlangen is.

10) Wanneer het ons gebeurt, dat wij iemand moeten antwoorden, die ons kwalijk bejegt, zorgen wij dan immer te antwoorden met zachtheid. *Responsio mollis frangit iram.* 1) Een zacht antwoord is genoeg, om het grootste vuur van gramschap uit te dooven. Mochten wij ons echter verstoord gevoelen, dan is het beter te zwijgen; want op zulke oogenblikken meenen wij recht te hebben, om te zeggen hetgeen ons in den mond komt; doch als de hartstocht bedaard is, dan zien wij, dat alle woorden, die wij hebben gesproken, even zoovele misslagen geweest zijn.

11) En gebeurt het, dat wij zelf een fout bedrijven, dan moeten wij ook jegens ons zelve te werk gaan met zachtheid. Na een bedreven fout op ons zelve toornig te worden is geen nederigheid, maar een verfijnde hoogmoed; het is een bewijs, dat wij ons zelve niet voor zoo zwak en ellendig houden, als wij inderdaad zijn.

Eene nederigheid, die ons de rust beneemt, zegt de H. Theresia, *komt niet van God, maar van den duivel* 2) Toornig te worden op ons zelve na een fout, is een veel

1) Prov. 15. 1.

2) Vie. c. 30.

grooter fout dan de bedreven fout zelve en is oorzaak van een menigte andere fouten ; het maakt, dat wij onze godvruchtige oefeningen , het gebed, de H. Communie nalaten, of ten minste, dat wij dit alles doen met weinig vrucht. *In troebel water*, zeide de H. Aloysius van Gonzaga, *kan men niet zien, en daarin vischt de duivel*. Wanneer de ziel in onrust is, let zij weinig op God en op hetgeen zij doen moet. Als wij derhalve in een fout vallen, moeten wij ons met nederigheid en vertrouwen tot God wenden, Hem vergiffenis vragen en zeggen met de H. Catharina van Genua: Heer, ziedaar nu vruchten uit mijnen tuin ; maar toch bemin ik U uit geheel mijn hart ; het spijt mij, dat ik U dit misnoegen heb veroorzaakt, ik wil het nooit meer doen, schenk mij uwe hulp.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O zalige ketenen, die de zielen vastbindt aan God, ach bindt ook mij en bindt mij zóó vast, dat ik mij van de liefde van mijnen God niet meer kunne losmaken. Mijn Jesus, ik bemin U ; o schat, o leven mijner ziel, aan U hecht ik mij vast, ik geef U geheel mij zelve. Neen mijn beminde verlosser, nooit meer wil ik Uwe liefde verlaten. Gij, om te betalen voor mijne zonden

hebt willen dulden, dat men U boeide als een misdadiger, dat men U aldus gebonden door de straten van Jeruzalem voortsleepte ter dood, Gij hebt U laten vastnagelen aan het kruis en hebt het niet verlaten dan na er eerst het offer te hebben gebracht van Uw leven; ach om de verdienste van zooveel lijden, laat toch niet toe, dat ik ooit van U gescheiden worde. Het spijt mij meer dan elk ander kwaad, dat ik U een tijdlang den rug heb toegekeerd, en met den bijstand uwer genade maak ik het voornemen liever te sterven dan U nog weder eene belediging, hoe klein dan ook aan te doen. O mijn Jesus ik geef mij geheel aan U over. Ik bemin U uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mij zelven. Voorheen heb ik U beledigd, maar ik heb er nu berouw over en ik zou van droefheid willen sterven. Ach trek mij geheel tot U. Ik verzaak aan alle vertroostingen der zinnen, ik wil U alleen; niets anders. Maak slechts dat ik U beminne, en doe overigens met mij wat U behaagt. O Maria, mijn hoop, bind mij aan Jesus, maak dat ik leve met Hem verbonden, en aan Hem verbonden sterve, om eenmaal te komen in dat zalig rijk waar ik geen vrees meer zal hebben mij nog ooit van Zijne liefde te zien losgemaakt.

HOOFDSTUK VII.

Caritas non aemulatur.

DE ZIEL, DIE JESUS CHRISTUS BEMINT,
IS NIET NAIJVERIG OP DE GROOTEN DEZER
WERELD, MAAR ALLEEN OP HEN, DIE JESUS
CHRISTUS MEER BEMINNEN.

1) Dit ander kenteeken der liefde wordt door den H. Gregorius aldus verklaard: de liefde, zegt hij, is niet naijverig; want hoe kan zij den wereldlingen eene aardsche grootheid benijden, welke zij niet verlangt, ja zelfs verafschuwt? *Non aemulatur, quia per hoc quod in praesenti mundo nihil appetit, invidere terrenis successibus nescit.* 1) Wij moeten dus twee soorten van naijver onderscheiden, een kwade en een goede. - De kwade is naijverig en bedroefd om de

1) Mor. l. 10. c. 8.

aardsche goederen, welke anderen in deze wereld bezitten; de heilige naijver echter is om zulke goederen niet afgunstig; integendeel zij beklaagt de grooten dezer wereld, die moeten leven te midden van eer en aardsche vermaken; die heilige naijver zoekt en begeert niets anders dan God, zij zoekt niets anders in dit leven, dan haren God, zoo veel zij maar kan te beminnen, en daarom verteert haar een heilige naijver, als zij iemand ziet, die Hem meer bemint dan zij, want zij zou zelfs de seraphijnen in liefde willen overtreffen.

2) Ziedaar dat „ééne doel” der heilige zielen op deze wereld, doel, wat aan God zóózeer behaagt, zijn hart zóózeer van liefde wondt, dat het Hem doet zeggen: *Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa, vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum* 1) *Gij hebt mijn hart gewond, mijne zuster, mijne bruid, gij hebt mijn hart gewond door een uwer oogen.* Dit „een uwer oogen” beduidt het ééne doel, wat de godvruchtige ziel zich bij al hare handelingen en gedachten voorstelt, n.l. te behagen aan God. De wereldlingen beschouwen de zaken met verschillende oogen, dat is zij handelen met verschillende verkeerde bedoelingen, zooals; om aan de menschen

1) Cant. 4. 9.

te behagen, zich te doen eeren, rijkdommen te verwerven of althans om eigen voldoening te vinden; maar de heiligen hebben slechts één oog; bij alles wat zij doen, letten zij alleen op het welbehagen van God, en zeggen met David: *Quid mihi est in coelo? et a te quid volui super terram? Deus cordis mei et pars mea, Deus in aeternum.* 1) O mijn God, wat verlang ik in dit en in het andere leven, wat anders dan u? Gij zijt mijn rijkdom, Gij de eenige meester van mijn hart. *Dat de rijken*, zoo roept de H. Paulinus uit, *dat de rijken zich verheugen in hunne aard-sche schatten, de koningen in hunne rijken; Gij mijn Jesus, zijt mijn schat, mijn koninkrijk; Habeant sibi divitias suas divites, regna sua reges, Christus mihi gloria et regnum est.* 2)

3) Bedenken wij derhalve, dat het niet genoeg is goede werken te doen; maar dat men ze ook goed moet doen. Willen onze werken goed zijn en volmaakt, dan moeten wij ze alleen doen, om te behagen aan God. Dit was de verheven lof, die aan Jesus Christus werd gegeven: *Bene omnia fecit.* 3) *Hij heeft alles wel gedaan.* Vele hande-

1) Ps. 72. 25 en 26.

2) Ep. ad. Aprum.

3) Marc. 7. 37.

lingen zullen op zich zelven prijzenswaardig zijn; maar omdat zij met een ander doel worden gedaan dan om glorie te geven aan God, zullen zij weinig of niets voor God beduiden. *God beloont onze goede werken*, zeide de H. Maria Magdalena de Pazzi, *naar het gewicht der zuivere meening* 1), zij wil zeggen, dat naar mate onze meening zuiver is, God naar die zelfde mate onze werken op prijs stelt en beloont. Maar helaas, hoe moeilijk is het een handeling te vinden alleen voor God gedaan! Ik herinner mij een oud en heilig kloosterling, die veel voor God had gewerkt, en gestorven is in roep van heiligheid; welnu, als deze eerbiedwaardige man eens een blik wierp op zijn leven, zeide hij mij vol droefheid en ontsteltenis: *Helaas onder alle daden mijns levens, zie ik er niet eene, die ik alleen voor God heb gedaan. Vervloekte eigenliefde!* hoe menigmaal doet Zij ons alles, of althans het grootste deel der vrucht van onze goede werken verliezen! Hoevelen, die in de heiligste bedieningen arbeiden, zich als prediker, als biechtvader, als missionaris de grootste moeite geven, en toch weinig of niets verdienen; omdat zij niet uitsluitend God, maar aardsche glorie, tijdelijk voordeel, ijdele vertooning of ten minste eigenvoldoening beoogen.

1) Puccin. p. I c. 58.

4) Ziet toe, zegt de Heer, dat gij uwe goede werken niet doet, om gezien te worden door de menschen; anders toch zult gij volstrekt geene belooning hebben van den hemelschen Vader: *Attendite ne justitiam vestram facialis coram hominibus, ut videamini ab eis, alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui in coelis est.* 1) Wie arbeidt om eigen neiging te voldoen, heeft zijn loon reeds ontvangen: *Amen dico vobis, receperunt mercedem suam* 2); loon evenwel, dat zich bepaalt tot een weinig rook, of tot eene nietige voldoening, die ras voorbij gaat en zonder eenig nut is voor de ziel. Hij die met een ander inzicht arbeidt dan om aan God te behagen, bergt, zegt de profeet Aggeus, zijne belooning in eenen zak met scheuren; wanneer hij hem opent, vindt hij er niets in weder: *Et qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum.* 3) Vandaar dan ook, dat dezulken, wanneer de zaak, die zij ondernemen den gewenschten uitslag mist, daarover zeer gevoelig zijn; een bewijs, dat zij niet uitsluitend de glorie van God hebben beoogd. Wie een werk alleen ter eere Gods verricht, is niet verslagen, ook al gelukt

1) Math. 16. 1.

2) Ibid. 5.

3) Agg. 1. 6.

het volstrekt niet, want zijn doel heeft hij toch bereikt; immers hij heeft genoeg gegeven aan God, daar hij gewerkt heeft met de zuivere meening.

5) Ziehier de teekenen, waaraan men zien kan, of iemand in een geestelijk werk alleen werkt voor God.

1° Als hij niet gevoelig is, wanneer hij zijn doel niet bereikt; want als God iets niet wil, wil iemand, die een zuivere meening heeft, het ook niet.

2° Als hij zich over het goed, dat anderen doen, verblijdt alsof hij het zelf hadde gedaan.

3° Als hij de eene bediening niet verlangt boven de andere; maar alleen die bediening wil, welke hem wordt aangewezen door de gehoorzaamheid.

4° Als hij na zijne handelingen van anderen noch dankbetuigingen noch toejuichingen zoekt. Gebeurt het daarom, dat anderen hem laken en zijn werk afkeuren, dan is hij daarover niet bedroefd, maar stelt zich er mede te vreden, dat hij genoeg heeft gegeven aan God; ontvangt hij daarentegen van de wereld eenigen lof voor zijn werk, dan maakt hem dit ook niet ijdel; maar, hij antwoordt aan de ijdele glorie, wanneer deze zich wil doen gelden, wat de eerbiedw. Joannes van Avila haar

ten antwoord gaf: Maak u weg, gij komt te laat, want ik heb mijn werk reeds geheel aan God gegeven.

6) Ziedaar dat ingaan in de vreugde des Heeren, dat genieten om het geluk van God wat beloofd is aan de getrouwe dienaren: *Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui* 1)

O als wij zoo gelukkig zijn, zegt de H. Joannes Chrysostomus, iets te mogen doen wat behagelijk is aan God, hoe kunnen wij dan nog iets anders verlangen? *Six dignus fueris agere aliquid quod Des placet, aliam praeter id mercedem requiris?* 2.) Ziedaar het grootste loon, het grootste geluk, wat aan een schepsel kan te beurt vallen: genoeg te mogen geven aan zijnen Schepper. Ziedaar ook wat Jezus verlangt van eene ziel, die hem bemint. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum* 3) Hij wil, dat zij Hem stelle als een teeken op haar hart en op haren arm; — op haar hart; opdat zij bij alles wat zij voorneemt te doen, de meening make, het alleen te doen ter liefde Gods; op haren arm, omdat zij al hetgeen zij verricht, alleen moet verrichten, om genoeg

1) Matth. 25. 23.

2) L. 2. de compunct. cord.

3) Cant, s. 6.

te geven aan God, en omdat God immer het eenig doel moet zijn van al hare gedachten en al hare daden. *Wie heilig wil worden*, zegt de H. Theresia, *moet geen ander verlangen hebben dan genoeg te geven aan God*, en hare eerste dochter, de eerbiedw. Beatrix van de Incarnatie zeide, *dat eene handeling, hoe klein ook, die voor God wordt verricht, met geen prijs ter wereld is te betalen.* 1) Inderdaad; want alle handelingen, die men voor God doet, zijn acten van liefde, die ons met God vereenigen en ons verrijken met eeuwige goederen.

8) Men noemt de zuivere meening wel eens eene hemelsche alchimie, waarmede men ijzer in goud verandert; men wil daarmee zeggen, dat de meest gewone handelingen (zooals werken, eten, ontspanning nemen, rusten), wanneer zij voor God worden gedaan, in het goud der goddelijke liefde veranderen; daarom dan ook hield de H. Maria Magdalena de Pazzi het als zeker, dat zij, die bij alles wat zij doen, de zuivere meening hebben, recht naar den hemel gaan, zonder in het vagevuur te komen. Men verhaalt in „de geestelijke schat” (1. 4. cap. 4.) dat een heilige kluizenaar, alvorens eene handeling te beginnen, eerst

1) Vie. c. 2, Fondat c. 12.

een wijl placht stil te staan en dan de oogen ten hemel sloeg. Als men hem eens vroeg, waarom hij dit deed, antwoordde hij: „Ik zoek aan mijn schot de goede richting te geven.” Gelijk een schutter, wilde hij zeggen, alvorens te schieten, eerst aanlegt op zijn doel, om aan zijn schot de juiste richting te geven, zoo legde hij, alvorens eene handeling te beginnen, op God aan, opdat het werk Hem mocht behagen. Dit moeten ook wij doen, ja het is zelfs goed, die goede meening onder het begonnen werk van tijd tot tijd te vernieuwen.

9) Zij, die in al hunne aangelegenheden niets anders dan den goddelijken wil beoogen, genieten die vrijheid van geest, welke het erfdeel is der kinderen Gods, en welke maakt, dat men alles wat behaagt aan Jesus Christus, met bereidvaardigheid omhelst, ondanks den grootsten tegenzin der eigenliefde of van het menschelijk opzicht. De liefde tot Jesus Christus brengt zijne uitverkoren zielen in een toestand van algeheele onverschilligheid, waardoor alles hun gelijk is, zoowel zoet als bitter; waardoor zij niets willen, wat hun zelve behaagt en alles willen wat behaagt aan God; met denzelfden vrede des harten wijden zij zich aan groote en aan kleine zaken, aan zaken,

die hun bevallen en aan zaken, die hun mishagen: het is hun voldoende, dat zij behagen aan God.

10) Velen daarentegen willen God dienen, maar in een bepaalde bediening, op een bepaalde plaats, in gezelschap van bepaalde personen, in die of die omstandigheden; anders verzuimen zij hun taak of vervullen haar met kwade luim; dezulken hebben de vrijheid van geest niet; maar zijn slaven van hunne eigenliefde, en vandaar dat zij ook in hetgeen zij doen, weinig verdienen; daarenboven hebben zij een ongelukkig leven, omdat het juk van Jesus hun ondragelijk wordt. De ware minnaren van Jesus verlangen alleen datgene te doen, wat behaagt aan Jesus, en omdat het behaagt aan Jesus, en op dien tijd, op die plaats en op die wijze, waarop het behaagt aan Jesus; het is hun om het even of Jesus van hen gediend wil zijn in een leven, waarin zij door de wereld worden geeërd of in het verborgene leven, waarin zij door de wereld worden vergeten. Ziedaar wat het zeggen wil Jesus met zuivere liefde te beminnen; daarop dan moeten wij ons met allen ijver toelleggen, strijdend tegen de begeerten onzer eigenliefde, welke ons zoo gaarne ziet arbeiden in verheven bedieningen, die ons tot eere strekken en strooken met onze neigingen.

12) Wij moeten aan alles verzaken, zelfs aan onze geestelijke oefeningen, zoo-
dra de Heer wil, dat wij ons aan iets
anders wijden, wat Hem behagelijk is. Als
Pater Alvarez zich eens met bezigheden
overladen zag, zocht hij er zich haastig van
af te maken, om te kunnen bidden; want
het scheen hem toe, dat hij te midden
zijner bezigheden niet met God vereenigd
was; maar de Heer berispte hem en zeide:
*Al houd ik u niet bij mij, laat het u
geroeg zijn, dat ik mij van u bedien*; een
les voor allen, die niet zelden verontrust
zijn, omdat zij door de gehoorzaamheid
of door de liefde verhinderd worden in
hunne gewone godvruchtige oefeningen.
Dezulken moeten wel weten, dat die onrust
alsdan zeer zeker niet van God komt; maar
van den duivel of hunne eigenliefde. Be-
hagen aan God, ook al kost het 't leven,
ziedaar de eerste grondregel der heiligen.

GEVOELEN EN SMEEKINGEN.

Eeuwige God, ik schenk U geheel mijn
hart; maar, o God, welk een hart helaas
moet ik U ten offer brengen! een hart,
geschapen weliswaar om U te beminnen;
maar dat, in plaats van U te beminnen,
zoo dikwijls tegen U is opgestaan. Maar

o mijn Jesus, is mijn hart ook al een tijd lang weerspanning jegens U geweest, zie, thans is het vol droefheid, vol berouw over het misnoegen, dat het U heeft gegeven.

Ja, mijn dierbare Verlosser, het spijt mij, dat ik U heb veracht, en ik ben besloten U voortaan te gehoorzamen en U te beminnen, het koste wat het wil. Ach, trek mij geheel tot uwe liefde; doe het om de liefde, die gij voor mij hadt, toen gij voor mij Uw leven liet op het Kruis. Ik bemin U, mijn Jesus, ik bemin U uit geheel mijne ziel, ik bemin U meer dan mij zelven, o waarachtige, o eenige minnaar mijner ziel; want ik ken niemand anders dan U, die voor mij zijn leven heeft opgeofferd. Ik kan mijne tranen niet weerhouden, als ik zie, hoe ondankbaar ik jegens U geweest ben. Ellendige die ik ben, ik had mij reeds in het ongeluk gestort; maar Uwe genade heeft mij, naar ik hoop, reeds het leven terug geschonken. Nu zal mijn leven zijn, U, o mijn opperste goed, immer te beminnen! Maak slechts, dat ik U beminne, o oneindige liefde, dan vraag ik U niets meer. O Maria, mijne moeder, neem mij aan voor uwen dienaar en doe mij ook aannemen door Jesus, uwen Zoon.

HOOFDSTUK VIII.

Caritas non agit perperam.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, VLUCHT DE LAUWHEID EN BEMINT DE VOLMAAKTHEID, WELKER MIDDELEN ZIJN: 1. HET VERLANGEN. 2. HET BESLUIT. 3. DE OVERWEGING. 4. DE H. COMMUNIE. 5. HET GEBED.

Daar de liefde, aldus de H. Gregorius, bij de titlegging der plaats *charitas non agit perperam*, daar de liefde altijd vuriger haar best doet, om niets te beminnen, dan God alleen, kan zij niets dulden, wat niet strookt met deugd en heiligheid. *Quia quae (caritas) se in solum amorem Dei dilatat, quidquid a rectitudine discrepat ignorat.* 1) Hetzelfde zeide ook reeds de apostel, daar hij de liefde een band noemt

1) Mor. I. 10. c. 8.

welke de verhevenste deugden in de ziel tezamen bindt: *Caritatem habete quae est viniculum perfectionis.* 1) Maar bemint de liefde de volmaaktheid, dan haat zij bij gevolg ook de lauwheid, de lauwheid, waarmee helaas zoovelen God dienen, op gevaar af, om met de goddelijke liefde, Gods genade, hunne ziel, in een woord, alles te verliezen.

2) Wij moeten evenwel opmerken, dat er twee soorten van lauwheid zijn: ééne die onvermijdelijk is; en eene, die men kan vermijden. *Onvermijdelijk* is die lauwheid, waarvan zelfs de heiligen niet vrij zijn. Zij bestaat in de vele fouten, welke wij bedrijven, hoewel zonder vollen vrijen wil, maar alleen ten gevolge onzer natuurlijke zwakheid, zooals: verstrooidheden in het gebed, inwendige verstoordheden, nuttelooze woorden, ijdele nieuwsgierigheden, verlangens om de aandacht te trekken, zinnelijkheden in spijs of drank, bewegingen der begeerlijkheid, die men niet aanstonds onderdrukt, en dergelijken. Zulke fouten moeten wij, zoo veel wij kunnen, vermijden; doch ze allen te vermijden is ons, ter oorzaak onzer zwakke, door de zonde bedorven natuur, niet mogelijk. Als wij dezelve bedreven hebben, moeten wij ze wel is waar verfoeien, daar

het beledigingen zijn van God; maar, gelijk wij in het vorig hoofdstuk opmerkten, wij moeten ons wachten, ons daarover verontrust te maken. *Alle gedachten*, zegt de de H. Franciscus van Sales, *waardoor wij de rust verliezen, komen niet van God, die immers een Koning van vrede is; maar komen immer, ofwel van den duivel, of van onze eigenliefde, ofwel van den hoogen dunk, dien wij van onszelven hebben.* 1)

3) Zulke verontrustende gedachten moeten wij daarom aanstonds verwerpen en er geen acht op geven. *Gelijk de onvoorbedachte fouten*, aldus dezelfde heilige, *onwillekeurig bedreven worden, zoo worden zij ook onwillekeurig weder uitgewischt.* 2) Een enkele acte van berouw, een acte van liefde is voldoende om ze uit te wischen. De eerbiedwaardige zuster Maria Crucifixa, Benedictines, zag eens een bol van vuur; vervolgens zag zij een groote hoeveelheid kaf daarop nedervallen, hetwelk geheel en al verteerd werd; door dit zinnebeeld werd haar te verstaan gegeven, dat een vurige acte van liefde alle fouten in onze ziel te niet doet. Hetzelfde uitwerksel heeft de H. Communie, zooals

1) Lettre. 51.

2) Ibid.

wij weten uit het Concilie van Trente, waar de H. Eucharistie genoemd wordt: *antidotum quo liberamur a culpis quotidianis: een tegengif, waardoor wij bevrijd worden van onze dagelijksche fouten*. Zulke fouten al-zoo zijn weliswaar fouten, maar zijn geen beletsel voor de volmaaktheid, of liever gezegd, zijn geen beletsel om naar de volmaaktheid te streven, want gedurende dit leven bereikt niemand de volmaaktheid; eerst dan zal men haar bereiken, als men het rijk der zaligen binnengaat.

Een beletsel echter voor de volmaaktheid is de lauwheid, die men vermijden kan; en deze is aanwezig, als men zich schuldig maakt aan vrijwillige dagelijksche zonden; want al die vrijwillige fouten kunnen met behulp der goddelijke genade, ook in den tegenwoordigen staat, zeer goed vermeden worden. Vandaar het woord van de H. Theresia: *God behoede u ook voor de kleinste vrijwillige zonde*. 1) Zulke fouten zijn: vrijwillige leugens, lichte achterklap, kleine verwenschingen, twist, spotternij, strijdig met de liefde, bijtende woorden, eigen lof, afkeerigheden in het hart gevoed, ongeregelde genegenheden tot personen van het ander geslacht. *Ziedaar,*

1) Chemin de la perf. c. 42

zegt de H. Theresia, *even zoovele wormen, die zich eerst doen kennen, als zij onze deugden reeds hebben weggeknaagd* 1); Vandaar op een andere plaats hare waarschuwing: *Met het kleine maakt de duivel de gaten, waardoor het groote binnenkomt.* 2)

5) Wij moeten dus zulke voorbedachte fouten vreezen; want zij zijn de reden, waarom de Heer ons zijn meer bijzondere verlichtingen, zijn krachtiger hulpmiddelen onthoudt en ons berooft van de geestelijke vertroosting; het gevolg daarvan is, dat de ziel bij hare geestelijke oefeningen groote verveling en grooten tegenzin ondervindt, zodoende het gebed, de H. Communie, het bezoek aan het H. Sacrament, de novenen begint te verwaarloozen, ja er gemakkelijk toe komt, eindelijk alles te laten varen, gelijk het helaas met zoovele ongelukkige zielen is gebeurd.

6) Ziedaar den zin van die vreesselijke bedreiging, welke de Heer doet aan de lauwen; *Neque frigidus es, neque calidus; utinam frigidus esses etc; Sed quia tepidus es... incipiam te evomere.* 3) *Gij zijt noch koud noch warm; och of gij koud waart!*

1) Chateau intérieur 5e dem. c. 3

2) Livre des fondations. c. 29.

3) Apoc. 3 15 en 16.

maar daar gij lauw zijt, zal ik beginnen u uit te spuwen. Wonderbaar! *Utinam frigidus esses! dat gij koud waart!* Maar hoe? is het dan beter koud te zijn, beroofd van Gods genade, dan lauw? Ja, in zeke- ren zin is het beter koud te zijn; want iemand, die koud is, kan veel gemakkelijker tot inkeer komen, daar hij wakker wordt geschud door de wroeging van zijn geweten; maar de lauwe wordt er aan gewoon, in zijne fouten voort te slapen, hij bekom- mert zich om zijne fouten niet, hij denkt er niet aan zich te verbeteren en aldus wordt zijn toestand hopeloos. *Tepor, qui a fervore defecit, in desperatione est.* 1) De eerbiedwaardige Pater Dupont getuigde van zichzelf, dat hij in zijn leven ontel- bare fouten had begaan; maar dat hij nooit vrede had gemaakt met zijne fouten. Som- migen helaas maken vrede met hunne fouten, en ziedaar de oorzaak van hun verderf, bijzonder, wanneer er gehechtheid bijkomt aan een of anderen hartstocht en de fouten voortkomen uit ingenomenheid met zichzel- ven, uit zucht om vertooning te maken, geld op een te stapelen, uit afkeer jegens een onzer evennaasten of uit ongeregelde gene- genheid jegens een persoon van het ander

1) S. Gregorius. Pastor. p. 3. Adm. 35

geslacht. Dan is het zeer te vreezen, dat de haren, gelijk de H. Franciscus van Assisie zegt, voor zulke ziel ketenen worden, die haar ter helle slepen. Ten minste zal die ziel niet heilig worden en de uitgelezen kroon verliezen, welke de Heer haar bereidde, indien zij aan de genade ware getrouw gebleven. Zoodra de vogel volkomen ontdaan is van zijne banden verheft hij zich aanstonds in de lucht; zoodra de ziel volkomen onthecht is van het aardsche, verheft zij zich aanstonds tot God; doch een enkel draadje, dat haar bindt, is genoeg, om hare vlucht te verhinderen. O hoevele geestelijke personen worden nooit heilig, omdat zij geen geweld gebruiken, om zich te ontdoen van zekere kleine gehechtheden.

7) Alles komt hieruit voort, dat men te weinig liefde heeft voor Jesus Christus. Al diegenen, welke opgeblazen zijn van eigenwaan, allen die, als het niet naar hun zin gaat, zoo spoedig neerslachtig worden, die zoo toegevend zijn jegens zichzelf uit vrees voor hunne gezondheid; die hun hart immer open hebben voor uitwendige zaken, steeds verstrooid zijn van geest, vol verlangen om allerlei dingen te hooren, die in het geheel geen betrekking hebben op den dienst van God, maar alleen strekken tot

bevrediging van hunne grillen; die gramstorig worden bij de minste onoplettendheid, die zij meenen van iemand te ondervinden, daarom dikwijls van streek zijn en te kort blijven aan het gebed of de verzameling des geestes; die nu eens vol godsvrucht zijn en als in vervoering van geluk, dan weder vol ongeduld en droefheid, naargelang de zaken mede of tegenvallen, al dezulken, neen, zij beminnen Jesus Christus niet of beminnen Hem zeer weinig en brengen de ware godsvrucht in diskrediet.

8) Maar wat moet men doen, als men tot dien rampzaligen staat van lauwheid vervallen is? Het is waar, een ziel, die verflauwd is, kan moeilijk haren ouden ijver terug bekomen; maar wat de menschen niet kunnen, zegt de Heer, dat kan God. *Quae impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum* 1) Wanneer men bidt en de middelen gebruikt, zal men het zoover brengen, als men zelf verlangt. Vijf middelen vooral zullen ons van de lauwheid bevrijden en ons weder op den weg der volmaaktheid brengen: 1. *het verlangen naar de volmaaktheid.* 2. *het vast besluit om haar te bereiken.* 3. *de overweging.* 4. *de veelvuldige H. Communie.* 5. *het gebed.*

1) Luc. 18. 27.

9) Het eerste middel dus is het verlangen naar de volmaaktheid. De heilige verlangens zijn de vleugelen, die de ziel ontheffen aan de aarde; want, gelijk de H. Laurentius Justinianus zegt, het verlangen naar de heiligheid *vires subministrat, poenam exhibet levioorem* 1) van den eenen kant schenkt het de kracht, om naar de volmaaktheid te streven, van den anderen kant verlicht het den last, dien wij in dit streven ondervinden. Wanneer men oprecht naar de volmaaktheid verlangt, zal men daarin onverpoosd vooruitgaan; maar als men er niet naar verlangt, zal men steeds achteruitgaan en steeds onvolmaakter worden dan men was. Op den weg van God niet vooruitgaan, zegt H. Augustinus, is achteruitgaan: *Non progredi reverti est.* 2) Die geen geweld doet om vooruit te komen, zal immer teruggaan, medegesleept door den stroom onzer bedorven natuur.

10) Het is een groote dwaling, dat God, gelijk men wel eens beweert, niet wil, dat allen heiligen worden. Neen, zegt de H. Paulus: *Haec est voluntas Dei, sanctificatio vestra* 3): God wil, dat allen heilig wor-

1) De Disc. mon c. b.

2) Ep App. G. B.

3) I. Thess. 4. 5.

den, een ieder volgens zijnen staat ; de kloosterling als kloosterling, de wereldling als wereldling, de priester als priester, de gehuwde als gehuwde, de koopman als koopman, de soldaat als soldaat, en dit geldt voor elken stand. Zeer schoone wenken geeft omtrent dit punt mijne groote voorspreester, de H. Theresia. Zoo zegt zij o. a.

Laten wij groote gedachten hebben, want daarin ligt ons geluk en op een andere plaats : Wij moeten niet te bescheiden zijn in onze verlangens, maar een vast vertrouwen hebben, dat wij door onze aanhoudende pogingen langzamerhand zoover zullen komen als met Gods genade vele heiligen gekomen, zijn 1); en tot bevestiging daarvan getuigde zij bij ondervinding te weten, dat grootmoedige personen in korten tijd groote vorderingen maken; want, zegt zij, de Heer stelt onze verlangens zoozeer op prijs, al hadden wij ze reeds ten uitvoer gebracht. Op een andere plaats weder zegt zij : God schenkt zijn buitengewone gunsten gewoonlijk slechts aan hen, die vurig naar zijne liefde hebben verlangd" 2) Nog op een andere plaats : God

1) Vie. c. XIII.

2) Chemin de la perf. c. 35.

3) Vie c. 4.

4. Rib. b. 4. H. 10.

laat geen enkel goed verlangen in dit leven onbeloond 3), want Hij is een vriend van edelmoedige zielen: mits zij zichzelf mis-trouwen 4). Juist die edelmoedigheid van geest was het bijzonder kenmerk der heilige Theresia; zij verstoutte zich eens tot God te zeggen, dat het haar weinig deerde, later in den hemel zielen te moeten zien, die er meer dan zij zouden genieten; maar dat zij niet wist, hoe zij het zou kunnen verdragen, als zij daar iemand zou moeten aanschouwen, die Hem meer dan zij beminde. 1)

11) Vatten wij dan moed: *Bonus est Dominus animae quaerenti illum* 2) God is uitermate goed en vrijgevig voor eenieder, die Hem van harte zoekt. Zelfs al hebben wij zonden bedreven, dit is voor ons geen beletsel om heilig te worden, indien wij waarlijk naar de heiligheid verlangen. De H. Theresia geeft ons hier weder een belangrijken wenk: *de duivel*, zegt zij, *tracht het ons als hoogmoed te doen voorkomen groote verlangens te hebben en de heiligen te willen navolgen; maar het is van groot nut, dat wij onszelf opwekken tot groote zaken, want al heeft de ziel niet aanstonds de daartoe vereischte kracht, zij doet dan toch een*

1) Rib. 1. 1. c. 4.

2) Thren. 3. 25.

edelmoedige poging, en daardoor gaat zij veel vooruit 1) De apostel zegt: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* 2) *Ik wil die God beminnen, werkt alles mede ten goede;* de Glossa voegt er bij: *etiam peccata*, zelfs de zonden die wij hebben bedreven, kunnen medewerken tot onze heiligmaking, in zoover hunne herinnering ons nederiger maakt en dankbaarder, bij het gezicht der weldaden, die God ons bewijst, nadat wij hem zoozeer hebben beleedigd. Ik kan niets, zoo moet de zondaar zeggen, en ik verdien niets; niets anders verdien ik dan de hel; maar ik heb te doen met een God van oneindige goedheid, die beloofd heeft, een ieder te zullen verhooren, die tot Hem bidt: welnu, daar God mij uit den staat van verdoemenis heeft opgewekt en het zijn wil is, dat ik heilig worde; daar Hij mij daarenboven zijne hulp aanbiedt, dan *kan* ik ook heilig worden, wel niet door eigen krachten; maar door de genade van mijnen God, die mij versterkt: *Omnia possum in eo qui me confortat* 3) Wanneer wij dus goede verlangens hebben, laten wij dan moed vatten en trachten wij ze vol betrouwen op God ten uitvoer te brengen; doch zouden wij

1) Vie. ch. 13.

2) Rom. 8. 28.

3) Phil. 4. 13.

bij de uitvoering onzer geestelijke ondernemingen een beletsel ontmoeten, dan moeten wij berusten in den goddelijken wil; de H. Magdalena de Pazzi wilde liever de volmaaktheid geheel missen dan haar bezitten tegen den wil van God.

12) Het tweede middel ter volmaaktheid is het *vast besluit* om zichzelf geheel en al aan God te geven. Velen worden tot de volmaaktheid *geroepen*, worden er door de genade toe *gedreven*, hebben reeds het *verlangen* naar de volmaaktheid; maar, omdat zij geen moedig besluit nemen, leven zij voort en sterven zij in het vuil van hun lauw en onvolmaakt leven. Het *verlangen* naar de volmaaktheid is niet voldoende, indien er geen krachtig besluit bij komt om haar, het koste wat het wil, te bereiken. Hoevele zielen voeden zich met loutere begeerten, zonder ooit een enkele schrede voorwaarts te doen op den weg van God! Ziedaar die begeerten, waarvan de wijze man spreekt, als hij zegt: *Desideria occidunt pigrum* 1) *De verlangens dooden den trage*. Die trage blijft immer verlangen; maar nooit neemt hij het besluit, om tot zijn heiliging de middelen aan te wenden, overeenkomstig aan zijnen staat. O, zoo zegt hij, be-

1) Prov. 21. 25.

vond ik mij in een woestijn en niet in dit huis! O kon ik in een ander klooster gaan, ik zou mij geheel aan God willen geven; en middelerwijl kan hij dezen of dien metgezel niet verdragen, kan hij geen woordje hooren, dat hem niet bevalt, stort hij zich uit in allerlei nuttelooze zorgen, bedrijft hij duizenderlei fouten, is hij gulzig, nieuwsgierig, hoovaardig, en zucht dan tegen de muren: *och had ik, och kon ik*, enz. Zulke verlangens doen meer nadeel dan voordeel; omdat men zich daar mede geruststelt en middelerwijl in zijne onvolmaaktheid blijft voortleven. *Ik keur het niet goed*, zegt de H. Franciscus van Sales, *dat een persoon, die aan eenen staat of roeping verbonden is, verlangens koestert naar eene andere levenswijze, welke niet overeenkomt met zijne bediening, of naar godvruchtige oefeningen, die onvereenigbaar zijn met zijn tegenwoordigen staat, want dit verstroot het hart en maakt dat men in de noodzakelijke oefeningen verflauwt.*¹⁾

13) Wij moeten dus naar de volmaaktheid verlangen en tevens manmoedig de middelen aanwenden. *God*, zoo zegt de H. Theresia, *verlangt van ons slechts een edelmoedig besluit, om dan van zijnen kant al het overige te doen.* 2.) *De duivel heeft*

1) Intr. p. III. ch. 26.

2) Livre des fondat. ch. 28.

geen vrees voor onbesliste zielen. 1) Daartoe dient het inwendig gebed, om de middelen te kiezen die ons tot de volmaaktheid brengen. Men vindt er die veel mediteeren maar in hunne meditatie nooit iets besluiten. *Ik voor mij*, zegt dezelfde H. Theresia, *heb liever eene korte meditatie die groote uitwerkselen heeft, dan eene meditatie van vele jaren, waarin de ziel nimmer eens een edelmoedig besluit neemt om iets van beteekenis voor God te doen. 2)*; en op een andere plaats zegt zij: *Ik weet het bij ondervinding dat iemand die van den beginne af een moedig besluit maakt om iets te doen, al is het nog zoo moeilijk; mits hij het slechts doe ter liefde Gods, niets heeft te vreezen.*

14.) Het eerste besluit nu moet zijn liever alles te lijden, ja liever te sterven dan een enkele vrijwillige zonde te bedrijven, hoe klein die ook zij. Het is waar, zonder de hulp van God kunnen wij de bekoringen niet overwinnen, al geven wij ons nog zooveel moeite; maar het is Gods wil dat wij van onzen kant ons dikwerf die moeite geven, daar Hij alsdan met zijne genade onze zwakheid aanvult en ons doet zegepralen. Dit besluit ruimt voor ons het beletsel weg om vooruit te gaan en ver-

1) Chemin de la perfection ch. 24.

2) Vie ch. 39.

vult ons tevens met grooten moed, daar het ons de verzekering geeft, dat wij in Gods genade zijn. *Het zekerste teeken*, zegt de H. Franciscus van Sales, *wat wij op deze wereld kunnen hebben, van in Gods genade te zijn, bestaat niet in het gevoel wat wij hebben van Gods liefde; maar in de algeheele en onherroepelijke overgiving van geheel ons wezen in zijne handen, en in het vast besluit van nooit toe te stemmen aan ecne zonde, hetzij die groot zij of klein.*" 1)

Met andere woorden, wij moeten teeder zijn van geweten. Men houde echter wel in het oog, dat het iets anders is teeder van geweten te zijn, iets anders angstvallig. Teederheid van geweten is noodzakelijk, om heilig te worden; maar angstvalligheid is een gebrek en berokkent ons nadeel; wij moeten daarom gehoorzamen aan onze geestelijke bestierders en onze angstvalligheden overwinnen, daar het niets anders zijn dan ijdele en onredelijke kwellingen.

15) Vervolgens moet men het besluit maken, om steeds het beste te kiezen, d. i. niet alleen wat aan God behaagt, maar wat hem het *meeste* behaagt en dit zonder voorbehoud. *Wij moeten beginnen*, zegt de H. Franciscus van Sales, *met een*

1) Esprit. p. XIII ch9.

krachtig en standvastig besluit om ons geheel aan God te geven, Hem betuigen, dat wij voor het toekomende geheel aan Hem willen zijn, en dit besluit moeten wij dikwijls vernieuwen." 1) De H. Andreas van Avellino deed belofte, elken dag in de volmaaktheid vooruittegaan; om heilig te worden is het niet noodig deze belofte te doen; maar toch moet men zorgen elken dag *iets* vooruit te gaan „Wanneer iemand," zegt de H. Laurentius Justinianus, „waarlijk op den goeden weg is, dan gevoelt hij in zich een aanhoudend verlangen om vooruit te gaan; en hoe meer hij in volmaaktheid groeit, des te grooter ook wordt dit verlangen; want daar het licht dagelijks toeneemt, meent hij immer nog volstrekt geene deugd te bezitten en niets te doen wat goed is, en ziet hij ook al dat hij iets goeds doet, het komt hem immer zeer onvolmaakt voor, en hij telt het niet. Vandaar, dat zoo iemand aanhoudend zijn best doet, om de volmaaktheid te bereiken, zonder ooit moede te worden."

16) Op de derde plaats moet men zijne besluiten ten uitvoer brengen *aanstonds* en niet wachten tot morgen. Wie weet of wij later nog wel den tijd zullen hebben, om ze te volbrengen: *Quod curque facere potest manus tua*, zoo vermaant ons de Ecclesiast,

1) Amour de Dieu l. 12 ch. 8.

instante operare 1). Wat gij doen kunt, doe het aanstonds, en stel het niet uit; en als reden voegt hij er bij: *Quia nec opus nec ratio nec sapientia ne scientia erunt apud inferos, quo tu properas*. Want in het andere leven is er geen tijd meer, om te werken, is er geen gelegenheid meer, om wat te verdienen noch wijsheid, om wel te handelen, noch kennis of ondervinding, die u kan helpen; want na den dood geldt het: *wat gedaan is, is gedaan*.

In het klooster *Torre dei Specchi*, te Rome, bevond zich eens eene religieuse, met name zuster Bonaventura, die een zeer lauw leven leidde. Het gebeurde, dat Pater Lancicius aan die zusters de geestelijke oefeningen kwam geven; doch zuster Bonaventura, die volstrekt geen verlangen had, om uit hare lauwheid op te staan, ging slechts met weerzin die geestelijke oefeningen bijwonen; maar ziet, reeds bij de eerste preek trof haar de goddelijke genade; aanstonds ging zij zich aan de voeten werpen van den pater en zeide hem oprecht besloten: *Pater, ik wil heilig worden, en aanstonds beginnen*. Met Gods hulp hield zij woord, want zij leefde daarna nog ongeveer acht maanden, maar in dien korten tijd heeft zij geleefd als een heilige en zij is ook als een heilige gestorven.

1) Eccl. 9. 10.

17) *Et dixi, nunc coepi* 1) sprak David, *En ik heb gezegd: Nu begin ik.* In gelijken zin herhaalde ook de H. Carolus Borromeus elken dag: *Heden begin ik God te dienen*, Zóó moet men doen, als hadde men in het verledene nog niets goeds gedaan; en dat is ook inderdaad zoo; want alles wat wij voor God doen, beteekent niets, immers het is niets anders dan onze plicht. Laten wij dan dagelijks besluiten, dat wij dien dag willen beginnen geheel aan God te zijn. Slaan wij geen acht op hetgeen anderen doen; weinigen slechts zijn het, die zich waarlijk op de heiligheid toeleggen. *Perfectum non potest esse nisi singulare*, zegt de H. Bernardus: *De volmaaktheid moet noodzakelijk buitengewoon zijn.* Indien wij ons willen regelen naar de groote menigte, dan zullen wij immer onvolmaakt blijven, want het meerendeel der menschen is onvolmaakt. Men moet alles verwinnen, aan alles verzaken, waar het geldt alles te bezitten. *Omdat wij er niet toe komen*, zegt de H. Theresia, *ons hart geheel aan God te geven, daarom schenkt ook Hij ons geheel zijne liefde niet.* 1) O God, hoe weinig beteekent het al, wat men voor Jesus Christus

1) Ps. 76: 10.

1) *ibid.* ch. 39.

doet, voor Hem, die voor ons bloed en leven heeft gegeven! *Wat wij ook doen* (aldus dezelfde heilige) *het is alles slijk in vergelijking van een enkelen druppel bloed door den Heer voor ons vergoten* 1) De heiligen weten niet wat het is, zichzelven te sparen, als het er op aan komt aan een God te behagen, die zich geheel en zonder voorbehoud aan ons heeft gegeven, juist om ons te verplichten Hem niets te weigeren. *Totum tibi dedit, nihil sibi reliquit*, zegt de H. Joannes Chrysostomus. God heeft u geheel zichzelven gegeven, het is dus niet billijk, dat gij tegenover Hem karig zijt. Hij is zóó ver gegaan, zegt de apostel, dat Hij voor ons allen is willen sterven, opdat een ieder van ons voor niets anders meer zou leven dan voor hem, die voor ons gestorven is. *Pro nobis omnibus mortuus est Christus, ut qui vivunt jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est.* 2)

18 Het derde middel om heilig te worden, is de overweging. Wanneer men niet mediteert, zegt Gerson: 3) is het zonder een mirakel niet mogelijk als Christen te leven. De reden is, dat men zonder overweging

1) Ibid. ch. 39.

2) II cor. 5. 15.

3) De Medit. cons 7.

verstoken is van het noodige licht en rondwandelt in de duisternis. De waarheden des geloofs worden niet gezien met de oogen des lichaam, maar met de oogen der ziel, wanneer men ze overweegt; wie ze niet overweegt, ziet ze niet, maar wandelt in het donker, en in die duisternis hecht men zich gemakkelijk aan het zinnelijke, waarvoor men dan de eeuwige goederen uit het oog verliest. De H. Theresia schreef eens aan den bisschop van Osma 1): *Wij meenen soms, dat wij geene gebreken hebben; doch wanneer God de oogen onzer ziel opent, gelijk Hij het te doen pleegt in de overweging, dan komen er velen te voorschijn.* En vóór haar schreef de H. Bernardus 2): *hij die niet mediteert, verafschuwt zichzelven niet, omdat hij zichzelven niet kent: scipsum non exhorret quia non sentit.* De meditatie, zegt de heilige, *regit affectus, dirigit actus; regelt onze neigingen en richt onze handelingen naar God;* maar verzuimt men de overweging, dan hechten zich onze neigingen aan de aarde, onze handelingen volgen onze neigingen en aldus geraakt alles in wanorde.

1) Lettre S.

2) De consider. l. I c. 2. en c. 7.

19 Een vreeselijk voorbeeld betrekkelijk deze stof vinden wij in het leven van de Eerbiedw. zuster Maria Crucifixa van Sicilie. Als deze dienaressen Gods zich eens in het gebed bevond, hoorde zij een duivel er zich op beroemen, dat hij eene zuster de gemeenschappelijke overweging had doen nalaten, en zij zag in den geest, hoe hij die zuster na deze tekortkoming bekoorde tot een zware zonde, en hoe de zuster reeds op het punt was van toe te stemmen. Aanstonds begaf zich nu de dienaressen Gods naar haar heen en behoedde haar voor den val 1). Hij, die de overweging achterlaat, zegt de H. Theresia, *wordt binnen korten tijd of een dier of een duivel.*

20) Die dus niet mediteert, zal ook Jesus Christus niet beminnen. De meditatie is die zalige oven waarin het vuur der goddelijke liefde ontstoken wordt en onderhouden: *In meditatione mea exardescit ignis.* 2) De H. Catharina van Bologne placht te zeggen, dat hij, die het gebed niet beoefent, zich van den band berooft, welke de ziel met God vereenigt. Het zal den duivel dan ook niet moeilijk

1) Pall. Hist. laus. c. 98.

2) Ps. 38. 4.

vallen zulke ziel, welke reeds koud is in de goddelijke liefde, over te halen, om van een of andere vergiftige vrucht te eten.

Maar, zegt de H. Theresia, *als iemand in de meditatie volhardt, dan moge de duivel hem nog zoovele zonden in den weg stellen, toch zal de Heer, het is mijne overtuiging, hem eindelijk tot de zaligheid brengen.* 1) Op een andere plaats zegt zij: *Die op den weg des gebeds niet stilstaat, zal eindelijk zeker behouden aankomen* 2) En op een andere plaats: *Ziedaar, waarom de duivel er zoozeer op uit is de ziel van het inwendig gebed af te trekken, hij weet namelijk dat de ziel, die het met volharding beoefent, voor hem verloren is.*

O wat al goed verwerft men door het gebed! In het gebed worden de heilige gedachten geboren, de godvruchtige gevoelens gevoed, de grootmoedige verlangens, opgewekt, het vast besluit gevormd om zich geheel aan God te geven, zoodat de ziel eindelijk alle aardsche genietingen en al hare ongeregelde neigingen aan God ten offer brengt. De H. Aloysius van Gonzaga zegt: *Geen hooge volmaaktheid zonder veel gebed.* Bemint men dus de volmaaktheid, dan neme men het

1) Vie. ch. 8.

2) Ibid ch. 19.

gezegde van dezen grooten heilige wel ter harte.

21) Men moet zich evenwel niet naar het gebed begeven, om daar de zoetheid der goddelijke liefde te smaken; wie er zich met *dit* inzicht heen begeeft, zal er slechts tijd verliezen of althans uit zijn gebed weinig voordeel trekken. Wij moeten ons in het gebed begeven, alleen om te weten, wat God van ons verlangt en Hem kracht te vragen om dit ten uitvoer te brengen. De eerbiedw. Pater Antonius Torres zeide: *Het kruis zonder vertroosting* *dragen doet de zielen tot de volmaaktheid* *VLIEGEN*. Het gebed zonder vertroosting is het vruchtbaarste voor de ziel. Maar rampzalig de ziel, die, omdat zij er geen troost vindt, het gebed achterlaat! De H. Theresia, zegt dat eene ziel die het gebed achterlaat, zich als het ware van zelve in de hel werpt, zonder duivelen te behoeven. 1)

22) Een gevolg ook van de beoefening des gebeds is dat de ziel immer aan God denkt: *Iemand, die waarlijk bemint*, zegt de H. Theresia, *denkt immer aan het beminde voorwerp* 2); en ziedaar de reden, waarom menschen van gebed immer van

1) Vie ch. 19.

2) L'ore des fondat. ch. 5.

God spreken; zij weten hoe aangenaam het aan God is, dat zijne uitverkoren zielen er hun genoegen in vinden van Hem te spreken, te spreken van de liefde, die God ons toedraagt, en aldus hun best doen, om ook anderen in die liefde te doen ontvlammen. Jesus Christus, zegt de H. Theresia, is immer bij de gesprekken van Gods dienaren tegenwoordig, en het is Hem zeer aangenaam, dat zij zich aldus in Hem verheugen 1)

23) Uit het inwendig gebed ook komt dat verlangen voort, om zich terug te trekken naar eenzame plaatsen, waar men in de stilte met God kan verkeerén, en om te midden der noodzakelijke uitwendige bezigheden de verzameling des geestes te bewaren. Ik zeg: der *noodzakelijke* uitwendige bezigheden, die, n. l., waartoe men verplicht is wegens het huiselijk bestier of wegens eene bediening, opgelegd door de gehoorzaamheid; want een persoon van gebed moet liefde voor de eenzaamheid hebben en zich niet uitstorten in onnoodige en nuttelooze zorgen; anders toch verlies, zij den geest van ingetogenheid, welke een krachtig middel is om de vereeniging met God te onderhouden. *Hortus conclusus soror mea*

1) Vie. ch. 34.

sponsa 1) De ziel, welke aan Jesus Christus is verloofd, moet een gesloten tuin zijn voor alle schepselen en moet in haar hart geen andere gedachten en geen andere bekommeringen toelaten, dan alleen die God betreffen of voor God zijn. Harten, die openstaan, worden nimmer heilig. De heiligen, welke arbeiden voor het heil der zielen, ofschoon zij moeten preeken, biecht-hooren, geschillen bijleggen, zieken bezoeker, bewaren evenwel te midden van al hunne inspanning immer hunne intogenheid. Hetzelfde geldt van hen, die zich toeleggen op de studie. Hoevelen zijn er, die, omdat zij veel willen studeeren en geleerd willen worden, noch heilig worden noch geleerd; immers de ware geleerdheid bestaat in de wetenschap der heiligen n.l. in Jesus Christus te beminnen, want de goddelijke liefde brengt de wetenschap, brengt alle goed met zich mede. *Venerunt autem mihi omnia bona cum illa* 2) De H. Joannes Berchmans had eene buitengewone liefde voor de studie, maar zijne deugd liet nimmer toe, dat de studie zijnen geestelijken voortgang belemmerde. De apostel raadt ons, maat te houden in onze zucht naar kennis: *Non*

1) Cant 4. 12.

2) Sap. 7. 11.

plus quam oportet, sapere; sed sapere ad sobrietatem 1) Wetenschap is noodzakelijk, bijzonder voor een priester; want een priester moet de anderen onderrichten in de goddelijke wet. *Labia enim sacerdotis custodient scientiam et legem requirent ex ore ejus.* 2) Hij moet dus wetenschap bezitten, maar *usque ad sobrietatem*, hij moet in zijn zucht naar weten niet te ver gaan. Wie om de studie het gebed achterlaat, geeft het bewijs, dat hij in de studie niet God, maar zichzelf zoekt. Wie God zoekt, zal liever de studie nalaten, als deze niet bepaald noodig is, dan het gebed.

24) Het ergste evenwel is, dat men zonder inwendig gebed niet bidt. * Op meerdere plaatsen van mijne geestelijke werken heb ik gesproken over de noodzakelijkheid van het gebed bijzonder in een werkje getiteld: *Het groote middel der zaligheid*; ik zal er ook in dit hoofdstuk in het kort het een en ander over zeggen. Hier is het voldoende de aandacht te vestigen op hetgeen de eerbiedwaardige bisschop van Osma Mgr. Palafox schrijft. „Hoe, zoo zegt hij, kan

1) Rom. 12. 3.

2) Mal 2 7.

* Hier spreekt de II. Alphonsus M. van het gebed bepaaldelijk in den zin van vragen.

de liefste duren, als God ons de volharding niet geeft? Maar hoe zal de Heer ons de volharding geven, als wij er Hem niet om vragen? En hoe zullen wij er Hem om vragen zonder gebed, Zonder gebed geen gemeenschap met God, het eenig middel om standvastig te blijven in de deugd." 1) En zoo is het; want wie het inwendig gebed niet beoefent, ziet maar ten halve de behoeften zijner ziel, kent maar in geringe mate de gevaren voor zijne zaligheid en de middelen, welke hij moet aanwenden, om de bekoringen te overwinnen; daar zoo iemand derhalve ook weinig doordrongen is van de noodzakelijkheid des gebeds, zal hij het nalaten en zeker verloren gaan.

25) Wat nu de stof der overweging aangaat, het nuttigste van alles is te mediteeren over de uitersten, over den dood, het oordeel, de hel en den hemel; bijzonder nuttig is het te mediteeren over den dood, zich voor te stellen dat men reeds op zijn doodsbed ligt uitgestrekt, het kruisbeeld in de handen en op het punt de eeuwigheid binnen te gaan. Maar geen beter, geen krachtiger overweging voor hen, die Jesus Christus beminnen en immer in zijne liefde wenschen aan te groeien, dan de over-

1) Lettre 8 no. 10.

weging van Jesus' lijden. De H. Franciscus van Sales zegt, *dat de Calvarieberg de berg der beminnenden is*. Wie Jesus Christus beminnen, houden het allen op dezen berg; want daar ademt men geen andere lucht dan goddelijke liefde. Bij het gezicht van een God, die sterft om onze liefde, die sterft; omdat Hij ons bemint, (*Dilexit nos et tradidit Semetipsum pro nobis*) 1) is het onmogelijk, niet van liefde te branden. De wonden des Gekruisigden schieten voortdurend schichten van liefde uit, in staat zelfs steenen harten te doorwonden. O zalig hij, die het gedurende dit leven immer houdt op den berg van Calvarie! O zalige berg, o beminnelijke berg, o dierbare berg, wie kan u verlaten? Berg, waarvan een vuur uitgaat, dat alle zielen, die getrouw op u verwijlen, ontvlamt van liefde.

26) Het vierde middel ter volmaaktheid en tevens het middel, om in Gods genade te volharden, is de veelvuldige communie. Wij hebben daarover reeds gesproken in hoofdstuk II, waar wij zeiden, dat een ziel aan J. C. geen grooter genoegen kan geven, dan Hem dikwijls te ontvangen in het H. Sacrament des altaars. De H.

1) Eph. 5. 3.

Theresia zeide: *Er is geen beter hulpmiddel ter volmaaktheid aan de veelvuldige communie; o, op hoe wonderbare wijze wordt de ziel ddrr door den Heer geheiligd!* Zij voegt er bij, dat over het algemeen gesproken, zij, die het meest communiceeren, ook het meest gevorderd zijn in de volmaaktheid, en dat in de kloosters, waar men het veelvuldigst te communie gaat, ook de meeste ijver is. Vandaar dan ook, dat de H. Vaders, zooals in het decreet van Innocentius XI, 1679, gezegd wordt, de veelvuldige en zelfs de dagelijksche communie zoozeer aanbevolen en bevorderd hebben. De H. Communie, gelijk het concilie van Trente zegt, 1) bevrijdt ons van de dagelijksche schulden en behoedt ons voor doodzonden. De H. communie onderdrukt, zegt de H. Bernardus, de bewegingen der gramschap en der begerlijkheid, twee hartstochten, die ons het veelvuldigst en het hevigst bevechten²⁾; en de H. Thomas zegt, dat de H. Communie de aanvallen des duivels verijdt³⁾; 3) de H. Joannes Chrysostomus eindelijk, dat de H. Communie ons een groote geneigdheid instort tot alle deugden en eene bijzon.

1) Sess. XIII, c. 2.

2) In coena Dom. 1. 1.

3) Sum. p. 3 q. 75 a. 6.

dere vaardigheid, om ze te beoefenen, terwijl zij ons tevens een grooten vrede schenkt en ons aldus het streven naar de volmaaktheid zoet en gemakkelijk maakt. Geen sacrament bovenal dat de zielen zoozeer in de goddelijke liefde ontvlamt, als het H. Sacrament des altaars; want als J. C. daar zichzelf geheel aan ons geeft, dan geschiedt dit met geen ander doel, dan om ons geheel met zich te vereenigen door de liefde. Vandaar het woord van den eerbiedw. Joannes van Avila: *Wie de zielen aftrekt van de veelvuldige communie, doet het werk van den duivel.* Ja, want de duivel draagt dit sacrament een grooten haat toe; omdat de zielen dáár vooral de kracht putten, om in de goddelijke liefde vooruit te gaan.

27) Maar, om de H. Communie goed te ontvangen, wordt een passende voorbereiding vereischt. Als eerste of verwijderde voorbereiding, om de H. Communie dagelijks of meermalen in de week te kunnen ontvangen, wordt gevorderd: 1° dat men zich onthoude van alle voorbedachtelijke fouten, d. i. van alle fouten, die met open oogen worden bedreven; 2° dat men veelvuldig het inwendig gebed beoefene; 3° dat men zich toelegge op de versterving der zintuigen en der hartstochten. *Wanneer iemand*, zegt de H. Franciscus van Sales,

zijne kwade neigingen voor het grootste deel heeft overwonnen en tot een aanmerkelijken graad van volmaaktheid is gekomen, dan kan hij dagelijks communiceeren, 1) en de H. Thomas leert, dat men gerust ook dagelijks de H. Communie kan ontvangen, als men door ondervinding weet, dat daardoor de gloed der goddelijke liefde in ons vermeerderd. 2) Vandaar zegt Innocentius XI in bovengenoemd decreet, dat het meerder of minder veelvuldig ontvangen der H. Communie moet bepaald worden door den biechtvader en dat deze zich hierin moet regelen naar het nut, wat hij de zielen, welke hij bestiert, daaruit ziet trekken. Wat nu de naaste voorbereiding aangaat, die nl. welke geschiedt op den morgen zelf, dat men communiceert, daarvoor wordt ten minste een half uur van inwendig gebed gevorderd.

28) Daarenboven wordt er, om groot nut uit de H. Communie te trekken, ook eene lange dankzegging vereischt. Pater Joannes van Avila zeide, dat de tijd na de H. Communie *de tijd is, om schatten van genade te verwerven*. En de H. Maria Magdalena de Pazzi, dat er geen geschikter tijd is, om in Gods liefde ontvlamd te geraken, dan de

1) Intr. p. 2 ch. 2.

2) In 4 sent, d. 12, q. 3. a. 1. s. 2.

tijd na de H. Communie. *Laten wij, zegt de H. Theresia, na de H. Communie die schoone gelegenheid, om met God te onderhandelen, niet voorbijgaan. De goddelijke Majesteit is niet gewoon haar verblijf slecht te betalen, wanneer haar een goede ontvangst te beurt valt.*

29) Wanneer sommige kleinmoedige zielen door hunnen biechtvader worden aangespoord, om dikwijls te communiceeren, luidt hun antwoord: *Maar ik ben het niet waardig.* Maar weet gij dan niet, mijne zuster, dat hoe langer gij uitstelt, gij steeds des te onwaardiger wordt? immers, zonder de H. Communie zult gij minder kracht hebben, en dus veel meer fouten bedrijven. Welaan gehoorzaam aan uw bestierder en laat u door hem leiden; fouten zijn voor de H. Communie geen beletsel, zoo zij althans niet geheel en al vrijwillig zijn; daarenboven de grootste van uwe fouten is, niet te gehoorzamen aan hetgeen u gezegd wordt door uwen biechtvader.

30) *Maar ik heb vroeger een slecht leven geleid.* Maar weet gij dan niet, zoo geef ik u ten antwoord, dat, hoe zeker men is, men des te meer behoefte heeft aan geneesheer en artsennij? Jesus in het Allerheiligst Sacrament is geneesheer en geneesmiddel. De H. Ambrosius zeide: *Qui-*

semper pecco, debeo semper habere medicinam

1) *Ik, die immer zondig, moet immer het geneesmiddel hebben. Maar, zal iemand zeggen, mijn biechtvader zegt mij niet, dat ik meer moet commnificeeren. Welnu, als hij het u niet zegt, vraag hem dan verlof om meer te communiceeren. Als hij het weigert, wees dan gehoorzaam, maar verzuim evenwel niet er om te vragen. Dit heeft den schijn van hoovaardigheid. Het zou hoovaardigheid zijn, als gij wildet communiceeren tegen zijn goeddunken; maar niet, als gij er hem met nederigheid om vraagt. Dit hemelsch brood vraagt honger; Jesus wil, dat men naar Hem verlange, *sitit sitiri*, zegt een godvruchtig schrijver. 2) Daarbij, die gedachte: *vandaag ben ik te communie geweest, of: morgen moet ik communiceeren*, o hoe behoedzaam maakt zij de ziel, om de fouten te vermijden, en om Gods wil te volbrengen! Maar ik heb geenen ijver. Indien gij spreekt van den gevoeligen ijver, deze is niet noodzakelijk; dien ijver geeft God niet altijd, zelfs aan zijne uitverkoren zielen niet; het is genoeg, dat gij den ijver hebt van een vast besloten*

1) De Sacr. l. c. 4. 6.

2) Greg. Naz. Tetr. Sent. 37.

wil, om geheel aan God te zijn, en immer vooruit te gaan in zijne liefde. Als men, zegt Joannes Gerson 1), de H. Communie achterlaat; omdat men de verlangde godsvrucht niet gevoelt, dan doet men evenals iemand, die niet naar het vuur gaat, omdat hij niet warm is.

31) Maar helaas, vele zielen vragen geen verlof voor de H. Communie, om niet verplicht te zijn, ingetogener en met meer onthechting aan het aardsche te leven; ziedaar de ware reden, waarom men niet veelvuldiger wil communiceeren; men begrijpt, dat met de veelvuldige communie niet samengaat dat verlangen om vertooning te maken, die ijdelheid in het kleeden, die gehechtheid aan spijs of drank, aan gemakken en nuttelooze gesprekken; men begrijpt, dat er meer gebed zou noodig zijn, meer in- en uitwendige versterving, meer afzondering, en daarom schaamt men zich, dikwijls tot het altaar te naderen. Zonder twijfel doen zulke zielen er goed aan, zich van de veelvuldige communie te onthouden, zoolang zij zich in dien rampzaligen staat van lauwheid bevinden; maar iemand, die tot een volmaakter leven geroepen is, moet tot elken prijs uit die lauwheid opstaan, ot

1) Sup Mag. Trait. 9. p. 3.

hij stelt zijne eeuwige zaligheid in groot gevaar.

32) Van veel nut ook, om een ziel in den ijver te bewaren, is de veelvuldige *geestelijke* communie, welke het concilie van Trente 1) zoozeer prijst en waartoe het alle geloovigen aanspoort. De geestelijke communie bestaat, gelijk de H. Thomas zegt 2), in een vurig verlangen om Jesus Christus in het allerheiligste sacrament te ontvangen, en daarom deden de heiligen haar meermalen daags. Ziehier de wijze om de geestelijke communie te doen: *Mijn Jesus, ik geloof, dat Gij in het allerheiligst Sacrament tegenwoordig zijt. Ik bemin U, ik verlang naar U, kom in mijn hart. Ik omhels U, en ik bid U, laat niet toe, dat ik mij ooit van U scheide, of korter: Mijn Jesus, kom tot mij, ik verlang naar U, ik omhels U, laten wij immer vereenigd blijven.* Die geestelijke communie kan men doen meermalen daags, bijv., wanneer men zijn gebed doet, wanneer men het Allerheiligst Sacrament bezoekt, en vooral, wanneer men de H. Mis bijwoont, op het oogenblik van de communie des priesters. De gelukzalige Angela van het Kruis,

1) Sess. 13 c. 8.

2) 3 p. q. 8. art. 1. ad. 3.

Dominicanesse, zeide eens: Indien mijn biechtvader mij niet geleerd had, om aldus meermalen daags te communiceeren, zou ik het mij niet mogelijk achten te leven.

33) Het vijfde en het noodzakelijkste middel, om het geestelijk leven te bewaren en om de liefde tot Jesus Christus te verkrijgen, is het gebed. Vooreerst merk ik op, dat God ons in dit middel zijne groote liefde doet kennen. Kan iemand wel grooter bewijs van geregenheid aan eenen vriend geven, dan hem te zeggen: Mijn vriend, vraag van mij wat gij wilt, en gij zult het van mij hebben? Welnu, ziedaar wat de Heer zegt tot ons: *Petite et dabitur vobis: quaerite, et invenietis* 1). *Vraagt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden.* Door die belofte is het gebed alvermogend bij God en, gelijk Theodoretus zegt, alleen genoeg, om ons alle goed te verwerven: *Oratio cum sit una omnia potest.* Die bidt, verkrijgt van God al wat hij wil. Zeer schoon zegt David: *Benedictus Deus qui non amovit orationem et misericordiam suam a me.* 2) *Gezegend de Heer, die mijn gebed en zijne barmhartigheid van mij niet heeft weggenomen.* De H. Augustinus, deze plaats

1) Luc. II. 9.

2) Ps. 65. 20.

verklarende, zegt : Als Gij ziet, dat het gebed in u niet ontbreekt , wees dan zeker, dat ook de goddelijke barmhartigheid u niet zal ontbreken ; en de H. Joannes Chrysostomus voegt er bij : *Semper obtinetur , etiam dum adhuc oramus.* d i. Wanneer wij bidden, geeft de Heer ons reeds, vóór wij met bidden ophouden, de genade, die wij vragen. Indien wij dus arm zijn, beklagen wij ons dan niet, tenzij alleen over onszelf; want wij zijn arm, omdat wij arm *willen* zijn, en daarom verdienen wij geen medelijden. Welk medelijden zou een bedelaar verdienen , die een zeer rijken beschermer had, bereid hem van alles te voorzien , mits hij er slechts om vraagt, en die niettemin arm wil blijven, liever dan hetgeen hij noodig heeft te vragen? Welnu onze God, zegt de Apostel, is bereid een ieder, die zijne hulp inroept, rijk te maken. *Dives in omnes qui invocant Illum.* 1)

34) Alzoo, het ootmoedig gebed verkrijgt alles van God; maar men wete het wel, even nuttig als ons het gebed is, even noodzakelijk is het ter zaligheid. Het is zeker, dat wij, om de bekoringen te overwinnen, eene volstreckte behoefte hebben aan Gods hulp. Somwijlen nu, hebben wij meer hevige

1) Rom. 10. 12.

aanvallen te verduren, en ofschoon ook dan de genoegzame genade, welke God aan alle menschen geeft, ons voldoende zou kunnen zijn, om weerstand te bieden, zal deze ons echter, ten gevolge onzer geneigdheid tot het kwaad, in werkelijkheid niet genoeg zijn; er zal een bijzondere genade worden vereischt. Wie bidt, zal die bijzondere genade verkrijgen; wie niet bidt, verkrijgt haar niet en gaat verloren. En in het bijzonder, wat aangaat de genade der volharding ten einde toe, de genade van te sterven in de genade Gods, eene genade, die ons volstrekt noodzakelijk is ter zaligheid, zonder welke wij zeker voor eeuwig verloren zullen gaan, de H. Augustinus zegt 2), dat God deze genade niet geeft, tenzij aan hem, die bidt. Ziedaar de reden, waarom zoo weinigen zalig worden; omdat er zoo weinigen zijn, die er aan denken, aan God die genade der volharding te vragen.

35) Kortom, de heilige vaders zeggen, dat het gebed ons noodzakelijk is, niet alleen uit noodzakelijkheid des gebods (zoodat volgens de godgeleerden iemand, die gedurende een maand nalaat aan God zijn eeuwige zaligheid aan te bevelen, niet vrij te spreken is van doodzonde); maar ook uit noodzake-

1) de Dono pers. c. 16.

lijkheid des middels m. a. w. iemand, die niet bidt, kan onmogelijk zalig worden; en de reden is eenvoudig deze, dat niemand de zaligheid kan bereiken, zonder den bijstand der goddelijke genade, en dat God deze genade niet geeft, tenzij aan hem, die bidt. Daar nu de bekoringen en de gevaren van in Gods ongenade te vallen immer aanhouden, moeten wij ook immer aanhouden met onze gebeden; vandaar het woord van den H. Thomas, dat den mensch om zalig te worden een aanhoudend gebed noodig is: *Necessaria est homini jugis oratio, ad hoc quod coelum introeat* 1). Reeds Jesus Christus had het gezegd: *oportet semper orare et non deficere* 2) *Men moet altijd bidden en nooit ophouden*, gelijk ook op zijn voorbeeld de Apostel: *sine intermissione orate* 3): *Bidt zonder ophouden*. Het oogenblik, dat wij verzuimen te bidden, zal de duivel gebruiken om ons te overwinnen. Al kunnen wij de genade der volharding, gelijk het concilie van Trente leert, 4) niet verdienen, wij kunnen haar, zegt de H. Augustinus, in zekeren zin toch verdienen door het gebed: *Hoc Dei donum perseverantiae suppliciter emereri potest, id est*

1) 3 p. qu. 39. a. 5.

2) Luc. 18. 1.

3) 1. Thess. 5. 17.

4) Sess. 6. c. 13.

supplicando impetrari. 1) De Heer verlangt ons zijne genade mede te deelen; maar Hij wil er om gebeden worden, ja, zegt de H. Gregorius, Hij wil lastig gevallen zijn en als het ware gedwongen worden door onze gebeden. *Vult Deus orari, vult cogi, vult quodammodo importunitate vinci.* 2) En wanneer wij God genade vragen, zegt de H. Maria Magdalena de Pazzi, dan verhoort Hij ons niet alleen, maar Hij is ons dan in zekeren zin zelfs dankbaar. Ja, want, daar God een oneindige goedheid is, die verlangt zich aan anderen uit te storten, heeft Hij, om zoo te spreken, een eindeloos verlangen, ons zijne goederen mede te deelen; maar Hij wil, dat men er Hem om bidde; en daarom, als Hij ziet, dat eene ziel Hem om genade bidt, gevoelt Hij daarover eene zóó groote vreugde, dat Hij haar in zekeren zin er voor bedankt.

36) Indien wij derhalve immer tot onzen dood toe in Gods genade willen volharden, moeten wij immer de rol van bedelaar vervullen, immer den mond geopend houden, om God te smeecken, dat Hij ons helpe, en daarom aanhoudend verzuchten: *Mijn Jesus barmhartigheid, laat niet toe, dat ik van U*

1) de dono Pers c. 6.

2) In ps. 6. poenitent.

gescheiden worde; Heer sta mij bij; Mijn God help mij. Dit was ook de aanhoudende bede der vaders in de woestijn: *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adjuvandum me festina.* Heer, help mij en help mij spoedig, want als gij toeft om mij te helpen, zal ik vallen en verloren gaan. Zoo moet men *vooral* bidden ten tijde der bekoringen. Wie dit *niet* doet, is verloren.

37) En hebben wij groot vertrouwen in het gebed. Het is een goddelijke belofte, dat een ieder die bidt, wordt verhoordt. *Petite et accipietis: Vraagt en gij zult ontvangen.* Wat twifelen wij dan, zegt de H. Augustinus, terwijl de Heer zich door zijne belofte verplicht heeft en dus niet in gebreke kan blijven, ons de genade te geven, die wij Hem vragen? *Promittendo debitorem se fecit.* 1) Wanneer wij ons aan God aanbevelen, moeten wij een vast vertrouwen hebben, dat God ons verhoort; dan zullen wij alles verkrijgen, wat wij verlangen; Jesus Christus heeft het gezegd: *Omnia quaecunque orantes, petitis credite quia accipietis et evenient vobis.* 2) *Alles wat gij biddende mocht vragen, gelooft, dat gij het zult verkrijgen, en het zal u worden.*

1) De verb. Dom. serm. 2.

2) 2. Marc 11, 24.

38) *Maar ik ben een zondaar*, zal iemand zeggen, *ik verdien geene verhooring*. Doch Jesus Christus zegt: *Omnis qui petit accipit*. 1) *Een ieder*, die vraagt verkrijgt: een ieder, hij zij rechtvaardige of zondaar. De kracht van het gebed, zegt de H. Thomas komt niet van onze verdiensten, maar van de barmhartigheid Gods, die beloofd heeft een ieder te zullen verhooren, die Hem bidt. *Oratio in impetrando non innititur merito sed divinae misericordiae*. Daarenboven, om ons alle vreeze bij ons bidden te ontnemen, heeft de goddelijke Zaligma-ker gezegd: *Voorwaar, voorwaar ik zeg u, zoo gij den Vader iets in mijnen naam zult vragen, zal Hij het u geven. Amen, Amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis*, 3) Zondaren, zoo scheen Hij te willen zeggen, gij hebt niet verdiend, Gods genade te verwerven, maar doet nu aldus: wanneer gij genade wilt, vraagt ze dan mijnen Vader in *mijnen* naam d i. om *mijne* verdienste, ter *mijner* liefde; en dan, vraagt zooveel gij wilt, het zal u geworden. Maar letten wij wel op dat woord: *in nomine meo, in mijnen naam*;

1) Luc. II. 10.

2) 2. 2. 9. 178. a. 3. ad. I.

3) Jo. 16. 23.

dit wil zeggen (volgens de verklaring van den H. Thomas) *in nomine Salvatoris: in den naam des Zaligmakers*; m.a.w. het moeten gunsten zijn betrekking hebbende op onze eeuwige *zaligheid*. Men dient dus in 't oog te houden, dat de goddelijke belofte niet geldt voor *tijdelijke* goederen. Wanneer deze nuttig zijn voor onze eeuwige zaligheid, zal de Heer ze ons geven; maar als ze dit niet zijn, geeft Hij ze ons niet. Die tijdelijke goederen moeten wij daarom altijd vragen met de voorwaarde er bij: als het nuttig is voor mijne ziel. Maar zijn het *geestelijke* goederen, die wij vragen, dan komen er geen voorwaarden te pas, maar vertrouwen en vast vertrouwen; zeggen wij dan eenvoudig: *Eeuwige Vader, in den naam van Jesus Christus, bevrijd mij van die of die bekoring; geef mij de heilige volharding; geef mij uwe liefde; geef mij den hemel*. Deze genaden kunnen wij ook aan Jesus Christus vragen in *zijn* naam d. i. door zijne verdiensten; want ook dááromtrent hebben wij Jesus belofte: *Si quid petieritis in nomine meo, hoc faciam*. 1) *Indien Gij iets zult vragen in mijnen naam, ik zal het doen*. En wanneer wij God bidden, denken wij er dan ook aan, ons aan de uitdeelster der genade aan

1) Jo. 14. 14.

te bevelen, aan Maria. God is het, zegt de H. Bernardus, die de genade geeft, maar Hij doet het door de handen van Maria: *Quaeramus gratiam et per Mariam quaeramus, quia quod quaerit invenit et frustrari non potest*, 1) Indien ook Maria voor ons bidt, kunnen wij gerust zijn, want Maria's gebeden worden alle verhoord en ondervinden nooit eene weigering.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Jesus, mijne liefde, het is mijn vastbesloten wil, U te beminnen zooveel ik kan, mijn vastbesloten wil, heilig te worden; en met geen ander doel wil ik heilig worden dan om U genoegen te geven, U veel te beminnen in dit en het andere leven. Ik echter, ik kan niets, maar Gij, Gij kunt alles, en ik weet dat Gij mij heilig wilt. Ik zie, dat door uwe genade mijne ziel reeds naar U verzucht en geen ander verlangen meer heeft dan U. Ik wil niet langer voor mijzelf leven. Gij verlangt, dat ik geheel de uwe zij; maar dit is ook *mijn* verlangen. Kom vereenig mij dan met U en U met mij. Gij zijt eene oneindige

1) De Aquaed.

goedheid, Gij zijt het, die mij zoozeer hebt bemind, Gij zijt dus al te liefderijk, al te beminnelijk, dan dat ik nog iets anders zou kunnen beminnen buiten U. Ik geef aan uwe liefde de voorkeur boven alle dingen der wereld, Gij zijt het eenig voorwerp, het eenig doel van al mijn genegenheden. Ik laat alles varen, om mij geheel en uitsluitend te geven aan uwe liefde, mijn Schepper, mijn Verlosser, mijn troost mijne hoop, mijne liefde, mijn al. Neen, al heb ik U in de jaren, die vervlogen zijn beleedigd, ik wil daarom den moed niet opgeven om heilig te worden; ik weet, dat Gij, mijn Jesus, gestorven zijt, om aan allen, die berouw hebben, vergiffenis, te schenken. Ik bemin U thans uit geheel mijne ziel, ik bemin U uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mijzelven en het spijt mij meer dan elk ander kwaad, dat ik U heb veracht, mijn hoogste goed. Thans ben ik de mijne niet meer, ik ben de uwe; o God mijns harten, beschik over mij, gelijk U behaagt. Om U genoeg te geven, aanvaard ik alle beproevingen, die Gij mij wilt verzenden: ziekten, smarten, angsten, versmadingen, armoede, vervolgingen, troosteloosheden; alles neem ik aan, om U genoeg te geven, gelijk ook den dood, dien Gij mij bereid hebt, met alle angsten en kruisen, die hem zullen

vergezellen; genoeg, dat Gij mij de genade schenkt U veel te beminnen. Geef mij hulp, geef mij kracht, om U in het leven dat mij nog rest, met mijne liefde de bitterheden te vergoeden, welke ik U heb veroorzaakt in mijn vorig leven, o eenige liefde mijner ziel. O Koningin des hemels, o Moeder van God, o groote Voorspreekster der zondaren, op U stel ik mijn vertrouwen.

HOOFDSTUK IX.

Caritas non inflatur.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, VERHEFT
ZICH NIET OP HETGEEN HIJ VOORTREFFE-
LIJKS BEZIT, MAAR VERNEDERT ZICH EN IS
VERHEUGD, ZICH OOK DOOR ANDEREN
VERNEDERD TE ZIEN.

De hoovaardige is gelijk een opgeblazen ballon; evenals deze schijnt hij (tenminste aan zichzelf) zeer groot; maar in werkelijkheid bestaat die geheele grootheid slechts in een weinig wind; men opene den ballon, en in een oogwenk is alles vervlogen. Wie God bemint is waarlijk nederig, hij blaast zich niet op, al ziet hij in zichzelf ook al iets voortreffelijks; want hij weet, dat al hetgeen hij bezit, louter gave Gods is, en dat hij uit zichzelf niets heeft dan het niet en de zonde. Vandaar dat hij,

bij het gezicht der gunsten, hem door God bewezen, zich slechts des te dieper vernedert; daar hij zichzelven zoo onwaardig en tegelijk zoozeer door God begunstigd ziet.

2) Wanneer de H. Theresia van de bijzondere gunsten spreekt, haar door God bewezen, zegt zij: „*God doet met mij gelijk men met een huis doet, dat op vallen staat; men stut het aan alle kanten*”. Wanneer eene ziel soms eens op een liefdevolle wijze door God wordt bezocht, een meer dan gewone vurigheid van goddelijke liefde in zichzelf ontwaart, vergezeld van tranen of eene groote verteederling des harten, dan wachte zij zich wel, te denken, dat de Heer haar om een of ander harer goede werken aldus begunstigt; maar zij moet zich dan meer dan ooit vernederen en denken dat God haar slechts aldus tot zich trekt, opdat zij Hem niet verlate; want indien zij om zulke gaven eenige ijdelheid voedt en waant meer begunstigd te worden, omdat zij zich beter dan de anderen jegens God gedraagt, een dergelijke fout zal maken, dat God haar ten eenemale van Zijne gunsten berooft. Om een huis te bewaren, zijn vooral twee dingen noodzakelijk: de grondslag en het dak. De grondslag moet in ons de nederigheid zijn, wij moeten erkennen, dat wij tot niets in

staat zijn, niets kunnen; het dak is de goddelijke bescherming, waarop wij alleen moeten vertrouwen.

Wanneer wij ons meer door God begunstigd zien, moeten wij ons des te dieper vernederen. Wanneer de heilige Theresia een of andere meer bijzondere gunst van God ontving, dan zorgde zij steeds zich al hare bedreven fouten voor den geest te brengen, en op die wijze vereenigde de Heer zich nog inniger met haar. Hoe meer een ziel zich de genade onwaardig kent, hoe meer de Heer haar met genade verrijkt. Thais, vroeger eene zondares en later een heilige, vernederde zich zóózeer voor God, dat zij zich onwaardig achtte Hem ook maar te noemen; zij durfde daarom niet zeggen: *Mijn God*, maar zeide: „*Mijn Schepper*, ontferm U mijner”: *Plasmator meus miserere mei*. En de H. Hieronymus schrijft, dat hij om die nederigheid voor haar een verheven troon zag bereiden in den hemel. Iets dergelijks leest men van de H. Margaretha van Cortona; toen deze heilige eens met meer dan gewone teederheid door den Heer werd bezocht, riep zij uit: Maar Heer, zijt Gij dan vergeten wie ik geweest ben? Betaalt Gij mij met zulke liefdeblijken al die zware beleedigingen, welke ik U heb aangedaan? en God antwoordde haar, wat Hij

eertijds gezegd had door den mond van Ezechiel: *wanneer eene ziel Mij bemint, en er oprecht berouw over heeft Mij beleedigd te hebben, dan vergeet ik alle ontvangen beleedigingen; Si autem impius egerit poenitentiam omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor* 1). En als bewijs daarvan liet de Heer haar zien, dat Hij haar een verheven troon had bereid te midden der seraphijnen. O, dat wij er toe komen mochten de waarde te begrijpen der nederigheid! Een enkele acte van nederigheid is meer waard dan in het bezit te geraken van alle rijkdommen der wereld.

4) *Geloof niet*, zegt de H. Theresia, *dat gij voortgang hebt gemaakt in de volmaaktheid, zoo gij uzelf niet voor den slechtste van allen houdt, en zoo gij niet verlangt, dat men u achter alle anderen stelle.* Ziedaar hoe de H. Theresia deed, en hoe alle heiligen hebben gedaan. De H. Franciscus van Assisië, de H. Maria Magdalena de Pazzi en anderen achtten zich de grootste zondaren der wereld; zij betuigden hunne verwondering, dat de aarde hen droeg, dat zij zich niet opende onder hunne voeten; en zij spraken zoo met waarachtige overtuiging. Toen de eerbiedw. Pater Joannes

1) Ez. 18. 21. et 22.

Avila, die van zijne jongelingsjaren af een heilig leven had geleid, den dood nabij was, begon de priester, die hem bijstond, gansch verheven dingen tot hem te zeggen, want hij behandelde hem als dien grooten dienaar Gods en uitstekenden geleerde, welke hij was; maar de eerbiedw. Avila zeide: „Ach Pater, ik bid u voor mij de acten te doen, gelijk men het voor een ter dood veroordeelden booswicht doet, want niets anders ben ik. Ziedaar welke gedachten de heiligen hebben van zichzelve in leven en dood.

5) Ziedaar hoe ook wij ons moeten gedragen, indien wij zalig willen worden, en tot onzen dood toe in Gods genade volharden: wij moeten al ons vertrouwen alleen stellen op God. De hoovaardige steunt op eigen krachten, en daarom valt hij, maar de nederige, die alleen op God vertrouwt, al wordt hij door alle en de hevigste bekoringen bevochten, hij staat pal, hij valt niet; immer blijft hij herhalen: *omnia possum in eo qui me confortat* 1). Ik kan alles in hem, die mij versterkt. De duivel bekoort ons nu eens tot valsch vertrouwen, dan eens tot mistrouwen; wanneer hij ons zegt, dat er voor ons geen vrees is van te vallen, zijn wij dan meer dan

1) I hil. 4. 13.

ooit op onze hoede; want als God ons een oogenblik den bijstand zijner genade onttrekt, zijn wij verloren. Bekoort hij ons echter tot mistrouwen, laten wij ons dan tot God wenden, en zeggen wij met groot vertrouwen: *In te Domine speravi non confundar in aeternum.* 1) Mijn God, op U heb ik mijne hoop gesteld, ik vertrouw dat ik mij nooit beschaamd zal zien, en be-roofd van uwe genade. Zulke acten van mistrouwen in onszelf en van vertrouwen op God moeten wij verwekken tot het laatste oogenblik van ons leven, God immer vragende, dat Hij ons de heilige nederigheid schenke.

6) Maar, om nederig te zijn, is het niet genoeg eene geringe gedachte van zichzelf te hebben en zich voor zoo ellendig te houden als men is; de ware nederige, zegt Thomas van Kempen, veracht zichzelf en verlangt ook door anderen te worden veracht. 2) Ziedaar juist waartoe Jesus ons zoozeer aanspoort, en waarin hij ons zichzelf als voorbeeld stelt. *Discite a me quia mitis sum et humilis corde* 3) *Leert van mij, dat ik zachtmoedig en ootmoedig van harte ben.* Die zegt, dat hij de grootste

1) Ps. 30. 2.

2) Imit 1. 3. c. 7.

3) Matth. 11. 29.

zondaar der wereld is, en zich vertoornt jegens hen, die hem verachten, geeft blijk, dat hij nederig is met de lippen, maar niet met het hart. Wanneer iemand, zegt de H. Thomas van Aquine, toornig wordt, omdat men hem veracht, al deed hij dan ook mirakelen, men houde voor zeker, dat hij nog zeer ver verwijderd is van de volmaaktheid. De allerheiligste Maagd zond eens den H. Ignatius van Loyola, om de heilige Maria Magdalena de Pazzi te onderichten in de nederigheid; en ziehier de les welke de heilige Ignatius haar gaf: *De nederigheid bestaat in zich te verheugen over alles wat er ons toe brengt onszelf te verachten.* 1) Men lette wel op die woorden: *Zich te verheugen*; toont ook al het gevoel zich afkeerig, wanneer wij vernederingen ontvangen, wij moeten er ons ten minste in den geest over verheugen.

7) Hoe ook zou eene ziel, die J. C. bemint en ziet hoe haar God het verdraagt, dat men Hem in het aangezicht slaat en Hem bespuwt, geen liefde voor de vernedering hebben? *Tunc expuerunt in faciem ejus et colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem ejus dederunt.* 2) *Zij spuwden Hem in het aangezicht en sloegen Hem met*

1) Puccini P. 2 c. 12.

2) Matth. 26. 67.

vuisten, anderen gaven Hem kaakslagen. Ook nu nog wil Jesus op onze altaren niet voorgesteld worden in zijne glorie, maar aan het kruis, opdat wij immer het schouwspel voor oogen zouden hebben zijner vernedering. Bij dit gezicht was het den heiligen een geneugte op deze wereld te worden geminacht. Toen Jesus eens aan den H. Joannes a Cruce verscheen met het kruis op de schouderen, wist de heilige Hem niets anders te vragen dan lijden en verachting: *Domine pati et contemni pro te*, zoo riep hij uit. *Heer, nu ik U ter mijner liefde zoo veracht zie, kan ik U niets anders vragen dan op mijne beurt te mogen lijden en veracht te mogen worden voor U.*

8) De H. Franciscus van Sales zegt: *Het verdragen der vernederingen is de toetssteen der nederigheid en der ware deugd.* 1) Wanneer een of ander zoogenaamd godvruchtig persoon veel bidt, dikwijls communiceert, vast, zich versterft; en echter eene beleediging een spijtig woordje niet verdragen kan, wat bewijst dit? Het bewijst, dat hij een hol riet is zonder nederigheid en zonder deugd. Wat dan wil eene ziel, die er aanspraak op maakt Jesus Christus te beminnen, als zij ter liefde van Jesus niet

1) Esprit. p. 10. ch. 10.

eens eene beleediging kan verdragen, terwijl Hij er zoovele heeft verdragen ter liefde van haar? *Daar Gij zoo bevreesd zijt om vernederd te worden*, zegt Thomas a Kempis in zijn gulden boekje, de Navolging van Christus, *blijkt het, dat gij niet dood zijt aan de wereld, dat gij niet nederig zijt en God niet voor oogen hebt. Alwie God niet voor oogen heeft, verliest den vrede bij het geringste woordje van blaam, dat hij hoort.* Gij kunt voor God geen kaakslagen of kwetsuren verdragen; verdraag ten minste een woordje.

9) O wat bevreemding en wat ontstichting baart een persoon, die dikwijls communiceert en evenwel toornig wordt bij het minste woordje, wat hem kan kwetsen! Daarentegen, hoezeer sticht eene ziel, die bij het ontvangen eener beleediging, den persoon, die haar beleedigt, met zachtheid antwoordt, om aldus zijne gramschap te stillen; ofwel in het geheel niet antwoordt, noch zich bij anderen beklaagt, maar een kalm gelaat bewaart, zonder zich verbitterd te toonen! De zachtmoedige, zegt de H. Joannes Chrysostomus, is niet alleen zichzelf nuttig maar ook anderen, door het goede voorbeeld nl. wat hij hun geeft, van zachtmoedigheid te midden der vernedering: *Mansuetus utilis sibi et aliis* 1) Thomas

1) In Act, Apost. hom. 6.

a Kempis geeft betreffende deze stof verschillende gevallen aan, waarin wij ons moeten vernederen: Naar hetgeen anderen zeggen, aldus schrijft hij, zal worden geluisterd, en wat *gij* zegt, zal niet worden geteld. Anderen zullen iets vragen, en zij zullen het verkrijgen; *gij* zult iets vragen, en het zal u worden geweigerd. Anderen zullen groot zijn in den mond der menschen, en over u zal men zwijgen. Aan anderen zal deze of gene bediening worden toevertrouwd, maar *gij* zult tot niets nuttig worden geoordeeld. Op zulke wijze pleegt de Heer te beproeven, hoever zijne getrouwe dienaar zichzelf weet te beheerschen en den vrede weet te bewaren. De natuur zal somwijlen gevoelig zijn, maar *gij* zult een groot gewin doen, als *gij* alles met stilzwijgendheid verdraagt. 1)

10) Die waarlijk nederig is, zeide de H. Joanna de Chantal, *vernedert zich, als hij vernederd wordt, nog dieper.* 2) Ja, want de ware nederige gelooft nooit zoo diep vernederd te worden, als hij verdient. Die zich zoo gedragen, worden door J. C. gelukkig genoemd. Niet zij worden gelukkig genoemd, die door de wereld worden geacht,

1) Imit. l. 3. i 49,

2) Marsol l. 4 ch. 8,

geerd en als edel, als geleerd, als vermogend worden geprezen, maar zij, die vervloekt worden door de wereld, die vervolgd worden en gelasterd; want aan dezulken is, indien zij alles geduldig lijden, eene groote belooning weggelegd in den hemel: *Beati estis cum maledixerint vobis, et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me. Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in coelis.* 1)

11) Vooral moeten wij de nederigheid beoefenen, wanneer wij door onze oversten of door anderen berispt worden over een of andere fout. Sommige personen zijn gelijk aan de egels; wanneer men ze niet aanraakt, schijnen zij zeer zachtzinnig en gedwee; maar als een overste of een vriend hen even te na komt, hen vermaant over iets wat zij verkeerd hebben gedaan, dan zijn zij aanstonds vol stekels, zij antwoorden met toorn, dat het niet waar is wat men zegt; dat zij gelijk hadden te doen, gelijk zij deden en dat zij niet begrijpen wat de vermaning beduidt, in een woord, die hen berispt beschouwen zij als hun vijand; juist als sommige zieken, die toornig worden op den heelmeeester, omdat hij hun pijn

1) Math. 5. 11. 12.

doet bij het genezen hunner wonden. *Medicanti irascitur* 1), zegt de H. Bernardus, men vertoornt zich op hem, die de genezing brengt.

Een nederig en heilig mensch, zegt de H. Joannes Chrysostomus, zucht, wanneer hij berispt wordt, maar hij zucht over zijne bedreven fout; de hoovaardige, als hij berispt wordt, zucht ook, maar hij zucht, omdat hij zijne fout ontdekt ziet en daarom verliest hij de kalmte, verdedigt hij zich en wordt hij toornig op dengene, die hem berispt. De H. Philippus Nerijs geeft den volgende schoone regel voor het geval dat men van iets beschuldigd wordt: *Wie waarlijk heilig wil worden, (zeide hij) moet zich nimmer verontschuldigen, al is ook hetgeen men ons ten laste legt, niet waar* 2). Hierbij moet men alleen één geval uitzonderen, namelijk wanneer het noodzakelijk zou schijnen zichzelven te verdedigen, om geen ergernis te geven. O hoeveel verdiensten verworft men bij God, als men, ofschoon ook ten onrechte berispt wordende, evenwel zwijgt en zich niet verdedigt. *Somwijlen*, zegt de H. Theresia, 3) *gaat eene ziel meer vooruit in de*

1) In Cant 5, 42.

2) Barci l. 2. c. 17.

3) Chemin de la perf. ch. 16.

volmaaktheid, door zich niet te verontschuldigen dan door het hooren van tien preëken, want door zich niet te verontschuldigen begint zij de vrijheid des geestes te verwerven en leert zij, er zich niet meer om te bekommeren of men goed of kwaad van haar zegt.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O Vleeschgeworden Woord, om de verdiensten van uw heilige nederigheid, die U ter onzer liefde zoovele versmadingen en zoovele beleedigingen deed omhelzen, smee ik U, ach bevrijd mij toch van mijnen hoogmoed en maak mij ook nederig gelijk Gij. Hoe kan ik mij beklagen over vernederingen, die men mij aandoet, al zijn zij nog zoo groot, ik die zoovele malen de hel heb verdiend! Ach mijn Jesus, om de verdiensten van al die vernederingen welke Gij verduurd hebt in Uw lijden, geef mij de genade om op deze wereld te leven en te sterven in vernedering, gelijk Gij in vernedering hebt willen leven en sterven voor mij. Ik zou mij ter liefde van U veracht en verlaten willen zien van allen, maar zonder U kan ik niets. Ik bemin U, mijn opperste goed, ik bemin U, o beminde mijner ziel, ik bemin U, en van U verhoop ik de kracht, om gelijk ik mij voorneem, alles voor U te

lijden, alles, beledigingen, trouweloosheden, vervolgingen, smarten, dorheid, verlatenheid; het is genoeg, dat ik niet verlaten worde door U, eenige liefde mijner ziel. Laat niet toe, dat ik mij nog van U verwijdere. Geef mij verlangen om U genoeg te geven. Geef mij ijver in U te beminnen. Geef mij tevredenheid in het lijden. Geef mij overgiving in alle tegenheden. Heb medelijden met mij. Ik verdien niets, maar ik hoop alles van U, die mij gekocht hebt met Uw bloed. Ook van U hoop ik alles, mijne Koningin en mijne Moeder Maria; want gij zijt de toevlucht der zondaren.

HOOFDSTUK X.

Caritas non est ambitiosa.

DE LIEFDE IS NIET EERZUCHTIG.

1) Wie God bemint, geeft zich geen moeite, om geëerd en bemind te worden door de menschen; zijn eenig verlangen is welgevallig te zijn aan God, die het eenig voorwerp zijner liefde is. De H. Hilarius zegt, dat alle eer, die men van de wereld ontvangt, nering des duivels is: *Omnis saeculi honor diaboli negotium est*: 1) En zoo is het; want de vijand drijft nering voor de hel, zoodikwijls hij in de ziel begeerten binnenbrengt naar achting, immers, als de ziel de nederigheid verliest, stelt zij zich in groot gevaar, in alle boosheid te vervallen.

1) In Matth. c. 3 n. 5.

Gelijk God , zegt de H. Jacobus, zijne hand opent voor de nederigen, zoo sluit Hij haar voor de hoovaardigen; God wederstaat hun : *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* 2) De apostel zegt : *Superbis resistit*, God wederstaat den hoovaardigen, d. w. z. God luistert zelfs niet naar hunne gebeden. Welnu onder de acten van hoovaardigheid behoort zonder twijfel dat streven om door de menschen te worden geacht en dat groot gaan op de eerbewijzen van hen ontvangen.

2) Een allerverschrikkelijkst voorbeeld hiervan is de Franciscaner broeder Justinus. Deze kloosterling was tot een verheven trap van beschouwing gekomen ; maar wellicht, of liever, wel zeer zeker voedde hij inwendig een zeker verlangen om door de wereld te worden geacht, en ziet wat er gebeurt. Op zekeren dag werd hij ontboden door paus Eugenius IV ; en daar deze paus een groote gedachte van des broeders heiligheid had, bewees hij hem veel eer, omhelsde hem en liet hem naast zich nederzitten ; broeder Justinus werd na dit gunstbetoon zóó vol van zich zelven, dat de H. Joannes Capristanus hem eens zeide : *O broeder Justinus Gij zijt heengegaan als een engel en gij zijt*

teruggekeerd als een duivel; inderdaad, de ongelukkige nam van dag tot dag toe in hoovaardij, hij vorderde, dat men hem behandelde met de onderscheiding, die hij meende te verdienen; het kwam zoover, dat hij een broeder met een mes doodde; hij verliet nu het klooster, vluchtte naar Napels, maakte zich daar nog aan andere misdaden schuldig, en stierf eindelijk aldaar, zonder zich te bekeeren, in een gevangenis. Zeer wijs dan ook is de volgende opmerking van zeker groot dienaar Gods: wanneer wij den val lezen of hooren, zoo zegt hij, van sommige ceders van den Libanon, zooals van een Salomon, een Tertullianus, een Osius, die algemeen voor heiligen werden gehouden, het is een teeken, dat zij zich niet aan God hadden gegeven, maar inwendig een zekeren geest van hoogmoed voedden, ziedaar de reden van hun afval. Sidderen wij daarom, als wij in onszelf eenig verlangen voelen opkomen om vertooning te maken of geacht te worden door de wereld; en als wij van de wereld eenige eer ontvangen, wachten wij er ons voor, daarin behagen te scheppen, het zou de oorzaak kunnen zijn van ons verderf.

3) Wachten wij ons bijzonder voor die al te groote prikkelbaarheid op het punt van eer.

Waar dat overdreven eergevoel is, zegt de H. Theresia, zal nooit de ware geest zijn. 1) Vele personen leiden uiterlijk een geestelijk leven, maar zij zijn aanbidders van hunne eigene eer. Zij oefenen sommige uiterlijke deugden, maar verlangen geprezen te worden in al hunne gedragingen; en vinden zij niemand, die hen prijst, dan prijzen zij zichzelf; in een woord zij trachten beter te schijnen dan anderen; en gebeurt het dat men hen te na komt in hunnen goeden naam, dan verliezen zij den vrede, laten de H. Communie na, verwaarloozen al hunne godvruchtige oefeningen en vinden geen rust, alvorens zij, naar hunne gedachte, de verloren achting hebben herwonnen. Maar niet alzoo doen zij, die God waarachtig beminnen. Niet alleen hebben dezulken er een afschrik van, een woord tot eigen lof te spreken, maar verheugen zich zelfs niet over den lof, dien zij van anderen ontvangen; integendeel zij zijn er bedroefd over en verblijden zich, als zij zien, dat men van hen een kwaden dunk heeft.

4) O hoe waar is het, wat eenmaal de H. Franciscus van Assisie zeide: *Slechts datgene ben ik, wat ik ben in de oogen van God!* Wat baat het voor groot geacht

1) Chemin de la perf.

te worden door de wereld, als wij voor God ellendig en verachtelijk zijn? En van den anderen kant, wat is er aan gelegen, dat de wereld ons veracht, als wij dierbaar en welgevallig zijn in de oogen van God? *Nec malam conscientiam sanat praeconium laudantis, nec bonam vulnerat conviciantis opprobrium* 1), zegt de H. Augustinus. d.i. Evenmin, als men ons bevrijdt van de straf onzer booze werken, wanneer men ons prijst, evenmin ontnemt men ons de verdienste onzer goede werken, wanneer men ons laakt. *Wat komt het er op aan* (zegt de H. Theresia) *of de schepselen ons beschuldigen en ons voor ellendig houden, als wij voor U (o God) groot zijn en zonder vlek!* 2) De heiligen hadden geen ander verlangen dan ongekend en geminacht te zijn bij allen. En ook, wat onrecht, zegt de H. Franciscus van Sales, doet men ons aan, als men een kwaden dunk van ons heeft, daar immers ook wijzelven dien moeten hebben? Of zouden wij misschien, terwijl wij weten, dat wij slecht zijn, vorderen, dat anderen ons voor goed houden?" 3)

5) O hoe veilig is het verborgen leven

1) Contra Petil l. 3. c. 7.

2) Chemin de la perf. ch. 16.

3) Esprit. part. 12. ch. 3.

voor hen, die J. C. van harte beminnen ! Jesus zelf gaf er ons het voorbeeld van ; want Hij leefde gedurende dertig jaren verborgen en veracht in een werk winkel. Ziedaar, waarom de heiligen, ten einde de achting der menschen te ontvluchten, zich gingen verbergen in woestijnen en grotten. De zucht om vertooning te maken, de begeerte, dat men van ons spreke, ons gedrag prijze, en van ons zegge, dat wij goed slagen, ja, wonderen verrichten, ziedaar, zegt de H. Vincentius a Paulo, 1) een kwaad, dat ons God doet vergeten, onze heiligste handelingen bezoedelt en het meest onzen voortgang in het geestelijk leven belet.

6) Indien wij dus in de liefde tot J. C. vooruit willen gaan, moeten wij die zucht naar eigen eer ten eenen male in ons doen sterven. Maar hoe zal men die zucht naar eer dooden ? Ziehier, hoe de H. Maria Magdalena de Pazzi ons dit leert. *Het leven van de zucht naar eigen eer*, zegt zij, *is bij allen in een goeden dunk te staan ; de dood derhalve der eigen eer is zich te verbergen, ten einde door niemand te worden gekend. En*, (aldus gaat zij voort) *zoolang iemand er niet toe komt, op*

1) Abellij. lib. 3 ch. 34. 48.

deze wijze te sterven, zal hij nooit een waar dienaar van God zijn. 1)

7) Alzoo, om ons in de oogen van God welgevallig te maken, moeten wij ons wachten voor de zucht om over anderen te heerschen. De H. Theresia wilde liever, dat haar klooster met alle zusters een prooi der vlammen werd, dan dat er ooit die vervloekte heerschezucht binnentrad. En daarom was het haar verlangen, dat indien ooit een harer zusters het er op zou toelagen, overste te worden, men dezelve uit het klooster zou verjagen of ten minste voor immer opgesloten houden in den kerker. 2) *De eer van een geestelijk persoon, zegt de H. Maria Magdalena de Pazzi, bestaat in achter alle anderen te worden gesteld en in een afschuw te hebben van boven anderen de voorkeur te hebben.* De zucht van eene ziel, die God bemint, moet zijn, gelijk de H. Paulus zegt, alle anderen te overtreffen in nederigheid, *in humilitate superiores.* 3) In een woord, hij, die God bemint, moet geen andere zucht hebben dan God.

1) Cepari. c. 13.

2) Chemin de la perf. c. 8.

3) Phil 2. 3.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Mijn Jesus, laat mijn eenige zucht zijn, U genoeg te geven, en doe mij alle schepselen en ook mijzelven vergeten. Wat geeft het mij, of ik door de geheele wereld word bemind, als ik niet bemind word door U, eenige liefde mijner ziel? Mijn Jesus, Gij zijt op deze wereld gekomen, om U meester te maken van onze harten; indien ik U mijn hart niet weet te geven, neem Gij zelf het dan, vervul het met uwe liefde en laat niet toe, dat ik mij nog ooit weder van U scheide. In het verledene heb ik U den rug gekeerd, maar thans, nu ik zie welk kwaad ik gedaan heb, spijt het mij uit geheel mijn hart, en er is niets wat mij meer kwelt dan de gedachte aan die beleedigingen, welke ik U aandeed. Het troost mij, te weten, dat Gij eene oneindige goedheid zijt, die het niet beneden U acht, een zondaar te beminnen, die U bemint. Mijn beminde Verlosser, o zoete liefde mijner ziel, in het verledene heb ik U veracht, maar thans bemin ik U meer dan mijzelven. Ik bied U mijzelven en al het mijne aan; niets anders verlang ik dan U te beminnen en U genoeg te geven. Ziedaar mijn eerzucht; voldoe haar, vermeerder haar en vernietig in mij alle

begeerte naar aardſche goederen. Al te zeer verdient Gij bemind te worden en al te zeer hebt Gij mij verplicht, U te beminnen. Zie, hier ben ik, ik wil geheel de Uwe zijn en ik wil lijden, zooveel als Gij wilt, o mijn Jesus, die uit liefde tot mij van ſmart gestorven zijt op een kruis. Gij wilt dat ik heilig worde; Gij kunt mij heilig maken, op U vertrouw ik. Ook op uwe beſcherming vertrouw ik, o verhevene Moeder Gods, Maria.

HOOFDSTUK XI.

Caritas non quaerit quae sua sunt.

WIE JESUS BEMINT, ONTHECHT ZICH
GAARNE AAN AL HET GESCHAPENE.

1) Wie Jesus Christus uit geheel zijn hart wil beminnen, moet daaruit alles verdrijven wat niet God is, alle eigenliefde. Dit beteekent: *non quaerere quae sua sunt*, niet zichzelf, maar alleen wat God behaagt zoeken. En ziedaar wat de Heer van een ieder onzer vraagt, wanneer Hij zegt: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* 1) *Gij zult den Heer uwen God beminnen uit geheel uw hart.* Om God uit geheel ons hart te beminnen, zijn twee zaken noodig: 1° er uit verwijderen wat

1) Matth. XXII 37.

aardsch is, 2° het vervullen met de goddelijke liefde. Een hart derhalve, waarin nog een of andere aardsche gehechtheid is, kan nooit geheel aan God zijn. Al de liefde, die wij aan de schepselen geven, zegt de H. Philippus Neri^{us} 1), ontnemen wij aan God. Maar hoe zuivert men het hart van het aardsche? Men zuivert het door de versterving en door de onthechting. Sommige zielen beklagen zich, dat zij God zoeken en Hem niet vinden; dat dezulken luisteren naar de H. Theresia: *Onthecht, zoo zegt deze heilige, uw hart gij aan de schepselen, zoek dan God, en gij zult Hem vinden.* 2)

2) Het kwaad schuilt daarin, dat sommigen heilig willen worden, maar op hunne wijze, d. w. z. zonder te verzaken aan die genoegens, aan die ijdelheid in het kleeden, aan al die te goede sier aan tafel; zij beminnen God, maar, als het hun niet gelukt die of die bediening te krijgen, verliezen zij den vrede; komt men hen te na in hunne eer, dan worden zij vuur en vlam; genezen zij niet van die of die ziekte, dan verliezen zij het geduld. Zij beminnen God, maar willen niettemin gehecht blijven aan de rijkdommen, aan de eer der wereld, aan dat ijdel

1) Bacci L. II. c. 5.

2) Avis. 36.

verlangen om voor edel, voor geleerd, voor beter dan anderen door te gaan. Dezulken bidden, gaan ter communie, maar omdat zij dit doen met een hart vol van de wereld, trekken zij er weinig vrucht uit. Tot zulke zielen gewaardigt de Heer zich zelfs niet te spreken, want Hij ziet dat dit toch nutteloos is. *Tot vele zielen, zoo zeide Hij eens tot de H. Theresia, zou ik gaarne spreken, maar de wereld maakt zóóveel gedruisch in hunne ooren, dat mijn stem door hen niet kan gehoord worden. O, dat zij zich een weinig van de wereld verwijderden!*" Wie dus vol is van aardse gehechtheden, kan de stem Gods zelfs niet hooren. Maar rampzalig hij, die zulke gehechtheid aan zinnelijke goederen voedt; gemakkelijk kan het gebeuren, dat hij er door verblind, eenmaal de liefde van Jesus vergeet, en om die vergankelijke goederen niet te verliezen, voor alle eeuwigheid God, het oneindig goed, verliest. Het is rechtvaardig, zegt de H. Theresia, dat hij, die bederfelijke goederen najaagt, ook zelf het bederf beleeft.

3) De H. Augustinus verhaalt 1) dat keizer Tiberius door den Senaat van Rome ook Jesus Christus onder de goden wenschte

1) De cons. Evang. l. I. c. 12.

gesteld te zien ; maar de Senaat verzette zich, zeggende , dat Jesus een trotsche God was, die alleen wilde aangebeden worden zonder deelgenooten. Het is volkomen waar, God wil alléén aanbeden, alléén bemind worden, niet echter uit hoogmoed, maar omdat Hij het verdient, en ook omdat Hij ons bemint; want daar Hij ons bemint, wil Hij ook geheel onze liefde en is Hij jaloersch als Hij ziet, dat anderen deel hebben in de harten, die Hij geheel voor zichzelf verlangt ; *Zelotypus est Jesus* 1) zegt de H. Hieronymus. Jesus is ijverzuchtig; Hij wil niet, dat wij onze genegenheid schenken aan iets anders buiten Hem; en ziet Hij, dat een schepsel deel heeft in een hart, dan is Hij, gelijk de H. Jacobus zegt, in zekeren zin jaloersch daarop; want Hij duldt geene mededingers in de liefde; maar wil alléén bemind worden: *An putatis quia inaniter Scriptura dicat: Ad invidiam concupiscit spiritus, qui habitat in vobis.* 2) In het Hooglied zegt de Heer om zijne bruid te prijzen: *Hortus conclusus soror mea sponsa.* 3) Hij noemt haar *een gesloten tuin*, want de verloofde ziel

2) Ep. ad. Eust.

1) Jac. 4. 5.

2) Cant. 4. 12.

houdt haar hart voor alle aardsche liefde gesloten, om er alleen de liefde in te bewaren van Jesus. En zou Jesus soms niet verdienen, dat wij Hem al onze liefde schenken? O, Hij verdient het bovenmate, en om zijne goedheid en om zijne liefde tot ons. Zoo goed begrijpen dat de heiligen; daarom zeide eens de H. Franciscus van Sales: *Indien ik wist, dat er zich in mijn hart een draadje bevond, wat niet voor God was, ik zou het er aanstonds willen uitrukken* 1).

4) David verlangde vleugelen, vrij van de lijm der aardsche gehechtheid, om op te kunnen vliegen en zijn rust te vinden in God: *Quis dabit mihi pennas sicut columbae? volabo et requiescam.* 2) Vele zielen zouden wenschen zich eveneens van elken aardschen band ontdaan te zien, om ook tot God op te vliegen, en inderdaad zij zouden een hooge vlucht in de heiligheid nemen, indien zij zich aan al het aardsche wisten te onthechten, maar omdat zij een of andere kleine ongeregelde gehechtheid bewaren en geene moeite aanwenden om zich daarvan te ontdoen, blijven zij immer kwijnen in hunne ellende, zonder zich ooit een handbreed van de aarde te verheffen. „Wan-

3) Esprit p. 10. ch. u.

4) Ps. 54. 7.

neer de ziel aan iets gehecht is," zegt de H. Joannes van het Kruis, 1) „al is het nog zoo klein, zal zij nimmer tot de volkomen vereeniging met God geraken, al bezit zij overigens ook vele deugden; immers het doet er weinig aan af, of een vogel met een dikken of dunnen draad gebonden is; want al is de draad nog zoo dun, als de vogel hem niet verbreekt, zal hij steeds gebonden zijn en nimmer kunnen vliegen. O hoe bedroevend is het, sommige zielen te zien, rijk bedeed met geestelijke hulpmiddelen, met deugden en goddelijke gunsten, maar die den moed missen, om te breken met een of andere kleine gehechtheid, en daarom niet tot de volmaakte vereeniging met God kunnen komen, terwijl daar toch niets anders meer voor noodig was dan een enkele krachtige poging te doen en manmoedig dat draadje door te breken; want zoodra eene ziel van alle aardsche gehechtheid is ontdaan, deelt God zich noodzakelijk in alle volheid aan haar mede."

5) Wie wil, dat God geheel aan Hem zij, moet van zijnen kant zich geheel aan God geven. *Dilectus meus mihi et ego illi*, 2)

1) Montée du Carmel. l. I ch. 12.

2) Cant. 2. 16.

zoo sprak de gewijde bruid: Mijn beminde heeft zich geheel gegeven aan mij, ik heb mij dan ook geheel gegeven aan Hem. Daar J. C. ons vurig bemint, wil Hij geheel onze liefde. Zoolang Hij die niet geheel bezit, is Hij nimmer tevreden. De H. Theresia schreef daarom aan de overste van een harer kloosters: *Zorg, dat Gij de zielen opvoedt in eene algeheele onthechting aan het geschapene: want zij worden opgevoed, om de bruiden te worden van eenen bruidegom, die zóó jaloersch is, dat zij alles, ja zich zelven moeten vergeten.* De H. Maria Magdalena de Pazzi ontnam aan eene harer novicen een geestelijk boek, om geen andere reden dan omdat deze daaraan al te zeer gehecht was. Vele zielen beoefenen het gebed, bezoeken het H. Sacrament, gaan veelvuldig te communie; maar omdat zij dit doen met een hart, waarin een of andere gehechtheid is voor de wereld, gaan zij weinig of niets vooruit in de volmaaktheid; en blijven zij aldus voortleven, dan zullen zij niet alleen immer ongelukkig zijn; maar verkeeren zij zelfs in groot gevaar alles te verliezen.

6) Wij moeten derhalve met David God bidden, dat Hij ons hart reinige van alle gehechtheid dezer aarde. *Cor mundum crea*

in me Deus. 1) Anders zullen wij Hem nooit geheel kunnen toebehooren. Duidelijk genoeg heeft Hij ons te verstaan gegeven, dat wie niet aan alles wat dezer wereld is, verzaakt, zijn waarachtige leerling niet kan zijn: *Qui non renuntiat omnibus quae possidet non potest meus esse discipulus.* 2) Wanneer daarom bij de Vaders in de woestijn zich een jongeling kwam aanbieden, om in hun gezelschap te worden opgenomen, dan stelden zij hem slechts de volgende vraag: *Affersne cor vacuum, ut possit illud Spiritus sanctus implere?* *Brengt Gij een ledig hart mede, opdat de H. Geest het kunne vervullen?* In gelijken zin sprak de Goddelijke Zaligmaker tot de H. Gertrudis; toen nl. deze heilige Hem eens vroeg, wat Hij van haar verlangde, antwoordde haar Jesus: *Ik verlang niets anders van u, dan een hart ontdaan van de schepselen* 3) Wij moeten daarom met een manmoedig en besloten hart tot God zeggen: Heer, ik geef aan U boven alles de voorkeur, boven gezondheid, boven rijkdommen, boven waardigheden, boven eer, boven lof, boven wetenschappen, boven vertroostingen, boven

1) Ps. 50. 12.

2) Luc XIV. 23.

3) Insin l. 4. c. 26.

verwachtingen, boven verlangens, ja zelfs boven alle genaden en gaven die ik van U zou kunnen ontvangen. In een woord, ik geef aan U de voorkeur boven alle geschapen goed, boven alles wat Gij niet zijt. Wat Gij mij ook geeft, o mijn God, buiten Uzelven, het is mij niet genoeg. Ik wil U alleen, niets anders.

7) Wanneer een hart onthecht is aan al het geschapene komt aanstonds de goddelijke liefde het vervullen. Neem slechts de kwade gelegenheden weg, zoo zegt de H. Theresia, en de ziel zal zich aanstonds keeren tot de liefde Gods; ongetwijfeld: want de ziel kan niet leven zonder beminnen, zij moet of den Schepper beminnen of de schepselen; indien zij de schepselen niet bemint, zal zij zeker den Schepper beminnen. In een woord, wij moeten alles verlaten, om alles te winnen. *Totum pro toto*, zegt Thomas a Kempis 1) *Alles voor alles*. Zoolang de H. Theresia eene ofschoon eerbare gene- genheid voedde voor een harer bloedver- wanten, was zij niet geheel aan God; maar toen zij den moed had zich van die gehech- heid te ontdoen, verdiende zij, dat Jesus haar zeide: *Nu, Theresia, zijt gij geheel de mijne en ben ik geheel de uwe.*" 2) Veel te

1) Nav. b. 3 h. 37.

2) Vie c. 39.

weinig is een enkel hart, om dien God te beminnen, zoo liefdevol en zoo beminne-lijk, dat Hij een oneindige liefde verdient, en zullen wij dat eene hart, dan nog gaan verdeelen tusschen de schepselen en God!

De eerbiedw. Ludovicus du Pont schaamde zich tot God te zeggen: Heer, ik bemin U meer dan alles ter wereld, meer dan alle rijkdommen, dan alle eer, dan vrienden en bloedverwanten; want het scheen hem dan, alsof hij tot God zeide: Heer, ik bemin U meer dan het slijk, dan den rook, meer dan de wormen der aarde.

8) De Heer is geheel goedheid voor een ieder die Hem zoekt, zegt de profeet Jeremias. *Bonus est Dominus animae quaerenti Illum.* 1) Maar dit wordt verstaan van een ziel die God alléén zoekt. O gelukkig verlies! o gelukkig gewin! verliezen de goederen der wereld, die het hart niet bevredigen en spoedig een einde nemen, om te winnen het hoogste het eeuwig goed, God! Men verhaalt van een godvruchtig kluizenaar, dat toen de vorst des lands zich eens in zeker bosch had begeven om te jagen, de kluizenaar daar ter plaatse ging rond dwalen; de vorst, die hem daar aantrof, vroeg wie hij was, en wat hij ging doen. De kluizenaar

1) Thren. III. 25.

antwoordde: *En gij Heer, wat gaat gij doen in deze woestenij?* De vorst antwoordde: *Ik ga jacht maken op wild.* En ik, antwoordde de kluizenaar, *ik maak jacht op God*; daarop verwijderde hij zich en vervolgde zijn weg. Ziedaar wat reeds in dit leven onze eenige gedachte, ons eenig doel moet zijn: God zoeken, om Hem te beminnen, zijnen H. Wil, om dien te vervullen, terwijl wij uit ons hart alle gehechtheid voor het schepsel verwijderen. Gebeurt het, dat in ons hart eenig aardsch goed onze liefde komt vragen, zijn wij dan immer bereid om te zeggen: *Regnum mundi et omnem ornatum saeculi contempsimus propter amorem Domini mei Jesu Christi.* 1) De aardse heerschappij en alle wereldsche praal heb ik veracht om de liefde mijns Heeren Jesus Christus. Wat zijn alle waardigheden, wat is alle grootheid der wereld, wat anders dan rook, dan slijk en ijdelheid, hetwelk al verdwijnt met den dood. Gelukkig hij, die zeggen kan: *Mijn Jesus ter uwer liefde heb ik alles verlaten: Gij zijt mijne eenige liefde, Gij alleen zijt mij genoeg.*

9) O ja als de goddelijke liefde ten volle bezit neemt van een hart, dan is het van zelf bezorgd (altijd met de hulp der godde-

1) Off. nec Virg nec Martyr.

lijke genade) om zich van alles te ontdoen wat haar beletten kan geheel aan God te zijn. *Wanneer een huis in brand geraakt, zegt de H. Franciscus van Sales, werpt men alle goederen het venster uit 1)*; hij wil zeggen: als een ziel zich geheel aan God geeft, zal zij vanzelve reeds, zonder de vermaning van predikers of biechtvaders, haar best doen om zich van alle aardsche gehechtheid los te maken. De goddelijke liefde, zegt Pater Segneri de jongere, is als een dief, die ons van alles berooft, om ons niet anders te doen bezitten dan God. Een godvruchtig persoon, die aan al zijne goederen had verzaakt en ter liefde van Jesus geheel arm was geworden, werd eens door een vriend gevraagd, hoe hij toch tot zoo groote armoede gekomen was; tot antwoord haalde hij een evangelieboek te voorschijn, *Zie hier*, zeide hij, *dit heeft mij van alles beroofd. Wanneer de mensch zegt de H. Geest, al het goed van zijn huis geeft voor de liefde, hij zal het als niets beschouwen. Si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione, quasi nihil despiciet eam. 2)*

Ja, als eene ziel al hare liefde aan God schenkt, dan veracht zij alles: rijkdommen

1) Esprit. p. 3. ch. 27.

2) Cant. 7.

genoegens waardigheden, bezittingen, koninkrijken; niets anders wil zij dan God; voortdurend zegt zij en herhaalt zij: Mijn God, U alleen wil ik en niets anders. *De zuivere liefde Gods*, zegt de H. Franciscus van Sales, *verteert alles wat God niet is en doet alles in haar zelve overgaan; want alles wat men ter liefde Gods doet, is liefde.* 1)

10) *Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me caritatem* 2) *De Koning heeft mij binnengeleid in zijnen wijnkelder*, zoo sprak de bruid der gezangen. Deze wijnkelder, zegt de H. Theresia, is de goddelijke liefde, want het hart, waarvan zij bezit neemt, maakt zij zóó dronken, dat het al het geschapene vergeet. De dronken mensch is als dood, wat het gebruik der zinnen aangaat: hij ziet niet, hij hoort niet, hij spreekt niet; aldus ook wordt eene ziel, die dronken is van goddelijke liefde; het is als had zij geen besef meer voor de dingen dezer wereld; aan niets anders wil zij denken dan aan God, van niets anders spreken dan van God; niets anders beoogt zij dan te beminnen en aan God genoeg te geven. De Heer beveelt in het Hooglied zijne bruid niet op te wekken uit haren

1) Lettre 531—203.

2) Cant. 2. 4.

slaap. *Ne suscitatis neque vigilare faciatis dilectam.* 1) Die gelukkige slaap der bruiden van Jesus Christus, het is niets anders, zegt de H. Basilius, *nisi summa rerum omnium oblivio*, dan een verheven en vrijwillig vergeten van al het geschapene, om alleen te denken aan God en met den H. Franciscus te kunnen uitroepen: *Deus meus et omnia!* Mijn God en mijn al! Mijn God, wat rijkdommen, wat waardigheden, wat goederen der wereld! Gij zijt mij alles, Gij mijn eenig goed. *Deus meus et omnia.* O zoet woord, zegt Thomas a Kempis, *Mijn God en mijn al*; Genoeg gezegd voor wie het begrijpt, en voor wie bemint, zoet het immer te herhalen: *Deus meus et omnia, Deus meus et omnia. Mijn God en mijn al, Mijn God en mijn al.*

11) Derhalve, om tot de volkomene vereeniging met God te geraken, wordt eene algeheele onthechting vereischt aan de schepselen. En bepaaldelijk moeten wij ons onthechten aan de ongeregelde genegenheid voor onze ouders. Jesus Christus zegt: *Si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus,* 2) *Indien iemand tot mij*

1) Cant. 2. 7.

2) Luc. 4. 26.

komt en zijnen vader, zijne moeder, zijne echtgenoot, zijne kinderen en broeders, ja zijne eigen leven niet haat, hij kan mijne leerling niet zijn.

En waartoe die haat tegen onze ouders? Omdat wij, wat het belang onzer ziel aangaat, dikwijls geen grootere vijanden hebben dan onze verwanten. *Et inimici hominis domestici ejus.* 1) De H. Carolus Borromaeus zeide, dat zoo dikwijls hij het huis zijner ouders bezocht, hij immer minder vurig wederkeerde; en Pater Mendoza, eens naar de reden gevraagd, waarom hij zijne familie niet wilde bezoeken, gaf ten antwoord: Omdat ik weet, dat religieusen nergens zoozeer de godsvrucht verliezen dan te midden hunner familie.

12) Wanneer er sprake is van eenen levensstaat te kiezen, is het zeker, dat wij, gelijk de H. Thomas leert, niet gehouden zijn aan onze ouders te gehoorzamen. Als een jongeling geroepen is tot het kloosterleven en zijne ouders verzetten zich daartegen, is hij gehouden aan God te gehoorzamen en niet aan zijne ouders; daar dezen, zooals eveneens de H. Thomas zegt, uit eigenbelang en tijdelijke inzichten, dikwijls onze geestelijke belangen tegenwerken; *Frequenter amici carnales aversantur*

1) Matth. 10. 36

profectui spirituali, en volgens den H. Bernardus, er eerder vrede mee hebben, dat hunne kinderen verloren gaan dan dat zij het huis verlaten.

13) Het is wonderbaar om te zien hoe sommige, zelfs godvreezende vaders en moeders op dit punt door den harts-tocht worden verblind; al hunne krachten spannen zij in, geen middel laten zij onbeproefd, om een kind, dat kloosterling wil worden, van zijne roeping af te brengen; ofschoon dit (alleen een allerseldzaamst geval uitgezonderd) niet vrij te pleiten is van doodzonde. Maar, zal iemand zeggen, kan dan mijn kind, als het geen kloosterling wordt, niet zalig worden? Zullen dan allen, die in de wereld blijven, verloren gaan? Ik antwoord: Zij, die door God niet tot het kloosterleven geroepen zijn, zullen in de wereld zalig worden, wanneer zij de plichten van hunnen staat vervullen, maar zij, die geroepen zijn, en aan God niet gehoorzamen, voor dezulken zou het wel is waar mogelijk zijn, zalig te worden; maar zij zullen de zaligheid moeielijk bereiken; want hun zullen die bijzondere hulpmiddelen ontbreken, welke de Heer hun in den kloosterlijken staat had voorbereid, en zonder welken het hun in werkelijkheid niet gelukken zal zalig te worden.

Iemand die niet aan de goddelijke roepstem gehoorzaamt, is in de kerk, zegt de theoloog Habert, als een misplaatst lidmaat, dat met moeite zijne bediening zal kunnen vervullen en dus ook moeielijk de zaligheid kan verwerven. *Non sine magnis difficultatibus poterit salutis suae consulere, manebitque in corpore Ecclesiae velut membrum suis sedibus motum, quod aegre servire potest et cum deformitate.* 1) ... *Licet absolute loquendo salvari possit, difficulter tamen ingreditur viam, et apprehendet media salutis.*

14) De keuze van staat wordt door Pater Louis de Granade het hoofdrad genoemd. Als in een uurwerk het hoofdrad niet goed is, gaat het geheele uurwerk verkeerd; welnu zoo ook zal, wat de zaligheid betreft, geheel het leven verkeerd gaan, indien men dwaalt in de keuze van een levensstaat. Hoevele arme jongelingen, die door hunne ouders van hunne roeping werden afgebracht hebben later een rampzalig einde gevonden, en zijn zelve juist de ondergang geweest hunner familie! Zeker jongeling verloor zijne roeping door het aanhouden zijns vaders, maar later kwam hij met denzelfden vader in zoo grooten onmin, dat hij hem met eigen hand doodde; de jongeling stierf op het schavot. Een ander jongeling, die zich in een semi-

1) De ordin p. 3. c. 1 § 2. .

narie bevond, werd eveneens door God geroepen om de wereld te verlaten; maar daar hij zijne roeping veronachtzaamde, liet hij eerst het godvruchtig leven varen, dat hij leidde, verzuimde gebed en H. Communie; daarna gaf hij zich over aan de zonde, en werd eindelijk op een nacht, terwijl hij het huis eener slechte vrouw verliet, door een medeminnaar aangevallen en gedood. Er kwamen verscheidene priesters aansnellen; maar zij vonden hem reeds dood. O hoevele voorbeelden van gelijken aard zou ik hier nog kunnen aanhalen!

15) Maar komen wij op ons onderwerp terug. De H. Thomas vermaant degenen, die tot een volmaakter leven geroepen zijn, daaromtrent geen raad in te winnen bij hunne ouders, omdat dezen op dit punt hunne vijanden zijn. *Ab hoc consilio amovendi sunt carnis propinqui.... propinqui enim in hoc negotio amici non sunt sed inimici juxta sententiam Domini: inimici hominis domestici ejus.* 1) Maar, als de kinderen, wat de roeping tot eenen volmaakteren levensstaat betreft, zelfs niet gehouden zijn den raad hunner ouders in te winnen, dan zijn zij zeer zeker niet gehouden, hunne toestemming af te wachten, ja zelfs niet

1) Contr. retr., a relig. c. 9.

eens dezelve te vragen, althans, wanneer zij met grond kunnen vreezen, dat deze hun wederrechtelijk zal geweigerd worden, en zij aldus in het volgen hunner roeping zullen worden verhinderd. De H. Thomas van Aquino, de H. Petrus van Alacantara, de H. Franciscus Xaverius, de H. Ludovicus Bertrandus en zoovele anderen zijn naar het klooster gegaan, zonder hunne ouders er zelfs van te verwittigen.

16) Doch verkeert men in groot gevaar van verloren te gaan, wanneer men, om zijne ouders te believeu, de goddelijke roepstem verwaarloost, men bedenke, dat men zijne zaligheid evenzeer in groot gevaar stelt, wanneer men, om zijne ouders niet te bedroeven, den geestelijken staat omhelst, zonder goddelijke roeping. Drievoudig zijn de teekenen, waaraan men de roeping tot een zoo verheven staat kan kennen, nl. de wetenschap, de meening om alleen God te beoogen en de deugdelijkheid van leven.

Om inzonderheid hier van dit laatste te spreken, het concilie van Trente heeft den bisschoppen bevolen, niemand tot de heilige wijdingen toe te laten dan hen, die beproefd goed van leven zijn. *Subdiaconi et diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium et in minoribus ordinibus probati.* 1) Het-

1) Sess XXIII c. 13.

zelfde wordt bevolen in den canon *Nullus*, dist 24, waar het concilie zegt: *Nullus ordinetur, nisi probatus fuerit*. En ofschoon dit allereerst verstaan moet worden van het uitwendig bewijs, hetwelk de bisschop omtrent het goed gedrag der wijdelingen, moet invorderen, lijdt het echter geen twijfel, dat het concilie niet zoozeer het uiterlijk goed gedrag vordert, alswel het innerlijk, daar zonder dit laatste de uiterlijke onbesprokenheid louter een bedrog is; daarom dan ook zegt het concilie in het 12e hoofdstuk van dezelfde zitting: *Sciant Episcopi debere ad hos ordines assumi dignos dumtaxat et quorum probata vita senectus sit*. Ook is het bekend, dat het concilie met dit doel, nl. opdat het gedrag der wijdelingen beproefd zou kunnen worden, de interstitiën* voorschrijft: *Ut eis cum aetate vitae meritum et doctrina major accrescat*. 2)

17) De H. Thomas geeft hiervan als reden aan, dat de wijdeling door iedere heilige wijding afgevaardigd wordt tot de verhevenste bediening nl. om Jesus Christus

1) Ibid, c. 11.

* Interstitiën zijn bepaalde tijdruimten welke volgens voorschrift der Kerk tusschen de verschillende wijdingen moeten verlopen.

te dienen in het H. Sacrement des altaars. De Heilige zegt daarom, dat de heilichheid van den geestelijke de heilichheid van den kloosterling moet overtreffen. 1) *Quia per sacrum ordinem aliquis deputatur ad dignissima ministeria, quibus Ipsi Christo servitur in Sacramento altaris; ad quod requiritur major sanctitas interior quam requirat etiam religionis status.* De heilige zegt dit nog op eene andere plaats 2). en daar spreekt hij niet zoozeer van hen, die reeds gewijd zijn, als van hen, die nog gewijd moeten worden, want hij zegt daar, dat de H. H. wijdingen *praeexigunt sanctitatem*; (de uitdrukking *praeexigunt* beduidt, dat de wijdeling reeds vóór het ontvangen der wijding heilig moet zijn) en stelt het onderscheid tusschen den kloosterlijken staat en den staat der gewijden juist dáárin, dat men in den kloosterlijken staat zich van zijne ondeugden zuivert, maar dat men, om de H. H. wijdingen te ontvangen, door een heilig leven reeds gezuiverd moet *zijn*. Ziehier de woorden van den engelachtigen leeraar: *Ordines sacri praeexigunt sanctitatem; sed status religiosus est exercitium ad sanctitatem, unde pondus ordinum imponendum parietibus jam per sanctitatem*

1) 2. 2. q. XXXIV. a. 8.

2) Ibid q. XXXIV a 1.

desiccatis; sed pondus religionis desiccet parietes, id est homines ab humore vitiorum. 1) Daarenboven verklaart de H. Thomas nog eens hetzelfde als hij zegt: *Ut sicut illi qui ordinem suscipiunt super plebem constituuntur gradu ordinis, ita et superiores sint merito sanctitatis d. i. opdat gelijk zij, die de wijding ontvangen, boven het volk verheven worden door den graad der wijdingen, zij er even zoo boven verheven zouden zijn door verdienste van heiligheid.* En die verdienste van heiligheid vordert de heilige vóór het ontvangen der wijding; want hij noemt haar noodzakelijk, niet alleen opdat de gewijde zijne wijding waardig uitoefene, maar ook opdat de wijdeling waardig onder het getal der dienaren van Jesus Christus kunne worden opgenomen. *Et ideo prae-exigitur gratia, quae sufficiat ad hoc, quod digne connumeretur in plebem Christi.* 2) En eindelijk besluit hij: *Sed confertur in ipsa susceptione ordinis amplius gratiae munus per quod ad majora reddantur idonei.* Doch bij het ontvangen zelve der wijding wordt eene grootere gave van genade medegedeeld, opdat daardoor de wijdeling tot nog grooter heiligheid worde geschikt gemaakt. Bemerkt

1) Suppl. 9 XXXV. a.

2) Loc. cit.

dat woord: *ad majora*. De H. Thomas geeft hiermede te kennen, dat de genade, welke in het Sacrament zelf wordt medegedeeld niet nutteloos zal zijn; maar aan den wijdeling *grootere* hulpmiddelen zal schenken, opdat hij in staat worde gesteld, zich *grootere* verdiensten te verwerven; maar tevens drukt hij hiermede uit, dat er in den wijdeling eene heiligmakende genade wordt gevorderd, genoegzaam om hem waardig te maken, onder het uitverkoren volk van Christus te worden opgenomen.

18) In mijne moraal-theologie 1) heb ik over dit punt eene uitvoerige verhandeling geschreven, waarin ik heb aangetoond, dat zij, die zonder de ondervinding van een deugdelijk leven, eene heilige wijding ontvangen, niet vrij te spreken zijn van doodzonde; en wel, omdat zij tot zulk eene verhevene waardigheid opklimmen zonder goddelijke roeping; want geenszins kan door God geroepen worden genoemd iemand, die tot de heilige wijdingen toetreedt, terwijl hij nog niet bevrijd is van eene zonde van gewoonte, voornamelijk als het de kuischheid geldt. En al zou zoo iemand ook door het berouw voldoende gestemd zijn voor het Sacrament der biecht; toch is hij in dien staat niet bekwaam, om het heilig priesterschap te ontvangen, wijl

1) Theol. mor. lib. 6. c. 2 no. 63.

daarvoor bovendien een deugdelijk leven wordt vereischt, dat reeds te voren door eene langdurige ondervinding beproefd is. Wanneer deze voorwaarde ontbreekt, dan is de wijdeling niet vrij te pleiten van dood-zonde, zoowel om de zware vermetelheid, waardoor hij zich zonder roeping in de heilige bediening binnendringt, alsook om het groot gevaar van eeuwige verdoemenis, waaraan hij zich blootstelt *Qui enim se ingerit*, zegt de H. Anselmus, *et propriam gloriam quaerit gratiae Dei rapinam facit; et ideo non accipit benedictionem, sed maledictionem.* 1) Want wie zich (in het priesterschap) indringt, is een roover van Gods genade, en ontvangt derhalve geen zegen, maar vloek, en Monseigneur Abelly schrijft: *Die wetens en willens, zonder eenige rekening te houden met de goddelijke roeping, zich in het priesterschap zou binnendringen, zou zich zonder twijfel in een klaarblijkelijk gevaar van eeuwige verdoemenis werpen. Qui sciens, nulla divinae vocationis habita ratione, se in sacerdotium intruderet, haud dubie seipsum in apertum salutis discrimen injiceret.* 2) Hetzelfde leert Soto; want waar hij spreekt over het priesterschap, zegt hij, dat de positieve heiligheid in den wijdeling uitdrukkelijk geboden is:

1) In Hebr. V.

2) Sacr. christ. p. 1. c. 4.

Quamvis morum integritas non sit de essentia sacramenti est tamen praecepto divino maxime necessaria . . . At vero quod de idoneitate eorum qui sacris sunt initiandi ordinibus definitur, non est generalis illa dispositio quae in suscipiente quodcunque sacramentum requiritur, ne gratia sacramentalis obicem inveniat. Enumvero, quoniam per sacramentum ordinis homo, non solum gratiam suscipit, sed ad sublimiorem statum conscendit, requiritur in eo morum honestas et virtutum claritas. 1) Hetzelfde leert Thomas Sanchez 2), hetzelfde Pater Holzman, 3) hetzelfde leeren de Salmanticenses; 4) zoodat, hetgeen ik geschreven heb, niet de meening is van een of anderen geleerde in het bijzonder, maar eene algemeene sententie; en allen grondvesten zich op de leer van den H. Thomas.

19) In zulk geval dus maakt zich niet alleen aan zware zonde schuldig de wijdeling, die zich zonder de ondervinding van een deugdelijk leven laat wijden; maar ook de bisschop zondigt, die zoo iemand tot de heilige wijding toelaat, terwijl hij het noodige bewijs mist, waardoor hij van het goed gedrag des wijdelings moreele zekerheid

1) In 4 sent 25. 9. 1. a 1.

2) Consil c. 1. dist 4. b. no. 1

3) de sacr. ordin.

4) de sacr. ordin.

erlangt. Even zoo maakt zich een biechtvader aan zware zonde schuldig, als hij eenen wijdeling, welke een gewoonte van zonde had en evenwel zonder een langdurige proef van beter leven de heilige wijding wil ontvangen, de absolutie geeft. Ook maken zich aan zware zonde plichtig de ouders, die bewust van het slecht gedrag hunner kinderen, het er evenwel op toelagen, hun de heilige wijdingen te doen ontvangen, met het doel daardoor hunne familie onderstand te verwerven. De geestelijke staat is door J. C. niet ingesteld, om de familiën van wereldlingen te ondersteunen; maar om de glorie van God en de zaligheid der zielen te bevorderen. Sommigen stellen zich den geestelijken staat voor als een wereldlijk ambt of bediening, een middel om voortgang te maken in eer of tijdelijk goed; maar zij dwalen; en daarom, als sommige ouders den bisschop komen lastig vallen, om aan een onwetende of aan iemand, die slecht van leven is, de H.H. wijdingen toe te dienen, als reden aanvoerende, dat de familie arm is en zij niet weten hoe rond te komen, dan moet de bisschop hun antwoorden: *Mijn kind, de geestelijke staat is niet gemaakt, om te voorzien in de armoede der familiën; maar voor het welzijn der Kerk; op die wijze moet*

hij hen beslist afwijzen en hun niet meer het oor leenen; want, wanneer men zulke onwaardige personen aanneemt, plegen zij later de ondergang te worden, niet alleen van hunne eigene zielen, maar ook van hunne familiën ja van hunne geheele landstreek.

20) Wat nu aangaat die priesters, welke bij hunne familie inwonen en van wie hunne verwanten verlangen, dat zij, met voorbijzien der verplichtingen hunner bediening, zich veeleer er op toelagden, hunne familie te doen vooruitgaan in inkomsten en eer, zij moeten aan die verwanten antwoorden, wat J. C. aan zijne goddelijke Moeder ten antwoord gaf: *Nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse?* 1) *Wist gij dan niet dat ik mij met de dingen mijns Vaders moet bezig houden?* Ik ben priester, moeten zij zeggen, mijne bediening is het niet, geld te winnen, eer te bejagen, noch ook het bestier waar te nemen mijner familie; maar in afzondering te leven, het gebed te beoefenen, te studeeren en de zielen te helpen. Zou er zich evenwel eene bepaalde noodzakelijkheid voordoen, om hunne familie te hulp te komen, dan moeten zij haar helpen zooveel zij kunnen; doch zonder hunne voornaamste verplichting te verwaarloozen, welke is: te letten

op eigen heiliging en die van anderen.

21) Daarenboven moet hij, die geheel aan God wil zijn, onthecht wezen aan de eer der wereld. Hoevelen, die zich om die vervloekte eer van God verwijderen, hoevelen, die Hem daarom zelfs verliezen! Hooren zij bijv. dat men hen laakt om een of andere fout, wat doen zij dan al niet, om zich te verontschuldigen, om te doen gelooven, dat hetgeen men zegt, onwaarheid en laster is? Verrichten zij echter eenig goed, dan doen zij al het mogelijke, om het aan allen bekend te maken; zij zouden wenschen, dat geheel de wereld het wist en er hen om prees. Niet aldus doen de heiligen; de heiligen zouden wenschen, dat de geheele wereld hunne gebreken kende; opdat zij in hare oogen even ellendig mochten zijn, als zij het zijn in hunne eigene oogen; doen zij daarentegen eene acte van deugd, dan zouden zij wenschen, dat dit alleen aan God bekend ware, aan wien alleen zij verlangen te behagen; vandaar, dat zij zoozeer het verborgen leven beminnen, gedachtig aan het woord van Jesus Christus: *Te autem faciente eleemosynam; nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.* 1) Maar als gij een aalmoes geeft, dat uwe linkerhand dan niet wete, wat uwe

2) Matth. VI: 3

*rechter doet;" en vers 6. Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum, et clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito. Maar gij, wanneer gij bidden gaat, treed in uwe binnenkamer, en de deur gesloten hebbende, bid uwen Vader in het verborgene. Vooral moeten wij aan onszelfen d. i. aan onzen eigen wil onthecht zijn. Die zichzelf overwint, zal ook gemakkelijk alle andere hinderpalen overwinnen: *Vince teipsum, overwin u zelfen* was de les, welke de H. Franciscus Xaverius aan allen placht te geven; en Jesus Christus heeft gezegd: *Si quis vult venire post me abneget semetipsum. Indien iemand na mij wil komen, hij verloochene zichzelf.* 1) Ziedaar waar alles op neer komt, wat wij te doen hebben om heilig te worden: ons zelfen verloochenen, onzen eigen wil niet involgen: *Post concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua avertere.* 2) En dat verwinnen van zich zelfen, dat verloochenen van den eigen wil is de grootste gave, zegt de H. Franciscus van Assisie, welke iemand van God kan ontvangen. Indien alle menschen zich te weer stelden tegen den eigen wil, zegt de H. Bernardus, dan zou niemand*

1) Matth. 16. 24.

2) Eccli. 18. 30.

ooit verloren gaan. *Cesset propria voluntas et infernus non erit.* 1) De eigen wil, zoo zegt dezelfde Heilige, maakt zelfs, dat uwe goede werken voor u fouten worden: *Grande malum propria voluntas, qua fit ut bona tua tibi bona non sint* 2) Wanneer bijv. een poenitent eene versterving zou doen, zooals vasten, eene discipline nemen, doch tegen den wil van zijnen geestelijken bestierder, ziet, dan wordt die versterving, gedaan uit eigen wil, eene fout. Maar hoe rampzalig is hij, die slaaf is van zijn eigen wil! hoeveel zal hij niet verlangen, wat hij nooit zal kunnen verkrijgen; hoeveel daarentegen zal hij moeten lijden, wat hij niet zal willen lijden. *Unde bella et lites in vobis nonne hinc ex concupiscentiis vestris quae militant in membris vestris? concupiscitis et non habetis.* 3) Vanwaar oorlogen en twisten onder u? Is het niet van hier, van uwe begeerlijkheden, die strijd voeren in uwe leden? *Gij begeert en hebt niet.* De eerste strijd komt van onze zucht naar zinnelijke vermaken; nemen wij de gelegenheid weg, versterven wij onze oogen, bevelen wij ons aan God, en de oorlog zal ophouden. De

1) Ie temp. Pasch. 53.

2) In Cant. serm. 71.

3) Jac. 4, 1 en 2.

tweede strijd komt van onze begeerte naar rijkdommen; zorgen wij de armoede te beminnen, en de strijd zal ophouden. De derde strijd komt van onze zucht naar eer; beminnen wij de nederigheid en het verborgene leven; en de strijd zal ophouden. De vierde en de verderfelijkste strijd komt van onzen eigen wil; berusten wij in alles wat ons door den wil Gods overkomt, en de strijd zal ophouden. Zien wij, zegt de H. Bernardus, dat iemand den vrede heeft verloren, de oorzaak van zijne ontsteltenis is geene andere, dan dat hij op dit oogenblik zijn eigen wil niet kan involgen: *Unde turbatio nisi quia propriam voluntatem sequimur?* 1) De Heer beklagde zich eens daarover bij de H. Maria Magdalena de Pazzi: *Sommige zielen, zoo sprak Hij, verlangen mijnen geest; maar op de wijze waarop het aan henzelfven behaagt, en daarom maken zij zich onwaardig hem te ontvangen.*

23) Wij moeten dus God beminnen op de wijze, waarop het behaagt aan God, en niet op de wijze waarop het aan onszelfven behaagt. God wil, dat eene ziel van alles ontdaan zij, om haar met zich te kunnen vereenigen en haar met zijne goddelijke liefde te vervullen. *Het gebed*

1) De Div. s. 26.

van vereeniging, schrijft de H. Theresia, dunkt mij niets anders te zijn dan een, om zoo te spreken, algeheel afsterven aan alle dingen dezer wereld, om alleen vreugde te vinden in God. Zeker is het, dat hoe meer wij ons ontdoen van de schepselen door er ons ter liefde Gods van te onthechten, Hij ons des te meer met zich zelven zal vervullen en wij des te inniger met Hem vereenigd zijn. 1) Vele geestelijke personen wenschen tot de volkomen vereeniging met God te geraken, maar willen evenwel niet de tegenheden, die God hun overzendt, willen niet de ziekten, die hen kwellen, niet de armoede, die zij lijden, niet de beleedigingen, die zij ontvangen; maar als zij zich niet weten over te geven, zullen zij er nooit toe komen, om zich volmaakt met God te vereenigen. Hooren wij eens wat de H. Catharina van Genua zegt: „Om tot de vereeniging met God te komen”, zoo spreekt deze heilige, „zijn de tegenheden, die de Heer ons overzendt, noodzakelijk; want dit is het middel waarvan Hij zich bedient, om in ons alle verkeerde bewegingen, zoo wel in- als uitwendige uit te roeien. En daarom zijn beleedigingen van allerlei aard, ziekten, armoede, bekoringen en andere

1) Chateau intérieur d. 5. ch. 1.

tegenspoeden ons allen hoogst noodzakelijk; zoo toch zullen wij strijden en zullen door onze herhaalde overwinningen onze kwade bewegingen ten laatste zóó geheel onderdrukt worden, dat wij ze zelfs niet meer gevoelen. Ja, zoolang de tegenheden ons niet alleen niet bitter meer, maar om God zelfs zoet zullen zijn, zullen wij nooit tot de volkomen vereeniging met God geraken."

24) Ik voeg hier aan toe de gedrachlijn, welke de H. Joannes van het kruis ons aanwijst, om tot de volkomen vereeniging met God te geraken. De heilige zegt, 1) dat voor de volmaakte vereeniging met God vereischt wordt eene algeheele versterving der zinnen en der begeerten. Wat de zinnen betreft, moet men elke voldoening, welke dan ook, die zich aanbiedt, wanneer zij niet louter voor de glorie Gods is, ter liefde van Jesus aanstonds afwijzen. Gevoelt men bijv. lust om dingen te zien of te hooren, die niet voornamelijk tot God brengen, men geve er niet aan toe. Wat vervolgens de verlangens betreft, moet men zijn best doen steeds geneigd te zijn tot het slechtste, het minst aantrekkelijke, het armste, zonder iets anders te verlangen dan te lijden en veracht te worden. In één woord, wie Jesus Christus

1) Montée du Carmel. 1 ch. 4 13.

waarachtig bemint, verliest alle gehechtheid voor de goederen der wereld en zoekt zich van alles te ontdoen, om zich met Jesus Christus alleen vereenigd te houden. Voor Jesus Christus zijn al zijne begeerten, Jesus is steeds in zijne gedachten, immer verzucht hij naar Jesus, en alleen aan Jesus zoekt hij op alle plaatsen, ten allen tijde en bij elke gelegenheid te behagen. Maar om daartoe te komen, moet men aanhoudend bedacht zijn, zijn hart van elke gehechtheid, die niet voor God is, te zuiveren. Wat dus wil het zeggen, zoo vraag ik, zich geheel aan God geven? Dat wil zeggen: 1° vluchten alles wat aan God mishaagt, en doen alles wat Hem behaagt. Dat wil zeggen: 2° alles zonder uitzondering aannemen, wat ons toekomt van Gods hand, hoe hard en onaangenaam het ook zij. Dat wil zeggen: 3° in alles aan Gods wil de voorkeur geven boven den onze. Ziedaar, dat wil zeggen geheel aan God zijn.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Mijn God en mijn al, ik hoor het, ondanks mijne ondankbaarheden, mijne nalatigheden in uwen dienst, gaat Gij voort, mij te roepen tot Uwe liefde; zie, hier ben ik; ik wil niet langer weerstaan. Ik wil

alles verlaten, om geheel de Uwe te zijn. Niet langer wil ik voor mijzelfen leven. Al te zeer hebt Gij mij verplicht U te beminnen. Mijne ziel is op U verliefd geworden; naar U slechts verzucht zij. Hoe ook zou ik iets anders kunnen beminnen, nadat ik U heb zien sterven van smart op een kruis, om mij zalig te maken! Hoe zou ik U daar dood kunnen aanschouwen, ver-teerd door de smarten, en U niet uit geheel mijn hart beminnen? Ja, ik bemin U uit geheel mijne ziel; niets anders be-geer ik dan U te beminnen, hier in dit leven en gedurende de gansche eeuwigheid. Mijne liefde, mijne hoop, mijne sterkte en mijn troost, geef mij kracht, opdat ik U getrouw zij. Geef mij licht, doe mij kennen waarvan ik mij moet onthechten en geef mij kracht, want ik wil U in alles gehoorzaam zijn. O liefde mijner ziel, ik offer mij, ik schenk mij geheel aan U, om te voldoen aan het verlangen dat Gij hebt, U met mij te vereenigen, en mij alzoo geheel te vereenigen met U, mijn God en mijn al. Wel-aan, mijn Jesus, kom, neem bezit van geheel mijn persoon, trek al mijne gedachten, al mijne genegenheden tot U. Ik verzaak aan al mijne verlangens, aan al wat mij kan troosten, aan al het geschapene; Gij alleen zijt mij genoeg. Geef mij de ge-

nade, om aan niets anders te denken dan aan U, niets anders te verlangen dan U, niets anders te zoeken dan U, mijn Be-minde, mijn eenig goed. O Moeder Gods, Maria, verwerf mij de H. volharding.

HOOFDSTUK XII.

Caritas non irritatur.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, WORDT
NOOIT VERTOORND OP ZIJNEN EVENMENSCH.

1) De deugd, waardoor wij bij de tegenheden niet toornig worden, is eene dochter van de zachtmoedigheid. Over de acten van deugd, die tot de zachtmoedigheid behooren, hebben wij in de vorige hoofdstukken reeds meerdere zaken gezegd; maar, omdat iemand, die onder de menschen verkeert, deze deugd onophoudelijk beoefenen moet, willen wij er hier nog eenige andere, meer bepaalde en meer practische dingen van zeggen.

2) De nederigheid en de zachtmoedigheid waren aan Jesus Christus onder alle deugden het dierbaarst; daarom zeide Hij tot zijne discipelen, dat zij vooral van Hem

moesten leeren ootmoedig en zachtmoedig te zijn *Hoc discite a me, quia mitis sum et humili corde.* 1) Onze goddelijke Verlosser werd een Lam genoemd, *Ecce Agnus Dei*, en dit, zoowel om het offer, dat Hij ter voldoening onzer zonden van zichzelve zou brengen op het kruis, alsook om de zachtmoedigheid, welke Hij gedurende geheel zijn leven, maar voornamelijk tijdens zijn lijden heeft betoond. Toen Hij in het huis van Caiphas den kaakslag ontving van dien dienaar, en deze Hem toesnauwde: *Sic respondes pontifici: antwoordt Gij aldus den hoogepriester?* gaf Jesus geen ander antwoord dan slechts deze woorden: *Indien ik kwaad heb gesproken, geef getuigenis van het kwaad, maar, indien ik goed heb gesproken, waarom slaat gij mij? Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo, si autem bene, quid me caedis?* 2) Dezelfde zachtmoedigheid bleef Hij betoonen tot zijnen dood toe. Toen Hij aan het kruis hing, en allen Hem bespotten en verwenschten, deed Hij niet anders dan zijnen Vader bidden, aan allen vergeving te schenken: *Pater, dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.* 3) *Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.*

1) Matth. 11. 29.

2) Jo 18. 22, 24.

3) Luc. 23. 34.

3) O hoe dierbaar zijn aan Jesus Christus de zachtmoedige harten, die bij beleedigingen, bespottingen, lasteringen, vervolgingen, ja zelfs bij slagen en verwondingen, niet toornig worden op die hen beleedigen of slaan! *Mansuetorum semper tibi placuit deprecatio* 1)! De gebeden der zachtmoedigen zijn immer welgevallig aan God, d. w. z. worden immer verhoord. Aan de zachtmoedigen is op bijzondere wijze de hemel beloofd: *Beati mites, quia ipsi possidebunt terram.* 2) De hemel, aldus placht Pater Alvarez te zeggen, is het vaderland der verachten en vertredenen: ja, want aan dezen en niet aan de hoovaardigen, die door de wereld geacht en geeerd worden, is het bezit van dit koninkrijk voorbehouden. Maar, zegt David, niet alleen zullen de zachtmoedigen de *eeuwige* gelukzaligheid verwerven, reeds hier op de wereld zullen zij een grooten vrede smaken: *Mansueti haereditabunt terram et delectabuntur in multitudine pacis.* 3) Ja, want de heiligen voeden nooit wrok jegens hen, door wie zij worden mishandeld; maar beminnen hen

1) Judith. 9. 16.

2) Matth. 5. 4.

3) Ps. 36. 11.

nog meer dan te voren; en tot belooning van dat geduld, vermeedert de Heer hunnen inwendigen vrede. *Wat de personen aangaat, die kwaad van mij spreken*, zegt de H. Theresia, *het dunkt mij, dat ik voor hen een bijzondere genegenheid gevoel*; vandaar zeide later de congregatie der Rota van haar, dat de beleedigingen haar een reden waren, om die haar beleedigden, nog meer te beminnen: *offensiones ipsi amoris materiam ministrabant*. Doch zulk eene zachtmoedigheid kan alleen hij hebben, die begaafd is met eene groote nederigheid en een lagen dunk heeft van zichzelf, zoodat hij alle soort van verachting meent te verdienen; de hoovaardigen toch zijn immer vol toorn en wraakzucht, daar zij een hoogen dunk van zichzelf hebben en meenen alle eer waardig te zijn.

4) *Beati mortui, qui in Domino moriuntur*. 1) *Zalig de dooden, die in den Heer sterven*. Wij moeten dus sterven in den Heer, om gelukkig te zijn en reeds in dit leven te beginnen, het genot te smaken der zaligheid; der zaligheid, wel te verstaan, voor zoover die in dit leven mogelijk is, deze zaligheid is zeer zeker veel minder dan de zaligheid des hemels, maar even.

1) Apoc 13. 14.

wel is zij zóó groot, dat zij naar de uitdrukking des apostels alle zinnelijke genoegens in dit leven overtreft. *Et pax Dei, quae exsuperat omnem sensum custodiat corda vestra.* 1) Maar, om zoover te komen, dat men dien vrede ook te midden van beledigingen en lasteringen weet te smaken, moet men dood zijn in den Heer. Een doode, hoezeer hij ook door anderen mishandeld wordt en vertrapt, vertoornt zich in het minst niet; zoo ook moet de zachtmoedige, als ware hij een doode, die ziet noch hoort, alle beledigingen, die hem worden aangedaan, verdragen. Eene ziel, die Jesus Christus waarachtig bemint, komt inderdaad zoover; want gansch overgegeven als zulke ziel is aan den wil Gods, ontvangt zij met denzelfden vrede, met een gelijk gemoed zoowel voorspoed als tegenspoed, zoowel vertroostingen als beproevingen, zoowel beledigingen als vriendelijke bejegeningen. Zoo deed de Apostel en daarom ook riep hij uit: *Superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.* 2) *Ik vloeï over van vreugde bij al onze verdrukking.* O gelukkig hij, die het brengt tot deze graad van deugd! Hij geniet een

1) Philip 4. 7.

2) 2 Cor. 7 4.

aanhoudenden vrede en bezit daarin een goed, dat alle andere goederen der wereld overtreft. *Wat beteekent geheel de wereld*, zeide de H. Francisus van Sales, *in vergelijking met den vrede des harten?* 1) Inderdaad, wat baten de rijkdommen, de eer der wereld, als men in onrust leeft en in het hart den vrede mist?

5) In een woord, om immer met Jesus Christus vereenigd te blijven, moeten wij bij alles den vrede der ziel bewaren en ons nooit door de tegenheden, welke wij ontmoeten, dien vrede laten ontnemen. *Non in commotione Dominus.* 2) De Heer woont niet *in onrustige harten*. Hooren wij eens, welke schoone lessen de meester der zachtmoedigheid, de H. Francisus van Sales, hierover geeft: Geef u nooit over aan den toorn, zoo zegt de heilige, en open hem nooit de deur, onder welk voorwendsel ook, want als hij eenmaal is binnen getreden; is het niet meer in onze hand hem te verdrijven of hem te beteugelen, indien wij willen. De middelen daartoe zijn. 1°. Alle gevoel van toorn aanstonds tegengaan, door onze gedachten op iets anders te vestigen, en in onze ontroering niet te spreken. 2°. Even-

1) Lettre 5. So.

2) III Reg. 19. 11.

als de apostelen, toen zij de zee in beroering zagen, aanstonds onze toevlucht nemen tot God, in wiens hand het is, het hart tot rust te brengen. 3°. Ziet gij, dat ten gevolge uwer zwakheid, de toorn reeds voet heeft gekregen in uwe ziel, doe dan al uw best, weder kalm te worden en tracht daarna acten van nederigheid en zachtmoedigheid te doen jegens hem, tegen wien gij u vertoornd gevoelt; doch dit alles moet geschieden met kalmte en zonder geweld; want het is van groot belang de wonden niet te verergeren. De Heilige zeide, dat hij tijdens zijn leven vooral tegen twee hartstochten veel had moeten strijden, nl. tegen den toorn en de liefde. Om den hartstocht van toorn te overwinnen, had hij, gelijk hij getuigde, twaalf jaar moeten arbeiden; wat den hartstocht van liefde aangaat, daarvan had hij gezorgd het voorwerp te veranderen, door zich af te wenden van de schepselen en al zijne genegenheden tot God te keeren. Op die wijze verkreeg de heilige een zoo grooten inwendigen vrede, dat deze zelfs uitwendig zichtbaar was; men zag hem als het ware immer met een vergenoegd gelaat en een lach om de lippen.

6) *Unde bella, nisi a concupiscentiis*

1) Jac. 4. I.

vestris. 1) Wanneer men zich door den toorn bewogen gevoelt, meent men verlichting en vrede te zullen vinden, als men door daden of althans door woorden aan zijne gramschap lucht geeft; maar men bedriegt zich; want, na zulk eene uitbarsting, zal men zich nog meer onthutst gevoelen dan te voren. Wie een voortdurenden inwendigen vrede wil bewaren, wachte zich, ooit toe te geven aan kwade luim. Bemerkt men, dat men door kwade luim overvallen is, dan zorg men die aanstonds te verdrijven en er niet mede te gaan slapen; men trachte zich daarom te verstrooien door iets te lezen, een godvruchtig liedje te zingen, of zich op aangename wijze te onderhouden met een vriend.

7) *Ira in sinu stulti requiescet* 1) zegt de H. Geest. In het hart der dwazen, d. i. van hen, die weinig liefde hebben voor Jesus, vindt de toorn een langdurig verblijf; maar niet in het hart van hen, die Jesus beminnen; want komt de toorn daar ook al eens ter sluiks binnen, hij wordt er aanstonds uit verdreven en vindt er geen blijvende rustplaats. Eene ziel, die den goddelijken Verlosser van harte bemint, is nooit slecht geluimd; want daar zij niets anders wil,

1) Eccl. 7 10.

dan wat de wil van God is, heeft zij immer al wat zij verlangt, en is daarom immer gerust en aan zich zelve gelijk; hare onderwerping aan den wil Gods maakt haar kalm in alle wederwaardigheden; ziedaar waarom zij jegens iedereen immer even zachtmoedig is. Maar die zachtmoedigheid kan men niet verkrijgen, zonder eene groote liefde tot Jesus Christus; wij zien dan ook inderdaad, dat wij nooit meer geneigd zijn tot zachtzinnigheid en goedertierenheid jegens anderen, dan wanneer wij eene groote teederheid voor Jesus gevoelen. Doch omdat wij deze teederheid niet immer gevoelen, moeten wij ons in het inwendig gebed op alle minder aangename ontmoetingen, die ons kunnen overkomen, voorbereiden. Zoo deden de heiligen; vandaar hunne vaardigheid om beledigingen, kaakslagen, verwondingen met geduld en zachtmoedigheid te verdragen. Op het oogenblik, dat wij door onzen naaste beledigd worden, zullen wij niet licht in staat zijn, te doen, wat wij moeten, om ons niet door de gramschap te laten overwinnen, indien wij ons daar niet herhaaldelijk op hebben voorbereid; de harts-tocht zal het ons dan als redelijk doen voorkomen, de driestheid van dengene, die ons beledigt, met driestheid te keer te

gaan; maar, zegt de H. Joannes Chrysostomus, het is het rechte middel niet, het vuur, wat in het hart van onzen naaste brandt, met het vuur van een toornig antwoord te willen blusschen; integendeel, het zal daardoor nog meer worden aangewakkerd. *Ignem non potest ignis extinguere.* 1) Maar, zal iemand zeggen, het is toch niet redelijk, vriendelijkheid en zachtzinnigheid te gebruiken met een vermetele, die u zonder reden beledigt. Doch de H. Franciscus van Sales zegt: *Men moet zich zachtzinnig betoonen, niet alleen wanneer het redelijk is, maar ook wanneer het niet redelijk is.* 2)

8) Wij moeten in zulk geval trachten te antwoorden met een of ander goedig woord; want dit is het middel om het vuur uit te blusschen. *Responsio mollis frangit iram.* 3) Wanneer echter de ziel aan ontroering ten prooi is, dan zal het 't beste zijn te zwijgen. De H. Bernardus zegt: *Turbatus prae ira oculus rectum non videt.* 4) Wanneer het oog verblind is door toorn, ziet het niet meer wat onrechtvaardig is; de hartstocht is een blinddoek, die maakt, dat wij het recht niet

1) Hom. 98 in Gen.

2) Lettre 231.

3) Prov. 15. 1.

4) De cons. l. 2. c. 14.

meer kunnen onderscheiden van het onrecht. Wij moeten daarom met onze tong hetzelfde verbond maken als de H. Franciscus van Sales, nl. van niet te spreken, als het hart niet kalm is.

9) Somwijlen echter schijnt het noodzakelijk, den een of anderen onbeschaamd mensch met harde woorden tot zijn plicht te brengen. De profeet David zegt: *Irascimini et nolite peccare*, 1) *Wordt toornig maar zondigt niet*. Het is dus somwijlen geoorloofd toornig te worden, mits het zonder zonde geschiede. Maar ziedaar de moeielijkheid. In theorie schijnt het somwijlen nuttig den een of ander op toornige wijze toe te spreken of te antwoorden, om hem alzoo tot zijn plicht te brengen; maar in practijk is het zeer moeilijk dit te doen zonder fout. Vandaar dat de zekerste weg is, immer te vermanen of te antwoorden met zachtheid en er voor te waken zich ooit vergramd te toonen. *Ik heb mij nooit toornig getoond*, zegt de H. Franciscus van Sales, *of ik heb er later spijt van gehad*. En als wij in zulk geval ons ook zelf door den toorn voelen vervoeren, dan is, gelijk ik boven gezegd heb, de zekerste weg, te zwijgen en de vermaning of het antwoord uit

1) Ps. 4: 5

te stellen tot een anderen tijd, waarop het hart niet meer aan ontroering ten prooi is.

10) Die zachtmoedigheid moeten wij inzonderheid beoefenen, wanneer wij van onze oversten of onze vrienden eene berisping ontvangen. *Wanneer men de berisping bemint, zegt de H. Franciscus van Sales, toont men liefde te hebben voor de deugd, welke aan de gebreken waarover men ons berispt, tegenover staat, en geeft men dus een groot bewijs, dat men vooruitgaat in de volmaaktheid.* 1) Verder moeten wij ook de zachtmoedigheid in acht nemen tegenover onszelf. De duivel doet het ons als iets prijzenswaardigs voorkomen, op onszelf toornig te worden, wanneer wij een of andere fout bedrijven; maar neen, dit is het werk van den duivel, die zijn best doet om ons steeds in onrust te doen verkeeren, opdat wij niet in staat zouden zijn iets goeds te doen. „Houdt het voor zeker,” zegt de H. Franciscus van Sales, 2) „dat alle gedachten, welke u in onrust brengen, niet uit God zijn, die immers een vorst des vredes is; maar voortkomen, ofwel van den duivel, ofwel van de eigenliefde, ofwel van den hoogendunk, welken wij van onszelf hebben.

1) Cfr. Esprit p. b. c. 19.

2) Cfr. Lettre 51.

Ziedaar de drie bronnen, waaruit al onze ongerustheden voortkomen. Wanneer er daarom gedachten in ons opkomen, die ons verontrusten, moeten wij ze aanstonds verwerpen en ze verachten."

II) Verder is ons de zachtmoedigheid ten hoogste noodzakelijk, wanneer wij aan anderen eene berisping moeten geven. De berispingen, die gegeven worden met bitteren ijver, zijn dikwijls meer nadeelig dan voordeelig, vooral wanneer degene, dien men berispen moet, de kalmte heeft verloren. In dit geval moet men de berisping uitstellen en wachten tot de toorn van zulken persoon bedaard is. Eveneens moeten wij er ons voor wachten, anderen te berispen, wanneer wij zelf slecht gehumeurd zijn; want dan zal de berisping immer met bitterheid geschieden, en de schuldige, dien men aldus vermaant, zal de berisping weinig tellen, denkende, dat zij uit hartstocht voortkomt. Dit, wat het welzijn van onzen evenmensch aangaat; maar wat ons eigen geestelijk voordeel betreft, o, toonen wij Jesus Christus te beminnen, door de kwade bejegeningen, de beleedigingen, de verachtingen met kalmte, ja met blijdschap te verdragen.

GEVOELENS EN BEDEN.

Mijn verachte Jesus, o liefde, o blijdschap mijner ziel, door uw voorbeeld hebt Gij de verachtingen overbeminneijk gemaakt voor hen, die U beminnen. Ik beloof U, van heden af aan elke beleediging te zullen verdragen, en dit ter liefde van U, die op deze wereld door de menschen zoozeer veracht zijt uit liefde tot mij. Geef mij de kracht, om het te doen. Doe mij kennen en doe mij ten uitvoer brengen alles, wat Gij wilt van mij. Mijn God en mijn al, geen ander goed wil ik zoeken dan U, die een eindeloos goed zijt. Gij hebt zoo veel zorg gehad voor mijn geluk, geef dat ik geen andere zorg hebbe dan om U genoeg te geven. Maak, dat al mijne gedachten niets anders beoogen, dan te vluchten wat U beleedigen kan en middelen te zoeken, om U in alles te behagen. Verwijder van mij elke gelegenheid, die mij van uwe liefde zou kunnen aftrekken. Ik beroof mij van mijne vrijheid en wijd haar geheel aan uw goddelijk welbehagen. Ik bemin U, oneindige goedheid, ik bemin U, mijn Geliefde; o vleeschgeworden Woord, ik bemin U meer dan mijzelf. Heb medelijden met mij, genees mij van alle wonden, waaraan mijne ziel lijdt ten

gevolge der beledigingen, die zij U heeft aangedaan. Ik geef mij geheel over in uwe armen, o mijn Jesus; ik wil geheel de uwe zijn, ik wil alles ter uwer liefde lijden, en ik verlang niets anders van U dan U. Heilige Maagd, mijne Moeder Maria, ik bemin U, op U stel ik mijn vertrouwen, kom mij te hulp met uwe machtige voorpraak.

HOOFDSTUK XIII.

**Caritas non cogitat malum, non
gaudet super iniquitate con-
gaudet autem veritati.**

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, WIL NIETS
ANDERS TENZIJ WAT JESUS CHRISTUS WIL.

1) De liefde gaat immer vereenigd met de waarheid; daar nu de liefde weet, dat God het eenig en waarachtig goed is, heeft zij een afschuw van de boosheid, welke zich verzet tegen den goddelijken wil en verheugt zij zich over niets anders tenzij over hetgeen de wil Gods is. Vandaar komt het, dat eene ziel, die God bemint, er zich weinig aan laat gelegen liggen, wat anderen van haar zeggen; maar er alleen op bedacht is, te doen wat aan God behaagt. Dan staat men waarlijk goed met God, zegt de gelukz. Henricus Suso, wan-

neer men zijn best doet, aan de waarheid haar recht te geven en er daarna volstrekt geen rekening mee houdt, hoe men behandeld wordt door de menschen of wat zij van ons denken.

2) In den loop van dit werkje hebben wij reeds dikwijls gezegd, dat geheel de heiligheid en volmaaktheid van eene ziel bestaat, in zichzelf te verloochenen en den wil van God te volbrengen, maar hier is de plaats, om daar meer uitdrukkelijk over te spreken. Ziedaar dan, wat geheel ons streven moet zijn, indien wij heilig willen worden: nimmer onzen eigen wil te volgen, maar immer dien van God; want alle goddelijke geboden en alle goddelijke raden komen hierop neer, dat men moet doen en lijden wat God wil en gelijk God het wil. Bidden wij daarom den Heer, dat Hij ons de heilige vrijheid des geestes geve; de vrijheid des geestes doet ons alles omhelzen wat behaagt aan Jesus Christus, ondanks elken weerstand van eigenliefde of menschelijk opzicht. De liefde van Jesus brengt zijne beminnaren in eenen staat van algeheele onverschilligheid, waardoor zoet en bitter hun gelijk wordt; niets willen zij wat aan henzelfen behaagt en alles willen zij wat behaagt aan God; met denzelfden vrede der ziel wijden zij zich zoowel aan groote

als aan kleine zaken, aan hetgeen de natuur behaagt en aan hetgeen haar mishaagt: het is hun genoeg aan God te behagen.

3) De H. Augustinus zegt: *Ama et fac quod vis. Bemint en doe wat gij wilt.* Wie God waarlijk bemint, zoekt niets anders dan Gods welbehagen, en in niets anders vindt hij zijn geluk dan in genoegten te geven aan God. „Wie niets anders zoekt,” zegt de H. „Theresia, dan den Welbeminde te voldoen, is tevreden met alles wat deze beschikt. Ziedaar de kracht der liefde, als zij volmaakt is: zij doet de ziel alle eigen voordeel, alle eigen voldoening vergeten, en maakt, dat hare eenige gedachte is, genoegten te geven aan haren Welbeminde en te zoeken, hoe zij hem door zichzelf en door anderen kan eeren. Ach ja, Heer, al ons ongeluk komt dáár vandaan, dat wij de oogen niet gericht houden op U. Indien wij slechts op niets anders bedacht waren, dan om voortgang te maken zouden wij weldra ons doel bereiken; maar wij vallen en struikelen duizend malen, ja dwalen zelfs af van 't spoor, omdat wij niet aandachtig den waren weg in 't oog houden.” Ziedaar derhalve wat het eenig doel moet zijn van al onze gedachten, al onze handelingen, al onze begeerten, al onze gebeden: het welbehagen van God:

ziedaar onze weg naar de volmaaktheid : wandelen volgens den wil van God.

4) God wil, dat een ieder onzer Hem uit geheel zijn hart beminne : *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo*. Die ziel nu bemint Jesus uit geheel haar hart, welke Hem in alle oprechtheid van haar gemoed zegt wat eens de apostel Hem zeide : *Domine quid me vis facere?* Heer, doe mij weten wat Gij van mij wilt, ik wil alles doen. En begrijpen wij het wel; wanneer wij willen wat God wil, dan willen wij ons eigen voordeel; want zeer zeker wil God slechts wat voor ons het beste is. „De gelijkvormigheid met Gods wil, zegt de H. Vincentius a Paulo, 1) is de schat van den christen en het geneesmiddel voor alle kwalen, want zij besluit in zich de verloochening van zichzelf, de vereeniging met God en alle deugden“. In een woord, ziedaar de geheele volmaaktheid : *Domine quid me vis facere?* Heer, wat wilt Gij dat ik doe? Jesus Christus belooft ons, dat zelfs een haar van ons hoofd niet zal verloren gaan. *Et capillus de capite vestro non peribit* 2) Hij wil daarmede zeggen, dat elke

1) Abelly l. 3. c, 9.

2) Luc, 21. 23.

goede gedachte, die wij hebben om God genoeg te geven, elke beproeving, die wij met gelatenheid, uit onderwerping aan Zijnen wil aannemen, ons door den Heer wordt betaald. *De Heer zendt ons nimmer eene beproeving over*, zegt de H. Theresia, *zonder haar, wanneer wij ze bereidvaardig aannemen, met een of andere gunst te betalen.*

5) Maar onze gelijkvormigheid met den wil Gods moet zijn op de eerste plaats: *algeheel, zonder voorbehoud*, en op de tweede plaats: *standvastig en onherroepelijk*. Daarin bestaat het toppunt der volmaaktheid en dit (ik herhaal het) moet het doel zijn van al onze goede werken, al onze verlangens, al onze gebeden. Wanneer sommige inwendige zielen over de geestverrukkingen en zielsvervoeringen lezen van de H. Theresia, van den H. Philippus Nerus en andere heiligen, bekruipt hen het verlangen, het ook tot deze bovennatuurlijke vereenigingen te brengen; zulke verlangens echter moet men verwerpen, want zij zijn strijdig met de nederigheid; indien wij heilig willen worden, moeten wij naar de ware vereeniging met God verlangen, welke daarin bestaat, dat wij onzen wil volkomen vereenigen met dien van God. „Men bedriegt zich, zegt de H. Theresia, 1)

1) Livre des fondations.

wanneer men gelooft, dat de vereeniging met God bestaat in verrukkingen, geestvervoeringen en zoete genietingen. Neen, zij bestaat in niets anders dan in de onderwerping van onzen wil aan den wil Gods; en deze onderwerping is dan volmaakt, wanneer onze wil aan alles is onthecht en alleen vereenigd is met dien van God, in die mate, dat onze wil door niets anders dan door den wil Gods wordt bewogen. Ziedaar de ware en wezenlijke vereeniging, waarnaar ik immer heb verlangd en welke ik onophoudelijk van den Heer vraag." En dan laat zij er op volgen: „O hoevelen onzer spreken aldus; en in werkelijkheid schijnt het ons, dat wij niets anders dan dit willen; maar wij ongelukkigen! hoe weinigen onzer brengen het zoover!" En dit is de waarheid. Velen onzer zeggen: Heer, ik geef U geheel mijnen wil, ik wil niets anders dan wat *Gij* wilt; doch wanneer de tegenheden komen, weten wij ons aan Gods wil niet te onderwerpen; vandaar dikwijls die klachten, dat wij slechts ongeluk hebben op deze wereld, dat alle rampen ons deel zijn en dat wij een ellendig leven leiden.

6) Indien wij ons bij alle tegenheden met den wil Gods wisten te vereenigen, zouden wij zeker heilig worden, en wij zouden tevens de gelukkigste menschen zijn der

wereld. Ziedaar dus wat ons eenige zorg moet zijn: bij alles wat ons overkomt, onzen wil met dien van God te vereenigen, hetzij het ons behaagt of niet. *Ne ventiles te in omnem ventum*, 1) zoo vermaant ons de H. Geest. *Keer u niet om naar elken wind*. Sommige menschen doen als de windwijzers, zij draaien naar den wind; is de wind gelijk zij het verlangen, voorspoedig, dan ziet men hen opgeruimd en voorkomend; maar is de wind tegen, gaat het niet gelijk zij wenschten, dan zijn zij ter neergeslagen en ongeduldig, en zoo komt het, dat zij niet alleen niet heilig worden, maar tevens een ongelukkig leven leiden; want hier op aarde is de tegenspoed veel menigvuldiger dan de voorspoed. Alles uit Gods handen aannemen gelijk het komt, zegt de H. Dorotheus, is een groot middel om een aanhoudenden vrede en rust des harten te bezitten; ook verhaalt hij van de vaders der woestijn, dat men hen nimmer toornig of neerslachtig zag; en dit om geen andere reden, dan omdat zij alles, wat hun overkwam, blijmoedig uit Gods handen aannamen. O zalig hij, die leeft in die algeheele overgeving aan den goddelijken wil! hij blaast zich niet op in den voorspoed, noch verliest in de tegenheden

1) Eccli 5. 11.

den moed; want hij weet, dat beide voortkomen uit de zelfde goddelijke hand; de wil Gods alleen is het richtsnoer van zijn willen en daarom doet hij niets anders, dan hetgeen God *wil* en wil hij niets anders, dan hetgeen God *doet*. Hij beijvert zich niet, om veel te doen, maar alleen, om volmaakt te doen datgene, wat hij weet, aan God welgevallig te zijn; hij stelt daarom de kleinste verplichtingen van zijnen staat achter daden, die grooter zijn en roemrijker; want hij weet, dat in deze laatste de eigenliefde haar deel kan hebben; maar dat de eerste zeker de wil van God zijn.

8) Alzoo zullen wij eerst dan gelukkig zijn, wanneer wij alles wat God over ons beschikt, met volkomen gelijkvormigheid aan zijnen goddelijken wil van Hem aannemen, zonder te letten of het naar onzen zin is of niet. Wanneer zal het zijn, zoo sprak de H. Joanna de Chantal, dat wij in alles, wat ons overkomt, de zoetheid van den goddelijken wil zullen smaken, op niets anders lettend dan op het goddelijk welbehagen, waardoor ons toch zeer zeker met gelijke liefde en slechts tot ons bestwil zoowel de tegenspoed als de voorspoed wordt toegedeeld? Wanneer zal het zijn, dat wij ons geheel en al overgeven in de handen van onzen allerteedersten Vader

in den hemel, aan Hem alleen de zorg overlatend voor onzen persoon en onze zaken, en voor onszelfen niets overhoudend dan alleen het verlangen om aan God te behagen? De vrienden van den H. Vincentius a Paulo zeiden van hem, toen hij nog leefde: „*Mijnheer Vincentius is altijd mijnheer Vincentius*; zij wilden zeggen, dat de heilige bij elke gebeurtenis, gelukkig of ongelukkig, immer hetzelfde opgeruimde gelaat bleef toonen, immer aan zichzelf, gelijk bleef; want daar hij geheel overgegeven leefde aan God, vreesde hij voor niets en wilde hij niets anders, tenzij hetgeen aan God behaagde. *In deze heilige overgiving, zegt de H. Theresia, wordt die schoone vrijheid des geestes geboren, welke het erfdeel der volmaakten is, en waarin al het geluk wordt gevonden, wat men op deze wereld kan verlangen; want, daar men in dezen toestand niets vreest, en niets wil of wenscht van de dingen dezer wereld, bezit men alles.* 1)

8) Velen echter zoeken de heiligheid in hetgeen strookt met hunne neigingen; die van nature droefgeestig zijn, zoeken haar in het afgetrokken leven; die bedrijvig van aard zijn, in preeken en dergelij-

1) Livre des fondations.

ken; anderen, die van een stroeve natuur zijn, in het oefenen van poenitenties en gestrengheden; anderen weder, die van nature vrijgevig zijn, in het geven van aalmoezen; anderen in het verrichten van vele mondgebeden; weer anderen in het bezoeken van heiligdommen; en daarin doen zij dan geheel hunne heiligheid bestaan. De uiterlijke werken zijn vruchten van de liefde tot Jesus Christus; doch de ware liefde bestaat in zijnen wil in alles gelijkvormig te doen zijn aan den wil Gods, m.a.w. in zichzelf te verloochenen en datgene te kiezen, wat het meest aan God behaagt, en dit alleen, omdat Hij het verdient.

9) Anderen willen God dienen; maar in die of die bediening, op die plaats, met die gezellen, in die omstandigheden; anders laten zij ofwel den arbeid varen of verrichten dien met kwade luim; dezulken bezitten de vrijheid des geestes niet; maar zijn slaven van hunne eigenliefde; vandaar dat zij ook met hetgeen zij doen, weinig verdienen; daarenboven missen zij immer den vrede des harten; want, daar zij gehecht zijn aan hun eigen wil, valt het juk van Jesus Christus hun zwaar. De ware beminnaren van Jesus beminnen alleen wat behaagt aan Jesus, en alleen, omdat het behaagt aan Jesus, en beminnen het wanneer en waar en op

welke wijze het de wil is van Jesus; hetzij Hij hen wil gebruiken in zaken, die eervol zijn, of in nederige en geringe bedieningen; in een leven dat schittert voor de wereld of in een verborgen en veracht leven. Ziedaar wat het zeggen wil, Jesus met eene zuivere liefde te beminnen; daarop dan moeten wij ons met alle kracht toeleggen, strijdend tegen de begeerten onzer eigenliefde, die ons zoo gaarne zou gebezigd zien voor die werken alleen, welke glorievol zijn en met onze neigingen stroken. Ach wat beteekent het op deze wereld de meestgevierde, de rijkste te zijn zonder den wil van God? De gelukzalige Henricus Suso zeide: *Ik zou veel liever een nietig aardwormpje willen zijn door den wil Gods, dan een serafijn des hemels door eigen wil.*

10) Jesus zegt, dat in den laatsten dag velen Hem zullen zeggen: Heer, wij hebben in uwen naam de duivelen uitgedreven en groote dingen gedaan: *Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus et in nomine tuo daemonia ejecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus?* 1) Maar de Heer zal hun antwoorden: *Nunquam novi vos; discedite a me qui operamini iniquitatem.* 2) Weg van

1) Matth. 37. 22.

2) Ibid.

mij, ik heb u nooit erkend voor mijne leerlingen; want gij hebt uw eigen zin willen involgen, liever dan mijnen wil te volbrengen. Dit woord geldt bijzonder voor de priesters en evangelische werklieden, die zich aftoben voor de zaligheid en de volmaaktheid van anderen, doch middelerwijl zelven immer blijven voortleven in het slijk hunner onvolmaakheden. De volmaaktheid bestaat: 1°. in eene ware verachting van zichzelf, 2°. in eene algeheele versterving van zijne neigingen, 3° in eene volmaakte gelijkvormigheid aan den wil Gods. Wie in een dezer deugden ontbreekt, is buiten den weg der volmaaktheid. Vandaar zegt een groot dienaar Gods, dat het beter is, in onze handelingen ons alleen Gods wil ten doel te stellen dan Gods glorie; want als wij Gods wil doen, dan bevorderen wij tevens zijne glorie; doch, als wij ons Gods glorie ten doel stellen, zullen wij onszelf dikwijls misleiden, door onzen eigen wil te doen onder voorwendsel van de glorie Gods. De H. Franciscus van Sales zegt, dat er velen zijn, die tot den Heer zeggen: *Ik geef mij geheel zonder voorbehoud aan U*; maar dat er weinigen zijn, die de practijk dezer overgeving omhelzen. Deze nu bestaat in een zekere onverschilligheid, waardoor men bereid is, om alle soort van gebeurlijkheden, gelijk

zij ons door de beschikking der goddelijke voorzienigheid overkomen, aan te nemen; zoowel de beproevingen als de vertroosting, zoowel de verachtingen en beleedigingen als de eer en de glorie. 1)

11) Lijden derhalve, met blijdschap omhelzen hetgeen mishaaft, hetgeen in strijd is met onze eigenliefde, ziedaar het teeken, waaraan men kent, wie Jesus waarlijk beminnen. Wie niet bereid is, alles voor den beminde te lijden en in alles den wil te volgen van den beminde, verdient geenszins een waar beminnaar te worden genoemd, zegt Thomas a Kempis. *Qui non est paratus omnia pati et ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari*, 2) Daarentegen zegt Pater Baltassar Alvarez, dat hij, die zich in de tegenspoeden met tevredenheid aan den goddelijken wil onderwerpt, als het ware naar God *vliegt*. *Is er wel grooter gewin denkbaar, zegt de H. Theresia, dan eenig bewijs te bezitten, dat wij genoeg geven aan God?* 3) Welnu, zoo zeg ik, wij kunnen geen zekerder bewijs hebben, dat wij aan God genoeg geven, dan wanneer wij met tevredenheid de kruisen,

1) Entretiens 2.

2) Imit. l. 3 c. 5.

3) Vie c. 10.

die Hij ons overzendt, omhelzen. Welgeval-
lig zeker is het den Heer, dat wij Hem
bedanken voor de weldaden, die Hij ons
hier op aarde bewijst; maar, zegt pater
Joannes van Avila, meer waard is één
„God zij geloofd” in tegenspoed dan zes-
duizend dankzeggingen in voorspoed.

12) En men moet hier in 't oog hou-
den, dat wij niet alleen met gelatenheid
moeten omhelzen de tegenheden, die direct
van God komen, zooals ziekten, gemis van
talenten, toevallig verlies van goederen;
maar ook die, welke indirect van God ko-
men, maar direct van de menschen, zooals
vervolgingen, diefstallen, beledigingen;
want in waarheid komen ook deze zaken
alle van God. Op zekeren dag werd
David smadelijk bejegend door een zijner
onderdanen met name Semëi, welke het
niet liet bij beledigingen, maar hem zelfs
met steenen wierp. Een van Davids diena-
ren wilde dien vermetele het hoofd afhou-
wen; maar David antwoordde: *Dimitte*
eum, ut maledicat, Dominus enim praecepit,
ut malediceret David. 1) Laat hem spreken;
want de Heer heeft hem bevolen, mij aldus
te vervloeken: d. w. z. God bedient zich van
hem, om mijne zonden te kastijden en daarom

1) 2 Reg. 16. 10.

laat God toe, dat hij mij aldus beleedigt.

13) Daar nu dit alles zoo is, zegt de H. Maria Magdalena de Pazzi met reden, dat al onze gebeden geen ander doel moeten hebben, dan van God de genade te verwerven, in alles zijnen H. wil te volbrengen. Sommige zielen, belust op geestelijke zoetheiden, zoeken in het gebed niets anders dan aangename en teedere gevoelens te hebben, om zich daarin te verlustigen; maar de sterke zielen en die een waar verlangen hebben om geheel aan God te zijn, vragen niets anders van God dan *licht*, om zijnen H. Wil te *kennen* en *kracht*, om dien volmaaktelijk te *volbrengen*. Om tot de zuiverheid der liefde te komen, is het noodzakelijk, onzen wil in alles te onderwerpen aan den wil Gods: *Geloofst nooit* (zegt de H. Franciscus van Sales) *dat gij het tot die zuiverheid gebracht hebt, welke gij hebben moet, zoolang u wil niet in alles, ook in hetgeen U het meest tegenstaat, blijmoedig onderworpen is aan dien van God*. Want, gelijk de H. Theresia zegt, *alleen het offer van onzen wil brengt God er toe, zich volmaaktelijk met onze geringheid te vereenigen*. 1) Maar hiertoe kan men niet geraken, tenzij door het inwendig gebed, door de goddelijke Majesteit aanhoudend er om te vragen en door een

1) Chemin de la Perf. ch. 33.

oprecht verlangen om geheel, zonder voorbehoud aan Jesus te zijn.

14) O allerbeminnelijkst Hart van mijnen goddelijken Zaligmaker, Hart, dronken van liefde voor de menschen, daar gij ons immers met zoo groote teederheid bemint; Hart, in een woord, waardig om de heerschappij te bezitten over ons aller harten, o kon ik aan allen de liefde doen kennen, die Gij hun toedraagt en de teederheid, die Gij bewijst aan de zielen, die U zonder voorbehoud beminnen! Welaan, o Jesus, mijne liefde, aanvaard de gave en het offer dat ik U thans breng van geheel mijnen wil. Doe mij kennen wat Gij van mij wilt; want met uwe genade wil ik alles doen.

OVER DE GEHOORZAAMHEID.

15) Maar wat nu is het middel, om bij hetgeen wij doen, zeker te weten wat God van ons wil? Daartoe bestaat er geen beter, geen zekerder middel, dan te gehoorzamen aan onze oversten en bestierders. *Men volbrengt nooit beter Gods wil, zegt de H. Vincentius a Paulo, dan wanneer men aan zijne oversten gehoorzaamt.* De H. Geest zegt: *Melior est obedientia, quam victimae.* 1)

1) Eccl. 4. 17.

Meer behaagt aan God het offer van onzen eigen wil door de gehoorzaamheid, dan alle andere offers; want in andere zaken, zooals aalmoezen, vasten, lijfkastijdingen en dergelijke, geven wij God *het onze*; maar, als wij Hem onzen wil geven, geven wij Hem *onszelven*. Wanneer wij Hem onze goederen, onze verstervingen schenken, geven wij Hem een *gedeelte*; maar, wanneer wij onzen wil geven, geven wij Hem *alles*. Wanneer wij daarom tot God zeggen: *Heer doe mij door middel der gehoorzaamheid kennen wat Gij van mij wilt; want ik wil dit alles doen*, dan hebben wij niets meer te geven overig.

16) Wie zich derhalve heeft toegewijd aan de gehoorzaamheid, moet zich in alles onthechten aan eigen zienswijze. Iedereen, zegt de H. Franciscus van Sales, heeft zijne eigene zienswijze; dit echter is niet strijdig met de deugd; in strijd met de deugd is alleen de gehechtheid aan eigen zienswijze. 1) Maar helaas! aan die gehechtheid zegt men het moeilijkst vaarwel; de reden dan ook, waarom zoo weinige zielen zich geheel aan God geven, is, dat zoo weinigen zich in alles onderwerpen aan de gehoorzaamheid. Men vindt er, die zóó gehecht zijn aan hun

1) Entretiens 14.

eigen wil, dat wanneer hun iets wordt opgelegd, ook al is het naar hunnen zin, zij er niettemin de begeerte en den lust voor verliezen, alleen, omdat zij het moeten doen uit gehoorzaamheid; want zij vinden in niets anders smaak dan in hetgeen hun wordt ingegeven door hunnen eigen wil. Maar niet aldus doen de heiligen; de heiligen toch zijn niet tevreden, tenzij hetgeen zij doen, hun door de gehoorzaamheid is opgelegd. De H. Joanna de Chantal zeide eens op een dag van ontspanning, tot hare geestelijke dochters, dat zij dien dag mochten doorbrengen gelijk hun goed-dacht; doch toen het avond geworden was, kwamen zij haar allen dringend vragen, hun toch nooit een dergelijk verlof meer te geven, want zij hadden nooit een vervelender dag doorgebracht dan dien, waarop zij zich bevrijd hadden gevoeld van den band der gehoorzaamheid.

17) Het is misleiding, te meenen, dat men iets beters kan doen, dan hetgeen wordt opgelegd door de gehoorzaamheid. *De taak, die de gehoorzaamheid ons oplegt, verlaten, om zich met God te vereenigen door gebed, geestelijke lezing of afzondering, is zich van God terugtrekken, om zich te vereenigen met zijne eigenliefde*, zegt de Heilige Franciscus van Sales. De H. Theresia voegt er bij,

dat iemand, die een of ander werk verricht, ook dat in zich goed is, maar tegen de gehoorzaamheid, zeer zeker handelt op ingeving des duivels, en niet op goddelijke ingeving, gelijk hij zich wellicht inbeeldt; want, zegt de Heilige, *de ingevingen van God zijn altijd in overeenstemming met de gehoorzaamheid*. Vandaar schrijft zij op een andere plaats: *God verlangt van eene ziel, die besloten is Hem te beminnen, niets anders dan dat zij gehoorzame*. 1) Een werk uit gehoorzaamheid verricht (zegt Rodriguez) is meer waard dan elk ander, welk dan ook. Het is verdienstelijker een stroohalm van den grond op te rapen uit gehoorzaamheid, dan eene lange meditatie te houden, zich te geeselen ten bloede, uit eigen verkiezing. Vandaar zeide de H. Maria Magdalena de Pazzi, dat zij liever bezig was met eene oefening van gehoorzaamheid dan met het gebed; want, zeide zij, wanneer ik gehoorzaam, ben ik zeker van den wil Gods, maar daarvan ben ik niet zoo zeker, als ik met iets anders bezig ben. 2) Volgens al de meesters van het geestelijk leven ook is het beter, uit gehoorzaamheid eene godvruchtige oefening achter te laten, dan dezelve zonder

1) Livre des fondat. c. 5.

2) Cepari, c. 5.

de gehoorzaamheid te volbrengen. De Allerh. Maagd openbaarde aan de H. Birgitta, 1) dat iemand, die uit gehoorzaamheid eene versterving achterlaat, dubbel verdient; want eerst verwerft hij de verdienste der versterving, daar hij den wil heeft ze te doen, en daarenboven verwerft hij de verdienste der gehoorzaamheid, waardoor hij ze nalaat. Op zekeren dag bracht de beroemde Pater Franciscus Arias een bezoek bij zijn vriend, den Eerw. Pater Joannes van Avila, en vond hem mijmerend en droefgeestig; hij vroeg, wat daarvan de reden was, en nu gaf de eerbiedw. Joannes van Avila dit antwoord: O gelukkig gij, die leeft onder de gehoorzaamheid en zeker zijt, te doen wat de wil Gods is. Wat mij aangaat, wie verzekert mij, wat God het aangenaamst is: ofwel, dat ik de dorpen afa, om de arme landlieden te onderrichten, ofwel, dat ik opgesloten blijve in den biechtstoel, om een ieder die komen wil, biecht te hooren? maar gij, die onder de gehoorzaamheid leeft, gij zijt zeker, dat alles wat gij doet, volgens den wil Gods is, ja zelfs het welgevalligst is aan God. Dit antwoord kan aan allen, die onder de gehoorzaamheid leven, tot troost dienen.

1) Rev. 1. 4. 26.

18) Opdat nu de gehoorzaamheid volmaakt zij, moet men gehoorzamen met den wil en met het verstand. Gehoorzamen met den *wil* beteekent: bereidvaardig gehoorzamen en niet uit dwang, gelijk slaven. Gehoorzamen met het *verstand* wil zeggen: zijn oordeel onderwerpen aan dat van den overste, zonder hetgeen wordt opgelegd en de wijze waarop het wordt opgelegd, aan een onderzoek te onderwerpen. Vandaar het woord der H. Maria Magdalena de Pazzi: *De volmaakte gehoorzaamheid vordert eene ziel zonder oordeel*. In gelijken zin zegt de H. Philippus Neri, dat het, om goed te gehoorzamen, niet genoeg is, te doen wat bevolen wordt; maar, dat men het doen moet, zonder *te redeneeren* voor zeker houdend, dat hetgeen ons wordt opgelegd, het volmaakste is wat wij doen kunnen, al was ook het tegenovergestelde voor God beter. 1)

19) En dit geldt niet alleen voor de kloosterlingen, maar ook voor de wereldlingen, die onder de leiding hunner geestelijke bestierders staan. Zoo dezen zich door hunnen zielsbestierder eenige regels laten aanwijzen, waarnaar zij zich zoowel in hunne geestelijke als tijdelijke aangelegenheden te gedragen hebben, dan zijn zij zeker, immer te doen wat het beste is. Zij,

1) Bacci, l. I. c. 20.

die voortgang wenschen te maken op den weg der deugd, zeide de H. Philippus Neri, moeten zich een bedreven biechtvader kiezen en aan hem als aan God zelven gehoorzamen. Wie aldus handelt, is verzekerd, dat hij aan God geen rekenschap zal behoeven te geven van hetgeen hij doet. 2) Ook zeide hij, dat men in den biechtvader vertrouwen moest hebben; want dat God dezen niet zou laten dwalen; dat er geen zekerder middel is, om de strikken des duivels te verbreken, dan in het goede den wil te doen van een ander en dat er niets gevaarlijker is, dan zich te laten leiden door eigen zienswijze. Evenzoo spreekt de H. Franciscus van Sales; want als hij handelt over de noodzakelijkheid van een geestelijken leidsman, om veilig te wandelen op den weg der volmaaktheid, schrijft hij als volgt: „Dit is de gewichtigste aller wenken. Hoezeer gij ook moogt zoeken, zegt de eerbiedw. Pater Joannes van Avila, gij zult nooit zoo zeker den wil Gods vinden, dan langs den weg dezer nederige gehoorzaamheid, door alle godvruchtigen der oudheid zoozeer aanbevolen en beoefend”. 1) Hetzelfde zeggen de H. Bernardus, de H. Bernardinus van Siena, de H. Antoninus, de H. Joannes van het Kruis, de H. Theresia, Joannes Gerson

1) Introd p. I c. 4.

alsmede alle godgeleerden en meesters van het geestelijk leven. Twijfelen aan deze waarheid, zegt de H. Joannes van het Kruis, is bijna aan het geloof twijfelen. *Zich niet willen nederleggen bij hetgeen de biechtvader zegt*, (ziedaar zijne woorden) *is hoogmoed en gebrek aan geloof.* 1) Vandaar de volgende twee grondstellingen van den H. Franciscus van Sales, die zoo bijzonder troostend zijn voor angstvallige zielen: 1°. *Nooit is iemand verloren gegaan, die waarlijk gehoorzaam was.* 2°. *Men moet tevreden zijn, als men van zijnen geestelijken bestierder weet, dat men op den goeden weg is, zonder daarvan het bewustzijn te verlangen.* Het is de leer van vele godgeleerden o. a. van Gerson, van den H. Antoninus, Cajetanus, Navarrus, Sanchez, Bonacina, Corduba, Castropalao, de Salmanticenses en anderen, dat de angstvallige onder zware zonde verplicht is, tegen zijne angsten te handelen; wanneer het nl. te vreezen is, dat hij tengevolge zijner zielsangsten grootelijks schade lijdt naar lichaam of ziel, m.a.w. dat hij zijne gezondheid of zijn verstand verliest. Vandaar moeten de angstvalligen meer bevreesd zijn, niet te gehoorzamen aan hunnen biechtvader dan tegen hunne angsten

1) Des ep, tom. 3 coll. 4. § 2. n. 8.

te handelen. Ziehier dus, om hetgeen wij in dit hoofdstuk gezegd hebben te besluiten, het kort begrip van al hetgeen noodig is, om zalig, om volmaakt te worden: 1° zichzelven verloochen. 2° den wil volbrengen van God. 3° God immer bidden, om zoowel het een als het ander te doen.

GEVOELEN EN SMEEKINGEN.

Quid mihi est in coelo? et a te quid volui super terram? Deus cordis mei et pars mea Deus, in aeternum. 1)

O mijn dierbare, o eindeloos beminnelijke Verlosser, daar Gij uit den hemel zijt nedergedaald, om U geheel aan mij te geven, wat zal ik dan nog zoeken op aarde of in den hemel, tenzij U, die het hoogste goed zijt, het eenig goed, dat verdient bemind te worden? Wees Gij dan de eenige Heer mijns harten, bezit Gij het alleen; dat mijne ziel alleen U beminne, alleen aan U gehoorzame, alleen aan U zoeken te behagen. Laat anderen vrij genieten van de rijkdommen dezer wereld; ik verlang U alleen, Gij alleen zijt mijn rijkdom en zult dit immer zijn in dit leven en in de eeuwigheid. Ik geef U dan, o mijn Jesus, ge-

1) Ps. 72.

heel mijn hart, geheel mijnen wil. Die wil was U eenmaal weerspanning, maar thans wijd ik hem geheel aan U toe. *Domine quid me vis facere?* Zeg mij, wat Gij van mij wilt en geef mij uwe hulp, want ik wil alles doen. Beschik over mij en over het mijne, gelijk U behaagt; ik neem alles aan, aan alles onderwerp ik mij. O liefde, eene oneindige liefde waardig, zóózeer hebt Gij mij bemind, dat Gij voor mij hebt willen sterven; ik bemin U uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mij zelven, mijne ziel geef ik over in uwe handen. Ik verzaak thans aan alle aardsche gehechtheid; ik zeg vaarwel aan al het geschapene en ik geef mij geheel aan U. Welaan dan, neem mij aan om de verdiensten van uw lijden en maak mij getrouw tot in den dood. Mijn Jesus, mijn Jesus, ik wil alleen leven voor U, ik wil niets anders beminnen dan U, ik wil niets anders zoeken dan uwen heiligen wil. Sta mij bij met uwe genade; en Gij Maria, mijne hoop, help Gij mij met uwe machtige bescherming.

HOOFDSTUK XIV.

Caritas omnia suffert.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, WIL ALLES VOOR JESUS LIJDEN; BIJZONDER ZIEKTEN, ARMOEDE EN VERACHTINGEN.

In het vijfde hoofdstuk hebben wij gesproken over de deugd van geduld in het algemeen; hier echter zullen wij eenige bepaalde omstandigheden behandelen, waarin wij de deugd van geduld vooral becefenen moeten.

1) Pater Baltassar Alvarez placht te zeggen, dat een Christen niet moet denken, eenigen voortgang te hebben gemaakt, indien hij het er niet toe gebracht heeft, immer de smarten, de armoede, de verachtingen van Jesus in zijn hart gegrift te hebben, ten einde met liefdevol geduld elke smart, elke ontbering, elke verachting, ter liefde

van Jesus te verdragen. 1) Spreken wij op de eerste plaats van de smarten en ziekten des lichaams, die ons, wanneer wij ze met geduld dragen, een groote kroon van verdiensten verwerven. *Indien wij beseften, zoo zeide de H. Vincentius a Paulo, welk een kostbare schat er ligt opgesloten in de ziekten, dan zouden wij ze met dezelfde opgetogenheid ontvangen, waarmede men de grootste weldaden ontvangt.* De heilige zelf dan ook, ofschoon aanhoudend gekweld door allerlei smartelijke ziekten, die hem dikwijls dag noch nacht rust lieten, verdroeg evenwel alles met zoo groote gelatenheid en opgeruimdheid van gelaat, zonder zich ooit te beklagen, dat het scheen, alsof hem niets deerde. O wat schoon voorbeeld geeft een zieke, die met een kalm gelaat zijne kwalen verduurt, gelijk een H. Franciscus van Sales dit deed! Was deze heilige ziek, dan openbaarde hij in alle eenvoudigheid aan den geneesheer zijn lijden, gehoorzaamde hem stiptelijk in het nemen der medicijnen, hoe onaangenaam die ook waren, en hield zich vervolgens bedaard, zonder zich ooit over hetgeen hij leed, te beklagen; hoe verschillend van hen, die als zij ook slechts het minste on-

1) Vie. c. 3.

gemak gevoelen, maar niet kunnen ophouden zich daarover bij iedereen te beklagen en wel zouden willen, dat allen, vrienden en verwanten, voortdurend bij hen waren, om deelneming te betuigen in hun lijden!

Zusters, zoo vermaande de H. Theresia hare religieuzen, *leert toch ter liefde van Jesus iets lijden, zonder dat een ieder dit weet.* 1) De eerbiedw. Pater Ludovicus du Pont werd eens op een Goeden Vrijdag door Jesus Christus onthaald op zóó groote lichaams-smarten, dat er geen deel van zijn lichaam was, hetwelk niet zijn afzonderlijke pijn leed; hij maakte dit zoo smartelijk lijden bekend aan een vriend; maar toen hij dit gedaan had, speet het hem zóózeer, dat hij belofte deed, nooit meer aan iemand hetgeen hij leed, te openbaren.

2) Ik zeide daar, dat de Ebw. L. du Pont door God ONTHAALD werd; inderdaad, want de heiligen beschouwen het als een onthaal, wanneer God hun ziekten en smarten verzendt. Als de H. Franciscus van Assisië zich eens te bed bevond, ten prooi aan hevige smarten, zeide de kloosterbroeder, die hem bijstond: *Vader, bid toch, dat God uw lijden een weinig verlichte en zijne hand niet zoo op U drukke.* Maar als de heilige

1) chemin de la Perf. c. 12.

dit hoorde, wierp hij zich aanstonds uit zijne legerstede, knielde neder en begon God voor zijne smarten te danken; vervolgens zich tot den broeder wendend sprak hij: *O broeder, indien ik niet wist, dat gij uit eenvoudigheid aldus hadt gesproken, zou ik u nooit meer willen zien.* 1)

3) Doch, zal mij een zieke zeggen, wat mij hindert, is niet zoozeer die ziekte, als wel, dat ik niet naar de kerk kan gaan, om mijne devoties te volbrengen, om te communiceeren, om Mis te hooren; ik kan mij niet naar het koor begeven, om met mijne medebroeders de getijden te bidden, ik kan niet celebreeren, ik kan zelfs niet mediteeren; want mijn hoofd is geheel af en pijnlijk. Maar zeg mij eens, als het u belieft, waarom wilt gij naar de kerk gaan of naar het koor? waarom wilt gij communiceeren en de H. Mis lezen of hooren? Om aan God welgevallig te zijn? Maar het is Gods welgevallen thans, niet dat gij brevier bidt, niet dat gij communiceert of Mis hoort, maar dat gij geduldig in uw legerstede blijft en de smart van uwe ziekte lijdt. Doch hetgeen ik daar zeg, behaagt U niet; een bewijs, dat gij niet zoekt wat aan God, maar aan u zelve behaagt. De

1) Vita c. 14.

ceerbiedwaardige Pater Joannes van Avila schreef eens aan een priester, die zich ook in dien geest beklaagde: *Mijn vriend, houd u thans niet bezig met na te gaan, wat gij doen zoudt, indien gij gezond waart, maar stel er u mede te vreden ziek te blijven, zoo lang het God zal behagen. Indien gij den wil Gods zoekt, wat is er voor U dan aan gelegen of gij gezond zijt of ziek? 1)*

4) Gij zegt, dat gij zelfs het inwendig gebed niet kunt beoefenen, omdat uw hoofd er niet naar staat; goed, gij kunt niet mediteeren; maar waarom kunt gij geen acten van gelijkvormigheid doen aan den wil Gods? Als gij die acten doet, en met liefde de smarten omhelst, die u kwellen, dan maakt gij de schoonste meditatie, die gij ooit maken kunt. Zoo deed ook de H. Vincentius van Paulo. Wanneer de heilige zwaar ziek was, stelde hij zich zachtkens in de tegenwoordigheid Gods, zonder zich in te spannen, om zijn geest op een bepaald punt te vestigen; alleen trachtte hij nu en dan eene of andere acte te doen, nu eens van liefde, dan eens van vertrouwen of dankbaarheid en allermeeft van overgeving, vooral, wanneer de smarten zich sterker deden gevoelen. *De kwellingen, op zich*

(1 Past. 2. Ep. 54.

zelve beschouwd, zegt de H. Franciscus van Sales, *zijn vreeswekkend; maar beschouwd in den wil Gods, zijn zij liefde en geneugt.* 1) Gij kunt niet mediteeren; maar wat is schooner meditatie dan van tijd tot tijd een blik te werpen op den Gekruisigde, Hem uwe pijnen op te dragen en het weinige wat gij lijdt, te vereenigen met de einde-looze smarten, die Jesus Christus leed op het kruis?

5) Toen een heilige vrouw eens, aan hevige smarten ten prooi, te bed lag, gaf eene dienstmaagd haar een kruisbeeld in de handen en zeide haar dat zij den Heer moest bidden, haar van die pijnen te bevrijden; maar de zieke antwoordde: „Hoe wilt gij dat ik van het kruis zoek af te dalen, terwijl ik een gekruisigden God in mijne handen houd? De Heer beware mij daarvoor. Gaarne wil ik lijden voor mijn Jesus, die voor mij veel zwaarder pijnen heeft willen lijden dan de mijne. In denzelfden zin sprak Jesus tot de H. Theresia, als zij eens ziek en zeer lijdend was. Hij verscheen haar geheel doorwond en zeide haar: *Aanschouw, mijne dochter, de hevigheid der pijnen en zie, of de uwe met de mijne kunnen vergeleken worden.* Daarom placht de

1) *Amour de Dieu* l. 9. c. 2.

heilige later, wanneer zij door ziekte bezocht werd, te zeggen: *Als ik bedenke op wat wijze de Heer heeft geleden, ofschoon Hij volkomen onschuldig was, dan begrijp ik niet, hoe het mij in 't hoofd kan komen, mij over mijne kwellingen te beklagen.* De H. Liduina had gedurende 38 jaren aanhoudend allerlei kwalen te verduren; zij had koorts, jicht aan handen en voeten, keelpijn, en over het geheele lichaam wonden; maar omdat zij immer de smarten van Jesus Christus voor oogen hield, bevond zij zich op hare legerstede immer opgeruimd en welgemoed. Toen de H. Joseph van Leonissa, capucijn, eens een zware operatie moest ondergaan, en zijne medebroeders, bevreesd, dat hij zich door de hevige smart bewegen zou, hem wilden vastbinden, greep de heilige man een kruisbeeld, en riep uit: *wat binden! ziedaar wie mij bindt; de gekruisigde Jesus noodzaakt, mij ter zijner liefde elke smart met blijdschap te lijden,* en hij onderging de operatie zonder een enkele klacht. Een H. Jonas, martelaar bracht op bevel des tyrans een ganschen nacht door in het ijs maar des morgens zeide hij, nooit rustiger nacht te hebben gehad; want hij had zich Jesus aan het kruis voorgesteld, en bij dit gezicht hadden zijne smarten hem eerder liefkozingen geschenen dan tormenten.

6) O wat al verdiensten kan men verwerven, alleen door met geduld de ziekten te verdragen! Aan P. Baltassar Alvarez werd eens getoond, welke groote glorie God bereid had aan eene godvruchtige kloosterzuster, ter wille eener ziekte, welke zij met groot geduld had verdragen; hij zeide, dat deze zuster in de acht maanden harer ziekte meer had verdiend, dan andere godvruchtige religieusen in verscheidene jaren. Het geduldig lijden van onze ziekten voltooit voor een groot deel en misschien voor het grootste deel, de kroon, welke God ons bereid heeft in het Paradijs. Dit werd eens geopenbaard aan de H. Liduina. Nadat de heilige, gelijk wij boven verhaalden, zoovele en zoo smartelijke ziekten had doorstaan, verlangde zij voor Jesus den marteldood te sterven; en zie, terwijl zij op zekeren dag door dit verlangen verteerd werd, zag zij een schoone kroon, maar nog niet voltooid; zij begreep, dat die kroon voor haar was; vol verlangen daarom, dat hare kroon voltooid mocht worden, bad zij den Heer hare smarten te vermeerderen. De Heer verhoorde haar; want Hij zond haar eenige soldaten, die haar niet alleen grovelijk beledigden, maar haar zelfs zwaar mishandelden. Daarop verscheen haar een engel met dezelfde kroon; maar nu voltooid;

deze laatste beproeving, zeide hij haar, had er de steenen ingebracht welke er nog aan ontbraken. Kort en tijd daarna stierf de heilige.

7) O ja, aan de zielen, die Jesus vurig beminnen, zijn de smarten en versmadingen boven mate zoet en dierbaar! Vandaar die blijdschap der martelaren bij den aanblik der pijnbanken, der ijzeren haken, der gloeiende roosters en der bijlen die hen wachtten. De H. Martelaar Procopius sprak op het oogenblik, dat de tyran hem folterde: „*Pijnig mij zooveel gij wilt; maar weet, dat er, voor wie Jesus Christus beminnen, niets zoeter is dan ter zijner liefde te lijden.* 1) De H. Jordanus, eveneens martelaar, sprak tot den tyran, die hem met den dood dreigde: *Gij bedreigt mij met den dood; maar mij spijt het, dat ik niet meer dan eens kan sterven voor mijnen Jesus.* 2) Maar, zoo vraag ik, spraken misschien die heiligen aldus, omdat zij ongevoelig waren voor de foltering, of omdat zij hun verstand hadden verloren? Neen, antwoordt de H. Bernardus, *Hoc non fecit stupor sed amor.* 3) Geenszins hadden zij het verstand verloren, zeer goed gevoelden zij de foltering, die men hun aandeed; maar omdat zij God

1) Ap. Sur. 8. Jul.

2) J. Bas. hom. in Gord. M.

3) In Cant. S. 61.

beminden, achtten zij het een gewin, zoo-
veel te lijden, en alles, tot zelfs het leven
te verliezen ter liefde van God!

8) Bovenal moeten wij tijdens onze ziek-
ten bereid zijn, den dood aan te nemen en
dien dood, welke aan God behaagt. Wij
moeten sterven, en in onze laatste ziekte
moet ons leven een einde nemen; doch wij
weten niet, welke de laatste ziekte voor ons
zal zijn; wij moeten daarom zorgen, bij
elke ziekte bereid te zijn, den dood aan te
nemen, welken God ons heeft voorbestemd.
Maar, zegt een zieke, *ik heb zoovele zon-
den gepleegd en nog volstrekt geene boet-
vaardigheid gedaan. Ik zou nog gaarne
leven, niet om het leven zelf, maar om aan
God, alvorens te sterven, eenige genoegdoening
te geven.* Doch zeg mij eens, mijn broeder,
hoe weet gij, dat gij, wanneer gij blijft
leven, boetvaardigheid zult doen, en het
niet nog erger zult maken dan vroeger?
Thans kunt gij met grond vertrouwen, dat
God U vergiffenis heeft geschonken; is er
schooner boetvaardigheid, dan met bereid-
vaardigheid den dood aan te nemen, indien
het aan God aldus behaagt? De H. Aloysius
stierf in den jeugdigen leeftijd van drie en
twintig jaren, en bij die gedachte omhelsde
hij met blijdschap den dood: *Thans, zoo
zeide hij, bevind ik mij, naar ik hoop, in*

Gods genade; doch ik weet niet, hoe het later met mij zal zijn; gaarne daarom wil ik sterven, indien het God behaagt, mij thans uit dit leven op te roepen. P. Joannes van Avila was van gevoelen, dat een ieder, die zich in een goede, alhoewel middelmatige gesteltenis bevindt, naar den dood verlangen moet, om nl. aan het gevaar te ontkomen, waarin wij op aarde immer verkeer, van te zondigen en de genade Gods te verliezen.

9) Daarbij komt, dat wij ter oorzaak onzer natuurlijke zwakheid, in deze wereld niet kunnen leven zonder zonde, ten minste niet zonder dagelijksche zonde. Welnu om die reden alleen, om God niet langer te beledigen, moeten wij den dood met blijdschap omhelzen. Daarenboven, indien wij God waarlijk beminnen, moeten wij vurig verlangen, Hem te mogen aanschouwen en Hem in den hemel uit al onze krachten te beminnen, hetgeen in dit leven niemand volmaaktelijk kan doen. Doch, wanneer de dood ons de deur niet opent, kunnen wij dat zalig vaderland der liefde niet binnengaan. Daarom riep een H. Augustinus, die zoozeer brandde van liefde tot God, uit: *Eja, moriar Domine, ut te videam!* 1) Laat mij sterven, Heer; want indien ik niet sterf,

1) Sol. an. ad. D. c. I.

is het mij niet gegeven, U te aanschouwen en U van aanschijn tot aanschijn te beminnen.

10) Op de tweede plaats moeten wij het geduld beoefenen in armoede. Zeer zeker, wanneer de tijdelijke goederen ons ontbreken, hebben wij veel geduld noodig. De H. Augustinus zegt: *Wie God niet bezit, bezit niets; wie God bezit, bezit alles.* 1) Wie God bezit en vereenigd is met den goddelijken wil, vindt in God alle goed. Zie slechts een H. Franciscus; barrevoets, gekleed in een ruwen zak, arm aan alles, roept hij uit: *Deus meus et omnia*, *Mijn God en mijn al*, en bij dit woord gevoelt hij zich rijker dan al de monarchen der wereld. Arm is alleen hij, die begeert wat hij niet heeft; maar wie niets begeert en met zijne armoede tevreden is, hij is rijk in den volsten zin. Van dezulken zegt de H. Paulus: *Nihil habentes et omnia possidentes.* 2) Niets hebben zij en toch bezitten zij alles; want ontbreken hun de tijdelijke goederen, dan zeggen zij: „*Mijn Jesus*, *Gij alleen zijt mij genoeg*, en zijn tevreden. De heiligen zijn niet alleen geduldig geweest in hunne armoede, maar zelve hebben zij hun best gedaan, zich van alles te ontdoen, om in volkomen onthech-

1) Serm. 85. 5. R.

2) II Cor. 6. 10.

ting te leven en alleen met God vereenigd te zijn. Hebben wij den moed niet, om aan alle goederen der wereld te verzaken, zijn wij dan ten minste tevreden met den staat, waarin God ons geplaatst heeft; laten wij niet bekommerd zijn voor de goederen der wereld; maar voor de hemelsche goederen, die eindeloos veel grooter zijn en eeuwig duren; doordringen wij ons van hetgeen de H. Theresia zegt: *Hoe minder wij hier hebben, des te meer ontvangen wij ddär.* 1)

11) De overvloed van tijdelijke goederen is niets anders, zegt de H. Bonaventura, dan een lijn, welke de ziel belet hare vlucht tot God te nemen; daarentegen noemt de H. Joannes Climacus de armoede een weg, die ons zonder hinderpaal tot God voert. 2) De Heer zegt: *Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het rijk der hemelen. Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelorum.* 3) In de andere der acht zaligheden, bijv., waar Jesus de zachtmoedigen, de zuiveren van harte zalig prijst, belooft Hij den hemel in de toekomst; maar aan de armen wordt de hemel, (d. w. z. de hemelsche vreugde) beloofd reeds

1) Livre des fondat c. 14.

2) Scala spir. gr. 17.

3) Matth. 5. 3.

hier op de wereld: *Ipsorum est regnum coelorum*. *Hunner is het rijk der hemelen*. Ja, want de armen genieten hier in dit leven reeds een hemel vooruit. *Pauperes spiritu, armen van geest*, d. w. z. armen, die de aardse goederen niet alleen ontberen, maar er zelfs niet naar verlangen; die volgens de vermaning des apostels tevreden zijn, als zij slechts genoeg hebben om zich te voeden en zich te kleeden: *Habentes autem alimenta et quibus tegamur, his contenti simus*, 1) O zalige armoede, roept de H. Laurentius Justinianus uit, o zalige armoede, die alles bezit en voor niets beducht is! Zij is immer blijde, immer in overvloed; want elk ongemak dat zij verduurt, maakt zij dienstbaar aan den voortgang harer ziel. 2) *Avarus terrena esurit ut mendicus, pauper contemnit ut dominus*, zegt de H. Bernardus. 3) De hebzuchtige is immer hongerig als een bedelaar; want nooit wordt zijn honger naar goederen der aarde verzadigd; maar de arme, als een die alles bezit, veracht die goederen, daar hij er niets van begeert.

12) *Indien de armoede niet een groot*

1) Tim. 6. 8.

2) de disc. mon. c. 2.

3) Serm. 2. in cant.

goed ware, zoo sprak Jesus eens tot de gelukzalige Angela de Foligno, *zou ik haar niet voor mijzelven verkozen hebben noch haar ten erfdeel hebben gelaten aan mijne uitverkorenen*. Inderdaad, als de heiligen de armoede zoozeer beminden, het was, omdat zij ook Jesus arm zagen. De begeerte om rijk te worden, zegt de H. Paulus, is een strik des duivels, waarmede hij meer dan een in het verderf stort: *Qui volunt divites fieri, incidunt in laqueum diaboli, et desideria nociva, quae mergunt homines in interitum et perditionem*. 1) Rampzaligen! om de ellendige goederen der wereld niet te verliezen, verliezen zij een oneindig goed, verliezen zij God! Keizer Licinius liet aan den H. Basilius Martelaar beloven, hem opperpriester te zullen maken, indien hij Christus wilde verloochenen; maar de heilige antwoordde: *zegt aan den Keizer, dat, al gaf hij mij ook gansch zijn keizerrijk, hij mij nooit zooveel zou kunnen geven, als hij mij ontnemen zou, wanneer hij mij God deed verliezen*. 2) Laat dan God ons genoeg zijn, en zijn wij tevreden met de goederen, die Hij ons geeft; verheugen wij ons in onze

1) I. Tim 6. 9.

2) Boll. 26 April. Act. n, 11.

armoede, als ons ontbreekt, hetgeen wij gaarne zouden hebben; want daarin is de verdienste gelegen. Velen zijn arm, maar omdat zij hunne armoede niet beminnen, verdienen zij niets. De deugd van armoede, zegt de H. Bernardus, bestaat niet in arm te zijn, maar in de armoede te *beminnen*. *Non paupertas virtus reputatur, sed paupertatis amor.* 1)

13) Die liefde tot de armoede moet bijzonder eigen zijn aan de religieusen, daar zij immers belofte van armoede hebben gedaan. Vele kloosterlingen, zegt de H. Bernardus, willen wel arm zijn, maar op voorwaarde, dat hun niets ontbreekt. *Pauperes esse volunt, eo tamen pacto, ut nihil eis desit.* 2) Met andere woorden, zegt de H. Franciscus van Sales, 3) zij willen wel de eer, maar niet de ongemakken der armoede. Doch op dezulken is van toepassing, wat de gelukzalige Solomea, zuster van de orde der H. Clara, eenmaal zeide: *Eene kloosterzuster, die arm wil zijn, en evenwel zich beklaagt, als haar iets ontbreekt, zal de spot zijn van engelen en menschen.* Goede religieusen doen zoo

1) Epist. 100.

2) In adv. D. 3. 4.

3) Intr. p. 3. c. 16.

niet; integendeel, zij beminnen hunne armoede boven allen rijkdom. Toen de dochter van keizer Maximiliaan II, van de barvoeter orde der H. Clara, zuster Margaretha van het Kruis genaamd, eens met een versteld kleet in de tegenwoordigheid verscheen van haren broeder, aartshertog Albert, gaf de vorst daarover zijne verwondering te kennen, als kwam dit niet overeen met hare hooge geboorte; maar de prinses antwoordde hem: *Mijn broeder, ik ben tevredener met dit versleten kleet dan al de monarchen met hun purper.* O gelukkige religieusen, roept de H. Magdalena de Pazzi uit, 1) gij, die door de heilige armoede van alles onthecht, in waarheid zeggen kunt: *Dominus pars haereditatis meae*: 2) *Gij, o mijn God, zijt mijn erfdeel. Gij mijn eenig goed.* De H. Theresia liet eens aan een koopman, van wien zij vele aalmoezen ontvangen had, mededeelen, dat zijn naam stond opgeteekend in het boek des levens en dat tot bewijs daarvan de goederen der aarde hem alle zouden ontnomen worden; inderdaad, de koopman ging failliet en bleef arm tot zijnen dood. Geen zekerder teeken, zegt de H. Aloysius van

1) Cepar. c. 22.

2) Ps. 15. 5.

Gonzaga, dat iemand tot het getal der uitverkorenen behoort, dan wanneer hij godvreezend is en tegelijk beproefd wordt door vele kwellingen en bitterheden op deze wereld.

14) Tot de heilige armoede behoort in zekeren zin ook het verlies van verwanten en vrienden door den dood; ook ten opzichte daarvan moet men grootelijks geduld oefenen. Men vindt er, die, wanneer zij een verwant of vriend verliezen, maar niet tot bedaren kunnen komen; zij sluiten zich op in een kamer, om te weenen en geven zich geheel over aan hunne droefheid; het gevolg is, dat zij ten laatste zoo lastig van humeur worden, dat er met hen niet is om te gaan. Ik zou van dezulken wel eens willen weten, aan wien zij door deze overmatige droefheid en door dit buitensporig tranen storten genoeg geven? Misschien aan God? Neen, aan God niet; want God wil, dat wij berusten in zijnen H. wil. Aan de ziel des overledenen? Evenmin; want, is die ziel verdoemd, dan verfoeit zij zoowel u als uwe tranen; is zij zalig en reeds in den hemel, dan verlangt zij, dat gij God voor haar bedankt; is zij eindelijk in het vagevuur, dan verlangt zij, dat gij haar door uwe gebeden te hulp komt, u onderwerpt aan den goddelijken wil, en u zelve tracht

te heiligen, opdat gij eens haar deelgenoot moogt worden in den hemel. Dat overmatig weenen alzoo, waartoe dient het? Toen de eerbiedw. Josephus Caracciolo, Teatijn, eens door den dood een broeder had verloren, en zijne bloedverwanten niet ophielden te weenen, zeide hun de heilige man: *Kom, bewaren wij deze tranen liever voor iets beters; beweenen wij liever den dood van Jesus Christus, die ons niet alleen een broeder, maar tevens een vader en een bruidegom is geweest, en die ter onzer liefde gestorven is.* In zulke gevallen moeten wij doen evenals Job, die, toen hij de tijding van den dood zijner kinderen ontving, vol onderwerping aan Gods wil uitriep: *Dominus dedit, Dominus abstulit.* De Heer heeft mij deze kinderen gegeven; de Heer heeft ze mij ontnomen, *sicut Domino placuit, ita factum est; sit nomen Domini benedictum.* 1) Het heeft aldus aan God behaagd, het behaagt dan ook aan mij; de naam des Heeren zij immer gezegend.

15) Op de derde plaats moeten wij het geduld beoefenen en onze liefde tot God toonen, door met geduld de verachting van de menschen te verdragen. Wanneer eene ziel zich geheel aan God geeft, dan

1) Job. 1. 21.

maakt God zelf of ten minsten laat Hij toe, dat zij door de menschen veracht en vervolgd wordt. Op zekeren dag verscheen een engel aan den gelukz. Henricus Suso en zeide hem: *Henricus, tot nu toe hebt gij u verstorven op uw manier, maar van nu af aan zult gij u moeten versterven naar het goeddunken van anderen.* Toen de gelukzalige den volgenden dag bij het venster kwam, zag hij een hond, bezig een ouden lap, welken hij in den bek hield, geheel te verscheuren; terzelfder tijd hoorde de gelukzalige eene stem, die zeide: *Zoo zult gij worden verscheurd door den mond der menschen;* de gelukz. Henricus ging naar beneden, raapte den lap op en bewaarde hem tot bemoediging in den tijd der beproeving, hem voorzegd. 1)

16) De beleedigingen en verguizingen waren voor de heiligen de gezochtste en uitgelezenste geneugten. De H. Philippus Neri had in het huis van den H. Hieronymus te Rome, gedurende 30 jaren, veel te verduren van zekere personen; maar juist daarom weigerde hij het te verlaten en wilde hij niet over gaan naar het nieuw oratorium en de nieuwe kerk, door hem gesticht; ofschoon toch dáár zijne dierbare kinderen woonden, die hem dringend uitnoodigden in hun midden te komen; slechts

1) Vie. ch. 22.

na een uitdrukkelijk bevel van den paus ging hij er toe over. Als de H. Joannes van het Kruis ten gevolge eener ziekte, die hem later naar het graf sleepte, van lucht moest veranderen, wees hij een klooster, dat geriefelijk was, en welks prior hem zeer was toegedaan, van de hand en koos een arm klooster, waar een prior aan het hoofd stond, die hem een kwaad hart toedroeg, en die hem ook inderdaad gedurende langen tijd, ja bijna tot zijnen dood toe vernederde en op allerlei manieren kwelde, zóó zelfs, dat hij den anderen religieusen verbood den heilige te bezoeken. Daaruit ziet men, hoe de heiligen er zelfs naar streven, om veracht te worden. De H. Theresia geeft den volgenden gedenkwaardigen grondregel: *Wie naar de volmaaktheid streeft, moet zich wel wachten van te zeggen: Zij hebben mij dit en onrechte aangedaan. Indien gij geen kruis wilt dragen, tenzij wat op recht gegrond is, dan is de volmaaktheid niet voor u.* 1)

Men kent het antwoord van den gekruisigden Jesus aan den H. Petrus martelaar, toen de heilige zich beklagde, dat men hem ten onrechte gekerkerd had, daar daar hij volstrekt geen kwaad had gedaan. *Maar wat kwaad had ik dan gedaan,* sprak Jesus, *om aldus aan het kruis te hangen,*

1) Chemin de la perf. ch. 14.

en daaraan voor de menschen te sterven? 1) O, als de heiligen worden beleedigd, hoe goed weten zij zich dan te troosten met de versmadingen, welke Jesus Christus heeft geleden voor ons! Den H. Eleazarus werd eens door zijne echtgenootte gevraagd, hoe hij toch met zoo groot geduld al die beleedigingen kon verdragen, welke hij tot zelfs van zijne eigene slaven had te verduren; de heilige antwoordde: *Ik vestig mijne blikken op den verachten Jesus, ik zie dan, dat al de beleedigingen, die men mij aandoet, niets zijn, vergeleken bij die, welke Jesus voor mij heeft verduurd; en op die wijze geeft God mij de kracht, om alles met gelatenheid te verdragen.* In één woord, de beleedigingen, de ontberingen, de smarten, en in 't algemeen alle wederwaardigheden zijn voor de zielen, die geen liefde voor God hebben, gelegenheden, om zich verder van Hem te verwijderen; maar voor eene ziel, die haren God bemint, zijn het redenen, om zich inniger met Hem te vereenigen en Hem vuriger te beminnen. *Aquae multae non potuerunt extinguere caritatem.* 2) Al zijn de beproevingen nog zoo groot en menigvuldig, in een hart, dat niets dan God bemint, zullen zij

1) Boll 29 Apr. V. c. 1.

2) Cant. 8. 7.

het vuur der liefde niet uitdooven; maar integendeel het nog meer doen ontgloeien.

17) Maar waarom overlaadt God ons met zoovele kruisen? waarom ziet Hij zoo gaarne, dat wij lijden, dat de wereld ons veracht, ons vervolgt en mishandelt? Is Hij dan een tyran, zoo wreed van aard, dat Hij in ons lijden genoeg heeft? Neen, God is geen tyran, God is niet wreed van aard, Hij is geheel goedheid en liefde voor ons; Hij is uit liefde tot ons gestorven, ziedaar genoeg gezegd. Zeer zeker, God wil, dat wij lijden; maar Hij wil het tot ons welzijn. God wil het; opdat wij, door op deze wereld te lijden, bevrijd blijven van de pijnen, die ons tot straf onzer zonden wachten in het andere leven. God wil het, opdat wij ons niet hechten aan de zinnelijke vermaken dezer wereld; zoo doet ook eene moeder; wanneer zij haar kind wil ontwennen aan de borst, doet zij er iets bitters aan, opdat haar kind er een afkeer van zou krijgen. God wil het, opdat wij door ons geduld en onze gelatenheid Hem een bewijs geven van onze liefde; God wil het eindelijk, opdat wij door ons lijden een grootere glorie verwerven in den hemel. Om deze redenen, die alle redenen zijn van goedheid en liefde, is het God aangenaam, ons in lijden te zien.

18) Eindigen wij dit hoofdstuk. Om in alle beproevingen het heilig geduld goed te bewaren, moeten wij er ons wel van doordringen, dat elke beproeving ons toekomt van de hand Gods, hetzij onmiddellijk, hetzij door bemiddeling der menschen; wanneer wij daarom in lijden zijn, moeten wij God er voor bedanken, en met blij gemoed alles, wat Hij over ons beschikt, aannemen, zoowel voorspoed als tegenspoed; want God beschikt alles tot ons welzijn; *Diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum.* 1)

Het is ook zeer nuttig, wanneer wij in lijden zijn, eens een blik te werpen op de hel, die wij eenmaal verdiend hebben; want bij de hel vergeleken, zal iedere smart onbeduidend schijnen. Doch het groote middel, om in alle smarten, alle beleedigingen, alle wederwaardigheden het geduld te bewaren, het middel, dat meer helpt dan elke bespiegeling, is het gebed; de goddelijke hulp, welke ons door het gebed wordt geschonken, zal ons de kracht geven, die wij zelven niet hebben. Dit middel hebben de heiligen gebruikt, zij hebben hun toevlucht tot God genomen en hebben dan ook over alle folteringen en alle vervolgingen gezegevierd.

1) Rom. 8. 23.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Mijn God, ik ben er van overtuigd: zonder te lijden en zonder met geduld te lijden, kan ik de kroon des hemels niet verwerven. Maar, wat de profeet David zeide: *Ab ipso patientia mea.* 1) *Vdn den Heer komt mij het geduld*, dat zeg ook ik: Het geduld in het lijden, het moet mij geschonken worden door U. Ik neem mij wel voor, alle wederwaardigheden met gelatenheid aan te nemen; maar als zij inderdaad komen, dan ben ik aanstonds neerslachtig, en ik verlies den moed; ik lijd; maar lijd zonder verdienste, zonder liefde; want ik lijd niet, om genoeg te geven aan U. Ach mijn Jesus, om de verdiensten van uw geduld te midden van die vreesselijke smarten, welke Gij geleden hebt uit liefde tot mij, geef mij de genade, om geduldig mijne kruisen te verdragen uit liefde tot U. Ik bemin U, mijn opperste goed; ik bemin U, mijne liefde, een oneindige liefde waardig. Ik heb over niets meer spijt, dan over al die beleedigingen, welke ik U heb gedaan. Ik beloof U, de wederwaardigheden, die Gij mij overzendt, alle met geduld aan te nemen; maar van U verhoop ik de kracht,

1) Ps. 61. 5.

om dit voornemen ten uitvoer te brengen, vooral, om met gelatenheid de smarten van mijnen laatsten strijd en van mijnen dood te verduren. O Maria, mijne koningin, verwerf mij in al het lijden, wat mij nog wacht, in leven en in dood, eene oprechte overgiving.

.

HOOFDSTUK XV.

Caritas omnia credit.

WIE JESUS CHRISTUS BEMINT, GELOOFT
AL ZIJNE WOORDEN.

1) Iemand, die bemint, slaat geloof aan al hetgeen de beminde zegt; hoe meer daarom eene ziel Jesus bemint, hoe sterker, hoe levendiger haar geloof is. Als de goede moordenaar onzen goddelijken Verlosser aan het kruis zag worstelen met den dood, zonder dat Hij iets kwaads had bedreven en Hem zag lijden met zooveel geduld, begon hij Hem te beminnen en ziet, nauwelijks heeft die liefde zich van hem meester gemaakt of, voorgelicht door een goddelijk licht, gelooft hij, dat Jesus waarachtig de Zoon Gods is, en bidt Hem zijner te gedenken, wanneer Hij in zijn rijk zou gekomen zijn.

2) Het geloof is de grondslag der liefde; maar de liefde op hare beurt vervolmaakt het geloof. Hoe volmaakter men God bemint, hoe volmaakter men gelooft. De liefde maakt, dat de mensch niet alleen gelooft met het verstand, maar ook met den wil. Zij, die alleen met het verstand gelooven, en niet met den wil, zij, m. a. w. die maar al te goed weten, hoe waar de leerstukken des geloofs zijn, doch niet volgens de goddelijke voorschriften willen leven, dezulken hebben een zeer zwak geloof; want, als zij een levend geloof hadden, dan zouden zij zeker van leven veranderen; immers zij gelooven, dat de goddelijke genade een goed is, grooter dan alle ander goed en dat de zonde een kwaad is, erger dan elk ander kwaad, daar zij ons berooft van de goddelijke genade; wanneer zij dus aan de ellendige goederen der wereld boven God de voorkeur geven, dan is dit een bewijs, dat zij ofwel in 't geheel niet gelooven, of dat hun geloof zeer zwak is. Wie daarentegen gelooft, niet met het verstand alleen; maar ook met den wil en dus niet slechts gelooft, maar ook gelooven *wil*, uit liefde tot God, en het *gaarne* doet, zoo iemand gelooft volmaakt en daarom tracht hij ook zijn leven met de

waarheden, die hij gelooft, in overeenstemming te brengen.

3) Het gebrek nu aan geloof in hen, die in zonde leven, komt niet voort uit de duisternis des geloofs; want ofschoon God gewild heeft, dat de *waarheden* van het geloof duister en verborgen zouden zijn, om ons gelooven verdienstelijk te maken, is niettemin de *waarheid* des geloofs door deszelfs kenteekenen zóó klaarblijkelijk, dat het niet alleen onvoorzichtig, maar zelfs goddeloos en dwaas is, het niet aan te nemen. De zwakheid des geloofs derhalve van zooveelen is een gevolg van de bedorvenheid hunner zeden. Wie de goddelijke vriendschap veracht, om de ongeoorloofde vermaken niet te derven, zou wenschen, dat er geen wetten bestonden, die ze verboden, geen kastijding voor wie zondigen; vandaar vluchten dezulken de gedachte aan de eeuwige waarheden, de gedachte aan den dood, het oordeel, de hel, de goddelijke gerechtigheid; maar, daar dat alles hen evenwel blijft kwellen en hunne genoegens verbittert, gaan zij ten laatste hun hoofd uitputten, om redenen te vinden met althans eenigen schijn van waarheid, ten einde zich te overtuigen of liever zichzelf wijs te maken, dat er geen ziel, geen God, geen hel bestaat, om te leven en te

sterven als dieren , die noch wet noch rede hebben.

4) De verdorvenheid der zeden , ziedaar de bron, waaruit dag aan dag al die boeken , al die stelsels voortkomen van materialisten, indifferentisten, politicisten, deïsten en naturalisten. De een loochent het godsbestaan, een ander de goddelijke voorzienigheid, en beweert dat God, na de menschen te hebben geschapen, er zich volstrekt niet om bekommert, of zij Hem beminnen of niet, of zij zalig worden of verloren gaan; een ander loochent Gods goedheid en zegt, dat God vele zielen opzettelijk heeft geschapen voor de hel, dat Hij die zielen zelf tot de zonde aandrijft; opdat zij zeker verdoemd zouden gaan en Hem eeuwig zouden vervloeken.

O ondankbaarheid, o boosheid der menschen! een God schiep hen uit louter barmhartigheid, om hen eeuwig gelukkig te maken in den hemel, Hij overlaadde hen met zooveel verlichtingen, met zooveel weldaden en genaden, om hen het eeuwig leven te doen verwerven; met hetzelfde doel heeft Hij hen ten koste van zooveel smarten en met zooveel liefde verlost; en zij, zij doen hun best, om aan niets te gelooven, ten einde naar hartelust te kunnen voortleven in de boosheid! Maar neen; wat moeite

zij zich ook geven, om aan niets te gelooven, het zal hun nooit gelukken die wroeging van hun boos geweten, die vrees voor de goddelijke wraak tot zwijgen te brengen. Ik heb over deze stof onlangs een werkje in het licht gegeven, getiteld: de *Waarheid des geloofs*, waarin ik op duidelijke wijze de onhoudbaarheid van alle stelsels dezer moderne ongeloovigen heb aangetoond. O dat die rampzaligen eens braken met hun zondig leven, dat zij eens hun best deden, om Jesus Christus te beminnen, zeer zeker, dan zouden zij de leerstukken des geloofs niet langer in twijfel trekken; maar alle waarheden, door God geopenbaard, vastelijk gelooven.

6) Wie Jesus Christus waarachtig bemint, heeft immer de eeuwige waarheden voor oogen en richt daarnaar zijne handelingen in. Wie Jesus Christus bemint, o hoe goed begrijpt hij dat gezegde van den Wijzen Man: *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas*. 1) *Ijdelheid der ijdelheden en alles is ijdelheid*, hoe goed begrijpt hij, dat alle grootheid der were d niets anders is dan rook, slijk en bedrog; dat het eenig goed, het eenig geluk van eene ziel bestaat in haren Schepper te beminnen en zijnen wil te doen; dat wij slechts datgene zijn, wat wij zijn in de oogen van God, dat het tot

niets dient de geheele wereld te winnen, als onze ziel verloren gaat; dat alle goederen der wereld het hart van den mensch niet bevredigen kunnen; maar dat alleen God het bevredigt; in één woord, dat men alles moet verlaten, om alles te winnen.

7) *Caritas omnia credit. De liefde geloofst alles.* Andere christenen echter zijn niet zoo bedorven als zij, waarvan wij zooeven spraken; verre van hen dat streven, om aan niets te gelooven, ten einde met meerder vrijheid en zonder wroeging te kunnen voortleven in de zonde; neen zij gelooven; maar zij hebben een *flauw* geloof; zij gelooven aan de heilige geloofsgeheimen, zij gelooven aan de waarheden geopenbaard in het evangelie, aan de Allerh. drievuldigheid, aan de verlossing, aan de sacramenten, aan andere waarheden; maar zij gelooven alles niet. Jesus Christus heeft gezegd: *Zalig de armen; zalig zij die bedroefd zijn; zalig zij, die zich versterven; zalig zij, die door de menschen vervolgd, belasterd, vervloekt worden: Beati pauperes.* 1) *Beati qui lugent.* 2) *Beati qui esuriunt.* 3) *Beati qui persecutionem patiun-*

1) Luc. 6. 20.

2) Matth. 5. 5.

3) Ibid. 5. 6.

tur. 1) *Beati estis, cum maledixerint vobis, et dixerint omne malum adversum vos.* 2) Zoo spreekt Jesus in het evangelie. Maar hoe kan men dan zeggen, dat zij aan dat evangelie gelooven, zij die zeggen: Gelukkig hij, die geld heeft. Gelukkig hij, die niets heeft te lijden. Gelukkig hij die zich vermaken kan. Rampzalig hij, die door anderen vervolgd en mishandeld wordt? Zeer zeker van dezulken moet men zeggen, dat zij, ofwel *niet* gelooven aan het evangelie, of er slechts gedeeltelijk aan gelooven. Wie er geheel aan gelooft, acht het een geluk, een goddelijke gunst, in deze wereld arm, ziek, in lijden te zijn, door de menschen veracht en kwalijk behandeld te worden. Ziedaar hoe iemand denkt, hoe iemand spreekt die niet een gedeelte, maar *alles* gelooft, wat er in het evangelie staat en die een ware liefde voor Jesus Christus heeft.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Beminde Verlosser, o leven mijner ziel, ik geloof, dat Gij het eenig goed zijt, hetwelk verdient bemind te worden. Ik geloof, dat Gij de grootste beminnaar zijt

1) Ibid. 10.

2) Ibid. 11.

mijner ziel; want alleen door uwe liefde zijt Gij er toe gebracht, om uit liefde tot mij in eene zee van smarten te sterven. Ik geloof, dat er noch in dit, noch in het andere leven grooter geluk bestaat, dan U te dienen en uwen H. wil te doen. Dit alles geloof ik vastelijk; en daarom verzaak ik aan alles, om geheel de uwe te zijn en niets anders te bezitten dan U. Om de verdiensten van uw lijden help mij, en maak mij, zooals gij verlangt dat ik ben. Onfeilbare waarheid, ik geloof in U; oneindige barmhartigheid, ik vertrouw op U; oneindige goedheid, ik bemin U; oneindige liefde, die U geheel aan mij hebt gegeven in uw lijden en in het H. Sacrament des Altaars, ik geef mij op mijne beurt geheel aan U. Ook beveel ik mij in *uwe* bescherming, o toevlucht der zondaren, o Moeder van God, Maria.

HOOFDSTUK XVI.

Caritas omnia sperat.

WIE JESUS BEMINT, VERHOOPT ALLES
VAN JESUS.

1) De hoop vermeedert de liefde en de liefde vermeedert de hoop. Zonder twijfel doet de hoop op Gods goedheid de liefde tot Jesus groeien. Zoodra wij, zegt de H. Thomas, van iemand eenig goed verhoopen, beginnen wij op hetzelfde oogenblik hem ook te beminnen: *Ex hoc enim quod per aliquem speravimus nobis posse provenire bona, movemur in ipsum sicut bonum nostrum, et sic incipimus ipsum amare.* 1) Om die reden wil de Heer, dat wij onze hoop niet stellen op de schepselen: *Nolite*

1) 2. 2. q. 40. a. 2.

confidere in principibus, 1) en vervloekt Hij al wie op den mensch vertrouwt. *Maledictus homo, qui confidit in homine*. 2) God verbiedt ons op de schepselen te vertrouwen; omdat Hij niet wil, dat wij aan hen onze liefde schenken. Vandaar het woord van den H. Vincentius a Paulo: „Zijn wij op onze hoede, niet te veel op den bijstand der menschen te vertrouwen; want als de Heer ziet, dat wij dáárop vertrouwen, trekt Hij zich terug; daarentegen hoe meer wij op God vertrouwen, hoe meer wij vooruitgaan in zijne liefde.” *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum*. 3) O hoe gaat hij vooruit in de volmaaktheid, hij, die het hart verruimd heeft door het vertrouwen op God! Niet alleen gaat hij vooruit; maar hij *vliegt*; want, daar hij op God zijn hoop heeft gesteld, houdt hij op, zwak te zijn gelijk hij was, en wordt hij sterk door de kracht Gods, welke kracht aan allen, die op God vertrouwen, wordt medegedeeld. *Qui confidunt in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas ut aquilae, current et non*

1) Ps. 145. 2.

2) Jer. 17. 5.

3) Ps. 118. 32.

laborabunt, ambulabunt et non deficient. 1) Gelijk de arend naar omhoog stijgt en steeds nader komt bij de zon, zoo maakt de ziel, sterk door haar vertrouwen, zich los van de aarde en vereenigt zich steeds inniger met God door de liefde.

2) Gelijk nu de hoop de liefde doet groeien, zoo vermeedert de liefde wederkeerig de hoop; want de liefde maakt ons aangenomen kinderen Gods. In de orde der natuur zijn wij slechts het maaksel van Gods handen; maar in de bovennatuurlijke orde, zijn wij door de verdiensten van Jesus Christus, Gods kinderen geworden en, gelijk de H. Petrus zegt, deelgenooten van de goddelijke natuur: *Ut efficiamini divinae consortes naturae.* 2) Maar, als de liefde ons kinderen Gods maakt, dan maakt zij ons ook erfgenamen des hemels: *Si autem filii et heredes* 3) Welnu, aan de kinderen komt het toe te wonen in het huis huns vaders, aan de erfgenamen behoort de erfenis; de liefde bij gevolg vermeedert de hoop op den hemel. Vandaar dan ook, dat de zielen, die God waarlijk beminnen, zonder ophouden verzuchten: *adveniat, ad-*

1) Is. 40. 31.

2) 2. Petr. 1. 4.

3) Rom. 8. 17.

veniat regnum tuum. Laat, Heer, laat ons ingaan in uw rijk.

3) Daarenboven, God bemint die Hem beminnen: *Ego diligentes me diligo.* 1); en Hij overlaadt met zijne genade een ieder, die Hem met liefde zoekt: *Bonus est Dominus animae quaerenti Illum.* 2) Wie bij gevolg God het meest bemint, hoopt het meest op zijne goedheid. Dat vertrouwen brengt in de heiligen die onverstoorbare rust te weeg, waardoor zij immer opgeruimd en tevreden zijn, ook te midden der grootste wederwaardigheden. Hun ziel is vol liefde voor Jesus Christus; zij weten hoe vrijgevig Jesus is met zijne gaven voor wie Hem beminnen, zij stellen daarom alleen op Hem hun vertrouwen en vinden rust. Ziedaar dan ook, wat de gewijde bruid deed overvloeien van geneugten; geen andere liefde kennend dan voor haren Beminde, steunde zij alleen op Hem en wetend daarbij, hoe goed Hij is voor wie Hem beminnen, was zij volkomen gelukkig. Daarom staat van haar geschreven: *Wie is zij die daar opstijgt uit de woestijn, overvloeiende van geneugten, steunend op haren Beminde? Quae est ista, quae ascendit de deserto*

1) Prov. 8. 17.

2) Thren. 3. 25.

deliciis affluens, innixa super dilectum. 1) *suum.* Met volle recht zegt de Wijze Man: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa.* 2) Met de liefde komt alle goed in de ziel.

4) Het eerste voorwerp van de christelijke hoop is het bezit van God in het rijk der zaligen. Maar meenen wij niet, dat de hoop om God in den Hemel te bezitten een beletsel is voor de liefde; want de hoop op den hemel is aan de liefde onafscheidelijk verbonden, immers in den hemel wordt de liefde vervolmaakt en dáár erlangt zij hare volkomenheid. De liefde is die eindelooze schat, welke ons, naar het woord van den Wijzen Man, Gods vrienden maakt. *Infinitus enim thesaurus est hominibus quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitiae Dei.* 3) De vriendschap, zegt de engelachtige Leeraar, heeft tot grondslag de mededeeling van goederen; 4) want daar de vriendschap niets anders is dan de liefde, die vrienden elkander toedragen, is het noodzakelijk, dat zij elkander, naar gelang ieder hunner

1) Cant. 8. 5.

2) Sap. 7. 11.

3) Sap. 7. 14.

4) 2. 2. qu. 65. a 5.

betaamt, wederkeerig goed doen. Daarom zegt de heilige: *Si nulla est communicatio, nulla esset amicitia. Indien er geene mededeelzaamheid is, is er ook geene vriendschap.* Vandaar ook het woord van Jesus tot zijne apostelen: *Vos autem dixi amicos, quia omnia quaecunque audivi a Patre meo, nota feci vobis.* 1) *Ik heb U vrienden genoemd, omdat ik U alles heb bekend gemaakt, wat ik van mijnen Vader gehoord heb.* Daar Jesus hen als vrienden had aangenomen, had Hij hun al zijne geheimen medegedeeld.

5) Veronderstel eens, zegt de H. Franciscus van Sales, het onmogelijk geval, dat er eene oneindige goedheid, m. a. w. een God bestond, aan wien wij op geenerlei wijze toebehoorden en met wien wij hoegenaamd geene gemeenschap of vereeniging konden hebben; dan zouden wij dien God zonder twijfel hooger achten dan onszelfen, er zou bij ons zelfs verlangen kunnen ontstaan Hem te beminnen; maar Hem werkelijk beminnen zouden wij niet; want de liefde beoogt vereeniging; immers de liefde heeft tot grondslag de onderlinge gemeenschap en tot doel de vereeniging. Daarom leert de H. Thomas, dat de liefde het verlangen niet uitsluit naar het loon, wat God ons

1) Jo. 15. 15.

bereidt in den hemel, integendeel er naar doet streven als naar het voornaamste voorwerp onzer liefde; dit toch is God, gelijk hij zich door de gelukzaligen genieten doet; want het is eigen aan de vriendschap, dat de vrienden wederkeerig van elkander genieten. *Amicorum est quod quaerant invicem perfrui: sed nihil aliud est merces nostra quam perfrui Deo, videndo ipsum; ergo caritas non sobum excludit, sed etiam facit habere oculum ad mercedem.* 1)

6) En ziedaar die wederkeerige mededeeling van gaven waarvan de gewijde Bruid spreekt, als zij zegt: *Dilectus meus mihi et ego illi.* 2) *Mijn Beminde is aan mij en ik ben aan Hem.* De ziel geeft zich in den hemel geheel aan God, en God geeft zich daar geheel aan de ziel, zoover deze naar de maat harer verdiensten daarvoor vatbaar is. Maar, daar de ziel beseft, hoe nietig zij is in vergelijking van de oneindige beminnelijkheid Gods en bijgevolg inziet, dat God oneindig meer verdient bemind te worden door haar, dan zij verdient bemind te worden door God, verlangt zij veel vuriger, dat God voldaan is, dan haar eigen vol-

1) 1 Thom. in 3. sent. dist. 29. q. 1. a. 4.

2) Cant. 2. 16.

doening; en daarom is zij gelukkiger, omdat zij zich geheel aan God kan geven en aldus aan God genoeg kan doen, dan omdat God zich geheel aan haar geeft — en slechts in zoover verheugt zij er zich over, dat God zich geheel aan haar geeft, als dit haar aanspoort, om zich met des te inniger liefde aan God te geven. Zij verheugt zich zeker over de glorie, die God haar mededeelt; maar zij verheugt, er zich over omdat zij die glorie tot God terug kan brengen en aldus, zooveel in haar vermogen is, zijne glorie kan vermeerderen.

In den hemel, waar de ziel God ziet, is het haar niet mogelijk, Hem niet uit al haar krachten te beminnen; van den anderen kant is het ook aan God onmogelijk, eene ziel, die Hem bemint, te haten; maar veronderstel eens het onmogelijk geval, dat God eene ziel, die Hem bemint, kon haten en dat de ziel des zaligen kon leven zonder God te beminnen, dan zou die ziel er veel liever in toestemmen, al de pijnen der hel te lijden, mits zij God maar mocht beminnen, hoezeer God haar dan ook haatte, dan te leven, zonder God te beminnen, al kon zij overigens ook al de andere geneugten smaken van het paradijs. Ja, want daar de ziel inziet, dat God eindeloos meer verdient, bemind te worden dan zij, verlangt zij veel vuriger

God te beminnen dan door God te *worden* bemind.

7) *Caritas omnia sperat*. De christelijke hoop is, zooals de H. Thomas met Petrus Lombardus leert, eene zekere verwachting van het eeuwig geluk. *Spes est expectatio certa beatitudinis*. De zekerheid dezer verwachting is gegrond op de onfeilbare belofte van God, dat Hij aan alle getrouwe dienaars het eeuwig leven zal geven. Welnu, daar de liefde de zonde wegneemt, neemt zij tevens ook het beletsel weg, om de zaligheid te verwerven; vandaar, dat, naarmate de liefde grooter is, zij ook onze hoop grooter en sterker maakt. Onmogelijk nu kan de hoop van haren kant een beletsel voor de zuiverheid der liefde zijn; want de liefde, gelijk de H. Dionysius, de Areopagiet zegt, streeft uit haren aard naar de vereeniging met het beminde voorwerp; de liefde, zegt de H. Augustinus, is als een gouden band, die de harten der beminnenden aan-eenbindt: *Amor est quasi junctura quaedam copulans*. Daar nu deze vereeniging niet geschieden kan uit de verte, daarom verlangt hij, die bemint, immer naar de tegenwoordigheid van den beminde. De gewijde bruid kwijnde weg, als zij van haren Welbeminde verwijderd was, zij bad hare gezellinnen, Hem haar lijden bekend te maken, opdat Hij

haar spoedig mocht troosten met zijne tegenwoordigheid: *Adjuro vos, filiae Jerusalem, si inveneritis dilectum meum, ut nuntietis ei, quia amore langueo.* 1) Eene ziel die Jesus vurig bemint, moet noodzakelijk verlangen, moet hopen, dat zij zoo spoedig mogelijk deze aarde mag verlaten, om zich met haren beminden God te kunnen vereenigen in den hemel.

8) Wanneer wij dus verlangen, God in den hemel te mogen aanschouwen, en wij dit verlangen, niet zoozeer om de voldoening, die wij zelven daar zullen smaken in God te beminnen, alswel om de voldoening, die wij door onze liefde aan God zullen geven, dan is dit zuivere en volmaakte liefde. Ook is de vreugde, die de gelukzalige in den Hemel smaakt in God te beminnen, voor de zuiverheid der liefde geen beletsel; die vreugde toch is van de liefde onafscheidelijk; de gelukzaligen echter verheugen zich veel meer over de liefde, die zij God toedragen, dan over de vreugde, welke zij in die liefde vinden. Maar, zal iemand zeggen, verlangen naar loon is toch geen volmaakte liefde, dit is liefde van begeerlijkheid (*amor concupiscentiae*), geen liefde van vriendschap (*amor amicitiae*). Doch wij moeten onderscheid maken tus-

1) Cant. 5. 8.

schen belooningen, welke *door de menschen* worden toegezegd en het loon des hemels, dat *God* aan die Hem beminnen, belooft; het loon wat de menschen geven, is onderscheiden van hun persoon; want als de *menschen* eene belooning schenken, geven zij *zichzelven* niet, maar alleen hunne goederen; het voornaamste loon daarentegen, wat *God* geeft aan de zaligen, is Hij *zelf*: *Ego merces tua magna nimis* 1) *Ik zelf zal uw overgroot loon zijn*. Daarom, naar den Hemel verlangen is hetzelfde als naar *God* zelven verlangen, die ons laatste einde is.

9) Het komt mij nuttig voor, hier ter plaatse een twijfel op te lossen, welke aan iemand, die *God* bemint en zich in alles aan zijnen H. wil zoekt te onderwerpen, gemakkelijk in de gedachte zou kunnen komen. Veronderstel, dat aan eene ziel hare eeuwige verdoemenis werd geopenbaard, zou zij dan verplicht zijn die uit onderwerping aan den goddelijken wil aan te nemen? Neen, zegt de H. Thomas, integendeel, zij zondigt, indien zij daarin toestemt; want daardoor zou zij hare toestemming geven, om te leven in eenen staat, die onafscheidelijk is van de zonde en in strijd is met het laatste doel, haar door *God* gegeven; immers *God* schept de zielen niet voor de hel, waar zij Hem

1) Gen. 15. 1.

haten, maar voor den hemel waar zij Hem beminnen. Hij wil daarom den dood zelfs des zondaars niet; maar wil, dat allen zich bekeeren en zalig worden. God, zoo zegt de Engelachtige Leeraar, wil niemands verdoemenis tenzij om de zonde; wanneer daarom iemand zou toestemmen in zijne eeuwige verwerping, zou Hij zich niet eenvormig maken met den goddelijken wil; maar met den zondigen wil. *Unde velle damnationem suam absolute, non esset conformare voluntatem voluntati divinae sed voluntati peccati.* 1)

Maar indien God iemands zonde voorzag en dáárop het vonnis velde zijner eeuwige verdoemenis, zou zoo iemand dan gehouden zijn in zijne verwerping toe te stemmen, indien dit vonnis hem werd geopenbaard? Evenmin, zegt de Engelachtige Leeraar op de aangehaalde plaats; want hij zou deze openbaring moeten beschouwen, niet als een onherroepelijk besluit; maar als gedaan *per modum comminationis*, bij wijze van bedreiging, voor het geval, dat hij in de zonde volhardde.

10) Maar een ieder trachte zulke verderfelijke gedachte te verzetten; want zij dienen tot niets anders dan om ons vertrouwen en

1) De verit. 9. 3. a. 8.

onze liefde te verminderen. Beminnen wij Jesus, zooveel wij kunnen hier op de wereld en verzuchten wij er voortdurend naar, Hem te mogen aanschouwen in den Hemel, om Hem daar volmaaktelijk te beminnen. Laat dit het voornaamste voorwerp zijn onzer hoop: Jesus uit al onze krachten te beminnen in den hemel. Ook hier op aarde wel is waar hebben wij het gebod, God uit al onze krachten te beminnen: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex tota anima tua, et ex omnibus viribus tuis etc 1*); maar, zegt de Engelachtige Leeraar, dit gebod kan op aarde door de menschen niet volmaakt worden vervuld; slechts Jesus Christus, die God en mensch was, en de Allerh. Maagd Maria, die vol was van genade en vrijbleef van de erfschuld, vervulden het volmaakt; maar wij, arme kinderen van Adam, door de zondeschuld besmet, wij kunnen God niet beminnen zonder eenige onvolmaaktheid; eerst in den hemel, waar wij God zullen aanschouwen van aanschijn tot aanschijn, dáár zullen wij Hem beminnen, ja zullen wij genoodzaakt zijn Hem te beminnen uit al onze krachten.

11) Ziedaar dan wat het doel moet zijn van al onze verlangens, van al onze ver-

2) Luc. 10. 27.

zuchtingen, van al onze gedachten, van al onze hoop: God te mogen genieten in den hemel, om hem daar uit al onze krachten te beminnen en ons te verheugen in het geluk van God. Want ja de gelukzaligen verheugen zich wel is waar over hun eigen geluk in dat rijk van geneugten; maar hun voornaamste geluk, een geluk, waarin alle andere geneugten opgaan, zal zijn de aanschouwing van het eindeloos geluk, hetwelk hun beminde God geniet; want eindeloos meer beminnen zij God dan zichzelf. Zóó groot is de liefde der zaligen tot God, dat ieder hunner gaarne al zijne geneugten zou willen prijs geven en elke smart zou willen verduren, liever dan dat God, (verondersteld dat zijn geluk verminderen kon) ook maar het kleinste deeltje daarvan zou moeten missen. De overtuiging dan ook, dat God oneindig gelukkig is en dat zijn geluk in alle eeuwigheid niet kan verminderen, zie daar geheel hun paradijs. Zoo wordt het duidelijk, wat de Heer zegt tot de zielen, wanneer Hij hun deel geeft in de eeuwige glorie: *Intra in gaudium Domini tui* 1) *Treed binnen in de vreugde uws Heeren.* De vreugde treedt niet binnen in den zalige, maar de zalige treedt binnen in de

1) Matth. 25. 26.

vreugde Gods; want Gods vreugde is het voorwerp van de vreugde der zaligen. *Gods* goed derhalve zal het goed der zaligen zijn, *Gods* rijkdom de rijkdom der zaligen, *Gods* geluk het geluk der zaligen.

12) Zoodra eene ziel den hemel binnenkomt en daar zonder sluier, bij het licht der glorie de oneindige schoonheid ziet van God, zal zij aanstonds geheel ontvlamd, geheel verteerd worden van liefde. Dan geschiedt het, dat de zalige ziel zich vol geneugten verliest in die eindelooze zee der goddelijke goedheid, en daar geheel in verzwolgen wordt, dan vergeet zij zichzelf en, dronken van goddelijke liefde, denkt zij om niets anders dan om God te beminnen. *Inebriabuntur ab ubertate domus tuae.* 1) *Zij zullen dronken worden door den overvloed van uw huis.* De beschonken mensch denkt niet meer om zich zelve; aldus denkt ook de heilige ziel om niets anders meer, dan om te beminnen en den Welbeminde welgevallig te zijn; zij verlangt Hem geheel te bezitten en ter zelfder tijd *bezit* zij Hem geheel, zonder vrees Hem nog ooit te verliezen; zij verlangt zich uit liefde ieder oogenblik aan Hem te geven, en tevens heeft zij wat zij verlangt; want ieder

1) Ps. 35: 9.

oogenblik geeft zij zich geheel, zonder voorbehoud, aan God; — en God van zijnen kant, met liefde omhelst hij haar, Hij houdt haar gesloten in zijne armen, en de gansche eeuwigheid door zal deze omhelzing duren.

13) In den hemel derhalve is de ziel geheel met God vereenigd, zij bemint Hem daar uit al hare krachten, met een volkomene en volmaakte liefde; en ofschoon die liefde niet oneindig is, omdat het schepsel niet vatbaar is voor eene oneindige liefde; toch is zij zóó groot, dat zij de ziel volkomen gelukkig maakt, volkomen verzadigt, en maakt, dat deze niets meer verlangt. Ook God van zijnen kant, Hij deelt zich geheel mede aan de ziel; geheel en al vereenigt Hij zich met haar, vervult haar met zichzelf, in zoover de ziel volgens hare verdiensten daarvoor vatbaar is; en God vereenigt zich met de ziel, niet slechts door middel zijner gaven, zijner verlichtingen, zijner liefdevolle opwekkingen, gelijk hij het met ons doet in dit leven; maar Hij vereenigt zich met haar door zijn eigen goddelijk wezen. Gelijk het vuur het ijzer doordringt en het geheel in zich schijnt te doen opgaan, zoo doordringt God de ziel, zoo vervult Hij haar met zichzelf; de ziel daarom, zonder wel is waar haar wezen te verliezen, wordt zóózeer vervuld van de goddelijke zelfstan-

digheid en raakt in dien eindeloozen oceaar zóózeer verloren, dat zij als vernietigd wordt en als het ware niet meer bestaat. Dit is het zalig lot, wat de Apostel afsmeekte voor zijne discipelen: *Ut impleamini in omnem plenitudinem Dei.* 1) *Opdat gij vervuld moogt worden in alle volheid Gods.*

14) Ziedaar onze bestemming, ziedaar het laatste doel, wat God ons in zijne goedheid heeft gegeven, en wat Hij wil, dat wij in het ander leven zullen bereiken. Zoolang het daarom aan de ziel niet vergund is zich met God te vereenigen in den hemel, dáár waar de *volmaakte* vereeniging plaats vindt, zoolang kan zij haar volkomen rust niet vinden. Het is waar, de zielen, die Jesus beminnen, zij vinden den vrede in hunne onderwerping aan den goddelijken wil; maar zij vinden in dit leven hunne volkomene rust niet; want die volkomene rust verwerft men eerst, wanneer men het laatste doel bereikt, hetwelk bestaat in God te zien van aanschijn tot aanschijn, en verteerd te worden door de goddelijke liefde. Zoolang de ziel dat doel niet bereikt, is zij immer in onrust, zoolang verzucht en klaagt zij: *Ecce in pace amaritudo mea amarissima:* 2) „Ja

1) Eph. 3. 19.

2) Is. 38. 17.

mijn God, zoo roept zij uit, „ik leef tevreden in dit dal van tranen; omdat het aldus uw wil is; maar toch het is mij onmogelijk niet een onbeschrijflijke bitterheid te gevoelen; omdat ik van U gescheiden ben, omdat ik mij nog niet volmaaktelijk vereenigd zie met U, die mijn middelpunt, mijn al, mijn volkomene rust zijt.”

15) De heiligen dan ook, ofschoon zij hier op aarde reeds brandden van liefde tot God, hielden niet op te verzuchten naar het paradijs; *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* 1) zoo riep David uit. *Wee mij, dat mijne ballingschap zoo lang duurt! Satiabor cum apparuerit gloria tua.* 2) *Ik zal verzadigd worden, als uwe glorie zich zal openbaren.* De H. Paulus getuigt van zich zelve, *dat hij vurig verlangt ontbonden te worden, en met Christus te zijn. Desiderium habens dissolvi et esse cum Christo.* 3) *Zóó groot is het goed, dat ik verwacht,* roept een H. Fransciscus uit *dat elke smart mij genot schijnt.* 4) Ziedaar zoovele acten van volmaakte liefde; want, zoo leert het ons

1) Ps. 119. 5.

2) Ps. 16. 15.

3) Phil. 1. 23.

4) Apophth. 57.

de Engelachtige Leeraar, 1) de hoogste graad van liefde, waartoe in dit leven een ziel kan opklimmen, is vurig te verlangen om met God vereenigd te worden in den hemel en Hem daar van aanschijn tot aanschijn te genieten. *Tertium autem studium est, ut homo ad hoc principaliter intendat, ut Deo inhaereat, et eo perfruatur, et hoc pertinet ad perfectos, qui cupiunt dissolvi et esse cum Christo.* Maar, gelijk wij gezegd hebben, dit genieten van God in den hemel bestaat niet zoo zeer in het geluk, wat God daar aan de ziel mededeelt, als wel in de blijdschap, welke de ziel gevoelt over het geluk van God, dien zij veel meer bemint dan zichzelf.

16) De grootste straf der heilige zielen van het vagevuur is hun verlangen naar het bezit van God. Deze straf zullen in het bijzonder die zielen lijden, welke in hun leven weinig naar den hemel hebben verlangd. Ja, kardinaal Bellarminus zegt, dat er in het vagevuur een zekere kerker is, *Carcer honoratus* genaamd, waar de zielen geen andere smart lijden dan alleen de berooving van Gods aanschijn. De H. Gregorius, de eerbiedw. Beda, de H. Vincentius Ferrerius en de H. Birgitta

1) 2. 2. 99. XXIV. a 9.

verhalen daarvan vele voorbeelden. Deze straf nu wordt gegeven, niet om bedreven zonden, maar alleen om het flauw verlangen wat men gehad heeft naar den hemel. Vele zielen streven naar de volmaaktheid en toch verlangen zij maar al te weinig naar de aanschouwing Gods. Doch het eeuwig leven is een veel te groot goed; Jesus heeft het ons ten koste van zijn leven moeten verdienen; geen wonder dus, dat Hij de zielen kastijdt, die er in hun leven zoo weinig naar hebben verlangd.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O mijn God, mijn Schepper en Verlosser, Gij hebt mij geschapen voor het paradijs, Gij hebt mij verlost van de hel, om mij in den hemel te brengen; en ik, zoovele malen heb ik door mijne zonden voor uwe oogen aan den hemel verzaakt en er in bewilligd, tot de hel te worden veroordeeld. Maar immer geprezen zij uwe barmhartigheid, daar Gij mij, naar ik vast vertrouw, vergiffenis hebt geschonken, en mij zoo vele malen van de hel hebt bevrijd. Ach mijn Jesus, had ik U toch nooit beledigd! Och had ik U immer bemind! Gelukkig, dat ik nog tijd heb, het te doen. Ik bemin U, liefde mijner ziel, ik bemin

U uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mijzelven. Ik zie het, Gij wilt mij zalig, opdat ik U gedurende de gansche eeuwigheid beminne in dat rijk van liefde. Ik dank U, en ik bid U mij in mijn overig leven bij te staan; want ik wil U daarin veel beminnen, om U later veel te beminnen in den hemel. O mijn Jesus, wanneer zal die gelukkige dag aanbreken, dat ik mij bevrijd zal zien van het gevaar, U nog te kunnen verliezen; dat ik van liefde verteren zal bij de aanschouwing van uwe oneindige schoonheid, zoodat ik genoodzaakt zal zijn, U te beminnen? O zoete noodzakelijkheid, o gelukkige, o dierbare, o vurig verlangde noodzakelijkheid, die mij alle vrees zal ontnemen van U nog ooit te bedroeven en mij dwingen zal, U uit al mijne krachten te beminnen. Mijn geweten jaagt mij schrik aan, het roept mij toe: hoe durft gij nog te dingen naar den hemel? Maar uwe verdiensten, o mijn dierbare Verlosser zijn mijne hoop. O Koningin des Hemels, Maria, uwe voorspraak is alvermogen bij God, op U stel ik mijn vertrouwen.

HOOFDSTUK XVII.

Caritas omnia sustinet.

WIE JESUS MET EEN KRACHTIGE LIEFDE
BEMINT, BLIJFT HEM BEMINNEN ONDANKS
ALLE BEKORINGEN EN TE MIDDEN DER
GROOTSTE TROOSTELOOSHEID.

1) De kwellingen, welke de Godminnen-
de zielen het meest doen lijden, zijn niet
de armoede, noch de ziekten, noch de
oneer en vervolgingen; maar het zijn de
bekoringen en de troosteloosheid van geest.
Wanneer eene ziel de zoete tegenwoordig-
heid van God geniet, dan zijn alle smarten,
alle beledigingen en mishandelingen van
den kant der menschen, wel verre van haar
te bedroeven, veeleer een troost voor haar;
omdat dit alles haar in staat stelt, aan God
een bewijs harer liefde te geven; in een
woord, het is voor haar brandstof, waardoor

net vuur der liefde wordt onderhouden en gevoed. Maar zich door de bekoringen in gevaar te zien, de genade Gods te verliezen, of in de troosteloosheid te wanen, die genade reeds te hebben verloren, ziedaar kwellingen bovenmate bitter voor eene ziel die haren Jesus van harte bemint; doch het is juist de liefde tot Jesus, welke haar de kracht geeft, om die kwellingen met geduld te verdragen en in weerwil daarvan den ingeslagen weg der volmaaktheid te blijven bewandelen. O welk een voortgang maken de zielen, wanneer het God behaagt hunne liefde op die wijze te beproeven!

§. I. OVER DE BEKORINGEN.

2) Voor de zielen, die Jesus Christus beminnen, is er geen meer folterende kwelling dan de bekoringen. Alle andere kwellingen zijn voor haar een spoorslag om zich inniger met God te vereenigen; maar de bekoringen, gelijk wij reeds zeiden, drijven haar tot zonde aan, drijven haar aan, om zich te scheiden van Jesus Christus, en daarom zijn zij voor die zielen bovenmate bitter, bitterder dan elk ander lijden. Ofschoon het nu waar is, wat de H. Jacobus zegt, dat de bekoringen die ons tot de zonde aansporen, nimmer van God, maar steeds

van den duivel of van onze booze neigingen voortkomen: *Deus enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat.* 1), moet men echter wel in het oog houden, dat door Gods toelating, juist de zielen, die Hem het dierbaarst zijn, dikwijls het sterkst bekoord worden. De eerste reden, waarom God dit toelaat is, opdat de ziel door de bekoring zou leeren inzien, hoe zwak zij is en hoe zeer zij Gods hulp behoeft, om niet te vallen. Als eene ziel door God begunstigd wordt met vertroosting, dan meent zij in staat te zijn om elken aanval van den vijand te weerstaan en alles ter eere Gods te volbrengen; maar, als zij allerevigst bekoord wordt, zich op den rand des afgronds ziet, slechts een handbreed verwijderd van den val, dan beseft zij maar al te wel hare ellende, dan erkent zij, hoe onmachtig zij zou wezen, om te weerstaan, indien God haar niet te hulp kwam. Zoo geschiedde het met den H. Paulus; de Heer, gelijk hij zelf schrijft, liet toe, dat hij hevig geplaagd werd door eene vleesche-lijke bekoring, opdat hij zich niet zou verheffen op de openbaringen, waarmede God hem begunstigd had. *Et ne multitudo revelationum extollat me, datus est mihi*

1) Jac. 1. 13.

stimulus carnis meae angelus Satanae, qui me colaphizet. 1)

3) Verder laat God de bekoringen toe; opdat wij in grooter onthechting zouden leven van deze wereld en met grooter vurigheid zouden verlangen naar zijne aanschouwing in den hemel. Vandaar dan ook, dat brave zielen, ziende hoe zij in dit leven door zoovele vijanden bevochten worden, bij nacht en bij dag, van het leven een walg krijgen; vandaar dat zij uitroepen: *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est* 2) *Helaas dat mijne ballingschap zoo lang duurt!* en verzuchten naar het uur, waarop zij zeggen kunnen: *Laqueus contritus est et nos liberati sumus.* 3) *De strik is verbroken, en wij, wij zijn bevrijd.* De ziel zou willen opvliegen naar God, maar, zoo lang zij leeft op deze wereld, is zij gebonden met een strik, die haar omlaag houdt, omlaag, hier in dit oord van ballingschap waar zij aanhoudend bevochten wordt door bekoringen; die strik wordt niet verbroken tenzij door den dood; en daarom verlangen de brave zielen naar den dood, zij willen gered worden uit dat gevaar van hunnen God te verliezen.

1) Cor. 12. 7.

2) Ps. 119. 5.

3) Ps. 123. 5.

4) Op de derde plaats laat God de bekoring toe, om ons rijker aan verdiensten te maken. Daar gij welgevallig waart aan God, zoo werd tot Tobias gezegd, was het noodzakelijk, dat gij beproefd werdt door de bekoring. *Et quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te.* 1) Dus al wordt eene ziel bekoord, daarom moet zij niet vreezen in Gods ongenade te verkeeren; integendeel, zij moet dan meer dan ooit vertrouwen, dat God haar bemint. Het is eene dwaling, dat de bekoringen, gelijk de duivel het sommige kleinmoedige zielen doet gelooven, zonde zijn en de ziel besmeuren. Niet de slechte gedachten zijn het, die ons God doen verliezen, maar alleen de toestemming daarin. Hoe hevig ook de aanlokselen zijn des duivels, hoe levendig ook de booze verbeeldingen, die ons verstand benevelen; wanneer wij ze verfoeien, dan werpen zij niet de minste smet op onze ziel; integendeel zij maken haar nog zuiverder, nog sterker dan te voren en nog dierbaarder aan God. Zoo dikwijls wij eene bekoring overwinnen, zoo dikwijls verwerven wij ons een nieuwe kroon, zegt de H. Bernardus: *Quoties vincimus, toties coronamur.* 2) Aan

1) Tob. 12. 13.

2) In Quadrag s. 5.

een cistersienser kloosterling verscheen eens een engel, welke hem een kroon in de hand gaf met de opdracht, die aan een ander kloosterling te brengen en hem te zeggen, dat deze die kroon verdiend had door de bekoring, welke hij zoo juist had overwonnen. Zijn wij ook niet ontsteld, wanneer de slechte gedachte ons niet wil verlaten en ons blijft kwellen; het is genoeg, dat wij haar verfoeien en ons best doen, om haar te verdrijven.

5) God is getrouw, zegt de Apostel, Hij laat niet toe, dat wij boven onze krachten bekoord worden; maar Hij zal maken, dat wij met de bekoring vooruitgaan. *Fidelis autem Deus, qui non patietur, vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum.* 1) Dus als men aan de bekoring weerstaat, lijdt men er niet alleen geen schade door; maar doet men er groot gewin mede: *sed faciet cum tentatione proventum*; en daarom laat de Heer toe, dat zijne uitverkoren zielen het hevigst bekoord worden; opdat zij aldus grooter verdiensten verwerven op de wereld en grooter glorie in den hemel. Water, waarin geen beweging is, begint te bederven; zoo gaat het ook met de ziel; als de ziel in rust is, geen bekoringen en geen strijd meer heeft, dan loopt

1) I Cor. 10. 13.

zij gevaar, dat een ijdel zelfbehagen haar ten gronde richt; want zij zal dan wellicht denken, de volmaaktheid reeds te hebben bereikt, en daarom minder bevreesd zijn, er minder aan denken te bidden en zich weinig moeite geven, om hare zaligheid te verzekeren; maar, als zij wordt lastig gevallen door de bekoringen en zich in gevaar ziet, in zonde te vallen, dan neemt zij hare toevlucht tot God, zij roept de Moeder Gods aan, vernieuwt haar besluit, liever te sterven dan te zondigen, vernedert zich, geeft zich over in de armen van Gods barmhartigheid, en aldus verkrijgt zij meer kracht en vereenigt zij zich inniger met God, gelijk de ondervinding het leert.

6) Wij moeten daarom evenwel niet naar de bekoringen verlangen; integendeel, wij moeten God immer bidden, dat Hij er ons van bevrijde, vooral van die bekoringen, waarvan Hij voorziet, dat wij er in zouden bezwijken. Dit juist is de beteekenis der bede van het „Onze Vader”: *En leid ons niet in bekoring*; doch als God toelaat, dat de bekoringen ons aanvallen, dan moeten wij, zonder ons over die leelijke gedachten te verontrusten en zonder den moed te verliezen, een vast betrouwen stellen op Jesus Christus en Hem om hulp vragen, en zeer zeker, dan zal Hij van zijnen kant niet in

gebreke blijven, ons de kracht te geven om weerstand te bieden. Verlaat u op God, zegt de H. Augustinus en wees niet bevreesd; want als Hij u in het kampperk stelt, zal Hij u zonder twijfel daar niet alleen laten en niet toelaten, dat gij valt: *Proice te in eum, noli metuere: non se subtrahet ut cadas.* 1)

7) Gaan wij nu over tot de *middelen*, om de bekoringen te overwinnen. De meesters van het geestelijk leven geven er vele aan; maar het noodzakelijkste en het veiligste middel, het middel, waarover ik dan ook alleen hier wil spreken, is aanstonds ootmoedig en vol vertrouwen zijne toevlucht tot God te nemen met de bede: *Deus in adjutorium meum intende; Domine, ad adjuvandum me festina: Heer help mij en help mij spoedig.* Deze bede alleen is genoeg, om ons overwinnaar te doen blijven, ook al kwamen al de duivelen der hel ons bevechten; want God is oneindig machtiger dan al de duivelen te zamen, God ook weet, dat wij uit ons zelve geen kracht hebben, om aan de aanvallen der helsche machten te weerstaan; en daarom, wanneer wij bevochten worden en in gevaar zijn van te vallen, dan, zoo zegt kardinaal Gotti, is God verplicht, ons

1) Confess. lib. 8. c. 11.

genoegzame hulp te schenken om weerstand te bieden, zoo dikwijls wij Hem daar om vragen. *Tenetur Deus, cum tentamur, nobis ad eum confugientibus vires praebere, qua possimus resistere et actu resistimus.* 1)

8) En hoe ook zouden wij er aan kunnen twijfelen, of Jesus ons te hulp zal komen, terwijl wij daarvan zoovele beloften hebben in de H. Schrift? *Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* 2) Komt allen tot mij, zegt Jesus, gij, die u afmat in den strijd tegen de bekoringen, en ik zal uwe krachten herstellen. *Invoca me in die tribulationis, eruam te et honorificabis me.* 3) Als gij belaagd wordt door uwe vijanden, roep dan tot mij; ik zal u redden uit het gevaar, en gij zult er mij voor prijzen. *Tunc invocabis et Dominus exaudiet. Clamabis, et dicet: Ecce adsum.* 4) Dan zult gij den Heer ter hulp roepen, en Hij zal u verhooren; gij zult roepen: „Heer spoedig toch, kom mij te hulp,” en Hij zal u zeggen: „Zie hier ben ik, om u te helpen.” *Quis invoca-*

1) Card. Gotti Theol. Schol. t. 2. tract. 6. qu. 2 § 3 N°. 30.

2) Matth. 11. 28.

3) Ps. 49. 15.

4) Is. 56. 9.

vit eum, et despexit illum. 1) Wie, zoo roept de profeet uit, wie heeft God ooit aangeroepen, zonder dat God hem verhoord en hem geholpen heeft? Vol vertrouwen op die kracht van 't gebed, hield David het voor vast en zeker, dat hij nooit door zijne vijanden zou verwonnen worden. *Lovend*, zoo roept hij uit, *lovend zal ik den Heer aanroepen, en ik zal verlost zijn van mijne vijanden.* *Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.* 2) Want David wist, dat de Heer nabij is aan een ieder, die Hem ter hulp roept. *Prope est Dominus omnibus invocantibus eum* 3) en dat Hij, gelijk de H. Paulus zegt, niet karig, maar mild met zijne genade is voor allen, die Hem aanroepen: *Dives in omnes qui invocant eum.* 4)

9) Och gave God, dat alle menschen, wanneer ze tot zonde worden bekoord, tot Hem hunne toevlucht namen, ongetwijfeld, dan zou niemand Hem beleedigen; maar zoovelen verzuimen dit en vandaar dat zij vallen, de rampzaligen; vandaar dat zij door hunne kwade neigingen verblind, er in bewilligen, God, hun hoogste goed, te verliezen,

1) Eccli 2. 12.

2) Ps. 17. 4.

3) Ps. 144. 18.

4) Rom. 10. 12.

om niet beroofd te worden van een ellendig genot. De ondervinding leert het maar al te wel: Wie tot God zijne toevlucht neemt in de bekoringen, hij valt niet; maar wie dit niet doet, hij valt onvermijdelijk, vooral als het bekoringen zijn van onkuischheid. Ik wist, zegt Salomon, dat ik niet kuisch kon zijn, indien God het mij niet gaf, en daarom heb ik in de bekoringen mijne toevlucht tot God genomen door het gebed: *Et ut scivi, quoniam non aliter possem esse continens, nisi Deus det . . . adi Domini et deprecatus sum illum.* 1)

In de bekoringen van onkuischheid (en hetzelfde geldt voor de bekoringen tegen het geloof) is het zaak, de bekoring niet rechtstreeks te bestrijden; maar men moet haar reeds in den aanvang zijdelings verdrijven, door een acte van liefde of van berouw te verwekken, of wel door afleiding te zoeken in een of andere onverschillige handeling. Zoodra wij een gedachte bemerken van verdacht allooi, moeten wij haar aanstonds afwijzen, haar, om het zoo uit te drukken, de deur voor den neus sluiten, zonder te vragen wat zij zegt of verlangt. Zulke booze aanzoekingen moet men terstond afslaan, gelijk een vonk, die ons op het lichaam valt.

10) Indien echter de onzuivere bekoring

1) Sap. 8.2 1.

reeds ingang heeft gevonden in onzen geest, reeds haar begeeren heeft bekend gemaakt en reeds het gevoel in beweging brengt, dan, zegt de H. Hieronymus, moet men aanstonds zijn toevlucht tot God nemen en uitroepen: Heer kom mij te hulp: *statim, ut libido titillaverit sensum; erumpamus in vocem Domine, auxiliator meus.* 1) Men moet dan de namen aanroepen van Jesus en van Maria, die een bijzondere kracht hebben tegen dit soort van bekoringen. Wanneer de kinderen, zegt de H. Franciscus van Sales, een wolf zien, vluchten zij aanstonds in de armen van hun vader of moeder, en daar achten zij zich veilig; zoo ook moeten wij doen; wij moeten aanstonds tot Jesus en Maria vluchten, door hunne heilige namen aan te roepen. Ik herhaal het: wij moeten aanstonds tot Jesus en Maria vluchten, en niet in onderhoud treden, met de bekoring, er niet mede redeneeren. De H. Pacomius, aldus wordt verhaald in het boek, getiteld: de spreuken der Vaders, hoorde eens, hoe een duivel er zich op beroemde, dikwijls een zekeren monnik tot val te hebben gebracht, omdat deze immer met de bekoring redeneerde en zich niet aanstonds tot God wendde; een anderen duivel daarentegen hoorde hij klagen: „Ik,

1) Ep. 22 ad. Eustoch.

zoo zeide deze, vermag op mijnen monnik niets; want hij neemt altijd aanstonds zijne toevlucht tot God en blijft immer overwinnaar."

11) Indien de bekoring echter voortgaat met ons te kwellen, wachten wij ons dan, onszelf ongerust te maken of ongeduldig te worden; want de duivel zou van die verwarring gebruik kunnen maken, om ons te doen vallen. Wij moeten ons dan liever vol ootmoed onderwerpen aan den wil van God, wien het behaagt alsdan toe te laten, dat wij door zulke leelijke gedachten gekweld worden; zeggen wij daarom: *Heer tot straf mijner zonden verdien ik door zulke onreinheden gekweld te worden; maar nu is het aan U mij te helpen en mij te bevrijden.* En daarom, blijft de bekoring ons kwellen, blijven wij dan de namen van Jesus en Maria aanroepen.

Het zal veel helpen in zulke omstandigheden, aan God nog eens de belofte te vernieuwen, dat men liever alles wil lijden, ja liever duizendmaal wil sterven dan Hem te beleedigen; terzelfder tijd evenwel moet men niet ophouden, Hem om hulp te vragen. Zou echter de bekoring zóó hevig zijn, dat wij in groot gevaar verkeereren van toe te stemmen, dan moeten wij onze gebeden verdubbelen, onze toevlucht nemen tot het

Allerheiligst Sacrament, ons nederwerpen voor het kruisbeeld of voor een beeld der H. Maagd, bidden met grooter vurigheid, en onder zuchten en tranen om hulp vragen. Het is waar, God is bereidvaardig, om een ieder, die Hem bidt, te verhooren; ook is het waar, dat ons van Hem, niet van onze eigen inspanning, de kracht moet komen om te weerstaan; maar toch wil God somwijlen van ons zulke krachtige pogingen, waarna Hij dan zelf onze zwakheid te hulp komt en ons de overwinning doet behalen.

12) Ook is het van groote kracht ten tijde der bekoring, dikwerf het voorhoofd en de borst te teekenen met het H. teekens des Kruises; eveneens de bekoring te openbaren aan zijnen geestelijken bestierder. De bekoring, die men bekend maakt, zegt de H. Philippus Nerus, is reeds half overwonnen. Wij moeten er hier echter opmerkzaam op maken, dat, volgens de leer van alle godgeleerden zelfs van de strenge richting, de personen, die gedurende langen tijd een godvruchtig leven hebben geleid en zeer godvreezend zijn, zoo dikwijls zij in twijfel verkeer en niet zeker weten, of zij hebben toegestemd in eene zware zonde, het voor zeker moeten houden, dat zij de genade Gods niet hebben verloren; want het is zedelijker wijze onmogelijk, dat de wil, die gedu-

rende langen tijd in het goede heeft volhard, op eens verandert en zijne toestemming geeft in een zware zonde, zonder dit duidelijk te weten; de reden ligt voor de hand: immers de doodzonde is een zóó afschuwelijk monster, dat zij onmogelijk in eene ziel, die haar gedurende langen tijd heeft verafschuwd, kan binnendringen, zonder hare tegenwoordigheid duidelijk te doen kennen. Wij hebben dit zonneklaar bewezen in onze theologie 1.) *Niemand, zegt de H. Theresia, stort zich in 't verderf, zonder het te weten; en niemand wordt bedrogen, zonder dat hij bedrogen wil zijn* 2.)

13) Voor sommige zielen, die teeder van geweten zijn en een soliede deugd bezitten, maar lijden aan angstvalligheid en gekweld worden door bekoringen, zal het daarom somwijlen goed zijn, dat de biechtvader hun verbiedt hunne bekoringen te openbaren of er van te spreken; en dit geldt bijzonder voor de bekoringen tegen het geloof of de kuischheid; want wanneer die zielen zulke bekoringen moeten openbaren, zullen zij moeten nagaan, hoe die gedachten bij hen zijn opgekomen; vervolgens of zij er bij hebben stil gestaan, eindelijk of er behagen

1) Lib. 6. N. 476.

2) Vie. Addit.

of toestemming bij is geweest; doch daardoor zullen die kwade verbeeldingen zich nog dieper in hunnen geest prenten en zal hun onrust nog vermeerderen. Wanneer de biechtvader zedelijker wijze zeker is, dat de poenitent in dergelijke bekoringen niet toestemt, zal het 't beste zijn, hem onder gehoorzaamheid te verbieden er van te spreken. Ik lees, dat ook de H. Joanna van Chantal dien regel volgde; 1) de heilige toch verhaalt, dat zij verscheidene jaren vreesselijke bekoringen had te verduren; maar dat zij zich daarvan nooit beschuldigde in de biecht; omdat zij nooit een klaar bewustzijn had te hebben toegestemd; zij handelde aldus op raad van haren biechtvader. Men lette op de uitdrukking, welke de heilige gebruikt, nl. *dat zij nooit een klaar bewustzijn had van te hebben toegestemd*, zij geeft daarmede te kennen, dat haar wel eenige gewetensangst was overgebleven omtrent deze bekoringen; maar zij stelde zich daarin gerust met het bevel van haren biechtvader, die haar bevolen had over deze twijfels niet te spreken. Overigens, gelijk wij reeds gezegd hebben, is het in den gewonen regel, om de bekoringen te overwinnen, van groot nut, ze aan den biechtvader te openbaren.

1) Mem. de la Mère de Changy. 3e Part.

14) Maar nog eens, het krachtigste, het noodzakelijkste middel tegen de bekoringen, het middel der middelen is, God te bidden om zijne hulp en te blijven bidden, zoolang de bekoring aanhoudt. Dikwijls zal de Heer de overwinning hebben gehecht niet aan de eerste bede; maar aan de tweede, de derde, de vierde. In één woord, zijn wij er van overtuigd, dat van het gebed alles afhangt; van het gebed hangt af de verandering van leven, van het gebed hangt af de overwinning in de bekoringen, van het gebed hangt af het verwerven der goddelijke liefde, de volmaaktheid, de volharding, de eeuwige zaligheid.

15) De een of ander, die mijne geestelijke werken leest, zal het misschien vervelend vinden, dat ik zoo dikwijls terugkom op het gewicht en de noodzakelijkheid van het aanhoudend gebed. Maar aan mij komt het voor, daarvan niet te veel gezegd te hebben, maar al zeer weinig. Ik weet, dat wij dag en nacht bestreden worden door de bekoringen der hel; dat de duivel geen gelegenheid ongebruikt laat, om ons te doen vallen; ik weet, dat wij zonder de goddelijke hulp geen kracht hebben, om aan de aanvallen des duivels te weerstaan. Vandaar de vermaning des apostels: *Doet de wapenrusting Gods aan, opdat gij bestand*

kunt zijn tegen de belaging des duivels; want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de Overheden en Machten, tegen de wereldbeheerschers dezer duisternis: Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli; quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes, et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum. 1) Welke nu zijn de wapenen, waarmede wij, volgens de vermaning des apostels, omgord moeten zijn, om aan de duivelen te weerstaan? Die wapenen zijn de beden, de aanhoudende en vurige smeekingen tot God, dat Hij ons te hulp kome en dat wij niet mogen overwonnen worden. *Per omnem orationem, et in ipso vigilantes in omni instantia.* 2). Ook weet ik, dat al de schriften, zoowel van het oude als van het nieuwe verbond, van het begin tot het einde, ons voortdurend vermanen tot bidden: *Roep mij aan, en ik zal u bevrijden. Roep tot mij en ik zal u verhooren. Men moet immer bidden en niet ophouden. Vraagt, en u zal gegeven worden. Waakt en bidt. Bidt zonder ophouden. Invoca me et eruam te.* 3) *Clama ad me et exaudiam*

1) Eph. 6. 11 en 12.

2) Ibid. c. 18.

3) Ps. 49. 15.

te. 1) *Oportet semper orare et non deficere.* 2) *Petite et dabitur vobis.* 3) *Vigilate et orate.* 4) *Sine intermissione orate;* 5) En daarom dunkt mij, dat ik niet te veel heb gesproken van het gebed; maar al zeer weinig.

16) Wat mij betreft, ik wilde, dat alle predikers hunnen hoorderen niets zoozeer op het hart drukten als het gebed, dat de biechtvaders hunne poenitenten tot niets met meer ijver opwekten dan tot het gebed; dat de geestelijke schrijvers over niets met meer breedvoerigheid spraken dan over het gebed; maar, ik zie het met droefheid en ik beschouw het als eene straf voor onze zonden, dat zoovele predikers, zoovele biechtvaders en schrijvers van het gebed zoo weinig spreken. Zonder twijfel, van groot nut voor het geestelijk leven zijn de preeken, de meditaties, de communiën, de verstervingen; maar als de bekoringen komen, en wij bidden niet, dan zullen wij vallen ondanks alle preeken, ondanks alle meditaties, ondanks alle communiën, ondanks alle boetewerken en gemaakte besluiten. Dus, willen wij zalig worden, zorgen wij

1) Job. 33. 3.

2) Luc. 18. 1.

3) Matth. 7. 7.

4) Jo. 4. 2.

5) I Thess. 5. 17.

dan steeds te bidden; nemen wij onze toevlucht tot onzen Verlosser Jesus Christus, en doen wij dat vooral in het oogenblik der bekoring. Nemen wij ook steeds onze toevlucht tot de H. Moeder Gods, die, naar het woord van den H. Bernardus, de uitdeelster der genade is. *Quaeramus gratiam et per Mariam quaeramus. Vragen wij genade, en vragen wij ze door Maria; want, gelijk dezelfde Bernardus zegt, het is de wil Gods, dat wij geene genade ontvangen, die niet door de handen van Maria gaat. Nihil Deus habere nos voluit, quod per manus Mariae non transiret.* 1)

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

O Jesus, mijn Verlosser, ik hoop, om de verdiensten van Uw H. Bloed, dat Gij mij vergiffenis hebt geschonken van alle beledigingen, die ik U heb aangedaan; ik hoop U daarvoor eenmaal eeuwig te bedanken in den hemel. *Misericordias Domini in aeternum cantabo.* 2) Ik zie, dat ik in het verledene zoo ellendig gevallen en hervallen ben; omdat ik er zoo nalatig in ben geweest, U om de heilige volharding te vragen.

1) In Vig. Nat. 53.

2) Ps. 88 2.

Maar die volharding, ik vraag ze U thans: *Ne permittas me separari a te*; en ik neem mij voor, er U immer om te vragen, vooral wanneer ik bekoord word, om U te beleedigen. Dit neem ik mij voor en dit beloof ik U; maar waartoe zal mijn voornemen en mijne belofte baten, indien Gij mij uwe genade niet geeft en mij niet helpt, om steeds tot U mijn toevlucht te nemen? Welaan dan om de verdiensten van uw lijden, geef mij die genade, maak, dat ik mij in al mijne noodwendigheden steeds tot U wende. O Maria, mijne koningin en mijne moeder, ik bid U om uwe liefde voor Jesus, geef mij toch die genade; maak, dat ik geheel mijn leven, steeds mijn toevlucht neme tot Jesus en tot U.

§. II. OVER DE TROOSTELOOSHEID.

17) *Men bedriegt zich*, zegt de H. Franciscus van Sales, 1) *wanneer men de godsvrucht wil afmeten aan de vertroosting, die men gevoelt. De ware godsvrucht in den dienst des Heeren bestaat in een vastbesloten wil, om alles te doen wat aan God behaagt.* De zielen, die God het dierbaarst zijn, hecht Hij aan zich door de dorheid. Het groote beletsel voor de waarachtige

1) Intr. p. 4. ch. 13.

vereeniging met God is de gehechtheid aan onze ongeregelde neigingen. Wanneer God daarom eene ziel tot zijne volmaakte liefde wil opvoeren, zorgt Hij haar eerst te ontdoen van alle gehechtheid aan het geschapene. Hij begint met haar gaande weg te berooven van alle tijdelijke goederen, van aardische genoegens, eer, bezittingen, vrienden, verwanten, gezondheid des lichaams. Door middel dezer wederwaardigheden, door droefheid, vernederingen, sterfgevallen, ziekten maakt God de ziel los van al het geschapene; opdat zij al hare genegenheid schenke aan Hem alleen.

18) Om vervolgens de ziel liefde te doen opvatten voor het geestelijke, laat God haar in den beginne vele vertroostingen smaken, vergezeld van overvloedige tranen en groote teederheid. In 't genot dier vertroostingen tracht de ziel zich aan alle zinnelijke genoegens te onttrekken, ja zij zoekt daarenboven nog haar lichaam te kastijden door gestrengheden, door vasten, cilicen en lijfkastijding. Doch als de ziel eenmaal zoo ver gekomen is, dan moet de biechtvader haren ijver beteugelen en haar de versterkingen, die zij vraagt, althans gedeeltelijk weigeren; want door hare gevoelige godsvrucht vervoerd, zou zij dan gemakkelijk in onberaden ijver hare gezondheid kunnen

vernien. Ziedaar een gewone list van den duivel; wanneer hij ziet, dat eene ziel zich aan God geeft en bespeurt, dat God haar begiftigt met de gewone vertroosting der beginnenden, dan tracht de vijand te bewerken, dat zij door buitensporige gestrengheden hare gezondheid schade doet; opdat zij in ziekte gevallen, niet alleen hare verstervingen, maar ook het gebed, de H. Communie en alle andere godvruchtige oefeningen nalate en weder tot haar vorig leven terugkeere. Daarom moet een zielsbestierder jegens zielen, die een geestelijk leven beginnen en verstervingen vragen, zeer karig zijn met zijne toestemming; hij vermane hen liever, zich inwendig te versterven, geduldig de vernederingen en de tegenheden te verdragen, gehoorzaam te zijn aan hunne overheden, zich te onthouden van nieuwsgierigheden in zien of hooren en dergelijke; en, zoo moet hij hun zeggen, als zij zich de gewoonte van zulke inwendige verstervingen hebben eigen gemaakt, zij dan misschien ook waardig zullen zijn de uitwendige te beoefenen. Overigens is het een verderfelijke dwaling dat, gelijk sommigen beweren, de uitwendige verstervingen van weinig of geen nut zijn. Zonder twijfel zijn de inwendige verstervingen voor de volmaakt-

heid noodzakelijker; maar dit belet niet, dat ook de uitwendige noodzakelijk zijn. Wie de uitwendige versterving niet beoefent, zegt de H. Vincentius a Paulo, 1) zal noch uitwendig noch inwendig verstorven zijn. De H. Joannes van het Kruis zegt, dat men aan een zielsbestierder, die de kastijding des lichaams veracht, niet moet gelooven, ook al zou hij mirakelen doen. 2)

19) Maar komen wij op ons onderwerp terug. In het begin dan, dat de ziel zich aan God geeft en die gevoelige vertroostingen smaakt, waarmede de Heer haar zoekt aan te trekken en haar van de aard-sche genoegens zoekt los te maken, onthecht zij zich langzamerhand aan het geschapene en hecht zij zich aan God; maar zij doet dit niet volmaakt; want zij doet het meer uit zucht naar geestelijke vertroostingen dan wel uit waarachtig verlangen om aan God genoegten te geven; verkeerdelijk meent zij, dat, naarmate zij meer smaak vindt in die gevoelige devotie, zij naar die mate ook God meer bemint. Vandaar komt het, dat de ziel, wanneer zij in de oefeningen, waarin zij voedsel vond voor hare devotie, verhinderd wordt en andere bezigheden moet verrichten, waar-

1) Abellij. 1. 3 ch. 46.

2) Sententie. 72.

toe zij uit gehoorzaamheid, naasteliefde, of plicht van staat gehouden is, ongerust en bedroefd wordt — het is een algemeen gebrek van onze ellendige menschelijke natuur, in alles eigen voldoening te zoeken — of wel, dat zij in die godvruchtige oefeningen de gewone vertroostingen niet meer smakend, ze achterlaat of ten minste ze vermindert, en, door ze van dag tot dag al meer te vermindern, ze ten laatste geheel verwaarloost. Dit ongeluk overkomt aan vele zielen, die door God tot zijne liefde geroepen worden; zij beginnen den weg der volmaaktheid te bewandelen, en zoolang de vertroostingen duren, maken zij eenigen voortgang; maar nauwelijks houden deze op, of zij laten alles varen en keeren tot hun vorig leven weder. Zijn wij er toch wel van overtuigd: de liefde Gods en de volmaaktheid bestaan niet in een gevoel van teederheid en in vertroostingen; maar in het overwinnen der eigenliefde en in het volbrengen van den wil Gods. *God is even beminnelijk, wanneer Hij ons vertroost, als wanneer Hij ons beproeft*, zegt de H. Franciscus van Sales.

20) In dien staat van vertroostingen is het geen bewijs van groote deugd, wanneer men aan de zinnelijke genoegens vaarwel

zegt en de vernederingen en wederwaardigheden geduldig verdraagt. Te midden dier zoetheden verduurt de ziel alles; maar die lijdzaamheid is dikwijls meer het gevolg van de vertroostingen, die men smaakt, dan van eene krachtdadige en waarachtige liefde tot God. Om dan de ziel solied te maken in de deugd, trekt de Heer zich terug, ontnemt Hij haar de gevoelige vertroostingen, teneinde haar te ontdoen van hare eigenliefde, welke door deze geestelijke genoegens gevoed werd; en zoo komt het, dat de ziel, terwijl zij vroeger haar geluk vond in acten te doen van overgiving, van vertrouwen en liefde, later, wanneer de bronader is opgedroogd, zulke acten met moeite en ongevoeligheid doet; dat zij bij de schoonste oefeningen van godsvrucht, zooals bij het gebed, de geestelijke lezing, de H. Communie, verveling gevoelt, ja daarin slechts duisternis en zielsangsten vindt, en het haar toeschijnt, alsof alles verloren ware. Zij bidt, zij bidt opnieuw; maar vindt geen troost; want het is haar, alsof God haar niet wil verhooren.

21) Zien wij nu, wat wij van onzen kant in deze omstandigheden moeten doen. Wanneer de Heer ons in zijne barmhartigheid vertroost met zijn liefdevol bezoek, ons de tegenwoordigheid zijner genade doet gevoelen, is het niet goed om, gelijk sommige

valsche mystieken het willen, die goddelijke vertroostingën af te wijzen. Neen, nemen wij ze met dankbaarheid aan, maar zijn wij op onze hoede, om niet bij het genot dezer geestelijke teederheden te blijven verwijlen, ons daarin niet te verlustigen; de H. Joannes van het Kruis noemt dit eene *geestelijke gulzigheid*; het is dan ook in strijd met de volmaaktheid en behaagt niet aan God. Zijn wij bezorgd, om alsdan het gevoelig welgevallen in zulke zoetheden uit onzen geest te verwijderen, en vooral, wachten wij ons, te meenen dat God ons zulke blijken van genegenheid schenkt, omdat wij Hem beter dan anderen dienen; zulk eene gedachte van ijdelheid zou Hem noodzaken, zich ten eenemale van ons te verwijderen en ons aan onze ellende over te laten. Wij moeten Hem in zulke oogenblikken zeer zeker met innigheid voor die geestelijke vertroostingën bedanken; want het zijn groote gunsten, welke God aan de zielen schenkt; gunsten veel grooter dan alle tijdelijke rijkdommen en eer; doch wij moeten in die gevoelige vertroostingën geen genot trachten te vinden; maar ons vernederen, door ons de zonden van ons vorig leven voor den geest te roepen. Wij moeten dan bedenken, dat zulke liefdeblijken louter het gevolg zijn van

Gods goedheid, dat de Heer ons misschien eene zware beproeving voorbereidt, en ons door deze vertroostingën bestand wil maken, om ze met geduld te verdragen. Bieden wij ons daarom in zulke oogenblikken aan, om alles te lijden, alles: zoowel inwendige als uitwendige beproevingen, alle ziekten, alle vervolgingen, de bitterste geestelijke troosteloosheid. „Heer, hier ben ik, zoo moeten wij dan zeggen, doe met mij en al het mijne wat U behaagt; geef mij slechts de genade, U te beminnen en volmaakt uwen heiligen wil te doen, anders vraag ik U niets.”

22) Wanneer echter de ziel de genoegzame zekerheid heeft, dat zij in Gods genade verkeert, dan is zij, ofschoon dan ook zoowel van de goddelijke als van de mensche-lijke geneugten verstoken, niettemin tevreden met haren toestand; immers zij heeft toch het bewustzijn, God te beminnen en wederkeerig door God te *worden* bemind; maar de Heer, die haar nog meer wil zuiveren, haar ontdaan wil zien van *alle* gevoelige voldoening en haar aan zich verbinden wil door de *zuivere* liefde, werpt haar in den smeltkroes der troosteloosheid; eene beproeving, veel bitterder dan alle andere beproevingen, zoowel in- als uitwendige, die eene ziel kan lijden; de Heer berooft

haar van het bewustzijn, dat zij in zijne genade is en laat haar in dichte duisternissen, waarin het de ziel voorkomt, alsof zij God niet meer vinden kan. Ja somwijlen laat God toe, dat zij overvallen wordt door hevige bekoringen van het vleesch, vergezeld van booze bewegingen der zinnen, ofwel door gedachten van mistrouwen of van wanhoop en zelfs van haat tegen God, waardoor het haar toeschijnt, dat God haar geheel van zich afstoot en niet meer luisteren wil naar hare beden. Daar nu van den eenen kant de bekoringen des duivels en de bewegingen der begeerlijkheid allerhevigst zijn, en van den anderen kant de ziel in die allerdichtste duisternis is gedompeld, kan zij, hoezeer zij ook weerstand biedt met den wil, niet duidelijk genoeg onderscheiden, of zij aan die bekoringen wel naar behooren wederstaat en of zij er misschien niet in toestemt; vandaar nieuwe vrees, dat zij God verloren heeft en dat God, om hare ongetrouwheden in dien strijd met de bekoringen, haar krachtens een rechtvaardig vonnis, geheel en al heeft verlaten. Zoo meent zij dan tot de uiterste diepte te zijn vervallen, zij verbeeldt zich God niet meer te beminnen en een voorwerp te zijn van zijn haat. Ook de heilige Theresia heeft die beproeving ondervonden, en de

heilige belijdt, dat, toen zij in dien toestand verkeerde, de eenzaamheid, wel verre van haar te troosten, haar veeleer een kwelling was en dat zij, wanneer zij zich tot het gebed begaf, daar een hel meende te vinden. 1)

23) Wanneer dit alles aan een Godminnende ziel overkomt, moet zij niet kleinmoedig worden; ook de biechtvader, die haar bestiert, moet niet verschrikt zijn; die bewegingen der zinnen, die bekoringen tegen het geloof, dat mistrouwen, die gevoelens van haat tegen God, het zijn angsten, het zijn kwellingen van de ziel, pogingen van den vijand; maar het zijn geene vrijwillige acten en daarom zijn het geene zonden. Eene ziel, die haren Jesus waarachtig bemint, biedt dan zeer goed weerstand en geeft aan zulke bekoringen hare toestemming niet; maar door de duisternissen, die haar omringen, kan zij dit niet onderscheiden, weet zij niet, hoe zij het heeft, en, daar zij zich beroofd gevoelt van de tegenwoordigheid der genade, is zij angstig en bedroefd. Maar men kan zeer goed merken, dat in de zielen, die aldus door God beproefd worden, alles louter angst en schrikbeeld, doch geene waarheid is;

1) Vie. ch. 30.

vraagt hen, ook in dien toestand van verlatenheid, waarin zij verkeeren, of zij ooit met open oogen een enkele dagelijksche zonde zouden willen bedrijven; zij zullen u aanstonds antwoorden, dat zij niet eenmaal, maar duizendmaal den dood willen sterven, liever dan vrijwillig aan God dit misnoegen te geven.

24) Wij moeten daarom wel het volgende onderscheid in het oog houden: het is iets anders eene goede daad te verrichten, bijv. de bekoringen bestrijden, op God vertrouwen, wenschen en beminnen wat de wil Gods is; iets anders, ook te *weten*, dat men inderdaad die goede daad verricht. Dit besef, van een goede daad te doen strekt ons tot voldoening; maar de verdienste bestaat in het eerste, nl. in werkelijk de goede daad te verrichten. God nu is tevreden met het eerste, en Hij berooft ons van het tweede, nl. van het besef, dat wij die goede daad verricht hebben, ten einde ons alle eigen voldoening te ontnemen, die overigens aan de waarachtigheid van onze goede daad niets afdoet. God zoekt meer onzen vooruitgang dan onze voldoening. Hoort, wat de H. Joannes van het Kruis eens schreef aan eene troostelooze ziel: *Nooit*, zoo zegt hij, *waart gij in een beteren staat dan thans; omdat*

Gij nooit zoo vernederd en zoo onthecht wāart aan de wereld, en uzelfen nooit zoo boos erkendet, als gij dit nu doet. Nooit ook waart gij minder in staat en er verder van af om u zelven te zoeken." 1) Om kort te gaan, gelooven wij niet, dat, naarmate wij meer verteederling des geestes gevoelen, wij naar die mate ook meer door God bemind worden; want niet daarin bestaat de volmaaktheid; de volmaaktheid bestaat in onzen wil te versterven en dien te vereenigen met den wil Gods.

25) In dien staat dus van troosteloosheid moet de ziel geen gehoor geven aan den duivel, die haar influistert, dat God haar verlaten heeft; ook moest zij het gebed niet achterlaten. Ziedaar juist, wat de duivel verlangt, om op die wijze de ziel in een of anderen afgrond te doen vallen. De H Theresia zegt: *Met dorheid en bekoringen neem de Heer de proef op zijne beminde zielen. Al zou die dorheid ook geheel het leven duren, toch moet de ziel het gebed niet laten varen; er zal een tijd komen, dat alles haar overvloedig zal vergolden worden.* 2) In dien staat moet de ziel zich vernederen en bedenken, dat zij om de beleedigingen, die zij God heeft aangedaan, verdient

1) Lettre 8.

2) Vie. et. 17

aldus te worden behandeld; zij moet zich vernederen en berusten in den wil Gods, zij zegge dan: *Heer, zie mij hier aan uwe voeten, indien het uw wil is dat ik geheel mijn leven, ja gedurende de gansche eeuwigheid zoo bedrukt en troosteloos blijve, welaan geef mij dan slechts uwe genade, maak dat ik U beminne en doe verder met mij wat U behaagt.*

26) Ook zal het nutteloos zijn en wellicht nog tot grooter onrust strekken, u in dien toestand er van te willen verzekeren, dat gij in Gods genade zijt, dat het alles slechts beproeving en geen werkelijke verlatenheid is; want God wil in zulke oogenblikken niet, dat gij dit weet; en Hij wil het niet; opdat Gij grooter voortgang zoudt maken, opdat gij des te veelvuldiger zoudt bidden en des te meer acten zoudt doen van vertrouwen op zijne barmhartigheid. Gij wilt dan zien, en God wil niet, dat gij ziet. Overigens, *het besluit*, zegt de H. Franciscus van Sales, *van nooit toe te stemmen in eene zonde, hoe klein dan ook, geeft ons de verzekering, dat wij in Gods genade zijn.* 1) Maar, wanneer de ziel in eene diepe troosteloosheid is gedompeld, kan zij ook dit niet duidelijk onderschei-

1) Esprit. l. 5. c. 4.

den; doch zij moet in dien toestand niet verlangen, hetgeen zij *wil* ook te *gevoelen*; het is genoeg, dat zij wil met het hoogere gedeelte van haar wilsvermogen; ziedaar, hoe zij zich geheel moet overgeven in de armen van Gods goedheid. O die acten van vertrouwen en overgiving, te midden dezer duisternissen en dezer troosteloosheid, hoe wonden zij Gods hart! Ach hebben wij toch vertrouwen in een God, die, gelijk de H. Theresia zegt, ons meer bemint dan wij onszelf beminnen.

27) Dat zij zich dan troosten, die aan God zoo dierbare zielen, welke verlangen geheel aan Hem toe te behooren en ter zelfder tijd beroofd zijn van allen troost. Hunne toosteloosheid is een teeken, dat zij door God vurig bemind worden en dat Hij hun een plaats bereid houdt in den hemel, waar de vertoostingen volkomen en eeuwig zijn. Laten zij er van verzekerd zijn: hoe meer zij op deze aarde bedrukt zijn geweest, hoe meer zij in het rijk der zaligen zullen getroost worden. *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae laetificaverunt animam meam.* 1) Tot troost dezer bedrukte zielen, wil ik hier iets aan toevoegen uit het leven der H. Joanna de

1) Ps. 93. 19.

Chantal. Een en veertig jaren lang werd deze heilige vrouw aanhoudend gefolterd door vreeselijke inwendige kwellingen, door bekoringen en door de vrees, dat zij in Gods ongenade leefde, ja zelfs, dat zij van God verlaten was. Zóó aanhoudend en zóó hevig waren hare bitterheden, dat, gelijk de overmaat der smart haar deed zeggen, alleen de gedachte aan den dood haar eenige verlichting schonk. „De aanvallen (zoo zegt zij) zijn zóó geweldig, dat ik niet weet, waar voor mijne arme ziel eene schuilplaats te vinden. Het is mij somwijlen, alsof het geduld mij reeds begeeft en alsof ik op het punt ben, alles prijs te geven en te laten varen.” „De tyrannij der bekoring is zóó wreed, (ziedaar nog eens hare woorden) dat ik ze elk uur en elken dag tegen het verlies van mijn leven zou willen ruilen; meermalen ben ik er niet door in staat te eten of te slapen.” 1)

28) In de laatste acht of negen jaren van haar leven waren hare bekoringen nog veel heviger. Onze heilige moeder de Chantal verduurde nacht en dag een aanhoudende inwendige marteling bij al wat zij deed, hetzij zij bad of werkte, ja zelfs wanneer zij rustte; aldus getuigt de Eerw. Moeder de Changy,

1 Mem. de la Mère de Changy, 3 Part. c. 27.

die dan ook een allerinnigst medelijden met haar had. Behalve de kuischheid was er geene deugd, waartegen de heilige niet bevochten werd met stormen van twijfels, duisternissen en angsten. Somwijlen be-roofde God haar van zijn licht, scheen Hij haar vertoornd en als op het punt, haar van zich weg te stooten, zoodat zij uit schrik en om eenige verlichting te vinden, haren blik naar iets anders wendde; maar daar zij de gewenschte verlichting niet vond, was zij genoodzaakt hare oogen weder op God te richten en zich over te geven aan zijne barmhartigheid. De goddelijke bijstand wel is waar ontbrak haar niet; maar aan haar scheen het, dat God haar verlaten had; want noch in het gebed, noch in de lezing van godvruchtige boeken, noch in de H. Communie, noch in eenige andere geestelijke oefening vond zij ook maar de minste voldoening, doch alleen verveling en angsten. Hare eenige gedragslijn in dien staat van verlatenheid was, hare oogen op God te vestigen en Hem te laten begaan.

Doch, zoo zegt de heilige, deze eenvoudige wijze van doen was haar te midden harer verlatenheid een nieuw kruis, en die onmacht om te werken eene vermeerdering van smart. Zij vergeleek zich bij een zieke, die overstelpt is van smarten en niet in staat

is zich van de eene zijde naar de andere te bewegen, die van zijn spraak is beroofd en zijn lijden niet kan openbaren, blind is en niet weet of zij, die bij hem komen, hem medicijnen of vergif toedienen; en onder bittere tranen voegt zij er bij: *Het is mij alsof ik geen geloof, geen hoop en geen liefde tot mijnen God meer heb.* Te midden van dat alles behield de heilige nochtans een opgeruimd gelaat, was zij liefderijk in den omgang en hield zij haren blik aanhoudend op God gevestigd, rustend in de armen van den goddelijken wil. De H. Franciscus van Sales dan ook, die haar bestierder was en zeer goed wist, hoe dierbaar hare schoone ziel aan God was, schrijft van haar het volgende: *Haar hart is als een doove zanger, die allerheerlijkst zingt, maar er zelf volstrekt niet van kan genieten.* En aan haar zelve schrijft hij: *Gij moet uwen Zaligmaker dienen alleen uit liefde tot zijn heiligen wil, ondanks de berooving van allen troost en temidden dezer stroomen van droefheid en angst.* Zie daar hoe de heiligen worden gevormd.

*Scalpri salubris ictibus
Et tunsione plurima
Fabri polita malleo
Hanc saxa molem construunt*

*Aptisque juncta nexibus
Locantur in fastigio.*

De heiligen zijn als uitverkoren steenen, die, gelijk de H. Kerk zingt, bewerkt onder de slagen van het houweel, d. w. z. onder bekoringen, angsten, duisternissen en andere in- en uitwendige kwellingen, waardig worden, om de tronen te beklimmen van het zalig rijk des hemels.

GEVOELENS EN SMEEKINGEN.

Jesus, mijne hoop, mijne liefde, eenige liefde mijner ziel, ik verdien uwe vertroosting niet; bewaar ze voor de onschuldige zielen, die U immer hebben bemind; ik, zondaar verdien ze niet en ik vraag ze U ook niet; wat ik U alleen vraag, is: maak dat ik U beminne, maak dat ik Uwen wil volbrengende en beschik verder over mij gelijk het U behaagt. Ellendige die ik ben! andere duisternissen, andere angsten, andere verlatenheid had ik verdiend om de beledigingen, U aangedaan; de hel had ik verdiend, daar moest ik, voor immer van U gescheiden en geheel van U verlaten, reeds eeuwiglijk jammeren. Doch neen, mijn Jesus, ik neem elke straf aan; maar deze niet. Gij verdient een eindelooze liefde, Gij hebt

mij al te zeer verplicht U te beminnen; neen, ik kan zonder U te beminnen niet leven. Ik bemin U, mijn hoogste Goed, ik bemin U uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mijzelf, ik bemin U en ik wil niets anders beminnen dan U. Ik weet het, Heer, de goede wil, welke mij thans bezielt, is louter gave van uwe genade; maar voltooi uw werk, sta mij bij tot aan mijnen dood, laat mij niet aan mijzelf over, geef mij kracht, om de bekoringen, om ook mijzelf te overwinnen, en daarom, maak, dat ik immer mijne toevlucht neme tot U. Ik wil geheel de uwe zijn, ik geef U mijn lichaam, mijne ziel, mijnen wil, mijne vrijheid; ik wil niet meer voor mijzelf leven, maar alleen voor U, mijn Schepper, mijn Verlosser, mijne liefde, mijn al. *Deus meus et omnia*. Ik wil een heilige worden, en verhoop dit van U. Doe mij lijden zoo veel als gij wilt, beroof mij van alles, het is mij genoeg, dat gij mij niet berooft van uwe genade en uwe liefde. O Maria, hoop der zondaren, Gij zijt zoo machtig bij God, ik heb een groot vertrouwen in uwe voorpraak; ik bid U, om uwe liefde voor Jesus, help mij en maak mij heilig.

**Samenvatting van de deugden,
waarover in dit werk is gehan-
deld en welke een ieder, die liefde
voor Jesus heeft, beoefenen moet.**

1) Men moet geduldig lijden al de kwellingen dezes levens, de ziekte, de smarten, de armoede, de vernederingen, de vervolgingen, in één woord, alle wederwaardigheden. Begrijpen wij het wel, de kwellingen dezes levens zijn teekenen, dat God ons bemint en dat Hij ons in het andere leven gelukkig wil zien. Begrijpen wij ook goed, dat de onvrijwillige verstervingen, de verstervingen, die God ons overzendt, Hem veel welgevalliger zijn, dan alle vrijwillige, dan alle, die wijzelve ons opleggen.

2) Zorgen wij in ziekte, ons geheel over te geven aan den wil Gods; want dit behaagt aan God meer dan elke andere devotie. Is onze geest dan niet in staat om te mediteeren, werpen wij dan van tijd tot tijd een oogslag op den Gekruisigde, dragen wij Hem onze pijnen op, en vereenigen wij

ze met de smarten, welke Hij voor ons leed op het kruis. Kondigt men ons aan, dat wij moeten sterven, nemen wij dan den dood met tevredenheid en in den geest van offer aan, betuigen wij dan, dat wij *willen* sterven, om genoeg te geven aan God; want juist die wil gaf aan den dood der martelaren alle verdienste. Zeggen wij dan: *Heer, zie hier ben ik, ik wil alles wat Gij wilt, ik wil lijden zooveel Gij wilt, ik wil sterven, wanneer het U behaagt.* Verlangen wij alsdan niet naar het leven, teneinde boetvaardigheid te doen voor onze zonden. Den dood met volkomen overgeving aannemen is meer waard dan de grootste boetvaardigheid.

3) Wij moeten ons ook overgeven aan den goddelijken wil, bij armoede en bij alle ongemakken, die haar vergezellen, zooals: koude, honger, vermoeienis, oneer, bespotting.

4) Eveneens bij het verlies van verwanten en vrienden, wier leven ons nuttig kon zijn. Gewennen wij ons bij alle wederwaardigheden te herhalen: *God wil het zoo; ook ik wil het aldus*; en bij den dood van verwanten, in plaats van onzen tijd te verliezen met weenen, gebruiken wij dien dan liever om te bidden voor hunne ziel; offeren wij dan de smart, die wij gevoelen over hun verlies, aan Jesus op.

5) Doen wij verder ons best, om met geduld en kalmte de verachtingen en beledigingen te verdragen. Antwoorden wij hun, die ons beledigen met zachtheid; doch wanneer wij ons vertoornd gevoelen, is het 't beste te lijden en te zwijgen, totdat de geest weder kalm is geworden; zorgen wij middelerwijl ons over de ontvangen belediging bij niemand te beklagen; maar dragen wij haar in stilte op aan Jesus, die er ter liefde van ons zoovele verdragen heeft.

6) Zijn wij zachtzinnig jegens allen, jegens oversten en onderhoorigen, jegens grooten en minderen, jegens huisgenooten en vreemden; maar meer bijzonder jegens armen en zieken, meer bijzonder ook jegens allen, die ons met een kwaad oog aanzien.

7) Wanneer wij een ander moeten berispen over zijne fouten, helpt de zachtzinnigheid beter dan elk ander middel; wachten wij ons daarom, iemand te berispen, wanneer wij vertoornd zijn; want dan zal de berisping altijd bitter zijn; hetzij om de woorden, hetzij om de wijze. Wachten wij er ons ook voor den overtreder te vermanen, wanneer hij zelf vertoornd is; want alsdan zal de berisping hem veeleer verbitteren dan tot inkeer brengen.

8) Benijden wij den grooten der wereld de rijkdommen, de eer en de toejuichingen

der menschen niet; benijden wij alleen hen, die Jesus het meest beminnen; want zonder twijfel, dezen zijn gelukkiger dan de grootste koningen der wereld. Bedanken wij ook den Heer, dat Hij ons de ijdelheid doet inzien der wereldsche goederen, waarvoor helaas, zoovele ongelukkigen zich in het verderf storten.

9) Zoeken wij bij al onze handelingen en gedachten niet onze eigene voldoening; maar alleen het welbehagen van God. Zijn wij daarom niet ontstemd, wanneer een of ander werk niet slaagt volgens ons plan; of, wanneer het slaagt, zoeken wij dan de toejuiching en den dank der menschen niet; en zijn wij er ook niet gevoelig over, wanneer men het laakt; troosten wij ons met de gedachte, dat wij gehandeld hebben, om aan God te behagen en niet om te behagen aan de menschen.

10) De voornaamste middelen ter volmaaktheid zijn: 1° Elke voorbedachte zonde vluchten, al is zij ook klein; doch als wij bij ongeluk een kleine fout bedrijven, wachten wij er ons dan voor, ongeduldig en op onszelf toornig te worden; wij moeten er dan met kalmte berouw over verwekken, een acte van liefde doen, Jesus beloven die fout niet meer te zullen bedrijven en Hem om hulp vragen.

11) 2° Verlangen om tot de volmaaktheid

der heiligen te komen, en om alles te lijden, teneinde genoeg te geven aan Jesus. Hebben wij dat verlangen niet, bidden wij Jesus dan, dat Hij het ons in zijne goedheid geve; want als wij niet een waar verlangen hebben om heilig te worden, zullen wij nooit een enkele schrede voorwaarts doen in de volmaaktheid.

12) 3° Vast besloten zijn om de volmaaktheid ook werkelijk te bereiken. Wie niet vast besloten is, werkt met traagheid, en weet bij de voorkomende gelegenheden den weerstand der natuur niet te overwinnen; een besloten ziel daarentegen, sterk door de hulp Gods, welke nimmer ontbreekt, overwint alles.

13) 4° Dagelijks twee uren of minstens één uur aan het inwendig gebed besteden; en zonder strikte noodzakelijkheid het nooit nalaten, welke verveling, welke dorheid en onrust wij ook ondervinden.

14) 5° Meermalen in de week communiceeren, naargelang onze zielbestierder het goed vindt; want zonder toestemming der zielbestierders moet men niet veelvuldig communiceeren. Hetzelfde geldt voor de uitwendige verstervingen, zooals: vasten, cilice dragen, discipline nemen en dergelijke. Wanneer men zulke verstervingen beoefent zonder het goedvinden van zijnen zielsbestierder, zullen zij, ofwel de gezondheid te

niet doen of ijdele glorie te weeg brengen. En daarom moet men noodzakelijk een vasten bestierder hebben, teneinde alles naar zijn goedvinden te regelen.

15) 6° Zonder ophouden bidden, onze toevlucht nemen tot Jesus in al onze benodigdheden, onze toevlucht nemen ook tot de voorspraak van onzen H. Engelbewaarder, van onze H. H. Patronen en bijzonder van de Moeder Gods, door wier handen God ons alle genade schenkt. Wij hebben reeds aangetoond, (op het einde van het XVIII hoofdstuk), dat van het gebed alles afhangt. Inzonderheid moeten wij God iederen dag de volharding vragen in zijne genade. Wie die volharding vraagt, verkrijgt ze; wie ze niet vraagt, verkrijgt ze niet en gaat verloren. Vragen wij Jesus ook zijne heilige liefde en de volkomene gelijkvormigheid met zijnen H. wil. Die genaden nu moeten wij immer vragen door de verdiensten van Jesus Christus. Die beden moeten wij doen, zoodra wij des morgen opstaan, wij moeten ze vervolgens herhalen bij het inwendig gebed, bij de H. Communie, bij het bezoek aan het Allerheiligste Sacrament en bij het gewetensonderzoek des avonds. Vooral moeten wij ten tijde der bekoring aan God zijn hulp vragen, om te weerstaan, inzon-

derheid als het bekoringen zijn tegen de kuischheid; roepen wij dan meermalen de namen van Jesus en Maria aan. Wie bidt, verwint; wie niet bidt, is reeds verwonnen.

16) Wat de nederigheid aangaat, wij moeten ons niet verheffen op rijkdommen, op eer, op adel van geboorte, op talenten, noch eenig ander natuurlijk voorrecht; en des te minder op geestelijke voorrechten; bedenken wij, dat het al gave is van God. Houden wij ons voor de slechtsten van allen, en daarom, zijn wij blijde, als anderen ons verachten; doen wij niet gelijk sommigen, die zeggen, de slechtsten van allen te zijn; maar evenwel willen behandeld worden als de besten van allen. Ontvangen wij daarom met nederigheid de berispingen zonder ons te verontschuldigen, zelfs niet, als wij ten onrechte beticht worden; ten minste indien het niet noodzakelijk is ons te verdedigen, teneinde ergernis te vermijden.

17 Wachten wij er ons nog meer voor, in de wereld vertooning te willen maken en de eer der menschen te zoeken; houden wij daarom dien grooten grondregel van den H. Franciscus voor oogen: *Slechts datgene zijn wij, wat wij zijn in de oogen van God.* Vooral voor een kloosterling zou het erg zijn, als hij naar ambten van eer of van gezag in zijne orde streefde;

de eer van een kloosterling is de nederigste van allen te zijn, en diegene is het nederigste, die met de grootste blijdschap de vernederingen aanneemt.

18) Onthechten wij ons hart van al het geschapene. Wie aan iets ter wereld, hoe klein ook, gehecht is, kan nimmer opwaarts vliegen, om zich geheel te vereenigen met God.

Inzonderheid, onthechten wij ons aan de ongeregelde genegenheid voor verwanten. De H. Philippus Nerijs placht te zeggen, dat wij al de genegenheid, die wij aan de schepselen geven, ontnemen aan God. Vooral wanneer er spraak is van een levensstaat te kiezen, moeten wij op onze hoede zijn voor onze ouders; want meestal zoeken zij meer hun eigen belang dan ons waarachtig geluk. Wij moeten ons ook losmaken van het menschelijk opzicht en van alle zucht naar ijdele glorie; vooral moeten wij ons onthechten aan onzen eigen wil. Wij moeten alles verlaten, om alles te winnen, *Totum pro toto*, gelijk Thomas a Kempis zegt.

20) Laten wij nimmer toornig worden, wat er ook gebeure. Worden wij ooit door den toorn verrast, nemen wij dan aanstonds onze toevlucht tot God, en handelen of spreken wij niet, voor en al eer de toorn bedaard is. Het is daarom nuttig, zich in het gebed op alle gebeurlijkheden voor te be-

reiden; opdat, wanneer zij werkelijk plaats grijpen, wij ons niet bezondigen door toorn. Gedenken wij het woord van den H. Franciscus van Sales: *Ik ben nooit toornig geweest, of ik heb er later spijt van gehad.*

21) Geheel de heiligheid bestaat in God te beminnen, en geheel de liefde tot God bestaat in het volbrengen van zijnen H.-wil. Wij moeten ons dus zonder voorbehoud onderwerpen aan alles, wat God over ons beschikt, en daarom met tevredenheid alles aannemen, hetzij zoet of bitter, wat God wil; geen andere gezondheid verlangen dan die God wil; met al onze gebeden slechts beoogen, van God de genade te verwerven, om volmaakt zijnen wil te volbrengen. Om nu zeker te zijn van Gods wil, moet men zich onderwerpen aan de gehoorzaamheid, hetzij van zijnen overste, indien men kloosterling is, hetzij van zijnen biechtvader, indien men in de wereld is. Men houde voor zeker wat de H. Philippus Nerijs zegt: *Van hetgeen men uit gehoorzaamheid doet, behoeft men aan God geen rekenschap te geven*, zoo het althans niet klaarblijkelijk zonde is.

22) Tegen de bekoringen zijn de middelen twee in getal: de overgave en het gebed. De overgave: want, hoewel de bekoringen, die ons tot zonde aanzetten, niet van God

komen, laat God ze echter toe tot ons welzijn, en daarom, hoe lastig de bekoringen ook zijn, wachten wij er ons voor, toornig te worden; doch onderwerpen wij ons aan den wil Gods, die ze toelaat, en wapenen wij ons met het gebed, dat onder alle het krachtigste en veiligste wapen is, om den vijand te overwinnen. De slechte gedachten zijn geen zonde, zij mogen nog zoo afschuwelijk en zoo goddeloos zijn; alleen de toestemming is zonde. Wanneer wij de namen van Jesus en Maria aanroepen, zullen wij nimmer overwonnen worden. Als de bekoring ons overvalt, is het goed, ons besluit te vernieuwen, van liever te sterven dan God te beleedigen; ook is het goed, meerdere malen het kruisteecken te maken met wijwater, ook de bekoringen te openbaren aan den biechtvader; maar het noodzakelijkste middel is, te bidden en aan Jesus en Maria hulp te vragen, om te weerstaan.

23) In de troosteloosheid des geestes moeten wij ons vooral in twee acten oefenen. 1° Moeten wij ons vernederen, erkennen, dat wij verdienen aldus te worden behandeld. 2° Ons onderwerpen aan den wil Gods en ons overgeven in de armen zijner goedheid. Wanneer God ons vertroost, bereiden wij ons dan voor op beproevingen, daar deze meestal op de vertroostingenvolgen.

Wanneer God ons echter in troosteloosheid laat, vernederen wij ons dan en geven wij ons over aan den goddelijke wil; op die wijze zullen wij veel meer voordeel trekken uit de troosteloosheid dan uit de vertroosting.

24) Om immer goed te leven, moeten wij ons zekere algemeene geestelijke grond beginselen in den geest prenten, bijv.: Alles op deze wereld neemt een einde; er komt een einde aan het genot, er komt een einde aan het lijden; maar de eeuwigheid eindigt nooit. — Waartoe dient al de grootheid der wereld op het oogenblik van sterven? — Al wat van God komt, hetzij voor of tegenspoed, het is alles goed, het strekt al tot ons welzijn. — Wij moeten alles verlaten, om alles te winnen. — Zonder God kan men nooit waren vrede hebben. — God beminnen, onze ziel zalig te maken, dat alleen is noodzakelijk. — Alleen voor de zonde moet men vreezen. — God verloren, alles verloren. — Wie niets van deze wereld verlangt, is van geheel de wereld meester. — Wie bidt, wordt zalig; wie niet bidt, gaat verloren — Genoegen geven aan God, ook al kost het 't leven. — Al kost God nog zoo veel, Hij is nooit duur. — Voor wie de hel heeft verdiend, beteekent het grootste lijden weinig. — Wat men niet voor God doet, wordt al kwelling. — Wie niets dan God wil, is rijk aan alle

goed. — Gelukkig hij, die in alle oprechtheid kan zeggen: *Mijn Jesus, ik wil U alleen, en niets anders.* — Wie God bemint, vindt in alles genoeg; wie God niet bemint, vindt in niets een waar genoeg.

DEO GRATIAS ET MARIAE.

Wij laten hier nog eenige kleine werkjes volgen, welke door de uitgevers, in de geschriften van den H. Alphonsus zijn verspreid, doch nergens beter hunne plaats vinden dan hier, als aanhangsel van dit schoone werkje.

Zekere teekenen, om te weten of wij de goddelijke liefde bezitten.

De goddelijke liefde wordt in de H. Schrift vergeleken bij het vuur.

Wanneer de Heer in het evangelie wil te kennen geven, dat Hij de liefde Gods op aarde is komen brengen, dan zegt Hij: Ik ben *vuur* op de aarde komen brengen: *Ignem veni mittere in terram*, 1) en in de Apocalyps spoort God de ziel aan, van Hem goud te koopen in den gloed des vuurs. *Suadeo tibi emere a me aurum ignitum*. 2) *Goud in den gloed des vuurs*, d. w. z. de goddelijke liefde. Het vuur nu heeft de twee volgende eigenschappen: Vooreerst het weerstaat aan de tegenkantingen, aan wind en tocht; ja welverre van daardoor uit te dooven, ontbrandt het er te feller door. Op de tweede plaats is het werkzaam; is er vuur, dan wil het werken. Ziedaar derhalve twee zekere kenmerken, om in ons

1) Luc. 12. 49.

2) Apoc. 3. 18.

de liefde Gods te onderkennen: *arbeid* en *geduld*.

Werken wij immer voor onzen God? Hebben wij ten minste de goede meening om in alles zijn goddelijken wil te doen, in alles zijn goddelijk welbehagen te volbrengen? Verduren wij bereidwillig voor Hem allen tegenspoed: armoede, kwellingen, ziekten en dergelijke? Welverre, dat dit alles ons van Hem verwijdert, hecht het ons inniger aan Hem? Zoo ja, dan bezitten wij de liefde Gods, onze liefde is een vuur, dat werkt, dat weerstand biedt aan de tegenkantingen; maar zoo niet, dan is onze liefde tot God niet waarachtig, het is een valsche liefde, het is een liefde met de tong, geen liefde van het hart. Tegen die liefde waarschuwt ons de H. Joannes in zijn tweeden brief, als hij zegt: *Filioli, non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate.* 1) *Mijne kindertjes* (welk eene liefde spreekt er uit deze woorden!) *mijne kindertjes, beminnen wij niet met woorden en met de tong; maar met de daad en in waarheid.* Als de liefde niet werkt, zegt de H. Gregorius, dan is zij geen liefde. *Si non operatur, amor non est.* 2)

1) 1. 3.

2) Hom. 80. in evang.

Jesus Christus zegt: *Qui habet mandata mea et servat ea, ille est qui diligit me.* 1) Die mijne geboden heeft, en ze bewaart, die is het, die mij liefheeft. Hoe bitter, hoe vreeselijk iets ook is, zegt de H. Augustinus, de liefde maakt het gemakkelijk en als niets: *Omnia saeva et immania prorsus facilia, et fere nulla efficit amor.* Arbeiden wij dan op die wijze immer voor onzen God? Onderhouden wij de goddelijke geboden? Onderhouden wij ze nauwkeurig? — Onder de goddelijke geboden komen ook de geboden der H. Kerk, de plichten van onzen staat en elke andere bijzondere verplichting. — Overwinnen wij edelmoedig, ja zelfs met blijdschap elke tegenkanting, hoe bitter die ons ook zij? Zoo ja, wij bezitten de liefde Gods; onze liefde is een vuur, dat werkt, dat weerstaat aan de tegenkantingen; maar zoo niet, dan is onze liefde tot God niet waarachtig; het is eene valsche liefde; het is eene liefde met de tong geen liefde van het hart. *Filioli non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate.* Mijne kindertjes beminnen mij niet met woorden en met de tong; maar met de daad en in waarheid.

Treden wij meer in bijzonderheden. De gelegenheid biedt zich aan, om een groot gewin

1) Jo. 14. 21.

te behalen; maar het is onrechtvaardig; — gij zijt in staat u zelve eene voldoening te verschaffen; maar die voldoening is niet geoorloofd; — de plichten van uw staat staan u tegen, de moeite, die gij u moet geven in uwe bediening, verveelt u; — en gij, ter wille van God, gij versmaadt dat gewin, gij verzaakt aan die voldoening, — ondanks uwen tegenzin doet gij alles, waartoe gij verplicht zijt, brengt gij alles ten uitvoer; twijfel er niet aan: gij bezit de goddelijke liefde, uwe liefde is een vuur, dat werkt; maar handelt gij anders, neen dan is uwe liefde tot God niet waarachtig, het is eene valsche liefde, een liefde met de tong, geen liefde van het hart. *Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua sed opere et veritate. Mijne kindertjes, beminnen mij niet met woorden en met de tong; maar met de daad en in waarheid.*

Gaan wij verder. Onverwachts bezoekt u eene beproeving, onverwacht ontstaat er een geschil, waarvan voor u alles afhangt, onverwachts verliest gij dien persoon, op wien geheel uw hoop was gevestigd, die uw eenige steun was; en gij, gij biedt alles bereidvaardig aan God ten offer, gij verdraagt alles, zelfs met blijdschap; twijfel er niet aan: gij bezit de liefde Gods, uwe liefde is een vuur, dat weerstaat aan de

tegenkantingen ; maar zijt gij anders gesteld , neen , dan is uwe liefde tot God niet waarachtig , het is eene valsche liefde , eene liefde met de tong , geene liefde van het hart. *Filioli mei , non diligamus verbo , neque lingua sed ope e et veritate .* *Mijne kindertjes , beminnen wij niet met woorden en met de tong , maar mei de daad en in waarheid .*

Het lijden vooral , o welk een schoon teeken van liefde ! hoeveel zekerder nog dan de arbeid ! Wie arbeidt voor den beminde , hij geeft zich zelve ten dienste van het voorwerp zijner liefde , en levert daarom het bewijs , dat hij bemint ; maar wie lijdt , hij vergeet ten gelieve van den welbeminde zelfs zijn eigen persoon , en daarom geeft hij blijk van *groot* liefde . Door dit teeken dan ook heeft God de groote liefde willen beproeven van den heiligen Job .

Een groot beminnaar van God was ongetwijfeld de heilige Job ; maar wanneer betoonde hij zich waarlijk zoodanig ? Was het misschien , toen hij zich omgeven zag door een talrijk kroost ? Was het , toen hij zich baadde in den overvloed ? toen hij zich in een volmaakt staat van gezondheid bevond ? Zeer zeker ook toen ; want ook toen erkende hij , alles aan God verschuldigd te zijn , hij was God dankbaar , droeg offer-

anden op, behartigde zijn plichten, want hij gaf heilige lessen aan zijne kinderen en bad onophoudelijk voor hen; opdat zij den Heer toch nooit mochten beleedigen: *Ne forte peccaverint filii mei.* 1) Maar zijne liefde tot God toonde zich eerst in hare ware grootheid, toen de Heer, juist om deze liefde te beproeven, hem op één oogenblik van al zijne goederen beroofde, op één oogenblik al zijn kinderen deed sterven, hem op één oogenblik geheel en al zijne gezondheid ontnam, toen God het zoo ver liet komen, dat Job, geheel en al slechts ééne wonde, op een mesthoop gezeten, met een scherf het vuil van al zijn leden moest vagen en de heilige man echter bij deze vreeselijke ongelukken, te midden van al deze ongehoorde kwellingen, met een onbezweken en immer gedenkwaardig geduld voortdurend niets anders herhaalde dan: *De Heer heeft mij al deze goederen gegeven. De Heer heeft ze mij ontnomen. Het is geschied gelijk het behaagd heeft aan God; de naam des Heeren zij gezegend: Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.* 2)

Maar wat spreek ik van Job! Wat heeft

1) Job I. 5.

2) Job. I. 21.

Jesus Christus tot zijn Apostelen gezegd, toen hij zijn H. lijden ging beginnen? Mijne apostelen, zoo sprak Hij, opdat de wereld erkennen moog', dat ik den Vader bemin, welaan, laten wij gaan: *Ut cognoscat mundus, quia diligo Patrem, surgite, eamus.* 1) Ziedaar dan, ziedaar het zekerste, het ontegensprekelijk teeken van de ware liefde tot God: geduld, geduld; bereidwaardig alles voor Hem lijden.

Merkwaardig zijn de woorden en daden der heiligen op dit punt. *Of lijden of sterven*, roept de H. Theresia uit; de H. Maria Magdalena de Pazzi: *lijden en niet sterven*; de H. Joannes van het Kruis: *lijden en zwijgen*.

De heilige martelaren wekten de beulen op, om hen te folteren, hitsten de wilde dieren aan, om hen te verscheuren.

De H. Liduina verdroeg bereidwillig eene pijnlijke ziekte van 38 jaren De H. Francisca Romana verdroeg bereidvaardig de onrechtvaardige verbanning van haren echtgenoot en de verbeurdverklaring van al hare goederen. De H. Joannes van het Kruis, reeds genoemd, verdroeg bereidvaardig een harde gevangenschap van negen maanden, gepaard met onnoemelijke ongemakken en kwellingen.

Ziedaar dan, ziedaar het zekerste, het ontegensprekelijk teeken van de ware liefde

1) Jo 14. 31.

Gods : geduld ; alles lijden , alles bereidvaardig voor God lijden.

O gelukkig, o zalig hij, die in het bezit is dezer twee zoo zekere kenteekenen : arbeiden geduld ; die voor den grooten God werkt en lijdt en dus genoegzaam zeker is, dat hij de liefde Gods bezit !

Al het goud der wereld, het is, bij het minste graadje van goddelijke liefde vergeleken, niet meer dan een luttel zands. *Omne aurum in comparatione illius arena est exigua.* 1) Ja alle rijkdommen der wereld, zij zijn bij een gering graadje van liefde Gods niet meer dan een niet ; de Wijze Man zegt het uitdrukkelijk in de H. Schrift : *Divitias nihil esse duxi in comparatione illius* 2.) *Rijkdom hield ik voor niets in vergelijking van haar.*

Maar wat spreek ik van *al het goud der wereld, van allen wereldschen rijkdom*, daar zelfs de hoogste bovennatuurlijke gaven zonder de liefde Gods niets beteekenen ? De H. Apostel Paulus, hij, die de liefde Gods in zoo hoogen graad bezat en daarom zoo goed hare waarde kende, getuigt het.

Indien ik, zoo zegt hij, 3) de gave aller

1) Sap. 7. 9.

2) Ibid. 8.

3) 1 Cor. 13.

talen had, indien ik alle talen kon spreken, niet alleen de taal der menschen, maar ook die wonderbare taal, welke de engelen spreken met elkander; doch ik had de liefde niet, ik zou niets anders zijn dan een wandluidende symbaal. *Si linguis hominum loquar et angelorum, charitatem autem non habeam factus sum velut aes sonans, aut cymbalum tinniens.*

Indien ik de hoogste gave had van profetie, zoodat ik in de diepst verborgen geheimen kon doordringen, indien ik de gave had van alle wetenschappen, en een gave van geloof, zoo groot, dat ik bergen kon verzetten; maar de liefde Gods niet bezit, dan ben ik een niet. *Si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia; si habuero omnen scientiam et omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habeam nihil sum.*

De schoone deugd der liefde Gods is onder alle andere deugden de koningin deugd, wier heerschappij in eeuwigheid zal duren.

Het geloof zal na den dood zijne belooning hebben; want het zal zien, wat het geloofd heeft; maar de *deugd* van geloof zal in den hemel niet zijn.

De hoop zal na den dood hare belooning hebben; want zij zal bezitten wat zij gehoopt heeft; maar de *deugd* van hoop zal in den hemel niet zijn.

De liefde tot God zal na den dood hare belooning hebben en zij zal in alle eeuwigheid heerschen; want in een eindeloos geluk zal zij dien God blijven beminnen, welken zij op aarde heeft bemind.

Wel gelukkig dan, wel zalig hij, die deze twee zoo zekere kenteekenen der liefde Gods bezit: arbeid en geduld, hij, die bereidvaardig voor zijnen God werkt en lijdt, en dus genoegzame zekerheid heeft, dat hij in't bezit is der heilige, der waarachtige liefde Gods!

Beminnen wij dan allen, beminnen wij allen, en allen op gezegde wijze onzen God. Hebben wij bij ieder werk steeds den goeden God voor oogen, verrichten wij iedere handeling volgens zijn goddelijken wil, volgens zijn goddelijk welbehagen, en verdragen wij, niet alleen met geduld, maar zelfs met blijdschap, alles, wat met onze eigenliefde en onze menschelijke gevoeligheid in strijd is. Onzen God te beminnen, ziedaar het eenig doel, waarom wij door God zijn geschapen en op de wereld geplaatst.

Laat dan het nastreven van dit eenig doel onze eenige zorg, onze eenige bekommering zijn op deze wereld.

Achten wij alleen die heilige liefde als een zaak van gewicht, laten wij die heilige liefde alleen aan God dikwijls met aan-

drang vragen. *Geef ons slechts uwe liefde, o Heer, zoo moeten wij allen en ieder onzer dikwijls zeggen, geef ons slechts uwe heilige liefde en uwe genade, dan ben ik rijk genoeg en vraag U niets meer. Amorem tui solum cum gratia tua mihi dones et dives sum satis nec aliud quidpiam ultra posco*; dit was ook de aanhoudende bede van dien grooten heilige, van dien man zoo vol van liefde tot God, den grooten H. Ignatius.

**Korte acte van volmaakte
liefde tot God, die men zeer
dikwijls moet herhalen.**

Mijn God ik bemin U boven alles, met geheel mijn wezen; omdat Gij het verdient.

Twaalf korte schietgebeden voor de twaalf groote feesten des jaars, (zeven feestdagen des Heeren en vijf der H. Maagd) die men echter naar zijn devotie ook op andere dagen kan gebruiken:

VOOR KERSTMIS.

O mijn Jesus, word geboren in mijn hart.

VOOR 'S HEEREN BESNIJDENIS.

Uw naam, o Jesus, zij mijne vreugde.

VOOR DRIEKONINGEN.

Ik aanbid U, o Jesus, en ik bemin U
in vereeniging met uwe heilige Koningen.

VOOR PASCHEN.

Mijn Jesus, eerst met U lijden, en dan
met U genieten.

VOOR 'S HEEREN HEMELVAART.

O Jesus, neem ook mijn hart met U ten
hemel.

VOOR PINKSTEREN.

Heilige Geest, licht, ijver en volharding!

VOOR H. SACRAMENTS DAG.

Jesus onze spijs, Jesus onze zoetheid,
Jesus ons geluk!

VOOR HET FEEST VAN MARIA, ONBEVLEKT
ONTVANGEN.

H. Maagd, Gij zonder smet en vol van
genade in het eerste oogenblik van uw
aanzijn, en ik zonder smet en in staat van
genade in het laatste oogenblik mijns levens!

VOOR HET FEEST VAN MARIA GEBOORTE

Allerheiligste Maagd, uwe *geboorte* heilig
en mijn *dood* heilig!

VOOR O. L. V. BOODSCHAP

Allerheiligste Maagd, Gij verheven, om de gezegende Moeder Gods te zijn; en ik om getrouw te zijn in zijnen dienst!

VOOR O. L. V. HEMELVAART

Allerheiligste Maagd, Gij zijt gestorven van louter liefde, dat *ik* ten minste sterve met een volmaakt berouw.

Zijn wij toch allen dienaren, allen dienaren van Maria; na God de Allerheiligste Maagd. Zalig de Christen, welke de allerheiligste Maagd aan zijn zijde heeft en rampzalig de Christen, welke de allerheiligste Maagd *niet* heeft aan zijne zijde.

De Allerheiligste Maagd vermag alles bij God; omdat zij zijne waarachtige Moeder is en God haar zoo vurig bemint. De Allerh. Maagd wil ons alle goed; want zij is ook *onze* waarachtige moeder, zij bemint ons zoo zeer.

Trachten wij Haar dan immer meer voor ons te winnen, trachten wij haar immer meer voor ons te winnen, door voortdurend aan te groeien in godsvrucht tot Haar.

Elken dag haar Rozenkrans.

Elken zaterdag de vaste ter harer eer.

Voor elk harer voornaamste feesten de novene en de vastendag; op ieder van hare

feestdagen, ook de kleinste, bijzondere oefeningen van godsvrucht.

En dan in al onze benoodigdheden, bij alle voorvallen steeds tot Haar onze toevlucht genomen, op Haar steeds vertrouwd; door Haar beveiliging in dit leven, beveiliging in den dood, beveiliging in alle eeuwigheid.

En zou het ook anders kunnen zijn? Weet gij hoe in den hemel de zaken zich toedragen? De Allerh. Maagd plaatst zich voor haren goddelijken Zoon: *Mater stat ante Filium*. Zij toont haren boezem, waarin Hij negen maanden opgesloten was, hare heilige borst, waaraan zij hem zoo dikwijls heeft gevoed. De Zoon plaatst zich voor zijnen goddelijken Vader: *Filius stat ante Patrem*. Hij toont den Vader Zijne doorboorde zijde, de heilige wonden, die Hij voor ons ontving: *Et ostendit Patri latus et vulnera*. Bij het gezicht nu dezer allerzoetste onderpanden van liefde van den Zoon, kan de Vader Hem niets weigeren, en wij, wij worden in alles verhoord: *Ibi nulla poterit esse repulsio ubi sunt tot amoris insignia*. Aldus bemoeidigt ons die vurige vereerder der Allerheiligste Maagd, de H. Bernardus. Daar nu de Allerh. Maagd; omdat zij de waarachtige Moeder van God is, ook tevens de Moeder is der schoone liefde: *Mater pulchrae dilec-*

tionis, moge zij ons dan de heilige liefde verwerven, moge God zelf, door hare bemiddeling, ons hart met zijne heilige liefde vervullen. *Ignem sui amoris accendat Deus in cordibus nostris.*

Leve Jesus onze liefde en Maria onze hoop.

Godvruchtige verzuchtingen tot Jesus.

VAN EENE ZIEL, DIE HEM GEHEEL WIL
TOEBEHOOREN.

I. Verzuchtingen van geloof.

O godloochnaars, gij, die het geloof aan God verwerpt, dwazen, die gij zijt! Als gij niet gelooft, dat er een God is, zegt mij, wie heeft u dan geschapen? Hoe kunt gij u voorstellen, dat er schepselen zijn, zonder een beginsel, dat ze geschapen heeft? Die wereld, welke gij bewondert, waarin alles in zoo schoone en blijvende orde geregeld is, zou die voortgekomen zijn van het toeval, waarin noch orde noch verstand is? Rampzaligen! gij tracht u te overtuigen, dat evenals het lichaam ook de ziel sterft; maar o God! wat zult gij zeggen, wanneer gij de eeuwigheid binnengegaan, zult zien, dat uwe zielen eeuwig zijn en dat er in eeuwigheid geen herstel meer is voor uw ongeluk!

Maar, als gij gelooft, dat er een God is, dan moet gij ook aannemen, dat er een ware godsdienst bestaat. Wanneer gij echter niet gelooft, dat *onze* godsdienst, dat is de Roomsche-Katholieke, de ware is, zegt mij, waar zult gij dan den waren godsdienst vinden? Wellicht bij de heidenen, welke zoo vele goden aannemen en ze zoodoende allen te niet doen en loochenen? Wellicht bij de Mahomedanen, wier godsdienst een mengsel is van fabelen, ongerijmdheden en tegenspraak; een godsdienst, uitgevonden door een eerloozen bedrieger, en eerder gemaakt voor de dieren dan voor den mensch? Wellicht bij de Joden, die, wel is waar, een tijdlang het ware geloof hebben bezeten, maar hunnen verwachten Verlosser hebben verloochend, de wet der genade, door Hem geleerd, hebben versmaad, en daarom hun geloof, hun land en alles hebben verloren? Wellicht bij de ketters, die zich van onze kerk, de eerste, door Jesus Christus met de belofte van onvergankelijkheid gesticht, hebben afgescheiden en de geloofswaarheden zoo zeer hebben verward, dat zij allen in hun geloof met elkander in tegenspraak zijn? Ach, hoe overduidelijk is het, dat ons geloof het eenig ware is! Ofwel er is een geopenbaard geloof, en er kan geen andere ware godsdienst zijn

dan de onze: ofwel er is geen geopenbaard geloof, en alle godsdiensten zijn valsch. Doch dit laatste kan niet zijn; want als er een God bestaat, moet er ook een waar geloof en een ware godsdienst zijn.

Hoeveel dwazer echter zijn die Christenen, welke aan het ware geloof vasthouden, en evenwel leven alsof zij *niet* geloofden? Zij gelooven, dat er een God is, rechtvaardig Rechter, dat er een hemel is en een hel, die eeuwig duren; en toch leven zij, alsof er noch oordeel, noch hemel, noch hel, noch eeuwigheid, noch God bestond.

O mijn God, hoe kunnen de Christenen gelooven in Jesus Christus; gelooven in een God, die geboren wordt in een stal; in een God, die gedurende dertig jaren verborgen leeft in een werkwinkel, daar gelijk een eenvoudige knaap werkt en van een daggeld leeft; in een God eindelijk, aan een kruis genageld, stervend van smarten; en toch Hem niet beminnen, ja Hem verguizen door hunne zonden!

O heilig geloof, verlicht die arme blinden, welke voor eene gansche eeuwigheid hun verderf te gemoet gaan! Maar reeds straalt dat licht, het verlicht alle menschen, geloovigen en ongeloovigen. *Lux vera quae illuminat omnem hominem.* Hoe komt het

dan, dat zoovelen verloren gaan? O vervloekte zonde, gij verblindt het verstand van die arme zielen; in de eeuwigheid ja, zullen hunne oogen open gaan; maar dan zal er geen herstel meer zijn voor hunne dwaling.

Hoe komt het, mijn Jesus, dat zoovelen uwer dienaren zich afgezonderd hebben in grotten en woestijnen, om aan het werk hunner zaligheid te arbeiden, dat zoo vele grooten, ja vorsten dezer wereld zich hebben opgesloten in een klooster, om daar arm en onbekend te leven, teneinde hunne eeuwige zaligheid in veiligheid te stellen? zoovele martelaren alles hebben verlaten? zoovele maagden de hand der eersten onder de grooten dezer wereld hebben versmaad en met liefde de pijnbanken, de bijlen, de tangen, de gloeiende roosters, den vreeselijksten dood hebben omhelsd, om uwe genade niet te verliezen, terwijl zoovele anderen van U verwijderd leven in zonde, maanden en jaren lang?

Ik dank U, mijn Jesus, voor het licht, dat Gij mij geeft, waardoor ik inzie, dat al de goederen dezer wereld niets anders zijn dan rook, slijk, ijdelheid en bedrog; en dat Gij alleen het waarachtige, het eenige goed zijt.

Mijn God, ik dank U, dat gij mij dit heilig geloof hebt gegeven en dat gij het

ons zoo geloofwaardig hebt gemaakt door die vele kenteekenen, gelijk daar zijn vervulling der profetiën, de waarachtigheid der mirakelen, de standvastigheid der martelaren, de heiligheid der leer, de wonderbare verspreiding er van over de gansche wereld. Inderdaad, als ons geloof niet het ware was, dan zou men moeten zeggen, dat Gij ons hebt bedrogen, daar Gij het zóó vele kenteekenen hebt gegeven van waarachtigheid. Ik geloof alles, wat de H. Kerk mij leert te gelooven; omdat Gij ons dit alles hebt geopenbaard. Geenszins verlang ik de mysteriën, welke mijn verstand te boven gaan, te begrijpen. Uw woord is mij genoeg. Ik bid U, vermeerder mijn geloof: *Adauge nobis fidem.*

II. Verzuhtingen van vertrouwen.

Mijn Jesus, het gezicht mijner zonden jaagt mij groote vrees aan; maar veel grooter dan die vrees is de moed, de troost, dien ik ontwaar, wanneer ik U aan het kruis aanschouw. Neen, Gij zult mij geen vergiffenis weigeren, Gij, die mij uw Bloed en uw leven niet geweigerd hebt. Wonden van Jesus, Gij zijt mijne hoop.

Mijn dierbare Verlosser, in het uur van mijnen dood, bij die laatste en daarom

dubbel felle aanvallen, waarmede de hel mij zal bekampen, moet Gij mijne kracht zijn. Ik hoop, dat Gij om wille van uwen bitteren dood, mij zult doen sterven in uwe genade en brandend van uwe liefde. Ach, om die drie uren van doodsangst, welke Gij leedt aan het kruis, geef mij de genade, om al de pijnen van mijnen doodstrijd met gelatenheid en uit liefde tot U te lijden. O Maria, om de bittere smart die Gij gevoeldet, toen uw Jesus den geest gaf, verwerf mij de genade, van te sterven met een acte van liefde tot God, om Hem daarna in vereeniging met U eeuwiglijk te beminnen in den hemel.

Mijn Jesus, om uwe verdiensten hoop ik van U vergiffenis van alle beledigingen, die ik U heb aangedaan. Maar, mijne gekruisigde Liefde, hoe kan ik vreezen voor vergiffenis, daar Gij juist, om mij vergiffenis te schenken, gestorven zijt? Hoe kan ik vreezen voor barmhartigheid, daar deze U uit den hemel deed neerdalen, om mijne ziel te zoeken? Hoe kan ik vreezen, dat Gij mij de genade zult weigeren van U te beminnen, daar Gij juist zooveel geleden hebt, om U meester te maken van mijn hart? Hoe kan ik vreezen, dat mijne bedrevene zonden, die ik thans van ganscher harte vertoei, mij wellicht berooven zullen van uwe genade, terwijl Gij al uw bloed

hebt gestort, juist om mijne zonden uit te wischen en mij aldus uwe vriendschap te doen herwinnen? Ik zie, dat Gij mij een afschuw geeft van de beleedigingen, die ik U heb aangedaan, dat Gij mij licht geeft, om de ijdelheid in te zien der wereld, dat Gij mij doet beseffen de liefde, die Gij mij hebt toegedragen, dat Gij mij verlangen inboezemt, om geheel de uwe te zijn; dit alles is een teeken, dat Gij mij zalig wilt zien; ook ik, dierbare Verlosser, ook ik wil mijne zaligheid, om alzoo eens in den hemel uwe barmhartigheid eeuwiglijk te loven. *Misericordias Domini in aeternum cantabo.* Dat immer die spijt over mijne zonden in mijn hart gevestigd blijve, gelijk ook het verlangen, om U uit geheel mijn hart te beminnen.

Mijn beminde Verlosser, mijn Rechter, wanneer ik in het oogenblik van sterven in uwe tegenwoordigheid verschijn, ach verwerp mij dan niet van uw aangezicht.

Cum veneris judicare, noli me condemnare. Verwijs mij toch niet naar de hel; want in de hel kan ik U niet beminnen. Ach maak toch, dat die wonden, welke Gij in uw lichaam draagt, als zoovele bewijzen van de liefde, die Gij mij hebt toegedragen, mij niet ten eeuwigdurende foltering zullen strekken. Vergeef mij dan, vóór dat

het uur aanbreekt, om mij te oordeelen. Maak, dat, wanneer ik U de eerste maal zie, ik U met een kalm en niet met een toornig gelaat aanschouwe; verklaar mij dan voor uw uitverkoren schaapje en niet voor een verworpen bok. *Redemisti crucem passus, tantus labor non nit cassus*. Maak toch, dat uw bloed voor mij niet verloren zij.

Ik ben zondaar, het is waar; maar Gij hebt gezegd, dat Gij den dood des zondaars niet wilt: *Nolo mortem impii, sed ut convertatur et vivat*. Ik zeg aan alles vaarwel; ik verzaak aan alle goederen dezer wereld: aan genoegens, rijkdommen, waardigheden, eer; ik zie, dat het alles slijk, logen en vergif is; ik wend mij daarom tot U, o mijn God. Mijn gekruistigde Jesus, U alleen begeer ik, niets anders.

O mijn God! om mij den hemel te verwerven, hebt Gij, o mijn dierbare Verlosser, uw leven gegeven; en ik, ik heb ter wille mijner vervloekte voldoeningen verzaakt aan den hemel en aan U, eindeloos Goed. Ik verdien dan ook niet, in dat rijk der heiligen binnen te gaan; maar uw heilig Bloed en uw dood bemoedigen mij in mijne hoop op dit geluk. Ja ik hoop, ik verlang naar den hemel. Ik verlang den hemel, mijn Jesus, niet om meer te genieten, maar om U meer te beminnen en

verzekerd te zijn, U eeuwig te beminnen.

Wanneer zal het zijn, mijn liefde en mijn al, dat ik daar aan uwe voeten zal neervallen en die heilige wonden zal kussen, die het onderpand uwer liefde en de oorzaak mijner zaligheid zijn geweest!

Ik lees, mijn Jesus, in mijn geweten het vonnis des doods, dat ik verdiend heb door de beleedigingen U aangedaan; maar op uw kruis lees ik het vonnis der genade, dat Gij mij verdiend hebt met uwen dood. *In te, Domine, speravi; non confundar in aeternum*

Mijn dierbare Verlosser, ik hoop, dat Gij mij, wat het verledene aangaat, vergeving hebt geschonken. Doch, als ik aan mijne vroegere trouweloosheden denk, vrees ik voor de toekomst; echter juist die vrees doet mijn vertrouwen groeien; want nu ik mijne zwakheid ken, zie ik in, dat ik op mijzelf en op mijne besluiten niet meer vertrouwen kan; van U alleen daarom verhoop ik de kracht, om U getrouw te zijn.

Ook beangstigt mij die onzekerheid: zal ik zalig worden of zal ik verloren gaan? maar, mijn dierbare Jesus, als ik U aan het kruis aanschouw, stervend, om mij de zaligheid te verwerven, dan verkwikt mij eene zoete hoop, die mij zegt, dat ik U zal beminnen, dat ik nimmer zal ophouden U te beminnen noch in dit noch

in het ander leven ; die mij zegt, dat ik mij eens in het rijk der liede zal bevinden, waar ik geheel en voortdurend voor U van liefde zal branden, zondervrees, U nog ooit te verliezen

Zelfs thans weet ik niet of ik uwe liefde dan wel uw haat waardig ben ; maar ik gevoel in mijzelven een grooten haat tegen de zonde ; ik gevoel mij bereid, liever elken dood te sterven, dan uwe genade te verliezen ; ik gevoel daarenboven een groot verlangen, om U te beminnen en geheel de uwe te zijn ; dit alles is uwe gave en het zijn teekenen, dat Gij mij bemint. Heb ik derhalve reden, om te vreezen ter oorzake mijner zonden ; ik heb veel meer reden, om te vertrouwen op uwe goedheid, daar Gij mij zoo veel barmhartigheid betoont. Ik geef mij daarom over in uwe handen, handen met nagelen doorboord op het kruis, om mij te bevrijden van de hel :

In manus tuas commendo spiritum meum; redemisti me, Domine Deus veritatis. In uwe handen beveel ik mijnen geest ; Gij hebt mij vrijgekocht, Heer, God van Waarheid.

God, zoo zegt de Apostel, heeft zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard ; maar Hij heeft Hem voor ons allen overgeleverd ; heeft Hij ons dan met dien Zoon niet ALLES gegeven ? *Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum ; quomodo non etiam cum illo omnia nobis*

donavit? Indien dan, mijn Jesus, uw Vader U aan ons heeft gegeven en U heeft gezonden, om voor ons te sterven, hoe kunnen wij dan vreezen, dat Hij weigeren zal ons de vergeving onzer zonden, zijne genade, de volharding, zijne liefde, den hemel te geven? *Cum illo omnia, omnia, omnia nobis donavit. Met Hem heeft hij ons alles gegeven.* Ja, mijn Verlosser, ik hoop alles van het Bloed, dat Gij voor ons hebt gestort. *Tuis famulis subveni quos pretioso sanguine redemisti.*

O Koningin des hemels, o Moeder Gods, o hoop, o toevlucht der zondaren, heb medelijden met ons. *Spes nostra salve. Refugium peccatorum, ora pro nobis.*

III. Verzuchtingen van berouw.

Mijn Jesus om dat afgrijzen, wat Gij van mijne zonden hadt in den hof van Gethsemani, smee ik U, mij een ware droetheid te geven over alle beleedigingen, die ik U heb aangedaan. Vervloekte zonden! ik haat en verfoei u; gij hebt mij de genade van mijnen Heer doen verliezen. Het spijt mij, mijn Jesus, dat ik U den rug heb toegekeerd. Had ik maar alle rampen geleden; doch U niet beleedigd.

Ach, mijn zoete Verlosser, als ik denk aan het misnoegen, dat ik U heb aangedaan, dan is het niet zoozeer de hel, door mij verdiend, die mij doet weenen, alswel de liefde, die Gij mij hebt toegedragen. Ja, want het vuur der hel die ik verdiend heb, is niet zoo groot als die eindelooze liefde, welke gij mij betoond hebt in uw lijden. O mijn God, Gij hebt U voor mij laten binden, voor mij laten geeselen, voor mij in het aangezicht laten spuwen, voor mij aan het kruis laten nagelen, Gij hebt daaraan voor mij willen sterven; hoe heb ik dan, wetend, dat Gij dit alles voor mij hebt gedaan, zoo dikwijls uwe genade kunnen verachten en U den rug toekeeren? Ach ik zou er om willen sterven van smart; ik heb er berouw over, het spijt mij meer dan elk ander kwaad.

Ik besef het kwaad, dat ik gedaan heb, door mij van U te verwijderen, opperste Goed. Ik had liever iedere kwelling, iedere ramp, iederen dood moeten lijden dan U te beledigen; want kon ik grooter kwaad doen, dan vrijwillig uwe genade prijs geven? Ach mijn Jesus, er is niets wat mij meer kwelt dan dit; niets wat mij meer kwelt, dan dat ik U, eindelooze goedheid, heb veracht. Ik dank U, Heer, voor de zoete belofte, die Gij den zondaren hebt

gedaan, de belofte, dat Gij hunne ongerechtigheden niet meer gedenken zult, indien het hun spijt U beleedigd te hebben. *Omnium iniquitatum non recordabor.* Het is alles de vrucht van uw lijden. O zoet lijden! O zoete barmhartigheid! O zoete liefde van mijn Jesus, Gij zijt mijne hoop O mijn Jesus, wee mij, indien Gij niet voor mij gestorven waart en voor mij niet voldaan hadt.

Ach mijn God, *ik* ging om met de gedachte, om U te beleedigen; en Gij, Gij waart er reeds op bedacht, mij barmhartigheid te betoonen. Ik dacht er niet aan, na de zonde, om berouw te hebben; maar Gij, Gij dacht er aan, om mij tot boetvaardigheid op te wekken. In één woord, *ik* heb gedaan wat ik kon, om mijzelven te verdoemen; en Gij, Gij hebt (om het zoo uit te drukken) gedaan wat Gij kondet, om mij *niet* verloren te zien gaan! Gij zijt dan een oneindig goed, en ik heb U versmaad! Gij zijt mijn Heer; en ik heb het gezag voor U verloren! Gij zijt eene oneindige liefde waardig en hebt mij een zoo groote liefde betoond; en ik, ik heb U mijne liefde geweigerd en U zoo veel misnoegen veroorzaakt! Maar Gij hebt gezegd, dat Gij een vermorzeld en berouwvol hart niet kunt versmaden; welnu dan, ik werp mij berouwvol neder voor uw kruis;

het is mij leed uit geheel mijn hart, dat ik U versmaad heb; neem mij op in uwe genade, om wille van het kostbaar Bloed, dat Gij voor mij gestort hebt.

O hoop der zondaren, allerheiligste Maria, verwerf mij vergeving, volharding en liefde tot Jesus.

IV. Betuigingen van goed voornemen.

Mijn Jesus, ik bemin U en ik maak het vast besluit, liever alles te verliezen dan uwe genade. Ik, ik ben zwak, maar Gij zijt sterk, uwe sterkte moet mij sterk maken tegen al mijne vijanden. Uw lijden doet mij dit hopen. *Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo? De Heer is mijn licht en mijn heil, wien zal ik vreezen?*

Mijn gekruisigde Zaligmaker, ik ben niet bevreesd, om mijne goederen, mijne verwanten, ja mijn leven te verliezen; ik vrees alleen, beroofd te worden van uwe vriendschap en uwe liefde. Ik vrees, dat ik U misschien weder bedroeven zal en mij beroofd zal zien van uwe genade. Maar Gij zijt mijne hoop. Ik bid U, de heilige liefde in mij te bewaren; geef mij uwe hulp, opdat ik *alles* overwinne, om U in alles welgevalig te zijn.

Jesu dulcissime, ne permittas me separaria

te: Allerzoetste Jesus, laat niet toe, dat ik van U gescheiden worde. Ik ben het maaksel uwer handen, ik ben verlost door uw Bloed, laat mij toch niet zoo rampzalig worden, dat ik uwe liefde verlieze en mij van U scheide. Sta mij bij in alle gevaren, die ik zal ontmoeten en maak, dat ik daarin steeds mijn toevlucht neme tot U. Ik gevoel een groot verlangen, om U getrouw te blijven en om gedurende het leven, wat mij nog overblijft, alleen te leven voor U; doch Gij moet mij de kracht geven, ik verwacht die dan ook van U.

Mijn Jesus, vermeerder mijne vrees, om U te bedroeven. Ik word ontsteld bij het gezicht van mijne herhaalde ontrouw jegens U in het verledene; maar ik word weder volmoed, als ik let op uwe verdiensten en op die talrijke genaden, die Gij mij hebt geschonken. Zij doen mij vastelijk hopen, dat Gij mij niet zult verlaten, thans nu ik U bemin, daar Gij mij zoo veel barmhartigheid hebt bewezen, toen ik er niet aan dacht U te beminnen. Ik vertrouw niet op mijne krachten, ik weet genoeg, hoe weinig zij beteekenen; maar ik ben vol vertrouwen op uwe goedheid, ik hoop vastelijk dat ik mij nooit van U gescheiden zal zien.

Och, ware ik verzekerd mijn Jesus U nooit meer te zullen verliezen en U immer

te zullen beminnen ! maar ik geef mij over aan uwen goddelijken wil, die beschikt en dit tot mijn welzijn beschikt, dat ik immer, tot mijnen dood toe leve in die onzekerheid; opdat ik mij steeds inniger met U vereenige en U steeds bidde : *Ne permittas me separari a te ; Heer, laaz niet toe, dat ik van U gescheiden worde.* Ja, mijn Jesus, ik herhaal het en geef mij de genade het immer te herhalen : *Ne permittas me separari a te, ne permittas me separari a te. Laat niet toe, dat ik van U gescheiden worde, laat niet toe, dat ik van U gescheiden worden.*

Mijn Verlosser, ik wil mij niet van U verwijderen. Indien het gebeurde, dat alle menschen U verlieten, *ik wil U niet verlaten*, al moest het mij ook het leven kosten. Ik betuig het, al zou er geen hemel zijn noch hel, ik zou toch niet ophouden U te beminnen; omdat Gij, o mijne liefde, ook indien er geen hemel bestond voor die U beminnen en geen hel voor die U niet beminnen, toch verdient, dat men U eindeloos bemint.

Och of de jaren van mijn vroeger leven terugkeerden, ik zou ze allen willen besteden, om U te beminnen ! Maar helaas, zij keeren niet terug. Ik dank U, dat Gij mij hebt afgewacht, en mij niet, gelijk ik verdiend had, naar de hel hebt verwezen. Daar Gij dan zoo goed met mij geweest zijt, offer ik het

leven, dat mij nog overblijft, geheel aan U op. Ik wil dat mijne gedachten, mijne begeerten, mijne genegenheden, alle niets anders beoogen, dan U genoeg te geven en uwen H. wil te volbrengen.

Mijn beminde Jesus, ik wil niet wachten, om U te omhelzen, tot men mij uw beeltenis zal geven in het uur mijns doods; nu reeds omarm ik U en omhels ik uwe doornagelde voeten. Mijne gekuisigde liefde, om mij een goeden dood te verwerven, hebt Gij zelve een zoo smartvollen, een zoo troosteloozen dood willen lijden; ach in dat uur, waarop allen, die van deze wereld zijn, mij zullen verlaten, verlaat dan Gij mij niet, mijn Verlosser; laat dan niet toe, dat ik U verlieze en mij van U scheide. Ontvang mij dan in uwe heilige wonden, maak dat ik daarin mijne ziel teruggeve, terwijl ik U bemin, om dan dáár te komen, waar Gij verblijft, om *eeuwig* te worden bemind.

V. Ontboezemingen van liefde.

O Herder brandend van liefde voor uwe schaapjes, die voor hen niet uwe rijkdommen, maar al uw Bloed hebt gegeven! O goedheid, o liefde, o teederheid van een God voor de zielen! Och kon ook ik, mijn Jesus, mijn bloed en mijn leven geven aan een kruis

of onder een bijl, uit liefde tot U, die uw leven hebt gegeven aan een kruis uit liefde tot mij. Dat alle engelen en alle schepselen in eeuwigheid uwe eindelooze liefde voor de menschen prijzen! O kon ik maken ten koste van van mijn leven, dat allen U beminden! Neem, o Heer, dit verlangen met welgevalligheid aan en geef mij de genade, iets voor U te lijden, alvorens te sterven.

Ach! hoe weinig deden de martelaren, o Verlosser der wereld, toen zij de folteringen der pijnbanken, der ijzeren haken, der gloeiende roosters doorston- den en den bittersten dood omhelsden, uit liefde tot U, die hun God zijt en gestorven zijt ter hunner liefde! Gij zijt gestorven ook voor mij, en *ik* wat heb *ik* in mijn vorig leven ter uwer liefde gedaan? Mijn Jesus, laat mij zoo niet sterven, ik bemin U en ik bied mij aan, om voor U te lijden zooveel Gij wilt. Neem dit offer aan en geef mij kracht, om het te verwezenlijken. Mijn gekruisigde Jesus, van uw kruis voorzaagt Gij de beledigingen, die ik U zou aandoen; en reeds bereiddet Gij mij vergeving. Gij voorzaagt mijn ongeluk; en Gij bereiddet mij het redmiddel; Gij voorzaagt mijne ondankbaarheden, en Gij bereiddet mij de wroeging, de angsten, de zalige verlichtingen, de opwekkingen tot boet-

vaardigheid, de geestelijke vertroosting, de teederheden, die honderde oplettendheden van uwe liefde. Gij gingt derhalve met mij een wedstrijd aan, om te zien, wie van ons het zou winnen: ik met U te beleedigen of Gij met mij steeds meer genade te schenken; ik met uwe rechtvaardige kastijding uit te lokken of Gij met mij tot uwe liefde te trekken! O mijn God, wanneer toch zal het geschieden, dat ik alles verwinne, om genoeg te geven aan U, die voor mij uw leven hebt opgeofferd? Wanneer zal het zijn, dat ik aan alles onthecht, mij geheel vereenigd zal zien met U en uwen heiligen wil? Vurig verlang ik het, ik wil er toe over gaan; maar Gij, Gij moet het doen. Niet aan mij is de kracht, om het ten uitvoer te brengen. Gij hebt beloofd, een ieder te zullen verhooren, die U bidt, welnu ik bid U er om uit geheel mijn hart; ik wil niet sterven, ik wil ook niet langer leven, zoo ondankbaar jegens een zoo groote goedheid.

O vleeschgeworden Woord! o man van smarten, geboren, om een leven te leiden geheel vol kwellingen! O hoogste en laagste der menschen! *Hoogste*, omdat Gij God zijt, meester van het heelal, *Laagste*, omdat Gij er op deze aarde genoeg mee hebt genomen, behandeld te worden als de el-

lendigste aller menschen, zóó zelfs, dat Gij U kaakslagen, bespuwing, beschimping en den hoon van het laagste gemeen hebt laten welgevalen. O goddelijk Lam! o oneindige lietde, eene oneindige lietde waardig! o Gij, die voor mij uw Bloed en leven hebt gegeven! ik bemin U, ook ik breng mijn bloed en leven ten offer; maar wat beteekent het bloed van een worm bij het bloed van een God? het leven van een zondaar bij het leven van de oneindige Majesteit?

Mijn beminde Jesus, die, gedrongen door uw innige barmhartigheid, op aarde gekomen zijt, om ons, verloren schaapjes te zoeken, ach, houd niet op, mij, ellendige, te zoeken, totdat Gij mij gevonden hebt. Gedenk, dat Gij ook voor mij uw Bloed hebt gestort.

O mijn Jesus, die ter mijner liefde geofferd hebt willen worden op het kruis, daaraan hebt willen sterven, van smarten verteerd, ik bemin U en ik verlang mij geheel op te offeren aan uwe liefde. Ik bid U, strek een uwer doorboorde armen uit en hef mij op uit het slijk mijner zonden, genees die tallooze wonden mijner ziel, verbrand, verkeer in mij alle genegenheden, die niet voor U zijn. Gij *kunt* het doen; doe het om wille van uw lijden; vastelijk hoop ik het.

Gij hebt, omdat Gij mij bemint, mij uw Bloed en leven niet geweigerd; *ik* wil, omdat ik U bemin, U niets weigeren, van hetgeen Gij mij vraagt. Gij hebt U zonder voorbehoud geheel aan mij gegeven in uw lijden en in het H. Sacrament des altaars, ik geef mij zonder voorbehoud geheel aan U. Zeg mij, wat wilt Gij van mij? met uwe hulp wil ik alles doen.

O verdoemden, spreekt; zegt ons van uit dien kerker, waarin gij verblijft, wat u het meest foltert in de hel: het vuur, dat u brandt, of de liefde van Jesus? Ach ja, dit is de hel van uw hel, die gedachte, dat een God op aarde is nedergedaald, om u zalig te maken, en dat gij, de oogen sluitend voor dat licht, u vrijwillig in het ongeluk hebt willen storten en dat eendeloos goed hebt willen verliezen, uwen God, die nu nooit meer de uwe zal zijn en dien gij nooit meer zult kunnen herwinnen.

Ach mijn Jesus, mijn schat, mijn leven, mijn troost, mijne liefde, mijn al, ik dank U voor het licht, dat Gij mij geeft; ik bemin U; niets anders ducht ik, dan U te verliezen en mij beroofd te zien van de mogelijkheid om U te beminnen. Maak, dat ik U beminne en doe verder met mij wat U behaagt.

Mijn gekruisigde Jesus, welaan, verbreek

de ketenen mijner ongeregelde genegenheden, die mij beletten mij geheel met U te vereenigen, en bind mij met de gouden banden uwer liefde; maar bind mij zóó vast, dat ik mij niet meer van U kunne losmaken. De buitensporige goedheid, die Gij mij betoond hebt, was reeds voldoende, om mij aan U te binden; maar ik zie mij zelven nog niet met U vereenigd, gelijk ik het wenschte. Bind Gij mij dan zoo; Gij alleen kunt het doen.

O liefde van mijnen Jesus, Gij zijt mijne liefde en mijne hoop. Mijn Jesus, ik verlang uwe zuivere liefde, vrij van alle eigenbelang. Al moet ik iedere eigen voldoening derven, het is niets. Maak, dat ik U beminne, dat alleen is mij genoeg.

Ik begrijp het, Heer, Gij verlangt mijne liefde; daarom hebt Gij mij niet ter hel verwezen en hebt Gij mij zoovele jaren achtervolgd, terwijl Gij mij immer die woorden liet hooren: *bemin mij, bemin mij uit geheel uw hart*. Zeg mij, wat moet ik doen om U volkomen welgevallig te zijn? Zie hier ben ik, ik geef U mijnen wil, mijne vrijheid, geheel mij zelven; ik weet niets meer wat ik U nog kan geven. Ik verlang hier op aarde geen geluk noch eer; het eenig geluk, de eenige eer, die ik verlang, is geheel de uwe te zijn. Neem

mijn offer aan, kom mij te hulp met uwe genade en verlaat mij nimmer. *Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me, Deus Salvator meus.* 1) Mijne liefde en mijn Zaligmaker, versmaad mij niet, gelijk ik verdiende; gedenk, wat U mijne ziel heeft gekost en maak mij zalig; mijne zaligheid nu bestaat in U te beminnen en niets anders te beminnen dan U.

Mijn Jesus, ik verlang niets anders van U dan U. Gij hebt gezegd, dat Gij bemint, die U beminnen: *Ego diligentes me diligo.* Ik bemin U; bemin ook Gij mij dan. Rampzalige, die ik ben, een tijd lang zag ik mij door U gehaat, ter oorzake mijner zonden; maar nu verfoei ik die zonden meer dan alle kwaad en bemin ik U boven al; bemin ook Gij mij dan, haat mij niet langer; ik ben meer bevreesd voor uw haat dan voor alle pijnen der hel.

Mijn beminde Verlosser, zoo zeg ik U met de H. Theresia, *daar men nu eenmaal moet leven, dat men dan alleen leve voor U; het zij nu gedaan met alle inzichten van eigenbelang; wat kunnen wij meer verlangen dan genoeg te geven dan U?*

1) Ps. 26.

VI. Betuigingen van gelijkvormigheid aan den wil Gods.

Mijn Jesus, zoo dikwijls ik zal zeggen: *God zij geloofd*, ofwel: *Gods wil geschiede*, heb ik de meening, om alles aan te nemen wat Gij in tijd en eeuwigheid over mij hebt beschikt. Ik wil geen andere bediening, geen andere woonplaats, geen andere kleederen, geen andere spijs, geen andere gezondheid dan het behaagt aan U.

Ik wil geen andere bezigheid, geen ander talent, geen andere fortuin dan Gij mij hebt toegedacht. Indien Gij wilt, dat mijne zaken niet slagen, dat mijne plannen in duigen vallen, dat ik verongelijkt worde in mijne geschillen, dat mij ontnomen worde al wat ik bezit; ook ik wil het aldus. Indien Gij wilt, dat ik veracht worde, ongaarne gewild, achtergesteld, dat ik belasterd en mishandeld worde, zelfs door hen, die mij het allerdierbaarst zijn; ook ik wil het aldus.

Indien Gij wilt, dat ik arm worde aan alles, verbannen worde uit mijn vaderland, gekerkerd in een onderaardsche gevangenis, dat ik leve in aanhoudende angsten en benauwdheden; ook ik wil het aldus.

Indien Gij wilt, dat ik immer ziek zij, dat ik bedekt met wonden, onbewegelijk

en door allen verlaten, neerligge op mijne legerstede; dan wil ook ik het, en wel op die wijze en voor zoolang als het U behaagt. Mijn leven zelfs stel ik in uwe handen, en ik neem den dood aan, dien Gij mij voorbestemt; evenzoo neem ik den dood aan van mijne verwanten en van mijne vrienden, als ook alles, wat Gij van mij wilt.

Ik onderwerp mij ook volkomen aan uwen wil, wat aangaat mijnen geestelijken vooruitgang. Ik verlang U in dit leven te beminnen uit al mijne krachten, en in den hemel, U met de liefde der serafijnen te beminnen; maar ik stel mij evenwel tevreden met hetgeen Gij wilt. Indien Gij mij slechts een enkelen graad van genade en glorie wilt geven, dan verlang ook ik niet meer; omdat het aldus uw wil is. Ik stel meer prijs op de vervulling van uwen heiligen wil dan op ieder eigen gewin, onder welk opzicht dan ook. In één woord, o mijn God, beschik over mij en al het mijne, gelijk aan U behaagt; sla geen acht op mijnen wil; want ik wil niets anders, tenzij wat Gij wilt. Wat gij ook over mij beschikt, hetzij dit zoet is of bitter, naar mijn zin of niet naar mijn zin, ik keur het goed en omhels het; omdat het in elk geval, mij toekomt van *uwe* hand.

Op bijzondere wijze, o mijn Jesus, om-

hels ik mijnen dood met alle pijnen, welke hem zullen vergezellen, op de plaats en op den tijd, waarop het U behaagt. Ik vereenig hem, mijn Verlosser, met uwen dood en offer hem U op ten teeken der liefde, die ik U toedraag. Ik wil sterven, om U genoeg te geven en om uwen heiligen wil te volbrengen.

VII. Verschillende gemoedsbewegingen.

O rampzalige staat van eene ziel in zonde, van eene ziel, die haren God heett verloren! Zij leeft, de rampzalige, maar zij leeft zonder God. God slaat haar gade, maar Hij bemint haar niet meer. Hij haat en verafschuwt haar. Derhalve, mijne ziel; er is een tijd geweest, waarin gij leefdet zonder God! Uw aanblik baarde Jesus geen genoeg meer, gelijk, toen gij in genade waart; maar baarde Hem afschuw. Gij gingt naar de H. Mis en in de H. Hostie zaagt gij Jesus, uwen vijand! Ach mijn God, door mij versmaad, door mij prijsgegeven, schenk mij vergiffenis en doe mij U wedervinden. Ik heb U willen verliezen; maar Gij hebt mij niet willen verlaten. Zoo Gij nog niet in mij zijt teruggekeerd, keer dan thans terug, nu het mij uit geheel mijn

hart leed doet, U beleedigd te hebben. Ach doe mij uw terugkeer gevoelen, door mij een groot berouw te doen gevoelen over mijne zonden en eene groote liefde tot U.

Mijn beminde Heer, liever dan mij nog weder van U gescheiden te zien en beroofd van uwe genade, wil ik gaarne elke straf lijden. Eeuwige Vader, geef mij, bid ik U, ter liefde van Jesus, de genade, U tot mijnen dood toe nimmer meer te beleedigen; laat mij sterven, liever dan dat ik U nog eens den rug toekeere.

Ach mijn gekruisigde Jesus, zie mij aan met diezelfde liefde, waarmede Gij mij eenmaal aanzaagt, toen Gij aan het kruis voor mij te sterven hingt; zie mij aan en ontferm U mijner; geef mij een algeheele vergiffenis van alle beleedigingen, die ik U heb aangedaan; geef mij de heilige volharding; geef mij uwe heilige liefde; geet mij een volkomen onderwerping aan uwe heilige wilsbeschikkingen; geef mij den hemel, om U daar eeuwig te kunnen beminnen. Ik verdien wel is waar niets; maar uwe heilige wonden geven mij moed, om van U alle goed te verhoplen, Welaan, Jesus mijner ziel, om die liefde, die U voor mij deed sterven, geef mij uwe liefde. Neem weg van mij alle genegenheid voor de schep-

selen, geef mij overgeving in de beproevingen en maak U tot het eenig voorwerp van geheel mijne liefde; opdat ik van nu af aan niets anders beminne dan U.

Gij hebt mij geschapen, Gij hebt mij verlost, Gij hebt mij Christen gemaakt, Gij hebt mij gespaard, toen ik in zonde leefde, Gij hebt mij zoo dikwijls vergeving geschonken; in één woord, in plaats van mij te kastijden, hebt Gij uwe weldaden verdubbeld. Zoo ik dan U niet bemin, wien zal ik dan beminnen? Welaan dan, triomfeere over mij uwe barmhartigheid; maak, dat zoo groot als het vuur moest zijn, dat mij folteren moest in de hel, thans even zoo groot het vuur der liefde zij, dat mij doe branden voor U, o mijn Jesus, mijne liefde, mijn schat, mijn hemel, mijn al.

O menschwording! o verlossing! o lijden van Jesus! O Calvarie! o geesels! o doornen! o nagelen! o kruis, foltertuigen mijns Heeren, o zoete namen, die mij herinnert, met welke liefde ik bemind ben door een God, ach verwijdert U nooit uit mijn geest en uit mijn hart! Doet gij mij immer gedenken, welke pijnen Jesus, mijn Verlosser, voor mij heeft willen lijden. O allerheiligste wonden, weest Gij de aanhoudende verblijfplaats mijner ziel, weest Gij de zalige vuuroven, waarin zij immer brande van goddelijke liefde.

Mijn beminde Jesus, ik heb de hel verdiend, ik heb verdiend, immer van U gescheiden te zijn; ik weiger dan ook niet het vuur en de andere straffen der hel aan te nemen, indien het U behaagt, mij ter rechtvaardige kastijding daarheen te verwijzen; maar ééne straf kan ik niet aannemen en deze is, U niet meer te kunnen beminnen. Maak, dat ik U beminne en verwijs mij dan waarheen Gij wilt. Het is rechtvaardig, dat ik lijde voor mijne zonden; maar bovenmate *onrechtvaardig* zou het zijn, dat ik U zou haten en vervloeken, U, die mij geschapen hebt, mij hebt verlost en mij zóó zeer hebt bemind; neen het is rechtvaardig, dat ik U immer beminne en zegene. Ik zegen U dan en ik bemin U, o Jesus, mijne liefde, en ik hoop U te zegenen en te beminnen in alle eeuwigheid.

Mijn zoete Verlosser, ik zie nu, dat Gij mij geheel voor U wilt. Ach laat dan niet toe, dat de schepselen van nu af aan nog deel hebben in de liefde, die alleen aan U behoort. Gij alleen verdient al mijne genegenheid, Gij alleen zijt oneindig beminnelijk, Gij alleen hebt mij waarachtig bemind, U alleen dan wil ik beminnen en ik wil doen wat ik kan, om U genoeg te geven. Ik verzaak aan alles: aan genoegens, rijkdommen, eer, aan alle schep-

selen der aarde; Gij alleen, mijn Jesus, zijt mij genoeg; U alleen wil ik, en niets anders.

Weg van mij genegenheden dezer aarde. Eenmaal heb ik u een plaats gegeven in mijn hart, maar toen was ik blind; thans, nu God mij in zijne barmhartigheid verlicht heeft, en mij de ijdelheid der wereld en zijne liefde voor mij heeft doen kennen, nu Hij mij begripen doet, dat Hij geheel mijne liefde verlangt, nu wil ik haar ook geheel en al, alleen aan Hem wijden. Ja, mijn Jesus, neem bezit van geheel mijn hart; en indien ik het U niet geheel en al weet te geven, gelijk Gij verlangt, neem Gij zelf het dan en maak het geheel 't uwe. Ik bemin U, mijn God, uit geheel mijn hart, ik bemin U meer dan mij zelve. *Trahe me post te:* Trek mij geheel tot U, o Heer, en maak, dat ik alle liefde voor het geschapene verlieze.

O paradijs, o vaderland der beminnde zielen, o koninkrijk der liefde, o veilige haven, waar men God in eeuwigheid bemint en geen vrees meer kent, Hem te verliezen, wanneer zal het zijn, dat ik uwe poorten zal binnengaan, mij ontbonden zal zien van dit lichaam en bevrijd van al die vijanden, welke mij aanhoudend belagen, om mij de genade Gods te doen verliezen?

Ach mijn gekruisigde Jesus, doe mij kennen, wat Gij bereid hebt voor de zielen, die U beminnen. Geef mij een groot verlangen naar den hemel; opdat ik deze aarde vergetend, dáár mijne blijvende rustplaats zoeken, en zoolang ik leef niets anders verlange, dan bevrijd te worden uit deze ballingschap, om U te aanschouwen en U van aanschijn tot aanschijn te beminnen in uw koninkrijk. Ik heb het niet verdiend; eenmaal, ik weet het, ben ik opgeschreven geweest in het boek der veroordeelden; maar thans ben ik, naar ik hoop, in uwe genade; welaan dan, om wille van het Bloed, dat Gij voor mij vergoten hebt aan het kruis, schrijf mij nu in het boek des levens. Gij zijt gestorven, om mij den hemel te verwerven; ik wil dan ook den hemel, ik verzucht er naar, en door uwe verdiensten hoop ik eens het geluk te hebben, daar geheel verteerd te worden door uwe liefde en er U uit al mijne krachten te beminnen. Daar zal ik, mij zelven en al het andere vergetend, aan niets anders meer denken dan aan U te beminnen, niets ander meer verlangen dan U te beminnen, niets anders meer doen dan U beminnen. O mijn Jesus, wanneer zal dit zoo zijn? O Maria, Moeder Gods, uwe gebeden moeten mij in den hemel brengen.

Eia ergo advocata nostra, Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. Welaan dan onze voorspreekster, toon ons na deze ballingschap de gezegende vrucht uws lichaams, Jesus.

Verzuchtingen van liefde tot God.

1. Heer, wie ben ik dan toch, dat Gij mij zóózeer bemind hebt en zoozeer verlangt, door mij te worden bemind?

2. O oneindig beminnelijke, ik bemin U. Neen, beter gezegd, ik bemin U niet, mijn God.

3. Ik bemin U boven alles, meer dan mijn leven, meer dan mijzelf; maar toch zie ik, dat ik U te weinig bemin.

4. O Koning des hemels, maak U ook Koning van mijn hart; neem geheel en al bezit van mij.

5. Ik zeg aan alles vaarwel en ik keer mij tot U, Ik omhels U, ik druk U aan mijn hart; wijs mij niet af; oneindig goed, ik bemin U.

6. Reeds hebt Gij mij aan U gebonden, o mijn Jesus, hoe zal ik dan nog van U kunnen gescheiden worden? Ik bemin U, en ik zal nooit ophouden U te beminnen.

7. Vereenig U met mij, o Heer; dat het vuil mijner zonden U niet van mij verwijdere.

8. O God, o God, wat zal ik beminnen, als ik U niet bemin, mijn leven, mijne liefde, mijn al?

9. *Electus ex millibus.* Mijn God, U alleen, U alleen kies ik uit tot voorwerp om te beminnen.

10. Mijn Verlosser, ik wil niets anders van U dan U.

11. Ach kon ik mij geheel voor U vernietigen, die U geheel vernietigd hebt voor mij!

12. Neem geheel mijnen wil, Heer, en doe met mij wat U behaagt.

13. O God, die niet gekend zijt! O God, die niet bemind wordt! O dwazen, die U niet beminnen!

14. O mijn God, ik wist, toen ik zondigde, dat ik U een groot misnoegen aandeed; en ik heb het gedaan? en ik heb het *kunnen* doen?

15. Als ik toen gestorven was, zou ik U niet meer kunnen beminnen. Ik wil U dan beminnen, nu ik het *kan* doen.

16. Heer, laat niet toe, dat ik U, na zóóveel gunsten opnieuw verrade; laat mij veeleer sterven.

17. Gij hebt mij verdragen; opdat ik U zou beminnen. Ja ik wil U beminnen.

18. Mijn God, Gij hebt verwonnen; ik wil niet langer weerstand bieden; ik geef mij aan U over.

19. O God, hoeveel jaren heb ik verloren, waarin ik U had kunnen beminnen!

20. Het leven, wat mij nog overblijft, wijd ik U toe, mijn God! en wie weet hoeveel mij nog overblijft?

21. Wat rijkdommen! wat eer! wat genoegens! God, God; ik wil God alleen.

22. O Koning der harten, heersch in mijn hart, ach, trek mij geheel tot U.

23. Bind mij zóó vast aan U, o mijn God, dat ik mij niet meer van U kunne losmaken.

24. Gij zult *mij* niet verlaten, en ik *U* niet; zoo zullen wij dan elkander immer beminnen, o mijn God, o mijn God.

25. Ach maak mij geheel den uwe, vóórdát ik sterve, mijn Jesus, mijne liefde, mijn leven, mijn schat, mijn al.

26. Ach mijn Jesus, maak dat ik U verzoend moge zien, den eersten maal, dat ik U zal aanschouwen.

27. Wanneer zal het zijn, dat ik zal kunnen

zeggen: Mijn God, nu kan ik U niet meer verliezen?

28. Wanneer zal het zijn, Heer, dat ik U zal aanschouwen zonder sluier en U zal beminnen van aanschijn tot aanschijn, gedurende de gansche eeuwigheid en uit al mijne krachten?

29. Ach mijn oneindig goed', zoo ben ik dan, zoolang ik leef, voortdurend in gevaar, U te verliezen!

30. Mijn Jesus, Gij hebt mij al te zeer verplicht U te beminnen; ja, ik *wil* U beminnen. Ik bemin U, ik bemin, ik bemin U.

31. Eeuwige Vader, om de liefde van Jesus, geef mij uwe liefde.

32. Laat U beminnen door den ondankbaarste, dien de aarde heeft gedragen.

33. Mijn God, ik wil U veel beminnen in dit leven, om U veel te beminnen in het andere.

34. O mijn Jesus, Gij hebt U geheel gegeven aan mij; ik geef mij geheel aan U.

35. Wat grooter genoeg kan ik verlangen dan genoeg te geven aan U, o mijn God!

36. Mijn beminde Jesus, zoozeer als ik U vroeger beleedigd heb, zoozeer wil ik U thans beminnen.

37. Ik bemin U, oneindige goedheid; doe mij beseffen, welk groot goed ik bemin.

38. Mijn Jesus, Gij zijt de wijnstok, ik ben een uwer ranken; houd mij immer met U vereenigd; laat niet toe, dat ik mij ooit van U losrukke.

39. O mijn God, hoe verheug ik mij er over, dat Gij oneindig gelukkig zijt!

40. Ach Heer, waar zijt Gij? Zijt Gij met mij of niet? Ben ik in uwe genade of niet? Weet, dat ik U bemin, dat ik U bemin, dat ik U meer bemin dan mijzelven.

41. Geet mij die liefde, o Jesus, welke Gij van mij vraagt.

42. Och, had ik U immer bemind!

43. Och, dat ik U beminde, mijn God, dat ik U beminde! Ik bemin U; maar ik bemin U veel te weinig.

44. Maak Gij, Heer, dat ik U veel beminne, en dat ik alles verwinne, om U genoeg te geven.

45. Ik geef U mijnen wil. Niets anders wil ik tenzij wat Gij wilt.

46. Ik verlang van U geen genoegens; ik wil alleen U genoeg doen, mijn God, mijn liefde, mijn al.

47. O oneindige God, ik ben niet waardig U te beminnen; maar laat toe, dat ik U beminne.

48. Ik hoop U in eeuwigheid te beminnen, o eeuwige God!

49. O mijn dierbare Jesus, Gij hebt zooveel voor mij geleden, ik wil voor U lijden al wat U behaagt.

50. O God mijner ziel, neen ik kan niet leven, zonder U te beminnen.

51. O wil van God, Gij zijt al mijne liefde.

52. O almachtige God, maak mij heilig.

53. Het zal uwe glorie zijn, Heer, wanneer Gij maakt, dat een uwer vijanden een groot minnaar van U wordt.

54. Gij hebt mij gezocht, mijn God, toen ik U ontvluchtte; Gij zult mij niet verstooten thans nu ik U zoek.

55. Mijn allerbeminnelijkste Jesus, om vergeving te schenken aan mij, hebt Gij geen vergeving geschonken aan U zelve.

56. Ik dank U, dat Gij mij tijd geeft, om U te beminnen. Ja mijn God, ik bemin U, ik bemin U, ik bemin U en ik zal U immer beminnen,

57. O God, eene oneindige liefde waardig, laat het heden de dag zijn, dat ik mij geheel tot U keere, mijn liefde, mijn al.

58. Kastijd mij, gelijk Gij wilt; maar maak niet, dat ik U niet meer kunne beminnen.

59. Eeuwige Vader, Gij hebt mij uwen Zoon gegeven; ik geef U mij zelve, zoo ellendig als ik ben, neem mij aan uit barmhartigheid.

60. Ik wil U, o Heer, het misnoegen, wat ik U heb aangedaan, vergoeden, door te doen wat ik kan, om U genoeg te geven.

61. Ik wil U beminnen, mijn God, zonder eigenbelang, zonder ophouden en zonder voorbehoud.

62. Mijn Jesus, voor mij veracht, laat mij veracht worden voor U.

63. Mijn verguisde Jesus, doe mij met liefde de kwellingen dezes levens lijden.

64. Ik zou, mijn Verlosser, voor U willen sterven, daar Gij voor *mij* gestorven zijt.

65. Ik neem heden het besluit, mij geheel aan U te geven.

66. Ach, dat allen U beminden, gelijk Gij verdient!

67. Maak, Heer, dat ik nooit iets verzuim, wat ik weet, dat U aangenaam is.

68. O mij gelukkige, indien ik alles verlies, om U te winnen, mijn God, mijn al!

69. O Jesus, voor mij geslachtofferd, ik offer U geheel mijnen wil.

70. O mijn God, wanneer zal ik mij geheel den uwen zien.

71. *Domine, quid me vis facere? Heer wat wilt Gij dat ik doe?*

72. *Misericordias Domini in aeternum cantabo. De barmhartigheden des Heeren zal ik in eeuwigheid zingen.*

73. *Quis me separabit a caritate Christi? Wie zal mij scheiden van de liefde van Jesus?*

74. *Quid mihi est in coelo et a te quid volui super terram? Deus cordis mei et pars mea, Deus in aeternum. Wat heb ik in den hemel en wat verlang ik op de aarde, buiten U, God mijns harten en mijn deel in eeuwigheid. Ps. 72.*

75. *Amore amoris tui moriar qui amore amoris mei dignatus es mori. Dat ik sterve ter liefde van U, die gestorven zijt ter liefde van mij.*
S. Franciscus.

76. *Amor meus crucifixus est. Mijne liefde is gekruisigd. S. Paschalis.*

77. *Amorem tuum solum cum gratia tua mihi dones et dives sum satis. Geef mij slechts uw liefde en uw genade, dan ben ik rijk genoeg.*
S. Ignatius Loy.

78. *Moriar, Domine, ut te videam. Dat ik sterve, Heer, opdat ik U moge aanschouwen.*
S. Augustinus.

79. Ach mijn Jesus! die U niet bemint, hij kent U niet.

80. Heer, ik bemin uw welbehagen meer dan alle genoegens der wereld.

81. Mijn gekruisigde Jesus, hoe is het mogelijk, dat niet allen voor U vol liefde zijn!

82. Gij zijt gestorven voor mij, o, kon ik sterven voor U, mijn Jesus, mijne liefde, mijn schat, mijn al.

83. Heer, wat zal ik U wedergeven voor alles, wat Gij voor mij geleden hebt!

84. Oneindige goedheid, ik schat U boven alles, ik bemin U uit geheel mijn hart; ik geef mij geheel aan U; neem gij mijne liefde aan en geef mij nog meer liefde.

85. Doe mij alles vergeten, opdat ik alleen

denke aan U, mijn liefde, mijn al.

86. Ik zou U willen beminnen, gelijk Gij verdient. Neem, o mijn God, dit verlangen aan en schenk mij uwe liefde.

87. Genoeg heb ik U beleedigd; thans wil ik U beminnen.

88. O God, o God, ik ben de uwe, en Gij, Gij zijt de mijne.

89. Och mochten wij alles verliezen, als wij God maar niet verliezen.

90. Laat God kosten wat Hij wil, Hij is nooit duur.

91. Gij alleen, o mijn Jesus, Gij alleen zijt mij genoeg.

92. O Maria, zie mij aan en trek mij geheel tot God.

93. Allerbeminnelijkste Maria, vurig bemin ik U.

94. O Moeder, geef mij vertrouwen op U en geef, dat ik immer tot U mijne toevlucht neme.

95. O Maria, Gij moet mij zalig maken. Gij kunt mij heilig maken, ik hoop, dat Gij het doen zult; heb medelijden met mij.

GEDRAGSREGELS VOOR EENE ZIEL, DIE ONZEN HEER JESUS VOLMAAKT WIL BEMINNEN.

1. Immer verzuchten, om in liefde tot Jesus Christus aan te groeien.

2. Dikwijls acten doen van liefde tot Jesus; bij het ontwaken den dag beginnen en eveneens des avonds inslapen met een acte van liefde. Trachten immer den eigen wil te vereenigen met den wil van Jesus Christus.

3. Dikwijls zijn lijden overwegen.

4. Immer aan Jesus Christus zijne liefde vragen.

5. Dikwijls communiceeren en meermalen daags op geestelijke wijze.

6. Dikwijls het Allerheiligst Sacrament bezoeken.

7. Iederen morgen uit de handen van Jesus zijn eigen kruis aannemen.

8. Naar den hemel en den dood verlangen, om Jesus Christus volmaakt en in eeuwigheid te beminnen.

9. Dikwijls over de liefde van Jesus Christus spreken.

10. De tegenheden aannemen ter liefde van Jesus.

11. Zich verheugen over het geluk van God.

12. Doen hetgeen het meest aan Jesus behaagt en Hem niets weigeren, wat Hem welgevallig is.

13. Verlangen en zijn best doen, dat allen Jesus beminnen.

14. Immer bidden voor de zondaren en voor de zielen van het Vagevuur.

15. Uit het hart alle genegenheden verdrijven, die niet voor God zijn.

16. Dikwijls zijn toevlucht nemen tot de Allerheiligste Maagd Maria, opdat zij ons de liefde tot Jesus verwerve.

17. Maria vereeren, om genoeg te geven aan Jesus Christus.

18. Alles doen, om genoeg te geven aan Jesus Christus.

19. Zichzelven aan Jesus aanbieden, om alles ter zijner liefde te lijden.

20. Vast besloten zijn, liever te sterven dan vrijwillig eene dagelijksche zonde te bedrijven.

21. Geduldig de kruisen verdragen, zeggende: het behaagt aldus aan Jesus.

22. Zich ter liefde van Jesus eigen voldoeningen ontzeggen.

23. Zooveel gebed beoefenen, als wij maar kunnen.

24. Alle verstervingen verrichten, die de gehoorzaamheid ons toelaat.

25. Al onze oefeningen verrichten, alsof het de laatste maal was.

26. Tijdens de dorheid, in onze goede werken volharden.

27. Niets doen of niets nalaten uit menschelijk opzicht.

28. Zich in ziekte niet beklagen.

29. De eenzaamheid beminnen, om zich in stilte met Jesus te kunnen onderhouden.

30. De zwaarmoedigheid verdrijven.

31. Zich dikwijls in de gebeden aanbevelen van personen, die Jesus beminnen.

32. In de bekoringen zijne toevlucht nemen tot den Gekruisigden Jesus en de Moeder van smarten.

33. Veel vertrouwen stellen in Jesus' lijden.

34. Na eene fout niet mismoedig worden; maar berouw verwekken en besluiten, zich te beteren.

35. Goed doen aan die ons kwaad doen,

36. Goed spreken van allen, en de meening verontschuldigen als wij het de daad niet kunnen.

37. Zooveel in ons vermogen is, onzen even-naaste nulp bieden.

38. Niets doen of zeggen wat hem mishaaft; en als wij aan de liefde ontbroken hebben, vergeving vragen of hem ten minste liefdevol toespreken.

39. Immer spreken met zachtzinnigheid en zonder verheffing van stem.

40. Alle verachting en kwade bejegening, die ons wordt aangedaan, opofferen aan Jesus.

41. In de oversten den persoon van Jesus Christus zien.

42. Gehoorzamen zonder tegenspraak of weersin; en geen eigen voldoening zoeken.

43. Voorliefde hebben voor de geringste bedieningen.

44. Voorliefde hebben voor het armoedigste.

45. Niet van zichzelf spreken, noch ten goede noch ten kwade.

46. Zich vernederen ook tegenover minderen.

47. Zich niet verontschuldigen bij berispingen.

48. Zich niet verdedigen, wanneer men ons iets ten laste legt.

49. Zwijgen, wanneer ons gemoed niet kalm is.

50. Immer het besluit vernieuwen, om heilig te worden, door te zeggen: *Mijn Jesus, ik wil geheel de uwe zijn en Gij moet geheel de mijne zijn.*

Leve Jesus, onze liefde,
en Maria, onze hoop na Jesus.

INHOUD.

bladz.

Inleiding	
Hoofdstuk I. Hoe zeer Jesus Christus verdient door ons bemind te worden, om de liefde, welke hij ons betoond heeft in zijn lijden . .	I
II. Hoe zeer Jesus Christus verdient, dat wij hem beminnen, om de liefde, ons betoond in de instelling van het allerheiligst Sacrament des altaars . . .	23
III. Hoe groot ons vertrouwen moet zijn om de liefde, die Jesus Christus ons betoond heeft, en om alles, wat hij voor ons heeft gedaan	42
IV. Hoe zeer wij verplicht zijn, Jesus Christus te beminnen . . .	55
V. <i>Caritas patiens est.</i> De ziel, die Jesus Christus bemint, bemint ook het lijden	71
VI. <i>Caritas benigna est.</i> Wie Jesus Christus bemint, bemint de goedertierenheid	92

VII.	<i>Caritas non aemulatur.</i> De ziel, die Jesus Christus bemint, is niet naijverig op de grooten dezer wereld; maar alleen op hen, die Jesus Christus meer beminnen.	103
VIII.	<i>Caritas non agit perperam.</i> Wie Jesus Christus bemint, vlucht de lauwheid en bemint de volmaaktheid, welke mid- delen zijn: 1. Het verlangen. 2. Het Besluit. 3. De over- weging. 4. De H. Communie. 5. Het gebed	115
IX.	<i>Caritas non inflatur.</i> Wie Jesus Christus bemint, verheft zich niet op hetgeen hij voor- treffelijks bezit; maar verne- dert zich en is verheugd, zich ook door anderen vernederd te zien.	164
X.	<i>Caritas non est ambitiosa.</i> De liefde is niet eierzuchtig. . .	178
XI.	<i>Caritas non quaerit quae sua sunt.</i> Wie Jesus bemint, ont- hecht zich gaarne aan al het geschapene	187
XII.	<i>Caritas non irritatur.</i> Wie Jesus Christus bemint, wordt nooit vertoornd op zijnen evenmensch	223
XIII.	<i>Caritas non cogitat malum, non gaudet super iniqui- tate, congaudet autem veri- tati.</i> Wie Jesus Christus be-	

	mint, wil niets anders tenzij wat Jesus Christus wil . . .	238
	Over de gehoorzaamheid . . .	253
XIV.	<i>Caritas omnia suffert.</i> Wie Jesus Christus bemint, wil alles voor Jesus lijden; bijzon- der ziekten, armoede en ver- achtingen.	261
XV.	<i>Caritas omnia credit.</i> Wie Jesus Christus bemint, gelooft al zijne woorden	289
XVI.	<i>Caritas omnia sperat</i> Wie Jesus Christus bemint, ver- hoopt alles van Jesus	297
XVII.	<i>Caritas omnia sustinet.</i> Wie Jesus met een krachtige liefde bemint, blijft Hem bemin- nen, ondanks alle bekoringen en te midden der grootste troosteloosheid.	318
	§. 1. Over de bekoringen. . . .	319
	§. 2. Over de troosteloosheid . .	338
	Samenvatting van de deugden, waarover in dit werk gehan- deld wordt en welke een ieder, die liefde voor Jesus heeft, beoefenen moet.	357
	Zekere kenteekenen, om te we- ten, of wij de liefde Gods be- zitten	369
	Korte acten van volmaakte liefde tot God, die men zeer dikwijls moet herhalen	379
	Twaalf korte schietgebeden voor de twaalf groote feesten des	

	jaars (zeven feestdagen des Hee- ren en vijf der H. Maagd)	ibid
	Opwekking tot godsvrucht jegens Maria	281
	Godvruchtige verzuchtingen tot Jesus.	
I.	Verzuchtingen van geloof . . .	384
II.	Verzuchtingen van vertrouwen .	388
III.	Verzuchtingen van berouw . . .	394
IV.	Betuigingen van goed voornemen	397
V.	Ontboezemingen van liefde . . .	400
VI.	Betuigingen van gelijkvormigheid aan den wil Gods	407
VII.	Verschillende gemoedsbewegingen	409
	Verzuchtingen van liefde tot God	415
	Gedragsregels voor eene ziel, die onzen Heer Jesus volmaakt wil beminnen	421

Zinstorende fouten.

- p. 75. II. r. v. o. Zoon, lees : zoon.
p. III. *Sixdignus*, lees : *Si dignus*.
" " *Des*, lees : *Deo*.
1) p. 141. 4 r. v. o. verlies', lees : verliest.
2) p. 133. 2. r. v. o. *quod curque*, lees : *quod-*
cunque.
p. 266. o. r. maar aan u zelven, lees : maar
wat aan u zelven.

De andere fouten, vooral tegen spelling en punctuatie, gelieve de lezer goedwillig over het hoofd te zien.
